OSUDOVÝ BLESK

WILLIAM R. FORSTCHEN

William Robert Forstchen

OSUDOVÝ BLESK

Ztracený regiment 4

Andrew Keane, někdejší plukovník bojující na straně Yankeeů ve válce Severu proti Jihu, teď vede spojené síly lidských národů. V různých obdobích jejich vývoje je na svou planetu unesly bytosti připomínající děsivé vize z těch nejhorších snů. Mimozemšťané z hordy Merki považují lidi za pouhý dobytek chovaný kvůli masu. Když je zavražděn jejich uctívaný vůdce, rozhodnou se pomstít a zmobilizují své síly ke zničení celé lidské rasy. Andrew, jehož jednotky se ocitly na nepřátelském území, nevidí jinou možnost než ustupovat a nechat za sebou jen spálenou zemi. To je ale jen přechodné řešení. Až skončí třicetidenní smutek za padlého vůdce, merkijští válečníci se znovu pustí do boje – tentokrát pod vedením nelítostného a ctižádostivého Tamuky, který přísahal, že tuhle válku nesmí přežít jediná lidská bytost.

Před sebou neviděl nic než kouř, ale střelba z nepřátelských děl už začala pomalu řídnout, až po chvíli ustala docela. Ozvaly se vysoké tóny polnic a palebná postavení zaujali pěšáci. Každý z nich zasadil mušketu do střílny a hned vedle sebe si opřel nabiják, aby frekvence střelby byla co nejvyšší. Na tvářích všech vojáků bylo na první pohled čitelné napětí. Teď půjde o všechno, nepřipadá v úvahu se stahovat a ustupovat, bude to mimořádně tvrdý boja poteče spousta krve – to bylo každému z nich víc než jasné. Vzájemně se začali burcovat bojovými pokřiky a jakoby v odpověď k nim dolehl zuřivý řev nepřátel, ze kterého i otrlému Patovi přeběhl mráz po zádech.

ISBN 978-80-7254-765-4

Triton – Nejlepší nakladatelství SF & F v roce 2002, 2003, 2005 a 2006
www.triton-books.cz, www.fandsf.cz
magazín Fantasy & Science Fiction

WILLIAM R. FORSTCHEN

OSUDOVÝ BLESK

William R. Forstchen
Osudový blesk

Copyright © William R. Fortschen, 1992
Translation © Martin Kmínek, 2009
Cover © Milan Fibiger, 2009
© Klub Julese Vernea a TRITON, 2009
ISBN 978-80-7254-765-4 (Triton)
ISBN 978-80-87246-11-5 (KJV)
Nakladatelství Triton, Vykáňská 5, 100 00 Praha 10
www.triton-books.cz

OSUDOVÝ BLESK

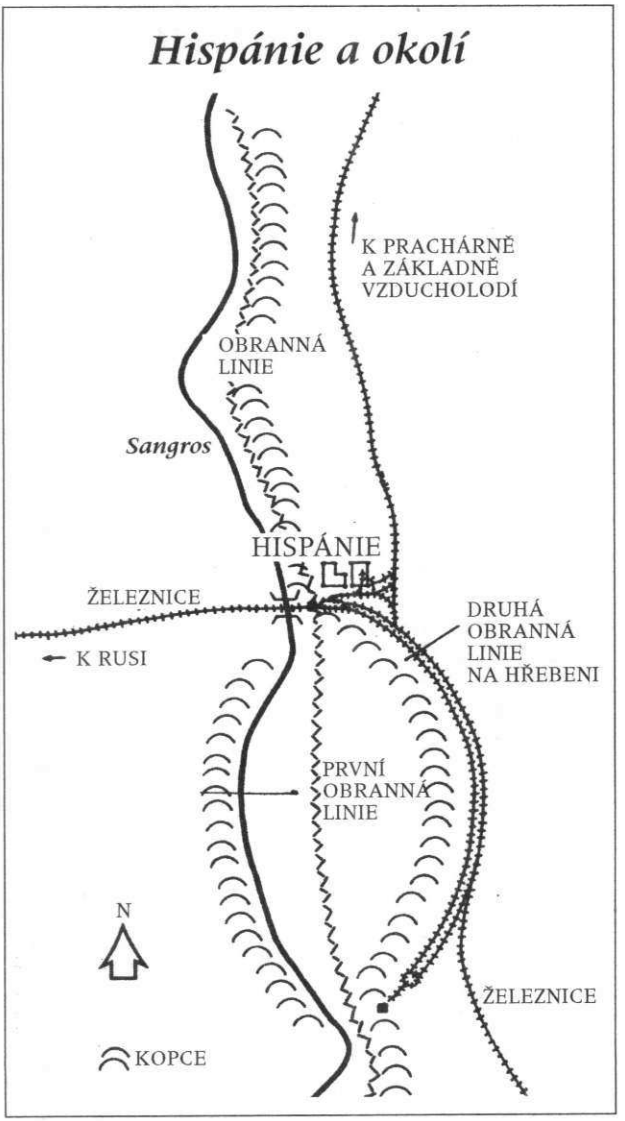

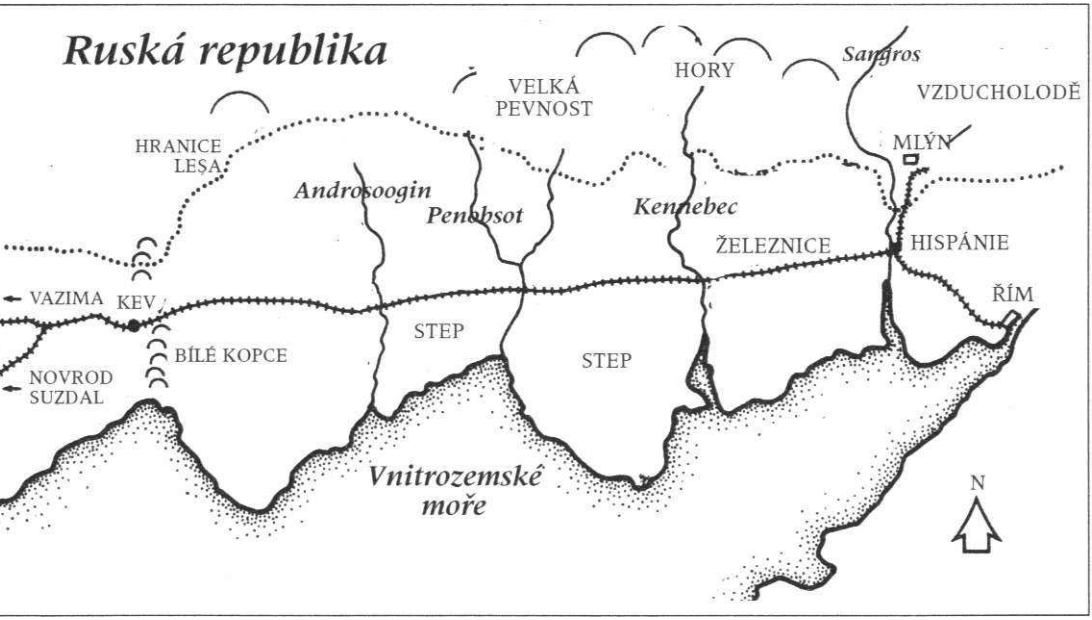
WILLIAM R.

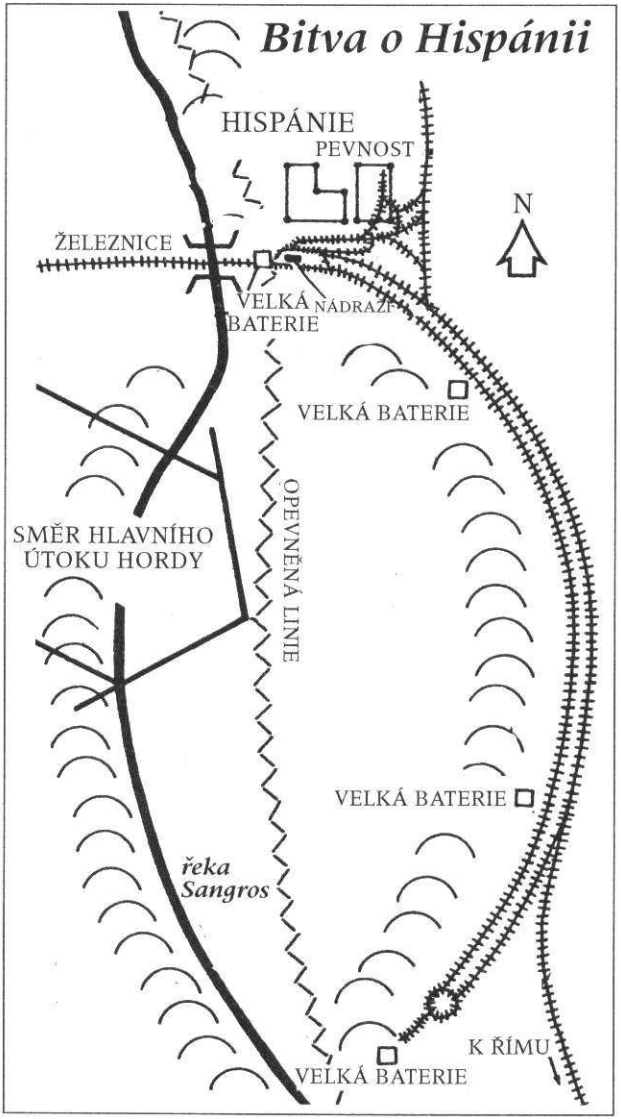
FORSTCHEN

TRITON
Praha / Kroměříž

Pro Sharon – která přežila sepisování téhle série a i potom souhlasila s tím, že si mě vezme.

Hispánie a okolí
K PRACHÁRNĚ
A ZÁKLADNĚ
VZDUCHOLODÍ
OBRANNÁ
LINIE
Sangros
HISPÁNIE
ŽELEZNICE
K RUSI
DRUHÁ
OBRANNÁ
LINIE
NA HŘEBENI
PRVNÍ
OBRANNÁ
LINIE
N
ŽELEZNICE
KOPCE

Ruská republika
Sangros
VELKÁ PEVNOST
HORY
VZDUCHOLODĚ
HRANICE LESA
MLÝN
Androscoogin
Penobsot
Kennebec
ŽELEZNICE
HISPÁNIE
VAZIMA
KEV
ŘÍM
STEP
BÍLÉ KOPCE
STEP
NOVROD SUZDAL
Vnitrozemské moře
N

Bitva o Hispánii
HISPÁNIE
PEVNOST
N
ŽELEZNICE
VELKÁ NÁDRAŽÍ BATERIE
VELKÁ BATERIE
OPEVNĚNÁ LINIE
SMĚR HLAVNÍHO ÚTOKU HORDY
VELKÁ BATERIE
řeka Sangros
K ŘÍMU
VELKÁ BATERIE

Kapitola 1

Prohrál válku. Andrew Lawrence Keane, někdejší příslušník ozbrojených sil Unie v Potomacu a nynější velitel lidského odporu proti merkijské hordě, nemohl ze svého nitra vypudit pocit viny – prohrál válku.

Znal trpkou chuť prohry už z dřívějška, protože z potomackých udělala profesionály porážka s legiemi Roberta E. Leeho. Nad jejich řadami se od té doby vznášelo chmurné povědomí, že to nebyl Lee, kdo je porazil, ale spíš jejich vlastní velitelé.

Teď byl tím velitelem on.

Postával kousek od vedlejší koleje, celý od hlíny a s uniformou zapáchající zatuchlou vlnou a potem. Pršelo a voda padala v mohutných oslepujících poryvech, jako by se nebe snažilo ze země smýt všechnu tu nadarmo prolitou krev.

Polovina sboru, v němž sloužili skoro všichni veteráni z války proti Tugarům, byla ztracena a další dva sbory byly zcela zdecimovány. To znamenalo ztrátu dvaceti tisíc nenahraditelných mužů. Ve srovnání s dobou minulou tu totiž byl značný rozdíl. Dřív mohli přijít o patnáct tisíc mužů u Fredericksburgu nebo o dvacet tisíc u Chancellorsville – posily vždy do týdne doplnily jejich řady, zatímco Bobbie a jeho armáda pomalu vykrváceli.

Keane byl teď sám v jeho situaci. Merkiů bylo stále nespočet: přes čtyřicet umenů, čtyřicet tisíc jezdců a proti nim on s nanejvýš šestinovou silou.

Padl Suzdal, padl Novrod, celá západní polovina Rusi byla obsazena – a celý ruský národ prchal do exilu tímhle uzounkým pruhem území.

Hansi, slyšíš mě? Bojoval s ním příliš dlouho na to, aby tu myšlenku dokázal potlačit. Jeho vzpomínky najednou patřily Patu O'Donaldovi, jak popisuje poslední chvilky Třetího sboru, a Hansově vlajce třepotající se v ranním vánku, která mizela za lesem blyštících se merkijských mečů.

Tak co mám teď udělat, Hansi? Dokázal jsem zachránit celý národ – včas ho vystěhovat z rodného kraje, ale kvůli čemu?

Prudký závan větru nad tratí hnal před sebou mračna krup. Oblohu rozčísl blesk, na okamžik ozářil celou tragédii a nekonečné procesí se dál pomalu ubíralo podél trati k východu. Půl milionu lidí postupovalo bouří a už ani nevnímalo bolest a utrpení.

„Babi, kdy se vrátíme domů?“

Andrew vzhlédl. Kolem něj právě procházel půltucet dětí, které společně táhly polorozpadlý trakař, v němž měly na hromádce svůj skromný majetek. Otázka přišla od malého dítěte chvějícího se zimou a patřila opodál kráčející stařence.

Ta se usmála a pokynula dítěti, aby mlčelo. Andrewův pohled se střetl s jejím. Byl jako bezedná studna smutku a utrpení. Kde mají ty děti rodiče? divil se. Jejich otec byl možná voják, živý nebo mrtvý, nebo nedej bože zajatý, čert ví. Netroufl se zeptat. S pocitem viny se odvrátil.

Brzy se mu ztratily z dohledu. Noční tma je skryla jeho očím, ale stále je měl v živé paměti. Za chvíli ale budou v jeho mysli vytlačeni další rodinou procházející kolem a ta pak zase další. Ti lidé byli jako živá řeka, která tekla na východ přes otevřenou step k Romě, kde snad budou konečně v bezpečí.

„Voda je doplněná, pane, můžeme vyrazit.“

Andrew se ohlédl na mladého vojáka, který stál strnule kousek od něj. Na útlý hrudník mu přiléhala stará bojová rubaška, na níž se sotva držely výložky poručíka. Andrew se k němu naklonil a zašeptal mu do ucha: „Zastavte tu skupinu se šesti dětmi a naložte je na vlak.“

„Už nemáme místo, pane,“ odpověděl poručík.

„Tak ho sakra uvolněte. Klidně vyhoďte část nákladu, ale uvolněte ho,“ štěkl Andrew.

„Nemůžete je zachránit všechny!“

Andrew zahlédl, jak z vlaku vystupuje doktor Emil Weiss a dává do pléna otevřenou stříbrnou placatku.

Přijal ji bez poděkování a pořádně si přihnul.

„Ale patří ti chvála za to, že to aspoň zkoušíš,“ dodal Emil konejšivě a také si dopřál doušek, než placatku zavřel.

Další blesk proťal oblohu a na okamžik poskytl nový pohled na lidskou řeku, jak zvolna protéká osadou kolem konce evakuačního vlaku, převážejícího poslední část O'Donaldova sboru a právě teď stojícího kvůli opravě hnací hřídele.

Závojem mlhy a deště Andrew zahlédl vysokou, mohutnou postavu v černém ponču na svalnatých ramenech. Zrzavé licousy a knírek měl ten muž splihlé a odkapávala z nich voda. Ošoupaná vojenská čepice mu padala do očí. Za hlasitého klení se Pat O'Donald prodral nánosy čvachtajícího bláta až k vlaku a unaveně zasalutoval.

„Ty vlastně docela rád svý lidi týráš, co?" nadhodil.

Andrewovy rysy oživil téměř neznatelný úsměv.

„Nevěděl jsem, že v tom vlaku jedeš i ty," odpověděl a podal Patovi ruku. Ten ji na pozdrav vřele stiskl.

„No, málem jsem nenastoupil." Pat zavrtěl hlavou, jako by chtěl setřást únavu, která se stala součástí jejich každodenního života.

Emil nabídl svoji placatku i jemu a pak jen s protaženým obličejem sledoval, jak Pat s hlavou zvrácenou dozadu mocnými loky likviduje většinu jejího zbývajícího obsahu.

„Áá, teď vím, že budu žít dál."

„Ne na dlouho, jestli budeš pít tímhle způsobem," namítl Emil. „Nezašil jsem ti tu díru v žaludku, aby sis do něj druhou vypálil."

Pat se chraplavě zasmál a poplácal Emila po rameni.

„No tak, příteli, ty si opravdu myslíš, že mě zabije alkohol?"

„Takhle nemluv," řekl Andrew polohlasně.

„Byla to jen lehká melancholie, můj milý plukovníku," prohodil Pat v naději, že na jeho tváři vyloudí úsměv.

Andrew neodpověděl.

„Andrewe, drahoušku, jasně že to vypadá jako porážka, ale není proč věšet hlavu."

„Díky za informaci," odpověděl Emil.

„Viděli jsme už hodně hrůz, jenže tahle válka není jako jiné. Ty fráze o slávě a cti jdou do kytek, když se proti vám žene tohle."

Na chvíli se odmlčel a povzdechl si.

„Vzpomínám si na osmačtyřicátej ve starý vlasti. Vypadalo to jako teď: stovky tisíc lidí umírajících hladem, snažících se dostat na

loď do Ameriky. A my jsme nevěděli, jak za ně bojovat. V tom bylo naše prokletí.“

Andrew na něj s jistou zvědavostí pohlédl.

„Ale tohle je něco jinýho. Je to buď vítězství, nebo smrt,“ pokračoval Pat. „Nic mezi tím neexistuje.

A to samý platí pro ty ďábly, co máme v zádech. Nejspíš ztratíme Kev, až se do toho opřou, dost možná nás poženou přes celou step do Sangrosu a Hispánie a nakonec spláchnou i Romu. Ale jako že je bůh nade mnou, budu bojovat. Protože mi nic jinýho nezbývá. Až zemřu, někdo jinej bude bojovat za mě. Budeme s nima bojovat pořád a všude až do konce.“

Po těch slovech Pat placatku dorazil a nonšalantním pohybem ji hodil Emilovi. Ten se na něj mrzutě podíval, než ji strčil zpátky do kapsy. „Tohle ti jede, co, ty zpropadenej Ire?“ poznamenal.

„Jo, pro tohle žiju,“ odpověděl Pat hlasem lehce poznamenaným vodkou i vyčerpáním. „Od rána jsem se svým sborem celej den držel tři nebo čtyři jejich umeny na otevřeným prostranství. Tentokrát tam nebylo žádný opevnění – šlo o přímej střet na rovince a tvrdej boj. A ještě jsme stíhali odnášet raněný, kroutit zadkama a to všechno s prstem v nose. Prostě jsme byli k sežrání. Dodávej mi prach, náboje a zásoby a já je budu zabíjet pořád dál a dál.“

Odmlčel se.

„Jo a krom toho ty parchanty srdečně nenávidím. Jejich zabíjení mi dělá dobře – je to tím snazší. Abyste si nemysleli, zabíjel bych rebely, kdyby bylo třeba. Hlavně ty nadutý důstojníky, co si hrajou na gentlemany a chodí s nosem nahoru jako nějaký vysokoblahorodí. Ale jsou to lidi. Můžu si s nima klidně zajít na skleničku, když je po všem. Ne že bych je nenáviděl. To ty zdejší potvory jsou úplně jiný kafe. Žádný jiný východiska nejsou, doktore. Je to jasný a jednoduchý – buď je porazíme, nebo zemřeme.“

Andrew mlčky přikývl.

Věděl, že to všechno je pravda. Nemůžou se vzdát nebo nabídnout klid zbraní. Bylo to nemyslitelné od začátku, a teď je to ještě nemyslitelnější.

„Je pravda, co jsme slyšeli, když jsme sem dorazili?“ zeptal se Pat.

„To o Jubadim?“

„Zemřel?“

„Spíš se dá mluvit o atentátu,“ upřesnil Emil.

„To by ty zmetky mělo trochu pošťouchnout,“ reagoval Pat, aniž pomyslel na možné následky. „Jak se to stalo?“

Andrew podrobně popsal, jak Jurij Jubadiho zasáhl z Whithworthovy odstřelovačky asi na tisíc yardů.

Pat se požitkářsky usmál.

„Dal bych měsíční plat, abych to mohl vidět. Představte si to – přes půl míle.“ Zavrtěl hlavou. „Kdo by čekal, že to Jurij zmákne? Vždycky jsem si myslel, že ho někdo poslal, aby zabil *vás*, drahý plukovníku.“

Možná to byla tak trochu hra ve hře, přemítal Andrew. Nejspíš za tím vším byl Tamuka. Jestli to nakonec nebylo tak, že jen přinutil Jurije udělat něco, po čem Merkiové beztak bažili.

„Budiž mu země lehká, dal nám třicet dní času,“ dodal.

Pat přikývl.

„Během těch třiceti dní to můžeme docela slušně rozbalit,“ řekl. „Přinejmenším můžeme dostat všechny civilisty do Romy, pořádně se zabetonovat v Kevu, ale budeme muset nechat napospas všechno, co leží od nás zpátky k Vazimě.“

„Máte na mysli, že necháte ještě víc zpustošit naše území?“

Andrew se ohlédl za hlasem a na nástupní plošině vagónu spatřil Kala. Prezident celé Rusi vypadal ztrhaně jako všichni ostatní. Část znaveného obličeje mu zakrýval cylindr, který na malém obtloustlém ruském rolníkovi vypadal komicky. Teď byl trochu zmačkaný, jako by ho nějaký velkomožný pán kdysi vyhodil a sluhovi ho bylo líto.

„Přesně tak.“ V Patově odpovědi bylo znát nadšení. „Už máme dost koní pro průzkum i jízdní oddíly. Pošleme je zpátky, aby po nás opravdu nic použitelnýho nezůstalo. Jeden nebo dva pluky půjdou do lesů na sever. Budou vycházet za soumraku a vracet se před ránem. A zařídí, aby každá studna na zpáteční cestě byla otrávená a nikde nezůstalo nic k jídlu. Budeme Merkie provokovat, chystat léčky, dělat cokoliv, abychom je zpomalili. Ať za náma zůstane jenom poušť.“

„A co když se sem budeme chtít vrátit?“ zeptal se Kal.

Pat si odfrkl. „Skutečně věříte, že se sem ještě někdy vrátíte?“

„Náš národ a naše země jsou jedno,“ protestoval Kal ostře. „Pokud nebojujeme za naši zemi, co tím vším chceme dokázat?“

„Porazit Merkie!“ zasyčel Pat.

„Tak dost,“ řekl Andrew a přísně se podíval na Pata, který už brunátněl. Ten se přestal mračit na Kala a skoro neznatelně přikývl.

„Bojujeme kvůli vítězství,“ pokračoval Andrew, „ale k tomu patří i návrat domů a zajištění lepší budoucnosti. Jestli kvůli vítězství budeme muset zničit tuhle zemi, tak mi je bůh svědkem, že mi z toho nebude zrovna dobře.“

Otočil se zády a zahleděl se do noční temnoty.

Věděl, proč je Pat tak rozrušený, a uvědomil si, že to v sobě nosí také. Snažil se vždy představovat střízlivý a objektivní ideál, který má ztělesňovat každý důstojník armády Unie: vždy si zachovat chladnou hlavu a stoickou lhostejnost k nebezpečí, držet na uzdě přirozenou mužskou agresivitu. Ale už prožil okamžiky, kdy oheň a destrukce války, ta všestravující síla, naplnila jeho duši až po okraj a on se nechal bojem zcela pohltit. Ke své hanbě cítil ten pocit i u Fredericksburgu, když bylo město rebelů v plamenech. Díval se na hořící domy a skoro to až vychutnával, někde v koutku duše sám zděšený zvráceností tohoto požitku. Požár se šířil a on vše sledoval s temným zalíbením.

Opakovalo se to u Chancellorsville a u Spotsylvanie. Salvy z mušket a děl se s ohlušujícím rachotem nesly celým lesem. Byla to taková malá apokalypsa a jemu, bůh mu odpusť, jemu se líbilo, jak najednou pulsuje energií. Bylo to pro něho totéž jako pro kuřáka opia první vtáhnutí štiplavého dýmu plného snů. Ten chaos ho omamoval a nadnášel jeho duši jako vlny nespoutaného oceánu. Slyšel statisíce zmatených i rozzuřených hlasů, hřmění nástrojů smrti, které duněly do divokého rytmu válečného šílenství za krvavého západu na obloze plné ohně a kouře.

Andrew předpokládal, že ti, které v armádě uznával nejvíc, muži jako Hancock, Kearny, Chamberlain, to cítili stejně, jen o tom nikdy nemluvili. Nebyla to věc, kterou by si válečník křesťanské kultury, a navíc gentleman, mohl dovolit přiznat. Snad jen sám sobě v nejtemnější noci.

Na chvilku se zamyslel, co by vlastně dělal, kdyby jeho vášní nebylo pozorovat, jak se řady bojovníků rozprostírají na mílích bitevního pole, jak se blyští hroty bajonetů, jak celou armádu ozařují záblesky výstřelů, jak se vojáci hecují navzájem do ochraptění, tančí se smrtí a nakonec se z jejího temného objetí vyprostí. U brány do temnot se cítil vždycky nejvíce naživu.

Podobné myšlenky skrýval, jak nejlépe mohl, nikdy je před nikým nevyslovil, protože se upřímně styděl za to, že se občas vůbec nekontroluje. Najednou cítil, že jeho duše je ze všech těch prohřešků proti humanitním ideálům plná sklíčenosti. Zase se mu vrátila vzpomínka na sen, který ho tak dlouho sužoval – pole poseté mrtvolami, tělo jeho bratra Johnnieho se mu hroutí před očima a vychází z něj duch, který na něj upírá obviňující pohled. Nemohl přitom zachránit ani Johnnieho, ani kohokoliv dalšího z těch, kdo padli pod jeho velením. Stejně jako nemohl zachránit Rusy, kteří zemřeli, než se on dostal na tenhle svět. Kolik lidí vlastně zahynulo kvůli mým pochybením? ptal se sám sebe. A byly tu i temnější myšlenky – jaké krveprolití rozpoutá Jubadiho násilná smrt?

Věděl, že jeho druzi na něj čekají, jako vždycky, když ztichl a pohroužil se sám do sebe. Povzdechl si a ohlédl se – oči musel mhouřit kvůli hustému dešti, který neúnavně chrlily černé mraky nad nimi.

Pat mlčel, ale bylo zřejmé, že neutuchající boje a také Hansův odchod ho poznamenaly. A to velmi hluboko.

Andrew se na něj podíval pozorněji. Vídal to až příliš často – ten pohled, který už dál nestárl. Stejný, až příliš zralý výraz měl v tváři i Hawthorne a spousta dalších mladých mužů, hlavně těch, kteří dospěli ve válce. Stali se z nich profesionální vojáci, kteří si ani nedovedli představit svět bez armády, bitev i divokých oslav vítězství.

To v Kalovi byl pořád znát věčný rolník, který obdělává totéž políčko, jaké obdělávali i jeho prapředci. Nikdy se nemohl stát opravdovým vojákem. Byl v něm věčný konflikt mezi válečníkem, který v případě potřeby tvrdě bojoval, a rolníkem, který se jindy jen díval, jak cizí vojáci pustoší jeho zemi. Rus byla duší rolníků: vezměte jim ji a zahynou. Od pádu potomacké linie byli Kal i jeho

národ zcela ochromeni strachem z „nepřítele před branami“. Právě to Andrewa nakonec dohnalo až k herkulovskému činu – evakuoval z Rusi všechen lid i vybavení nutné pro další válku.

Podařilo se mu to a navíc se mu povedl další dobrý tah – zpomalil postup hordy tím, že přispěl ke smrti Jubadiho. Získal díky tomu třicet dní náskok. Ale musel teď v ruském národu vykřesat vůli k boji ještě urputnějšímu než dosud, i když pro ně první fáze války znamenala tak zdrcující porážku.

Bude hodně těžké dovést je k přesvědčení, že stále můžou zvítězit – nejen se ubránit, ale též Merkie zahnat a získat zpět svoji domovinu. Pokud to nedokáže, těch pár následujících bitev pro ně skončí špatně. Zatlačeni až po Romu nebudou mít pro další boj žádné průmyslové zázemí a bez továren na prach, střely a zbraně, bez těch nezbytných rekvizit moderní války, budou naprosto v koncích. A ti, kdo přežijí – pokud se vůbec někdo takový najde –, budou odsouzeni k bezcílnému putování po zpustošené zemi a k věčnému útěku před hordami.

Bude trvat asi dva týdny, než Rusové uvedou znovu do provozu aspoň z větší části svou válečnou výrobu – potřebná zařízení a stroje jsou teď složená na nákladních vagónech a na stovkách povozů táhnoucích na východ. Munice, která jim z války zbyla, by se měla rozdělit s velkou rozvahou a část výstroje i výzbroje přidělit dvěma sborům cvičícím pod Hawthornem.

Andrew ale hlavně potřeboval čas – začátek nové války je třeba co nejvíc oddálit. Lidé jsou každým dnem o trochu silnější a Merkiové o něco slabší.

Nakonec jde vždycky jen o čas a ten se musí draze kupovat. Oběť Pětatřicátého mainského u Gettysburgu kvůli patnácti minutám, které První sbor potřeboval na stažení ze Seminary Ridge, oddalování akcí Tugarů – to všechno byl vlastně nákup času za životy vojáků i cenný materiál.

„Aspoň že pořád máme Kev, taky je to malý kousek Rusi. Tam můžou začít znova,“ prolomil Emil hrobové mlčení.

„A udržíme ho?“ zeptal se Kal.

„Pokusíme se o to,“ odpověděl Andrew, ale v jeho hlase bylo znát, že si tím moc jistý není. V tu chvíli neměl dost síly prozradit

Kalovi krutou pravdu. Nedokázal mu říct, že jsou skoro na dně. Ani s třiceti dny náskoku nebudou výsledky jejich úsilí příliš uspokojivé. Čelní obranný perimetr Kevu byl moc široký na to, aby se dalo předejít prolomení obrany – zrovna jako u Potomacu. Kev nejspíš také padne jako nutná oběť při nákupu času, s tím je třeba počítat.

Kal, jehož tvář právě ozářil další blesk, hleděl prosebně na Andrewa, jako by doufal, že od něj uslyší víc. Ten už ale nechtěl nic slibovat – alespoň ne v této chvíli.

„Tak sakra, Andrewe," ozval se Emil, „nevyléčil jsem ti ten tyfus proto, abys teď zemřel na zápal plic. Vlezte už proboha všichni dovnitř, ať odsud co nejdřív zmizíme."

„To bychom nejspíš měli," souhlasil Kal a s křečovitým úsměvem kývl na Andrewa. Sám šel příkladem a zmizel v útrobách vagónu.

„A stejně vypečený problémy nás čekají celou cestu. U Sangrosu, v Romě a možná ještě dál," nadhodil Pat.

„Nejspíš," odvětil Andrew.

„To je panečku válka, jak má bejt," pokračoval Pat. „O tý se bude jednou psát v učebnicích."

„Chtěl bys z toho nějak vyklouznout?" zeptal se Andrew. Nedokázal na Patovu uštěpačnou poznámku reagovat jinak.

„Hlavně už chci být u svojí party ve vlaku. Uvidíme se na velitelství v Kevu."

Pat chtěl zasalutovat, ale Andrew ho chytil za ruku.

„Dneska sis vedl moc dobře, Pate," řekl s uznáním. „Způsob, jakým jsi nám kryl záda, mě opravdu nadchl. Zachránils nás. Byla to skvělá práce, vyznamenal ses skoro jako Pap Thomas u Chickamaugy."

Pat na kompliment přímo nereagoval a jen se vážně zahleděl do očí svého nadřízeného. „Na začátku to byla vlastně jenom hra. Tys myslel a já bojoval – byl jsem věčně ožralej irskej rváč. Ale teď – myslím bez Hanse…" Zaváhal a hledal vhodná slova. „Chci jenom, abys věděl, že kdykoliv mě budeš potřebovat, jsem ti k službám. A bůh ti žehnej."

Překvapený Andrew mu pevně stiskl ruku a mlčky tak vyjádřil svůj dík.

Pat o krok ustoupil, zasalutoval a zmizel v zuřící bouři.

„No to mě podrž," řekl Emil. „Že by ve čtyřiceti konečně dospěl?"

Andrew lehce pokývl hlavou a po tváři mu přelétl náznak úsměvu.

„Je pro vás totéž, jako byl Sherman pro Granta," nadhodil Emil.

„Jenže tam na Zemi byl tím hlavním řezníkem Grant," opáčil Andrew.

Pohlédl na vedlejší kolej a najednou si všiml, že opodál stojí Kathleen. Nejspíš si před chvílí udržovala dostatečný odstup, aby neslyšela rozhovor armádního velení, ale i tak byla až příliš blízko.

„Co sakra děláš venku v tomhle počasí?" zeptal se Andrew trochu popuzeně. Neměl zrovna velkou radost z toho, že se vydala za ním.

„Pokouším se z procesí vyčlenit lidi, kteří by zemřeli, kdyby šli dál pěšky," odpověděla, sundala mu brýle a marně se je pokoušela otřít cípem promočených šatů. „Naložila jsem už jednu starou ženu a její vnoučata. Máme teď pár dalších míst k sezení, uvolnili je tvoji lidé, že prý budou zbytek cesty stát."

Chtěl nejdřív protestovat, protože jeho lidé si potřebovali pořádně odpočinout, ale nakonec to vzdal. Velitelský vagón tedy nakonec bude nacpaný promočenými utečenci, no a? Radši by šel sám po svých, než aby je vyhodil.

„Pro tohle tě miluju," řekl nakonec. Když mu nasazovala zamazané brýle, naklonil se k ní a políbil ji na čelo.

Pomohl jí zpátky do vlaku a nakonec po kluzkých schůdcích vystoupal sám.

„Pohněte už s tím," křikl vykloněný ze zadní plošiny.

Brzdař odkryl čadící lucernu, zvedl ji co nejvýš a několikrát s ní zamával. Pak přeběhl dopředu k lokomotivě a o pár vteřin později už se ozval vysoký hvizd sirény, který vzápětí přehlušilo mocné zahřmění.

Souprava se dala do pohybu a pomalu opouštěla stanici.

Patův vlak na vedlejší koleji stále ještě stál a kromě pochodní ho osvětlovaly i houstnoucí blesky. Byl k prasknutí narvaný vojáky, dokonce i na střechách vagónů jich byla spousta. Ta scéna připadala

Andrewovi dost deprimující, snad ještě smutnější než pohled na nekonečné zástupy utečenců prchajících nocí podél kolejí na východ.

„Jediná věc aspoň z poloviny tak melancholická jako prohraná bitva je vyhraná bitva," pronesl Emil.

„Neřekl to Wellington?" přemítal Andrew.

Emil přikývl a ukázal kolem. „Wellington ovšem nikdy nic takového neviděl."

„A taky nikdy nezakusil tak těžkou porážku," dodal Andrew. „A to ani ve Španělsku."

„No, alespoň se ti podařilo získat nějaký čas," pokusil se ho Emil povzbudit.

„Ale za jakou cenu?"

„Máš na mysli Jurije, tu ztracenou duši? Ten byl vlastně mrtvý už před dvaceti lety, když si ho Merkiové ochočili. Dals mu jen šanci zemřít se ctí a on se jí chopil. Ty žádnou vinu neneseš."

„Netrápím se kvůli jeho oběti, milý doktore," vysoukal ze sebe Andrew.

„Tak kvůli čemu tedy?" vyzvídal Emil a přikročil k němu blíž, protože ucítil, že jeho duši cosi sžírá.

„Myslím na všechny ty ochočené," řekl Andrew po dlouhé odmlce. „Na karthské vězně i další muže a ženy, které horda zajala."

„Co je s vlastně s nimi?"

„Stále je jich naživu nejméně sto padesát tisíc." Andrew se zahleděl na západ, jako by je tam mohl spatřit.

„Až Jubadiho pohřbí," pokračoval, „všichni přeživší zajatci budou obětováni. Jurij mi prozradil, že takový je v Merki obyčej. Získal jsem nám třicet dní času, ale desítky tisíc lidí za to zaplatí životem."

„Ví o tom Hamilkar?" zeptal se Emil.

„Brzo to vědět bude."

„Bůh mu pomáhej."

„Ano, Bůh mu pomáhej," zašeptal spíš pro sebe Andrew. „A mně, Bože, odpusť, protože už pochybuju, že jim může pomoct někdo jiný než ty."

Kathleen ho rozechvělá rozčilením objala a přála si vymyslet nějaká slova útěchy. Bylo jí ale stejně jako jemu jasné, že všichni

zajatci jsou ztraceni. Zabořila proto tvář do prázdného rukávu jeho kabátu a poprvé po několika letech se rozplakala.

Andrew ji skoro nevnímal, jen nepřítomně sledoval, jak se stanice, ze které konečně vyjeli, pozvolna noří do noční tmy.

* * *

„Příteli, už je dost pozdě."

Hulagar nezareagoval, ani když mu Tamuka položil ruku na rameno.

„Nemusíš tady být s námi," naléhal na něj Tamuka.

Hulagar znovu neodpověděl.

Tamuka, štítonoš nastávajícího qar qartha Vuky, Jubadiho syna, přešel před Hulagara a poklekl. Venku se rozléhalo dunění velkých bubnů v rytmu srdečního tepu. Budou znít ještě třicet dní a potom se Jubadi vydá na pouť k věčným nebesům. Tohle je první z předepsaných třiceti dní a právě uplynula noc velikého ticha, které mělo přivolat duchy prapředků. Nepředcházelo jí žádné loučení se zapadajícím sluncem, nezněly v ní žádné zpěvy bardů zvučných jmen, ani žádné vychloubačné historky kolem deseti tisíc táborových ohňů. Celou tu noc nikdo ani nepromluvil.

Ve velké zlaté jurtě vládlo přítmí a jediným zdrojem světla v ní byla malá lampa visící uprostřed. Její mihotavý plamínek spoře osvětloval nahé Jubadiho tělo.

Všechny ohně v táborových kruzích byly dávno uhašeny a svítila jen tato lampa smutku. Z jejího plamene bude zapálena smuteční hranice a v jejím dýmu se Jubadiho duše odebere na nebesa. Když potom oheň stráví všechny jeho hmotné ostatky, nastoupí nový qar qarth, aby zosnoval plán pomsty. Po smuteční hranici pak znovu vzplanou táborové ohně a budou hořet, dokud Jubadi nedoputuje až do cíle své dlouhé cesty.

Tamuka pozorně hleděl na svého starého přítele, svého rádce i svého prvního učitele, od kterého ví všechno, co by každý štítonoš měl znát. Nebylo třeba se ho na něco ptát. Stačilo nahlédnout do jeho duše a bylo všechno jasné. Hulagar seděl a tiše trpěl. Trpěl, i když mu smrt Jubadiho nemohl nikdo z hordy dávat za vinu. Tu vinu nesl spíš on, Tamuka, ze své funkce a titulu štítonoše. Nebyl snad qar

qarthův ochránce, nositel bronzového štítu, který má být vždy připraven postavit se mezi svého pána a jakékoli nebezpečí? A teď je Jubadi mrtev a jeho štítonoš stále žije.

Jako by Hulagar ucítil, že jeho myšlenky nepatří jen jemu – otočil se na svého učedníka.

Mělo mi dojít, co se chystá, pomyslel si.

„Nemohlo ti to dojít," odpověděl Tamuka. „Mlčenliví prozkoumali celou oblast. Nikdo z nás nevěděl, že mají zbraň schopnou zasáhnout cíl na takovou vzdálenost."

Hulagar se neklidně zavrtěl. Byla to první změna jeho polohy po dlouhé noci, kterou celou prokleče l nad bezvládným tělem svého přítele.

„Ale tušil jsem to," řekl, „a tys to tušil zrovna tak."

V jeho hlase byla znát výtka.

„Co tím myslíš?" zeptal se dotčeně Tamuka.

„Tys ochočil dobytče, které jsme potom našli s tou zbraní. To, které jsi údajně poslal zabít Keana, vůdce Yankeejů. A on místo toho zabil světlo našeho lidu. Co o tom vlastně víš, Tamuko štítonoši?"

„Jsi přetažený, můj příteli," řekl Tamuka. Snažil se, aby jeho hlas vyjadřoval soucit a zároveň se zdálo, že tu výčitku vůbec nebere na vědomí.

„Příští dny přinesou mnoho otázek," poznamenal Hulagar a v kleku se otočil k Tamukovi. Upřeně se mu zadíval do očí a hledal v nich odpovědi.

„Pověz, co o tom všem víš?" opakoval svou otázku, položil mu ruce na ramena a otcovsky je sevřel.

Tamuka jeho pohledu neuhnul.

„Nemám, co bych řekl," bránil se. „Ty i Jubadi jste můj plán znali. Poslal jsem Jurije – tak se jmenoval ten ochočený –, aby zabil Keana. Ten mu ale nějakou ďábelskou mocí vnutil svou vůli. Zlí duchové, kteří chrání Keana a vedou jeho kroky, jsou dokonce mocnější než duchové našich předků. Je to zlé znamení. To jejich temná moc nás připravila o qar qartha."

Hulagar pohlédl na Jubadiho mrtvolu.

„Odpusť mi, drahý příteli," vzdychl a po chvíli se obrátil zpátky k Tamukovi. „A ty mi odpusť mé podezření."

„Není co odpouštět," odvětil Tamuka.

Hulagar sklopil oči. „Jsou za tím zlí duchové, přesně, jak říkáš."

Do jurty právě vstoupil Sarg, qar qarthův šaman, „ten, který čte ze symbolů". Stál ve vchodu a jeho siluetu nejasně vykresloval východ slunce.

„Už mám tedy odejít?" zeptal se Hulagar.

Tamuka přikývl. V hlase svého učitele cítil muka a bolest.

„Světlo už roste," připomenul Sarg. Jeho doprovod rozhrnul plentu a odhalil stráže a akolyty, kteří stáli celou noc venku. Za nimi se v tmavém purpuru oblohy rýsovalo dobytčí město a nad ním se třpytil Velký kruh hvězd.

„Prosím ještě o chvilku strpení," řekl Hulagar.

Když Tamuka přikývl na souhlas, Hulagar vstal a vydatně mu zapraskalo v kolenou. Pokusil se vyloudit úsměv, vystoupil na stupínek a zadíval se na Jubadiho ztuhlé rysy. Tamuka najednou opět zřetelně vnímal jeho myšlenky – jeho učitel právě vzpomínal na dva mladíky cválající stepí, ozvěnu jejich veselého smíchu a vůbec na radosti dětství. I pro něj to zřejmě byla šťastná doba, kdy nebylo nutné se příliš starat o to, co přijde.

Hulagar prohrábl Jubadimu hřívu vlasů. Bylo mezi nimi i pár šedivých, které už nikdy nezbělají.

„Zemřel s mečem v ruce, jako jeho otec a praotec," prohlásil Sarg. „Pro nikoho z nás není lepší smrt."

„Zemřel rukou, kterou neviděl," namítl Hulagar. „Dobytčí rukou. Jeho meč se nezvedl proti jinému v ohni bitvy, to nebyla dobrá smrt."

V takovém umírání opravdu není kouska cti, pomyslel si Tamuka. A právě proto musí všechen dobytek zemřít – to je ta nejvyšší pravda, kterou Jubadi neunesl. Pokud my chceme žít, oni musejí zemřít. Nejde jen o to, že dobytčata v záchvatu vzpurnosti povstala, jsme už zcela závislí na jejich výtvorech i na jejich mase – jsme vlastně jejich otroci. A právě proto je musíme vyhladit. To je ten pravý důvod, proč Jubadi zemřel – chtěl s nimi sice bojovat, ale jen do jisté míry.

Tyto myšlenky se mu honily hlavou, když pozoroval Hulagara, jak nehybně stojí nad svým padlým přítelem. Drží u něj poslední

hlídku, uvědomil si, protože jejich společné putování, které trvalo dva a půl oběhu, s definitivní platností skončilo.

Sarg si zlehka odkašlal a Tamuka se po něm ohlédl. Došlo mu, co šaman naznačuje: venku už se jasní obloha a první fáze obřadu musí být hotová před rozbřeskem.

Vstal a se svěšenou hlavou zaujal místo na stupínku.

„Už je opravdu nejvyšší čas, příteli," řekl Hulagarovi. „Víš, že bys tu při zahájení rituálu neměl být."

„Jen jsem vzpomínal na tu noc, kdy jsme se my dva ztratili ve sněhové bouři. Vyhrabal jsem ve sněhu jeskyni, zabil jsem koně – svého prvního koně – a jeho tělem zakryl vchod, abychom měli aspoň trochu tepla. Když se stal qar qarthem, na oplátku mi věnoval tisíc koní."

„To dobře vím."

„Dost jsem na tom zvířeti lpěl, ale přesto jsem ho kvůli Jubadimu neváhal obětovat. Udělal bys totéž ty pro Vuku?"

Tamuka neodpověděl.

„Budeš štítonošem nového qar qartha," naléhal Hulagar. „Musíš ho milovat tak, jak jsem ho miloval já." Jeho pohled pak sklouzl zpátky na Jubadiho tělo. „Rozmyslel jsem si to, zůstanu. Když žil, nikdy jsem ho neopustil, a tak ho neopustím ani teď."

Tamuka pokrčil rameny a kývl na Sarga.

Šaman přistoupil k Jubadimu; následovalo ho tucet akolytů. Pak začal odříkávat první část Hymnu putující duše. Když s ní skončil, pustil se do recitace rodokmenu všech qar qarthů, čítajícího dvě stě sedm jmen. Začínal Grishem, který odvedl hordu z hor Nom Barkthu a zahájil tak nekonečnou pouť světem Valdennie. Následovalo jedno jméno za druhým, a jak šaman mluvil, vešli do jurty Mlčenliví – němí strážci qar qartha a posvátných merkijských pokladů. Následovala je zlatá archa spočívající na ramenou tuctu válečníků.

Tamuka sledoval, jak stráže pokládají archu na okraj stupínku a se skloněnými hlavami pak odcházejí. Jakmile Sarg dospěl k poslednímu jménu rodokmenu, přistoupili k němu dva akolyté se zlatým suknem a přikryli jím jeho předpažené ruce. Otočil se zády k Jubadimu a otevřel archu.

Všichni sklopili oči. Tamuka však i se skloněnou hlavou úkosem viděl, že Sarg právě z archy vytahuje velkou stříbrnou urnu – patrně dost těžkou, protože se mu třásly ruce.

Šaman se znovu obrátil ke stupínku a urnu pomalu a obřadně položil vedle qar qarthova mrtvého těla. Pak stejně pomalu odklopil její víko.

Následoval opačný proces – Sarg předpažil, oba akolyté přistoupili a sukno mu z rukou sundali. Další mu podal stříbrnou schránku, kterou otevřel a vyndal z ní širokou dýku. Její čepel se ve světle vycházejícího slunce až nepřirozeně leskla.

Šaman vzhlédl k nebi a ve všech přítomných vyvrcholilo napětí. Jeho pomocník k němu vykročil se zvednutou rukou, ale Hulagar ho zastavil a pokynul mu, aby se vzdálil. Jubadiho zavřené oči pak přikryl svojí rukou sám – bylo to třeba, aby duše zemřelého v následujících chvílích nic neviděla.

Sarg přikývl na souhlas. Uchopil jílec dýky pevně oběma rukama, pozvedl ji nad hlavu a bodl. Čepel jako blesk sjela do Jubadiho hrudi a zabořila se až po záštitu těsně vedle hrudní kosti – blízko místa, kde jím prolétla smrtící kulka a vzala mu život.

Potom šaman dýkou prudce otočil a Tamuka sebou bezděky trhl, protože zřetelně uslyšel praskání žeber. Dýka chvíli opisovala kruh kolem srdce a poté ho pomalu vyňala z těla.

Tamuka si ho se zaujetím prohlížel – bylo trochu zdeformované a zela v něm díra zhruba o průměru palce. Na Sargovu dlaň se z ní linul tenký pramínek černající krve.

Šaman pak zvedl zkrvavenou oběť do výšky a tmavě rudá kapalina mu zbarvila i široké rukávy slavnostního roucha. „Jdi, srdce našeho qar qartha Jubadiho," deklamoval. „Jdi a přidej se na nebesích k srdcím svých dávných předků a jejich dávných předků. Jdi a odpočívej v jejich popelu."

Vložil Jubadiho srdce do urny. Z jejího dna se při tom úkonu vznesl obláček prachu a usadil se mu na rukou. Byly to částečky popela ze stovek srdcí všech dosavadních qar qarthů – a nyní ho tedy bude zase o trochu víc.

Šaman pak od akolyty přijal stříbrný pohár, vložil jej do otvoru po vyříznutém srdci a začal ho plnit qar qarthovou krví. Když jí bylo

dost, přiložil pohár ke rtům a napil se. Zbytek jeho obsahu vylil na urnu.

„Jdi, krvi našeho qar qartha Jubadiho," odříkával. „Jdi a přidej se ke krvi praotců. Neboť jejich krev kolovala v jeho žilách a dávala mu život, takže tobě náleží se s ní smísit."

Znovu pohár naplnil až po okraj temnou tekutinou, vrátil ho jednomu z akolytů, který měl ruce přikryté zlatým suknem, a ustoupil do stínu.

O chvíli později měl i on znovu zahalené ruce. Pečlivě urnu zavřel a zapečetil, potom ji vzal a podržel nad Jubadim. Hulagar odkryl mrtvému oči.

„Věz, duše *ka* našeho qar qartha Jubadiho, že jeho srdce bude už navždy mezi svými," pokračoval šaman. „Bude s námi putovat navěky a všude, kam se vydáme. Vydej se teď na svou dlouhou pouť."

Na závěr obřadu se Sarg uklonil, sestoupil ze stupínku, vložil urnu do archy, kterou pak uzavřel víkem.

Tamuka po očku pohlédl na Hulagara. „Měli bychom už jít," zašeptal.

Jeho učitel přikývl, ale ještě před odchodem políbil Jubadiho na čelo. „Uvidíme se za třicet dní, můj příteli," zašeptal.

Společně se Sargem opustili zlatou jurtu a umývači mrtvol začali s třicetidenním rituálem přípravy Jubadiho těla. Jakmile budou hotovi se speciálními koupelemi, které zpomalí posmrtný rozklad, na umyté a vyholené tělo bude vytetováno tisíc symbolů zaklínání pro posvátnou pouť. A za dalších dvacet devět dní bude Jubadi znovu oděn do slavnostní zbroje a plně připraven na cestu.

Tamuka pohlédl na východ. První paprsky vycházejícího slunce už přetínaly obzor a odrážely se od jezera, do kterého přitékala voda z přehrady nad Suzdalem. Poblíž stál Vuka se svými strážemi a na okolní pláni už se shromáždily desítky tisíc merkijských válečníků.

Sarg se obrátil na akolytu za sebou, vzal od něj pohár a přistoupil k Vukovi.

Nový qar qarth zaváhal.

„Poklekněte," poručil Sarg. „Poklekněte v přítomnosti této krve."

Mlčenliví jako jeden muž padli na kolena a spolu s nimi i všichni ostatní. Tamukovi připadalo, jako by vysokou trávu na loukách sklonil k zemi silný vítr, ale to se jen ozýval šelest nesčetných zbraní, které válečníci odkládali.

Také Vuka pomalu klesl na kolena, Tamuka k němu přistoupil a následoval jeho příkladu.

„Tento obřad se dědí z otce na syna po nekonečné generace národu Merki," pokračoval Sarg. Jeho vysoký, silný hlas se v čistém ranním povětří jasně rozléhal.

Pokynul jednomu z akolytů, který předstoupil a tasil meč.

Vuka váhavě nastavil pravou paži a vyhrnul rukáv tuniky – se zjevnou nervozitou si přitom navlhčoval rty jazykem. Bezděky sebou trhl, když se mu čepel zasekla do předloktí. Vytryskla z něj čerstvá krev, kterou Sarg zachycoval do připraveného poháru, aby se smísila s krví jeho otce.

Potom pokynul a Vuka paži zase svěsil.

Šaman před novým qar qarthem pohár podržel, ten se k němu pomalu naklonil a usrkl z jeho obsahu. Směsí napůl sražené a čerstvé krve se málem zalkl, i když jí nebylo mnoho.

Potom se Sarg obrátil na Tamuku: „Ochránce qar qarthův, držiteli skryté duše *tu*, přijmi nyní *ka* od qar qartha našich válečníků."

Tamuka se sklonil a napil se také.

„Váže vás mnoho pout. Jsi mu bratrem, ochráncem a rádcem," řekl Sarg.

Pohár se zbytkem krve pak zvedl nad Vukovu hlavu.

„Tímto tě jmenuji qar qarthem," prohlásil. „Až přestaneme držet smutek, budeš jím svými činy. A až skončí válka, staneš se qar qarthem i ze zákona."

Vuka vstal a věnoval Sargovi nepříliš jistý pohled. Pak se obrátil k Tamukovi a podal mu ruku, ze které stále kanula krev.

Jeho štítonoš sáhl do tlumoku a vytáhl kus hedvábí, jakým se v bojích ošetřují rány. Byl už zjevně poskvrněný čísi krví a celý roztřepený.

Vuka si ho pozorně prohlédl a vrátil mu ho. „Neměl by být vytkaný zlatem?" podotkl.

„Obřadní zranění tvého otce v Orki zavázal Hulagar roztrženým praporem," připomněl mu Tamuka. „Pokládal jsem za nejlepší použít podobnou tkaninu – už proto, že ses stal qar qarthem v časech války."

Vuka tázavě pohlédl na Hulagara, který přikývl na souhlas.

„Dobrá, souhlasím," řekl nový qar qarth chladně.

Tamuka útržek látky složil a přiložil ho na ránu. Úkosem přitom viděl, že Vuka na něj stále hledí s jistou nedůvěrou a podezíravostí. Zůstal ale ukázněně klečet, dokud nedostal pokyn, že už může vstát.

Všichni válečníci na polích u Suzdalu byli v té chvíli stále ještě na kolenou.

Vuka se pousmál a pokynul trubači Mlčenlivých. Ten se zvedl, přiložil nargu k ústům a dlouze zadul. Vojáci povstali a jejich nekonečné zástupy vypadaly jako jednolitá živá masa, která pokrývala nejen zdejší pláň, ale i oba břehy řeky a dlouhé míle cesty do Fordu.

Jakmile ustalo řinčení zbrojí, znovu zavládlo tajuplné ticho. Mluvit nebo jakkoliv se hlasitě projevovat bylo ostatně během třiceti dní zakázáno, výjimkou byly jen vojenské rozkazy a služební pohovory důležité pro vedení války.

Vuka přeletěl pohledem ohromné množství mužů, kterým měl od této chvíle velet, a vycenil zuby v širokém úsměvu. Pak tasil meč, zvedl ho k nebi a tisíce válečníků mu odpověděly stejným gestem. Od nesčíslných čepelí se odráželo zarudlé světlo rozbřesku a vypadalo to, jako by teď sama země byla stvořena z oceli a krve.

Vuka přistoupil ke svému koni – stále s pozvednutým mečem – a vyhoupl se do sedla. Pak své zvíře pobídl do trysku a pustil se plnou rychlostí z kopce, následován strážemi.

Hulagar mezitím přistoupil k Tamukovi.

„Jeho otci také nebyl vzdán náležitý hold, dokud kouř z hranice nevystoupal k nebesům," bránil se už předem Tamuka.

„To vím," řekl Hulagar. „Budeš mít s Vukou dost práce."

„Tys to měl s Jubadim rozhodně jednodušší."

„Inu, krev je krev a nám je souzeno, abychom jí sloužili."

„Doufejme, že se ta Vukova trochu zušlechtí, než znovu vyrazíme do boje."

Hulagar už nestačil reagovat. Tamuka se vyšvihl na koně, chopil se opratí a klusem vyrazil.

I když byl čas smutku, stále se musely vykonávat běžné povinnosti. Bylo třeba hřebelcovat koně, starat se jim o pastvu a také ošetřovat zbraně – obzvlášť po vydatných bouřích posledních dní. A navíc připravovat jídlo, samozřejmě studené, protože v tábořišti nesmějí v tomhle období hořet žádné ohně.

Tamuka projel ležením Mlčenlivých. Po jeho levé ruce bylo ruské město Suzdal, teď stejně prázdné a tiché jako jejich tábořiště.

Je to prokleté místo, pomyslel si, když se na chvilku zastavil a pohlédl na dřevěné věže a vysoké roubené budovy. Jeho pozornost upoutal obranný val, který celé město obklopoval. Na hliněných hradbách i kolem nich se pohybovalo několik válečníků. Někteří byli patrně na stráži, jiní jen zvědavě zkoumali okolí, slídili kolem zdí a opatrně se proplétali mezi různými pastmi, propadlišti i trnitým porostem.

Nebylo to zadarmo, ale nakonec jsme Suzdal přece jen dobyli, pomyslel si Tamuka, když si lépe prohlédl zdejší obranná postavení. O nových postupech při obraně i nové logice boje dané novými zbraněmi už měl docela dobré povědomí. Tady stálo na každém křídle několik předsunutých bašt pro palbu podél hradeb a každá z nich byla schopna se samostatně bránit i proti přímému průlomu.

Uvědomil si, že budou potřebovat podrobné plány Suzdalu – pokud dobytčata něco takového postavila tady, nejspíš se budou bránit stejným způsobem i jinde.

Mimo železnici je mobilita jejich nejslabší stránka, usoudil, když pohlédl na dráhu vedoucí z města. Bude třeba je přistihnout mimo ta jejich hliněná opevnění, s odkrytými boky – pak se neubrání, protože na ně platí útočné klíny. A když to nevyjde, bude zapotřebí je rázně zatlačit a provést velmi důrazný útok na střed.

Tamuku vůbec neznepokojovalo, že za sebe právě nechává myslet svoji *ka*, válečnickou podstatu. Poslední qar qarth měl ve válce zalíbení, byla to vyloženě jeho doména, a Hulagar se tak nemusel zaobírat ničím, co se netýkalo přímo Jubadiho ochrany. Zato Vuka určitě nemá nejmenší tušení, co všechno může hordě přinést například podrobné studium dobytčích pevností. Ten omezenec si

teď nejspíš ve své jurtě užívá s konkubínou, bez ohledu na to, že celá horda drží smutek.

Tamuka si opovržlivě odfrkl, obrátil koně a pokračoval v cestě. Všichni bojovníci s úctou vstávali, když kolem nich projížděl, protože věděli, že teď už mají tu čest se štítonošem samotného qar qartha – a on jim rád kynul na pozdrav. Jakmile minul bývalé cvičiště ruské armády, zamířil do mírného svahu posetého mohutnými borovicemi, které do okolí šířily osvěžující vůni. Ta mu ale byla poněkud cizí, stejně jako okolní sevřené kopce. Byl zvyklý na otevřenou step a nedohledné volné planiny, nad kterými se zeširoka klenula obloha.

Jak stoupal vzhůru, narazil na půltucet travnatých pahorků, jejichž vrcholky byly ozdobeny roztrhanými vlajkami. Vládl tu zvláštní chlad, i sluneční světlo jako by tu studilo. I když… je to spíš mrtvé místo, než opravdu studené, uvědomil si Tamuka. Prudce přitáhl opratě, aby uklidnil vzpínajícího se koně. Chtěl se hned obrátit a odjet, ale potom ho spatřil – seděl přímo proti nejvyššímu pahorku, který už byl porostlý mladými stromky.

Tugar jezdce přátelsky pozdravil a pokynul mu, aby nechal koně odpočinout a přisedl si.

Tamuka pozvání přijal. Pohled na nového společníka ho bůhvíproč naplňoval bolestí a najednou ani náznakem necítil obvyklé pohrdání qar qarthem zdecimované hordy.

„Vy držíte smutek za svého qar qartha,“ řekl Muzta s jistou ironií v hlase, „a qar qarth Tugarů tu sedí docela sám a drží smutek za svůj lid.“

Tamuka se rozhlédl po okolních pahorcích. Byly asi dvakrát vyšší než on a v průměru měly kolem padesáti kroků. Skrz hustou trávu a stromky na nich občas prosvítalo cosi bílého. Byly to kosti a lebky – ale kromě nich z porostu sem tam vyčnívaly i rezavějící zbraně a tlející násady kopí.

„Takhle tedy skončila všechna naše pýcha, všechno naše bohatství,“ vzdychl Muzta s poněkud nepřítomným pohledem. „Tady odpočívají bojovníci naší krve. A s nimi tu sedí jejich qar qarth, vinen i potrestán tím, že přežil svůj kmen.“ Odmlčel se. „A odsouzen dělat poskoka Merkiům.“

V jeho hlase nebyla žádná nevraživost, jen prostě konstatoval skutečnost.

Není nic víc než náš lokaj, pomyslel si Tamuka, smí s námi jen sedět u stolu. Jubadi, i když k nepřátelskému kmeni kdysi choval zášť, k Muztovi přesto přistupoval jako k sobě rovnému. Vuka zřejmě nebude tak srdečný a velkorysý. Tamukovi samotnému pomáhala překonat nenávist jistá rasová sounáležitost.

„Asi je nemáš moc rád za to, co vám udělali," nadhodil a ukázal k městu, jako by tam jejich společný nepřítel stále ještě byl. „Je už ti konečně jasné, že musejí všichni zemřít, pokud my chceme žít?"

„Myslíš dobytčata?" zakroutil Muzta hlavou a tiše se zasmál. „Obávám se, že nás přežijí, abych řekl pravdu. Přivedli jsme je sem branami, které postavili naši dávní předkové, když jsme se ještě procházeli mezi hvězdami. Dali jsme jim půdu, ochočili je, vykořisťovali a nechali jsme je vyrábět všechno, co potřebujeme – zbraně, obydlí i oblečení. Kromě toho tvoří podstatnou položku naší potravy. Pobít je, říkáš? To by znamenalo zabít nás samotné."

„Co je to s tebou?" zavrčel Tamuka a ukázal na mohyly. „Právě tady přece odpočívá osmnáct tvých umenů."

„Nemusíš mi připomínat, kdo tu leží, Merkijče," zavrčel Muzta

„A co tedy hodláš dělat?"

„Hodlám přežít. A uchovat aspoň to málo, co z našeho kmene zbylo," řekl Muzta tiše, jako by se svěřoval s nějakým tajemstvím.

Všichni mluvíme v hádankách, říkal si Tamuka. Já k Hulagarovi a Vukovi, Muzta zase ke mně. Říkáme sice pravdu, ale každý úplně jinak.

„A jak si další přežití svého kmene představuješ, qar qarthe Muzto?"

Tugar se usmál a chystal se mu odpovědět, ale najednou se odkudsi ozval zvláštní hluboký tón. Zpoza jedné mohyly pak vyběhl Muztův kůň a přihnal se až k nim.

„Zmizme odsud!" zasyčel Muzta a znělo to skoro jako rozkaz.

Oba nasedli na koně a uháněli pryč, aniž by věnovali mohylám jediný další pohled. Zamířili na sever, po svahu dolů. Dojeli k železniční trati, která vedla do továren u Vinské přehrady, a chvíli se drželi podle ní, než se opět vnořili do vůně borového lesa. Muzta při

jízdě vyprávěl o prvním setkání s yankeejským vlakem, který pronásledovali jeho jezdci.

Po chvíli v lese zahnuli do svahu na rozlehlou mýtinu pod přehradou. Úbočí kopce stále neslo známky pohromy, která se tu před lety udála – hráz se tehdy prolomila. Tamuka se zastavil a zadíval se na skálu, z níž se těžil kámen na stavbu. Zamrazilo ho při vzpomínce na hukot ohromné vlny, která rychle postupovala, až udeřila na nebohé město. Jásot jeho válečníků byl nespoutaným živlem záhy umlčen.

Údolí pod přehradou bylo plné průmyslového odpadu a vraků nejrůznějších zařízení, všude byly nánosy popele a strusky. Těžký vzduch páchl sírou a železem. Nevzhledné trsy žluté trávy vyrůstaly mezi kusy zkroucených plechů. Dlouhé cihlové budovy kováren, sléváren, pracháren, hangárů, muničních skladů a železničních dílen byly teď prázdné. Přesto si Tamuka dovedl snadno přimyslet rozléhající se zvonění zpracovávané oceli, hemžení dobytka i tisíce dobytčích hlasů – a také všechen ten kouř a odporný zápach jejich potu.

To je budoucnost jejich světa, pokud ji připustíme, pomyslel si – údolí plná kouře a puchu, mohutné sloupy dýmu stoupajícího k obloze, hučení a kvílení jejich strojů, řinčení kladiv z kováren. Dobytek je schopen udusit a ohlušit celý svět. Ve zvuku jejich strojů zanikne dusot kopyt našich koní. Bude nás ohlušovat tak dlouho, až se pro naše uši stane jen šepotem ranního vánku.

„Při našich praotcích," vzdychl Muzta, „k čemu je vlastně naše válečnická udatnost proti těm jejich strojům?"

Tamuka neodpověděl – jako štítonoš nemohl uznat, že by podobná skepse mohla být oprávněná. Zastavil svého koně na železničním náspu, na kterém ležely desítky rovnoběžných kolejí. Z nádrže jedné z opuštěných lokomotiv prosakovala voda a tvořila na zemi louži. Jeho kůň neodolal a rozběhl se k ní, aby se napil. Tamuka mu nebránil a povolil otěže, aby mohl sklonit hlavu.

Muztův kůň se připojil. Nad nimi na věži se otáčelo kolo větrného čerpadla a jeho píst lehce skřípal. Tamuka věděl dobře, že zařízení slouží k získávání vody ze země, ale jak fungovalo, to mu bylo záhadou.

Na vedlejší koleji se válelo několik starých náprav, všechny zrezivělé a pokryté sazemi. Ze všudypřítomného popela se ještě trochu kouřilo. Co to vlastně dobytčata zapálila? Nejspíš jeden z vagónů. Nemohli jím asi pohnout, ani ho tu nechat na pospas nepříteli.

Od západu se ozval rachot. Muzta se otočil v sedle a na malou chvilku spatřil nad obzorem ohnivou stopu. Možná ji za sebou nechal granát, které střílejí z těch jejich velkých lodí. Hned jak stopa zmizela, zahřměl další výstřel a druhý granát následoval první.

„Vy neumíte používat jejich ohnivé zbraně?“ zajímal se qar qarth Tugarů.

„Když držíme smutek, nepoužíváme ani oheň, ani zbraně,“ odpověděl Tamuka. „Jen když je to nezbytné pro přežití – když hrozí umrznutí nebo při přímém napadení.“

„Bláznovství.“

„Stejně by to proti jejich lodím nebylo k ničemu. Mají příliš dobré pancéřování.“

Muzta neodpověděl. Hleděl mlčky k západu a čekal, jestli bude palba od řeky pokračovat.

„Měli byste na ně tlačit, ne jim dopřávat oddech pro nic za nic. Když jim dáte těch třicet dní, budou mít dost času, aby zprovoznili stroje, které odsud odvezli.“

„To vím,“ řekl Tamuka chladně. „Nicméně dodržíme předepsaný postup.“

„Ale u Orki jste po smrti Jubadiho otce stále bojovali.“

„Byl pořád s námi, protože boj pokračoval. Dobytčata teď ale neválčí.“ Ukázal na východ. „Kdyby se i na tomhle poli dosud válčilo, Jubadi by byl také s námi.“

„Podobné to bylo s mým otcem,“ navázal Muzta. „Přivázali jsme ho ke koni, meč jsme mu zapřeli v podpaždí, Kubata a já jsme drželi otěže. I když už byl skoro mrtvý, bojoval, dokud jsme nad vámi nezvítězili.“

Muzta se pokusil vypudit z hlavy vzpomínku na otce, který se zhroutil z koně a i těsně před smrtí se usmíval. Nedostal čas na poslední slova. Zůstal mu jen ten trochu záhadný úsměv a pořád úkosem hleděl na šíp, který mu trčel z prsou.

Ještě při bitvě mu Kubata vyřízl srdce a vymačkal z něj krev na hlavu nového qar qartha. Potom mrtvolu nejvyššího náčelníka znovu přivázali v sedle a koně poslali do bitvy – zůstala v sedle po celé dva dny, než velká bitva o Orki třetího jitra skončila. To už se tělo začínalo rozkládat.

„Sarg, Hulagar a Vuka jednoduše vyhlásili smutek, protože v blízkosti není nepřítel," shrnul Tamuka.

„Ty bys udělal něco jiného?"

„Odpověď jistě znáš sám," zabručel Tamuka.

Muzta si ho pozorně přeměřil. „Tys Jubadiho nechal zabít, že je to tak?"

Tohle už štítonoše vyvedlo z míry. „Jsi nejspíš úplně šílený, že tě napadají takové věci, Tugare."

Muzta se usmál a popohnal svého koně přes řady kolejnic směrem k opuštěné kovárně. Tamuka chvíli váhal a pak bodl koně, aby ho dohnal.

„To dobytče, které to má na svědomí, prý patřilo tobě," nadhodil Muzta. „A dozvěděl jsem se, že štítonošova duše může ovlivňovat mysl druhých. Nejspíš jsi toho využil, bylo by to pro tebe nejvýhodnější řešení."

Znovu se upřeně zahleděl Tamukovi do očí. Ten na sobě ale žádné emoce nedal znát a zarytě mlčel.

Velkou branou vjeli do kovárny. Budova byla temná a rozlehlá, mohla by ustájit koně celého jízdního pluku. Na špinavé podlaze stálo několik strojů ukotvených do podlahy. Výhně byly dávno vyhaslé. Dřevěná hřídel, která už nepoháněla žádná soustrojí, se protáčela ve vzduchu, protože jí zvenčí stále pohybovalo vodní kolo. Tiché skřípění se neslo po celé kovárně jako vzpomínka na někdejší kakofonii hromových ran a rachotu.

Tamuka se rozhlédl. Necítil se tu úplně ve své kůži. Kdysi stával dlouhé hodiny v karthských továrnách, ze kterých vyšly stovky děl, tisíce mušket a tisíce tun lodního pancíře. Ale s tímhle se srovnat nedaly.

Soukolí tamních továren poháněly desetitisíce dobytčích otroků – chodili v obrovských kolech, dokud nevypustili duši a nebyli

nahrazeni dalšími. Stroje mu i tam připadaly zbytečně velké a těžké, ale tady teprve viděl, čeho všeho jsou jejich nepřátelé schopni.

Popojel kousek dál. Věděl celkem dobře, jak dobytek zpracovává kovy – přinejmenším znal všechny základní postupy. Před budovou spatřil mohutný sloup vedoucí na střechu – po lanech navléknutých na vodní kola se tudy nahoru vyvážel jeden vozík rudy za druhým.

Uvnitř se dalo vysledovat, jak kov putoval jednotlivými fázemi zpracování – od nejrůznějších bucharů k odlévacím formám až do kalících pecí. Z haly vedlo několik postranních dveří a kolejí do vedlejších budov. Všechno bylo uspořádané až s děsivou precizností.

„Takhle bude vypadat naše budoucnost, pokud je nezničíme," řekl Tamuka. „Stvrdil jsem krví svých předků slib, že s nimi zatočím, než to zajde příliš daleko. Ani ty, ani Bantag, ani já se nesmíme nechat zlákat tím, co všechno lze s těmi stroji vyrobit, nebo je s námi na dobro konec. Něco takového může mít na svědomí jen zvrácená mysl dobytka."

Muzta se usmál. „A až se s nimi vypořádáte, co chcete udělat se mnou?"

„Qar qarth je Vuka, ne já," odpověděl Tamuka.

„Ovšem, zapomněl jsem."

Tamuka se na Muztu zamyšleně zahleděl: „Měl jsi zemřít spolu se svými válečníky. Alespoň by v tom bylo trochu cti."

„Možná k tomu zanedlouho dostaneš příležitost sám, až povedeš ty své na smrt," odpověděl Muzta. „Naším nepřítelem je dobytek, to ano, ale tvá arogance je pro nás přinejmenším stejně nebezpečná. Svět je veliký a boj teprve začíná. Nenech se hned na začátku strhnout svou touhou ničit." Na moment zaváhal. „Ani svojí touhou stát se qar qarthem a využít tuhle válku k získání větší moci."

Tamuka na jeho drzost nemínil reagovat. Chvíli zápasil s koněm, ale hned jak nad ním získal kontrolu, obrátil se a vyrazil tryskem z továrny.

Muzta ho pozoroval, dokud nezmizel za obzorem. Sám potom zamířil na sever, aby přebrodil řeku Vinu a setkal se zbývajícími dvěma umeny své hordy.

Okolím se zdaleka nesly zvuky bubnů, které budou znít ještě devětadvacet dní.

* * *

„Zastavte stroje!“

Hamilkar Baka, vůdce utečenců z Karthy, se díval, jak kapitán lodi *Antietam* – pojmenované po lodi potopené před rokem v boji – směruje svoje plavidlo k boku *New Ironsides.* Dva parníky do sebe lehce narazily, což Hamilkarovi způsobilo jisté problémy s rovnováhou. Musel se chytit lafety pětasedmdesátiliberního děla namontovaného těsně za palebným hnízdem.

„Dobrá. Přehoďte lana a dávejte si pozor na odstřelovače!“ křikl kapitán z můstku.

Přední i zadní palebná hnízda se v mžiku vyprázdnila – z každého z nich vyrazilo šest mužů, kteří pak přeběhli pancéřovanou palubu a přehodili lana na *New Ironsides.* Tam je další námořníci upevnili. Potom společnými silami přetáhli přes okraje obou lodí širokou fošnu a provizorní můstek ohradili dalšími dvěma provazy.

„Hotovo!“

Hamilkar, následován svými muži, kráčel nízkou chodbou mezi palebnými pozicemi. Když se ocitl na palubě *Antietam,* zhluboka se nadechl a vychutnával vůni svěžího jarního větříku. Od té doby, co vpluli na Něpru, se proti mocnému proudu posílenému jarním táním pohybovali jen pomalu a on sám většinu času proseděl ve své kajutě. Už když opustili Fort Lincoln, spatřili na východním břehu první merkijské hlídky. Ty nechaly loď proplout téměř bez povšimnutí. Baterie nepřátelských děl pod Suzdalem také mlčela a odpustila si i těch pár obvyklých varovných výstřelů. Podezřelý klid naplňoval celou posádku neblahými předtuchami.

Druhý, západní břeh byl na dostřel šípu. Zahlédli na něm ale jen skupinku Merkiů na koních, také až podivně netečných.

Směrem na východ se řeka ztrácela za obzorem, nad kterým se tyčily vysoké zdi Suzdalu. V Hamilkarovi to vyvolalo rok starou vzpomínku na poslední vpád do města v době, kdy ještě sloužil u Merkiů jako kápo lidských otroků. Chtěl se tehdy Suzdalu zmocnit,

to ano – koneckonců byl válečník a bylo to jeho povolání –, ale nedělal to bůhvíjak rád, protože nebojoval za vlastní slávu.

Teprve potom zjistil, že ho Merkiové zradili: ze Suzdalu se nemělo stát jeho lenní město, bylo prostě okupováno, vykořisťováno a jeho lidé skončili v hladomornách stejně jako ostatní. A právě proto teď bojoval proti oběma republikám – bojoval, aby zachránil co nejvíc svých lidí, i když to mohli přežít v nejlepším případě dva z deseti.

Pohlédl na hradby města, které bylo ještě nedávno považováno za nedobytné. Ježily se merkijskými bojovníky, kteří pozorovali jeho loď. Za hradbami odrážely velké zlaté chrámové kupole sluneční světlo a kolem nich stály roubené domy a paláce, jejichž stěny byly ozdobené bizarními řezbami, ve kterých se Rusové tolik vyžívali. Byla to zcela jiná architektura než jeho vlastní palác či stavení z pálených cihel, v jakých bydleli jeho lidé.

Hlídky na hradbách byly nejspíš stále ve střehu. Kdyby byl někdo z jeho posádky na dostřel, nejspíš by vypustily pár šípů, aby si jen tak ze sportu zabily pár dobytčat – v tom byli Merkiové poměrně předvídatelní. Hamilkar už viděl spoustu lidí zabitých v podstatě z rozmaru, pro ukrácení dlouhé chvíle.

Přešel po můstku na *New Ironsides.* Ozval se pronikavý zvuk lodní sirény, ze kterého ho zamrazilo v zádech. Tenhle yankeejský zvyk mu šel na nervy.

Na palubě stál mladý suzdalský námořní důstojník. Když k němu Hamilkar přistoupil, předpisově zasalutoval.

„Admirál Bullfinch už na vás čeká na můstku," řekl sotva srozumitelnou karthštinou.

„Co se děje?" zeptal se Hamilkar.

„Admirál vás očekává, pane. Měli bychom si pospíšit – každou chvíli by mohli začít střílet," zdůraznil důstojník. Očividně měl ty věty nacvičené nazpaměť, nebyla to pro něj běžná konverzace.

Hamilkar jen nechápavě zavrtěl hlavou a následoval ho po žebříku na můstek. Pospíchali, protože dobře věděli, že zády k hradbám můžou vzbudit nežádoucí zájem některého z merkijských lučištníků.

Vstoupili do spoře osvětlené místnosti s vydýchaným vzduchem, kde už na něj čekal yankeejský důstojník – jeho modrý kabát měl stejný střih jako kabáty těch zrádců od Cromwella. Mladou tvář mu od temene k sanici brázdila klikatá jizva, která se táhla i pod páskou přes levé oko.

Oba muži byli zhruba stejně vysocí, ale Hamilkar byl nadto ještě samý sval – i když s přechodem do středního věku začalo jeho svalstvo ztrácet na pružnosti. Černý plnovous mu sahal až na prsa a leskl se mastnotou, stejně jako husté rozcuchané vlasy.

Mladý muž, který stál proti němu, vypadal v porovnání s ním křehce. Kromě vlněného kabátu měl na sobě kalhoty se zlatě lemovaným opaskem. Ten byl utažený, jak to jen šlo, a ukazoval, jak štíhlý ve skutečnosti suzdalský admirál je. Jeho výraz byl tvrdý a neústupný, i když v něm byla znát i trocha nervozity.

„Takže Suzdal už padl?“ Hamilkar přeskočil obvyklé zdvořilostní formality a přešel rovnou k věci. Elazar, jeho nejlepší přítel a tlumočník, který se k němu přidal pod můstkem, otázku lámanou angličtinou přeložil.

„Předevčírem,“ odpověděl Bullfinch. „Můžeme si o tom popovídat později, ale nedal byste si napřed něco k jídlu, nebo snad k pití?“

„Nejdřív chci odpovědi na pár otázek, teprve potom se napijeme,“ odbyl ho Hamilkar. „Dopluli jsme proti proudu až sem a zatím na nás Merkiové ani jednou nevystřelili. Jen nás pozorují.“

Zahleděl se Bullfinchovi do očí a počkal, než Elazar dokončí překlad.

Admirál nereagoval.

„A pak jsou tu ty bubny,“ pokračoval Hamilkar. „Slyšeli jsme je ze západního břehu, ještě než jsme vypluli.“ Znovu se odmlčel a jako na potvrzení jeho slov se v nastalém tichu ozvalo vzdálené bubnování. „Něco visí ve vzduchu. Znám toho vašeho Keana dost dobře, abych si byl jistý, že nepřestal bojovat jen tak pro nic za nic. Takže bych rád věděl, o co tu jde.“

„Merkijský qar qarth zemřel,“ řekl Bullfinch polohlasně.

Hamilkarem ta zpráva otřásla. Takže Jubadi je mrtev. Neměl qar qartha moc v lásce, ale vlastně si nikdy pořádně neuvědomil, že někdo s takovou mocí může vůbec zemřít.

Ještě víc se ale zarazil, když si uvědomil, jaké to může mít následky.

„Co se mu stalo?“ zeptal se skoro šeptem.

„Byl za tím odstřelovač. Zabil ho někdejší ochočenec Jurij.“

Tlumočník na moment zaváhal nad překladem slova „odstřelovač“.

Bullfinch se dovtípil, že mu Hamilkar nemusí rozumět, a tak popsal události do detailů – vylíčil, co dokáže Whithworthova odstřelovačka, jak se Jurij Andrewovi dobrovolně pro tenhle úkol přihlásil a jak tím Merkie zdrželi v postupu.

Hamilkar zrudl, sklonil hlavu a bylo vidět, jak v něm narůstá vztek, který vzápětí vystřídala jistá sklíčenost.

„Uvědomujete si, co to znamená pro moje lidi?“ zasyčel.

„Myslím, že ano,“ odpověděl Bullfinch, znepokojený tónem jeho hlasu.

„Ne, vy si to neuvědomujete,“ rozhořčil se Hamilkar. „Ještě nikdy jste merkijskou hladomornu ani neviděl, takže laskavě pochopte, že mám důvod nad smrtí qar qartha truchlit.“

Bullfinch nevydal ani hlásku.

„Tušil aspoň Keane, co to může způsobit?“

„Za plukovníka mluvit nemůžu.“

„Stačilo mu vědět, že to celou hordu zdrží o třicet dní,“ vmísil se do rozhovoru Elazar.

Hamilkar se beze slova otočil a vyrazil k palebnému hnízdu. Zdi Suzdalu teď byly proti šeré obloze sotva viditelné. Hradby ani obzor neosvětlovaly žádné ohně a jediným zvukem široko daleko bylo nepřetržité dunění bubnů. Až skončí, skončí i životy všech jeho lidí, které horda zajala.

Bullfinch vyšel za ním a opřel se o zábradlí hned vedle něj. „Vím, je to hrozné,“ řekl, „ale těm lidem nebylo pomoci, už když se Merkiům dostali do rukou.“

„Vám se to mluví,“ hlesl Hamilkar. „Dobře víte, že moje žena zmizela – nejspíš padla do zajetí. Může už být mrtvá a já se modlím

k Baalovi, aby to tak opravdu bylo. Ale třeba je stále v jejich táboře, slyší ty bubny a ví, co znamenají. Věřte mi, Yankee, mým lidem je až moc jasné, proč se bubnuje. A co následuje, když qar qarth zemře dobytčí rukou.“

„Odpusťte, ale to jsem netušil.“

„Keane to ale věděl,“ řekl Hamilkar se špatně potlačovaným vztekem.

„Je mi to opravdu líto. Byl bych rád, kdybychom s tím mohli něco udělat.“

„Vaše lítost na věci nic nezmění. Nezmění ani fakt, že nebýt vás, všechno by se dalo zvládnout. Merkiové měli táhnout na východ. Odhadem každý pátý z mých mužů by zřejmě zemřel, ale zbytek by žil v míru dalších dvacet let. Kolik jen zahynulo Rusů v boji od té doby, co jste vy, zpropadení Yankeejové, dorazili na tenhle svět? Slyšel jsem, že už jich zemřela celá polovina. Půlka veškerého ruského obyvatelstva, a teď ztratili i celou svou zemi.“

„Aspoň jsme všichni svobodní,“ namítl Bullfinch. Jeho hlas ale zněl dutě a nepříliš přesvědčivě.

Hamilkar si opovržlivě odfrkl. „Je to trochu přepych, taková svoboda, nemyslíte? Hodně velký luxus ve chvíli, kdy žádný člen hordy Merki nemyslí na nic jiného než na pomstu. Až celá horda vyrazí, smetou vás a projedou Romou jako horký nůž máslem. Už teď jste vlastně poraženi, Jubadiho vražda byla jen činem zoufalců, který porážku o trochu oddálil. A co bude s mými lidmi, na to jste nepomysleli? My jsme tuhle válku nechtěli. Vašim příchodem se tenhle svět od základů změnil. Co myslíte, že s námi udělají, až vás porazí?“

„Jedeme v tom spolu, Halmilkare. Tahle válka lidí proti hordám by beztak dřív nebo později musela začít.“

„Mohla ale začít o hodně později. V tom měl Cromwell pravdu. Chtěl nechat hordám volnou cestu a potom se na ně za těch dvacet oběhů, než se vrátí, pořádně připravit. To zřejmě zamýšlel i loni. Chtěl získat čas, protože věděl, že nejspíš potáhnou dál.“

„Okolnosti si náš zásah vyžádaly,“ namítl Bullfinch. Najednou ho píchlo u srdce, protože si vzpomněl na Hawthorna, který zapáleně kritizoval Cromwellův opatrnický postoj. Bylo to ještě před válkou –

sám se nechal Hawthornem ovlivnit a neuvědomoval si, jak drtivé následky může mít protiúder. Netušil, že to dojde tak daleko a jednou bude muset tuhle větu říct muži, jehož lidé jsou odsouzeni k záhubě.

„Keane ani neměl dost odvahy přijít za mnou, když tohle bláznovství plánoval," řekl Hamilkar chladně.

„Nikdo o tom nevěděl." Bullfinch pocítil vztek, když slyšel takové pochyby o plukovníkově cti. „Ani Marcus, ani Kal, prostě nikdo. Muselo se to udržet v tajnosti, jinak by to nikdy nemohlo vyjít."

Nebyl si moc jistý silou argumentu, který právě vyslovil. Předpokládal ale, že celou intriku, která vyžadovala absolutní utajení, měl na svědomí skutečně sám Andrew. A navíc měl tušení, že plukovník chtěl, aby se to stalo čistě na jeho zodpovědnost.

Hamilkar pevně sevřel zábradlí, které bylo po horkém dni ještě stále příjemně vyhřáté.

„Můžu vám teď nabídnout něco k pití, pane?" zeptal se Bullfinch.

Karthan zavrtěl hlavou a otočil se k jednomu ze svých pobočníků. „Vyveďte suzdalskou posádku ze strojovny a pošlete tam naše lidi," přikázal. „Odplouváme."

Bullfinch neměl tušení, co má tohle znamenat, a tak raději počkal, až se Hamilkar znovu obrátí na něj.

„*Antietam* je od tohoto okamžiku pod mým velením," oznámil Hamilkar suše.

„Tahle loď patří do suzdalské flotily," odsekl Bullfinch, který se teď sotva ovládal. „Byla vám jen zapůjčena k záchraně vašeho lidu."

„Teď je moje," opakoval Hamilkar. Jeho hlas zněl pevně a nesmlouvavě.

„Nemůžu vám dovolit, abyste si jen tak vzal jednu z našich lodí."

„Tak mě zkuste zastavit." Hamilkar byl zjevně připravený tasit meč a tnout po Bullfinchovi, jakmile udělá sebemenší pohyb.

„Klidně mě zabijte, pane," řekl admirál. „Je mi jasné, že bych proti vám v boji tělo na tělo neměl moc šancí, ale tuhle loď vám prostě přenechat nemůžu."

Ten člověk má odvahu, to se musí nechat, pomyslel si Hamilkar. „Mohli bychom se utkat v souboji, to je pravda," odpověděl. „Mohl bych vás zabít a vaši muži by mě potom zastřelili, než bych stačil udělat cokoliv dalšího. Také byste mě mohl nechat odejít a následovala by menší bitva, ale boj by byl patrně nerozhodný a jistě by upoutal merkijskou pozornost. Tak či tak, beru si tuhle loď."

„A k čemu vám vlastně bude?"

„Vrátím se s ní domů," řekl Hamilkar. „Ještě než to všechno skončí, než se Merkiové zmobilizují a na jihu se spojí s bojovníky Bantagu. A než vyhubí Karthu, po které budou následovat další lidská sídla. Ta válka je vaše věc. Já od ní dávám ruce pryč."

„Čtyřicet tisíc vašich lidí u nás našlo útočiště," protestoval Bullfinch. „A zůstali i v době, kdy jste proti nám bojovali."

„Vyhrožujete i jim?"

Bullfinch zavrtěl hlavou: „Myslíme to s vámi dobře. Plukovník Keane prostě nabídl vám i vašim lidem azyl. A ti si ho za to budou vážit, ať se stane cokoliv."

Hamilkar se zarazil. „Vy si ho taky dost vážíte, co? Pokud Keane ctí své slovo tak, jako ho ctíte vy, pokud vaše lodě neposlal, aby se s námi střetly v boji, nebudu s vámi bojovat ani já. *Antietam* proti vám nezneužiju, jestliže mě necháte odplout. Ale s touhle válkou jsem už skončil. Jedu domů zachránit, co se ještě zachránit dá."

Bullfinch se na něj odměřeně podíval. „Vezměte si tu loď, pane, nebudu vám bránit," řekl tiše. Zamračeně pak sledoval Hamilkara, který se skrčil, aby mohl prolézt do palebného hnízda k žebříku. „Ale ať vás ani nenapadne nás žádat o pomoc!" dodal v novém návalu vzteku.

Hamilkar se zastavil a ohlédl se. „Mě by hlavně nikdy ani nenapadlo začít si s touhle válkou," ukončil stroze rozhovor a zmizel admirálovi z očí.

Kapitola 2

Chuck Ferguson se rozběhl, u parního kotle se chytil žebříku a vyšvihl se na něj. V jednu chvíli byly jeho nohy jen několik palců od vířících kol lokomotivy. Rychle je dal na příčky žebříku a vyšplhal se do kabiny. Strojvedoucí, starý vyzáblý Suzdalan, byl železničář každým coulem – měl oblečení nasáklé olejem a jeho čapka se štítkem vypadala jako sežvýkaná koněm. Zíral na mladého vynálezce a kroutil hlavou.

„Dobrej způsob, jak přijít o nohy, kdybyste uklouz," řekl klidně a ukázal topiči, aby jim natočil trochu vroucí vody na čaj.

Když přejížděli most, který se klenul nad Sangrosem, změnil se pravidelný klapot železničního podloží na duté dřevěné rachocení. Chuck usrkával horký čaj a vyklonil se z kabiny. Asi třicet stop pod ním tekla řeka, po níž se zrovna sváželo dřevo na dlouhých vorech. Muži měli i s pořádnými bidly plné ruce práce, aby neohrabaná plavidla stáčeli k východnímu břehu, na němž stáli dřevorubci s povozy připravenými pojmout náklad.

Trať za mostem zatáčela k východu a vedla přes nedohledné pláně Hispánie, na kterých stálo velké množství narychlo postavených příbytků. Ty měly zřejmě sloužit rodinám dělníků po otevření nových továren a přivezené dřevo bylo nejspíš materiálem na stavbu provizorní palisády.

„Andrej Iljovič, nemám pravdu?"

Strojvůdce se zakřenil a přikývl.

„Tohle je ten vlak, co veze továrnu na zbraně?" zeptal se Chuck.

„Jo, to je on."

Chuck ochutnal čaj a usmál se na topiče na znamení díků. Ten mu rukama černýma od uhlí přidal ještě chleba se sýrem.

Chleba byl čerstvý a sýr měkký s výraznou chutí. Chuck se chtěl zeptat, kde vzali takovou pochoutku, ale usoudil, že bude nejlepší příliš nevyzvídat. To ostatně podle jeho názoru platilo v drtivé většině situací. Ohlédl se přes rameno na tendr, kde na hromadě uhlí

seděla celá ruská rodina – matka s pěti dětmi a jejich prarodiče. To jídlo nejspíš získali výměnou za místo uvnitř vagónu.

„Moje švagrová, její rodiče a děti," řekl topič omluvně.

Civilní utečenci vlastně neměli na lokomotivě ani na tendru co dělat, ale tohle pravidlo se v dobách ruského exodu prakticky nikde nebralo v potaz.

„To je v pořádku," řekl Chuck a topiči se viditelně ulevilo.

„Kde má manžela – tedy vašeho bratra?"

„V první vazimské, Homulův pluk při Druhém sboru. U Fordu jistili týl."

„Dostal se z toho?"

„Co jsem slyšel, tak je v pořádku – lehké zranění, nic vážného."

„A co ona, umí vařit?"

„Obdivuhodně," rozzářil se topič a pokynul ženě, aby se k nim přidala.

Chuck nechtěl slyšet její příběh – každý utečenec měl připravenou nějakou historku, díky které měl šanci dostat se na vlak do Romy. Usmál se na ni a pozvedl ruku, aby raději mlčela. Očividně nebyla ve své kůži, jako by si myslela, že ji Chuck zamýšlí poslat zpět do Kevu. Ten ale vytáhl z kapsy u vesty blok, něco do něj narychlo načmáral, potom papír vytrhl a podal jí ho.

„To je vaše propustka na tenhle vlak. Vy a vaše matka jste přijaty jako kuchařky v továrně, kterou právě vezeme. Váš otec je od téhle chvíle její zaměstnanec, takže zůstaňte ve vagónu, dokud nedostanete pokyn k výstupu."

Žena na něj začala chrlit spousty díků. Poplácal ji po rameni a otočil se, jako by pro něj přestala existovat.

Topič také začal děkovat. Na to Chuck jen mávl rukou a opustil kabinu. I když by šéf logistiky John Mina nejspíš trať zahrnul do své agendy, dělal si na ni Chuck částečný nárok jako její konstruktér, a proto by nemělo vadit, když sám zaměstná pár lidí. Ti mu to nikdy nezapomenou a on bude následující dva týdny potřebovat veškerý dostupný vděk a několik rozumných, velkorysých opomenutí.

„Ale tenhle vlak se má v Hispánii otočit a jet zpátky do Kevu," ozval se Andrej, který v jeho posledních slovech postřehl něco, co tak docela nesedělo.

„Můžeme si snad dovolit malou zajížďku.“ Chuck se snažil, aby v jeho hlase nebyla znát nervozita.

„To se bude hodně hádat s naším cestovním plánem.“

„Beru to na svoji zodpovědnost.“

„Lidem generála Miny se to nebude moc líbit. Vlak má být zítra v šest čtyřicet pět zpátky v Kevu.“

„Říkal jsem, že se o to postarám,“ odsekl Chuck.

Strojvůdce usoudil, že podobné dohady nikam nevedou, a otočil se.

Vlak projel nad Sangrosem a nedlouho poté minul hraniční kámen, ozdobený orlem a liktorskými svazky prutů – znakem nově ustavené republiky. Byli na románském území. Výhybkář ve volné tunice románského rolníka, který nejspíš ještě před rokem otročil na pšeničném poli, stál u výhybky a ukazoval strojvůdci tyč se zelenou deskou. Výhybka byla podle ní přehozena správně.

Vlak odbočil z hlavní trasy a po chvíli dorazil k mohutné baště. Zastávka v Hispánii byla plná utečenců, které tu vysadila předchozí souprava – čekali, než budou moct pokračovat románským vlakem.

Nádražní budova byla nesourodé stavení z cihel, hlíny a kamene. Vedle ní stál dlouhý stůl z nahrubo otesaných prken. Za ním se topilo pod půltuctem kotlů a u nich stál houf prostě oděných žen a dívek – Rusek, Románek a zřejmě i několik Karthanek. S velkým zaujetím spolu klevetily a zdálo se, že rozdílné jazyky jim v tom vůbec nebrání. Nedaleko byla obrovská hromada brambor a vedle ní leželo vykuchané, antilopě podobné zvíře. Utečenci stáli v dlouhé řadě a trpělivě čekali, až na ně s jídlem přijde řada.

Chuck už slyšel cosi o tom, že tady i na několika dalších místech přestal fungovat zásobovací systém, a také o tom, jak lidé páchají výtržnosti, aby se vůbec najedli. Poblíž zastávek vlaku sice vládl stále pořádek, ale dalo se očekávat, že dlouhé roky podřízenosti vzbudí po vzplanutí nepokojů ve velké části spodní vrstvy touhu skoncovat s věčným strádáním a žít aspoň pár let důstojně – i kdyby to pro ně nakonec mělo znamenat smrt v merkijské hladomorně. Při exodu obyvatel z celého státu, navíc v době, kdy je válka na spadnutí, se zkrátka sociální systém může zhroutit velmi snadno.

Tomu bylo třeba předejít. Kdyby zkolaboval na klíčových místech, kde stály továrny, vojenská stanoviště a zbylá obdělávaná pole, byl by se všemi konec. Všechno muselo nadále plně fungovat, pokud chtěli mít alespoň nějakou šanci vyhrát válku – a ostatně jen přežít další zimu.

Bob Fletcher, proviantní náčelník, na Chucka působil dojmem šíleného idealisty, když už teď rozepisoval průmyslovou produkci a příděly potravin na rok dopředu. Zbývá přitom jen dvacet dní. Za dvacet dní Merkiové vyrazí. Mohli by tu být během půldruhého měsíce, tedy někdy uprostřed léta. Chuck tu chmurnou myšlenku rychle vypudil z hlavy. Právě ostatně projížděli kolem provizorní kuchyně a k němu dolehla příjemná vůně dušeného masa.

Kdy vlastně naposledy měl teplé jídlo? Dychtivě se ke kotlům nakláněl, aby se mohl najíst nejen nosem, ale i očima. Jedna z žen si ho všimla a jemu jako by začalo vynechávat srdce. Byla to Olivie, Juliova dcera. Co tu proboha dělá? Pár vteřin na sebe beze slova hleděli.

Neviděl ji už pěkných pár týdnů, od chvíle, kdy se i s otcem připojila k jeho vlaku, aby mu oba pomohli s jeho projektem parní vzducholodi. Bylo to krátce po první zprávě o merkijských válečných plánech. Podle jejího výrazu jí od té doby nebylo moc do zpěvu, ale teď se na něj dokonce usmála.

Pamatuje si mě, zaradoval se Chuck. Vlak právě zpomaloval a on zápasil s pokušením vyskočit a rozběhnout se k ní.

„To je vaše přítelkyně?“ nadhodil Andrej pobaveně.

„Dá se to tak říct,“ řekl Chuck a bezděky zrudl.

„Má něco do sebe, jen co je pravda,“ podotkl Andrej a zahihňal se.

Když ho Chuck vzápětí probodl pohledem, jen si odkašlal a otočil se zády.

Vlak pokračoval v jízdě. Na nejodlehlejším konci zastávky míjel skladiště plné kolejnic a pražců. Také tam se zabydlelo několik ruských rodin, které teď sledovaly projíždějící soupravu zvlášť hladovými a ztrápenými pohledy.

Hned po výjezdu z města se trať táhla ještě hezkou chvíli podél vápencových zdí Hispánie. Ještě před třemi roky bylo tohle město na

kraji Velkého lesa nejzápadnější osadou na románském území. Bylo to klidné sídlo, kam se jezdily zámožné románské rodiny ukrýt před letním žárem a rekreovat se v sirných lázních. Teď byla hned vedle nich rafinérie, ale také prachárna a důl na rtuť, ze které se vyráběly rozbušky pro potřeby armády. Vily boháčů a prominentů stály podél údolí jižně od Hispánie, kde se na úrodné půdě dlouhé roky pěstovala jedna z nejlepších románských vinných rév.

I tohle válka změnila. Chucka fascinovalo, do jaké míry se poloha a geologické bohatství může během bojů podepsat na tváři města. Tady v Hispánii to začalo tím, že přes ni položili železnici a ustanovili ji střediskem vlakové dopravy. Zároveň sem dorazilo víc než tisíc pracovníků dráhy a vedle malého města vyrostlo skoro přes noc druhé. Stály v něm dílny, kovárny, železniční depa, ale i obydlí pro rodiny zaměstnanců. Celé bylo obehnané hliněným valem. Mísila se tu románská kultura s ruskou, přičemž ruská architektura se svými dřevěnými konstrukcemi, živými barvami a ozdobnými řezbami působila vedle elegantních románských budov dost křiklavě. Po rozšíření dolu na rtuť a vybudování manufaktury na výrobu střelných kapslí vzniklo při severním okraji Hispánie další průmyslové sídlo.

Ještě o nějakých dvacet mil dál na sever se rozkládal průmyslový komplex na výrobu střeliva – stál hned vedle ložiska síry a továrny na vzducholodě. Všechny stavby byly ukryty v lese kvůli utajení před merkijskými pozorovacími plavidly. Časem i tady vzniklo malé město s dvanácti sty obyvateli a v prostoru dvě míle na východ se už chystal další projekt, o kterém ale věděl jen Chuck a pár jeho spolupracovníků.

V Hispánii a v jejích satelitech se teď mluvilo podivnou směsicí staré ruštiny, technické angličtiny a slangové románské latiny. Gates, vydavatel místních novin, už publikoval zajímavý článek, v němž rozebíral, do jaké míry tohle míšení jazyků ovlivňuje obchod, železnici i úřední jednání. Andrew teď redakci Gatesových novin přisuzoval značnou váhu, protože věřil, že by mohla hodně pomoct s pozvednutím morálky utečenců.

Loňská námořní válka a bláznivá honička, kterou začal velký útěk do Romy, udělala z Hispánie hlavní zásobovací stanoviště pro celou armádu. Tahle úloha jí vydržela až do doby po vítězství nad

Cromwellovými zrádci, kdy bylo potřeba zrekonstruovat železniční tratě po celé zemi. Vyvstala nutnost postavit víc skladišť, víc hangárů a větší vlaková nádraží, ale také pily na výrobu pražců a další továrny. Přicházelo sem stále víc dělníků – většinou to byli někdejší románští otroci, kteří tu chtěli začít nový život a naučit se novým dovednostem.

Teď už tu schází jen Bill Webster a jeho přátelé kapitalisté, aby začali investovat do nemovitostí, zažertoval Chuck v duchu, ti by na tom určitě zakrátko trhli jmění. V tomhle případě byly ovšem všechny pozemky jednoduše zkonfiskovány senátorům, kteří se pokusili vyvolat vzpouru proti Marcusovi.

Před nedávnem začalo docházet k dalším velkým změnám. Některé továrny – železniční strojírna, hutě na výrobu zinku a olova, železa a bronzu – se měly stěhovat k Romě, kde bylo stále dost surovin, zatímco tady už docházely. Puškaři, koláři a výrobci zbraňových lafet či telegrafních drátů se naopak přistěhovali k Hispánii. Kvůli zásobování rudou a palivem se pak musela odsunout i výrobna děl. Stále však v okolí zbývalo nepřeberné množství dřeva, z něhož se daly postavit další dílny, továrny a domy – a spolu s hlavním železničním uzlem dál přitahovaly průmyslový kapitál.

Problém byl, jak všechny ty továrny pohánět. Kdyby měli dost času, mohli by přehradit Sangros a využívat vodní energii, ale takhle se raději rozhodli použít přestavěné parní stroje určené pro lokomotivy.

Moje milované parní stroje, říkal si Chuck pro sebe posmutněle. Vyrobili jsme je, aby brázdily železnici, ne proto, aby se od slunka do slunka dřely s měchy, soustruhy a buchary. Otázka distribuce parní energie byla ošidná – potřebovali co nejvíc lokomotiv pro evakuaci, ale také potřebovali zbraně. Nejeden parní stroj tak postupně prošel továrnou, parníkem a několika lokomotivami. John Mina jich nakonec třicet přidělil železnici, dvacet osm továrnám a šest dosluhujících ze starých tratí byly nadále „putovní“. Patnáct největších, jaké kdy vyrobili na tomhle světě, teď sloužilo na parnících, některé ale už skončily na dně moře. Poslední stroj, zneužitý zrádcem Hinsenem, byl kdesi na východě v nepřátelských rukou.

Chuck přestal věnovat pozornost okolí a se zaujetím si prohlížel kabinu. I při spěšné stavbě a úpravách si Rusové dali práci s drobným přizdobováním. Dřevěné táhlo sirény bylo umně vyřezáno do tvaru medvědí hlavy a na palubní desce byla nožem vyryta ikona Kevina Maladyho, patrona železničářů.

Při pohledu na ten obrázek se Chuck usmál. Malady byl veterán z Pětatřicátého a dlouholetý železniční šéfinženýr, který pamatoval ještě starou úzkorozchodnou trať vedoucí přes Maine, Fort Lincoln a Suzdal. Ta byla otevřena ještě před příchodem Tugarů. Když jejich horda vpadla do města, urazil u své lokomotivy bezpečnostní ventily a poslal ji přímo proti útočníkům. Tímhle činem si hned po Hawthornovi vysloužil nárok na Medaili cti. A nakonec z něj udělali svatého. Ten, kdo ho dobře znal, si ho jen těžko uměl představit se svatozáří, zato mu nadmíru dobře padl výraz drsného, větrem ošlehaného železničáře.

Chuck pozdvihl hrnek se zbytkem čaje na počest památky starého přítele a pak se soustředil na další dekorace. Hlavice otáčkoměru byla vyřezána do podoby draka a do dvířek kotle byl vyražen symbol Perma, ruského boha. Zpočátku Rusové yankeejským strojům moc nedůvěřovali, ale postupně si na ně zvykli a upravovali jejich vzezření, aby ladily s jejich stylem a folklórem. A Chuckovi se to moc líbilo.

Po další výhybce vlak pokračoval podél procesí dělníků s lopatami a krumpáči, kteří zřejmě šli pracovat na jižní opevnění. Z podezíravých pohledů na projíždějící soupravu bylo znát, že se s parními stroji stále ještě úplně nesžili.

„Myslíš, že to opevnění vůbec někdy dokončí?“ zeptal se Chucka Andrej a sledoval zástup odměřeným pohledem. Jistou povýšenost tu Ferguson pozoroval u všech strojvůdců – cítili se nadřazeni nad ostatními smrtelníky, kteří nikdy neměli pod kontrolou sílu páry.

„Nemají ponětí o válce, jak ji známe my,“ vpadl do řeči topič.

„Nicméně vědí, co je v sázce,“ pokusil se Romány bránit Chuck, i když věděl, že má topič pravdu. Opravdová beznaděj může být pro lidi, kteří nemají co ztratit, dobrá motivace. Někdy by člověk skoro

pochyboval, jestli si vůbec uvědomují, jak strašná bude merkijská pomsta.

„Jestli se nepřítel dostane až sem k Sangrosu," poznamenal Andrej, „je po nás po všech."

„Myslíš, že tu válku prohrajeme?" pozdvihl Ferguson obočí.

„Viděl jsem na vlastní oči, jak zemřel svatý Malady," ukázal strojvůdce na ikonu. „Až přijde můj čas, chci zemřít stejně."

„Chceš dostat medaili, nebo se stát svatým?"

„Ne, chci jenom pár těch parchantů vzít s sebou, jako to udělal on. A jestli se jim tahle mašina dostane do spárů, budu prokletej."

Ferguson na to souhlasně přikývl a naposledy pohlédl na vzdalující se dělníky. Přemýšlel, jakou mají šanci, že se jim Sangros podaří udržet.

Kal a důstojníci Unie dlouho váhali, než sem obrannou linii umístili. Byla téměř čtyřicet mil dlouhá a táhla se od břehu moře až na pokraj Velkého lesa. Andrew je všechny ujistil, že jim to lehkovážné rozhodnutí spočítá, pokud umístění linie u Sangrosu způsobí jejich porážku. Roma se nedala bránit vůbec – merkijské dělostřelectvo by z kopců nad městem srovnalo městské hradby se zemí, i když se k nim v poslední době přidaly příkopy a hliněné valy. Navíc má Roma sto padesát tisíc civilních obyvatel a s ruskými utečenci by to dělalo přes čtyři sta tisíc lidí. Neustála by ani nápor Tugarů, kterému v minulosti odolal Suzdal. Tugaři tehdy navíc neměli dělostřelectvo, kdežto Merkiové ano – a dobře umístěná děla by velmi brzy pokořila i suzdalské hradby. Jakmile linie u Sangrosu padne, dostanou nepřátelé prostor k napadení Romy plnou silou a zakrátko ho prakticky beze ztrát vyhladoví.

Hispánie tedy představovala konečnou nejen pro vlaky. Za ní se rozprostíraly nedozírné stepi, na jejichž úrovni bylo už pobřeží Vnitřního moře od Velkého lesa velmi daleko. Museli se bránit na zúženém prostoru na hranicích s Rusí. Tam měla jejich pěchota proti merkijským jezdcům největší šanci, zatímco ve stepích za Sangrosem by při jakémkoliv pokusu o obranu byli sevřeni do kleští nebo obklíčeni. Z Hispánie už nemělo smysl expandovat na západ, trať pokračovala jen na jihovýchod do Romy a do brindusských ropných polí.

Proto se také město rozrůstalo nade všechno očekávání – za čtrnáct dní v něm přibylo čtyřicet tisíc obyvatel. Když vlak manévroval na krajní koleji, Chuck se z kabiny zahleděl na jihozápad. Tam se na srázech za tratí pracovalo na prvních zátarasech a bunkrech obranné linie. Na severních dvaceti mílích se skoro nebylo čeho bát – tamějšími mokřinami bude pro nepřátelskou jízdu těžké prorazit, zejména budou-li náležitě bráněny.

Blíž k městu je až k lesu řeka na obou březích ohraničena strmými svahy. Tam bude obrana také poměrně snadná, ale bude vyžadovat dost mužů, protože jakýkoliv nesledovaný úsek řeky si přímo říká o klínový útok.

Taktický problém vznikal asi čtyři míle jižně od Hispánie. Od toho místa na jih byl západní břeh řeky výrazně výš a během parného léta bylo vody v řece sotva po kolena, pokud nebylo mimořádně deštivo. Pár mil odsud na východ se rozkládala půlkruhová vyvýšenina posetá vápencovými skalkami.

O obraně téhle pozice bylo všem zatěžko mluvit. Merkijská děla se mohla zakopat na kopci na protějším břehu a pokoušet se tomu zabránit by bylo příliš riskantní. Rychlý výpad by obránce zanechal bez možnosti stažení z pozic a okolní terén vylučoval rychlé posílení zálohami. Nakonec bylo rozhodnuto opevnit přímo východní břeh, a to Fergusona hodně zneklidňovalo. Merkiové by se přes řeku nedostali zadarmo – v brodu by padali po tisících, ale jakmile by vkročili na druhý břeh, rozpoutali by řež, proti které by byl krvavý den u Antietamu jen dětská besídka. Chuck tušil, že se celá válka rozhodne právě na tomto místě. Když se tím směrem podíval, připadalo mu, jako by civěl na svůj vlastní náhrobní kámen.

Dělníci pokračovali dál na jih – do zahajovacích prací se jich zatím zapojil necelý tisíc pod vedením suzdalských inženýrů a bývalého desátníka Pětatřicátého mainského.

Andrej vzal za táhlo sirény a na jejím ovládacím panelu zároveň vyťukával motiv ruské lidové písně. Byla patřičně nemravná – vyprávěla o bojarově dceři a jejích poměrech se služebnictvem –, veselá a bezstarostná; tedy až do chvíle, než na zálety přišly manželky nevěrníků.

Chuck se otočil na Andreje a zaculil se. „Proboha, tahle písnička trvá celá snad hodinu – vyplácáš nám všechnu páru.“

„Víte, že text je podle skutečný události?“ zakřenil se strojvůdce na oplátku. „Přesně tahle ženská mě zasvětila do tajů lásky.“

„Nepovídej?“

„Na všechny její výkony v posteli by bylo potřeba tak dvě stě veršů.“

„Tu bych tedy chtěl někdy potkat,“ prohlásil Chuck roztouženě.

„No, podle toho, jak se na vás koukala ta Románka, bych řekl, že se zanedlouho zasvětíte navzájem,“ řekl Andrej. „Taky už máte nejvyšší čas.“

„Skoro se neznáme.“

Chuck se zastyděl, protože strojvůdce správně odhadl, jak je nezkušený.

„Bylo na ní vidět, že by vás chtěla poznat trochu líp. Nebo jsem úplně slepej.“

„Tak to asi jsi, Andreji. Nechápu, jak tě Mina může nechat řídit vlak.“

Strojvůdce naznačil políček, vykoukl z kabiny a zahlédl, jak mu přednosta stanice signalizuje, aby zastavil. Ještě jednou zatáhl a současně vyťukal konec první sloky. Potom vlak s cuknutím zastavil.

Chuck zamířil ke dvířkům kabiny, ale než vystoupil, ohlédl se ještě na Andreje. „Zůstaň tady. Jdu vám opatřit plán nové trasy a náklad. Do hodiny budete zase na cestě.“

„Povídám, z tohohle chaosu generála Minu asi klepne. A je to zmatek i bez těch vašich změn.“

„Mina je teď nějakých tři sta mil odsud, a z toho, o čem neví, ho rozhodně neklepne.“

Chuck jako by si najednou na něco vzpomněl, sáhl do tuniky, vytáhl promáčknutou plechovou čutoru a hodil ji strojvedoucímu.

„A hlavně se oba neopijte ve službě.“

„To má bejt úplatek?“

„Co jiného?“ zazubil se Chuck.

Andrej zavrtěl hlavou, čutoru odzátkoval, vydatně si přihnul a podal ji topiči.

„Další kvart dostanete, až tady s tím budeme hotovi," dodal Chuck.

Andrej, který si pro sebe počítal nynější hodnotu kvartu vodky, vzdychl. „To vy jste mě naučil, jak tuhle funící bestii zkrotit. Dlužím vám doušek."

„To je pravda," usmál se Chuck, vyskočil z kabiny a rozhlédl se po stanici.

Vagóny už byly otevřené, tovární dělníci s dětmi a manželkami z nich houfně vyskakovali a důkladně se protahovali. Poté se většina z nich začala shánět po nejbližší latríně. Zaměstnanci stanice, vesměs Románi, se jim chabou ruštinou snažili ukázat cestu a také jim vysvětlit, kde je kuchyně.

Dělníci pak začali s přípravami na vykládání. I když všechno vypadalo chaoticky, organizace v zásadě nijak nevázla. Pro novou továrnu na zbraně už byla vyhrazena parcela s položenými základy a kolem ní brzy vyrostly stany. Když evakuace začala, poslal sem Emil zkušený tým, aby zbudoval provizorní vodovod z terakotových trubek, který vedl od nedalekého pramene až do cisteren a kuchyní ve městě. Všichni zaměstnanci se tedy do večera mohli ubytovat a ráno začít dávat továrnu do provozu.

Na cestě podél vlaku potkal Chuck důstojníka, který měl nový průmyslový provoz na povel a jako podplukovník mohl také v případě potřeby zmobilizovat všechny bojeschopné dělníky jako šestnáctý suzdalský pluk pod Prvním sborem.

Vzájemně si zasalutovali a Chuck mu bez zbytečných ceremonií předal papír s rozkazy. Podplukovník, bývalý rolník, se textem propracovával jen s obtížemi.

„Píše se tam, že máte uvolnit skupiny A a B s jednou soustružnickou soupravou pro jiný úkol," napověděl Chuck.

„Ale…"

„Je to tajný rozkaz, takže na to dohlédněte a nediskutujte se mnou."

Důstojník si ho nejdřív přeměřil podezřívavým pohledem, ale pak se přece jen otočil a vydal patřičné pokyny. Chuck si mezitím zavolal přednostu a instruoval ho, které vagóny se mají odpojit.

Rychle dodal, že vezme nějaké vozy s sebou, aby vlak nejezdil nadarmo. Nutně si je potřeboval „vypůjčit“.

Když se vzdálil od zmateného přednosty, oddychl si úlevou. Našel si prázdný nákladní vagón ve vedlejším vlaku, vlezl do něj a sedl si do stínu. I v tak chladném dni se pořádně zapotil. Otřel si čelo do rukávu. Lsti a úskoky nebyly nikdy jeho silná stránka. Měl před očima, jak kdysi zkazily Vincenta Hawthorna. Skoro ho pobavilo, když si teď vzpomněl, jak ho o tři roky mladší generál obral vydíráním o zásoby pro celou divizi.

Jak se do tohohle kolotoče porušování předpisů vlastně dostal on sám? Trvalo to už měsíc a půl – tam ztopil trochu materiálu, jinde zase „splašil“ nějaké ty součástky a pokaždé se mu podařilo přesvědčit železničáře, aby mu pomohli. Nikde nebyl dost dlouho, aby se mu pak stýskalo, a vždycky ho po transportu kořisti o pár set mil na východ tížilo svědomí. Pokud by se někdo rozhodl ho potopit, nebyl by to asi žádný problém. Zanedlouho by spadla klec.

Je to peklo na zemi, pomyslel si, zaklonil hlavu a setřel si pot na čele a v obočí. Vykrádám vlastně zařízení, která jsem pomohl vybudovat. Co mi udělají, až mě chytí? Uměl si to představit jen těžko. Rozhodně Andrewa respektoval až příliš na to, aby dokázal snášet jeho hněv, kdyby ho nakonec přistihli a donutili přiznat. Můžou ho ale vůbec propustit ze služby?

Těžko. Bylo by to jako svého času propustit Hermanna Haupta nebo poslat k čertu Erricsona či Spencera. Ale pokud by jeho nynější snaha nepřinesla žádné ovoce, následky pro jeho další kariéru by stejně mohly být fatální. A tak se na to snažil nemyslet.

„Dáte si polévku?“

Chuck se polekal a otočil se za hlasem. Chvíli přemýšlel nad významem věty, protože románština byla jen vzdáleně podobná jemu známé latině. Před ním stála Olivie a on na ni zíral jako na zjevení. Prostě z ní nemohl spustit oči. Měla na sobě bílé lněné šaty klasického románského střihu utažené kolem pasu. I když bylo chladno, měla je po práci v kuchyni u kotlů s vroucí polévkou úplně propocené, takže věrně kopírovaly křivky jejího těla. Na Chucka to působilo stejně, jako kdyby byla Olivie úplně nahá. Blesklo mu hlavou, že pod tím skromným oděvem zřejmě nic nemá, a při tom

pomyšlení se bezděky zachvěl. Styděl se jí pohlédnout do očí a červenal se, jako by tušil, že mu čte každou myšlenku.

„Nemáte hlad?“ zeptala se ho.

„To tedy mám.“ Najednou si uvědomil, že už na ni zírá až příliš dlouho. Cítil, že čím dál víc rudne, a tak od ní rychle přijal misku polévky a kus chleba.

„Posaďte se a v klidu se najezte,“ pobídla ho.

Aniž čekala, než ji Chuck osloví, vyhoupla se do jednoho z otevřených vagónů. Pak mu podržela misku a udělala mu místo vedle sebe. Chuck se posadil, usrkl ze silného vývaru a ihned ucítil, jak se mu po těch dnech, co neměl jediné teplé jídlo, sevřel žaludek.

„Jen jezte. Musíte umírat hlady,“ řekla tiše, aby ukázala soucit a dobré vychování.

Rychle do sebe hodil několik lžic horké tekutiny. Potom si do misky nalámal chleba, rozmačkal brambory a směs dychtivě jedl. Přestal vždycky jen na chvíli, aby plnými ústy vydal spokojené „hmm“, když zaregistroval její přívětivý úsměv.

„Měla jsem o vás strach,“ zahájila Olivie konverzaci.

Chuckovi se rozbušilo srdce ještě víc. Setkal se s ní dosud jen jednou a myslel si, že na něj už dávno zapomněla.

„Vy si na mě pamatujete?“ opáčil stále nepříliš jistou latinou.

„Ale jistě, Chucku.“

„Mně jste také nevypadla z paměti.“

Trochu se zarděla.

Zpropadené cizí jazyky, pomyslel si Chuck – nenapadala ho žádná věta, kterou by dokázal rozumně zformulovat. Když na to přišlo, rozmlouvat se ženami nikdy moc neuměl. Nikdy totiž nepotkal žádnou, kterou by zajímaly jeho milované stroje, a všechny mu to také po pěti minutách hovoru daly najevo. Jak se zdálo, ženy aspoň s vlažným zájmem o vědu a techniku tu byly skutečnou raritou, stejně jako jeho zcela mimořádný zápal pro věc.

„Moc se mi líbí ty vaše vynálezy,“ řekla Olivie, tentokrát trochu lámanou ruštinou. „Jsou skutečně obdivuhodné, snímají z lidí, jako je můj otec, břímě namáhavé práce. Pomohly nám v boji proti Tugarům a pomůžou nám také proti Merkiům. A všechny do jednoho vzešly z vašich nápadů, pokud vím.“

Nebyla si úplně jistá, že to řekla správně, ale Chuckův spokojený úšklebek ji o tom hned ubezpečil. Bezděky se usmála.

Chuck nejistě sklopil oči a najednou si všiml, jak jí skrze tenkou látku těsně přiléhající na zpocené tělo prosvítají bradavky.

„Můj bože…“ vyrazil ze sebe. Jeho stud se pomalu měnil v pocit ponížení – určitě si všimla, z čeho je tak rozrušený.

Rychle sklouzl ze svého sedátka a s lehkým klopýtnutím seskočil z vagónu na zem. Pak na ni znovu pohlédl. „Co kdybychom se trochu prošli?“ navrhl.

Ostýchavě se pousmála a za chvíli už stála po jeho boku. Zamířili přes kolejiště ven z nádraží a brzy zjistili, že nejsou ve svých rozpacích sami – kolem bezcílně bloudili utečenci, které sem přivezl ranní vlak, a čekali na další do Romy, do relativního bezpečí.

Románský pomocný technický prapor se právě vracel z ranní směny na zákopech. Dělníci byli notně špinaví a s každým krokem únavou škobrtali.

Jakmile Chuck s Olivií opustili nádraží, zamířili na malý pahorek, na němž už bylo vykolíkováno budoucí obranné postavení. Bylo to důležité místo, mělo krýt jedno z křídel obrany mostu přes Sangros.

Tam Chuck sňal z ramen srolovanou deku a rozprostřel ji na trávu. Oba se pohodlně posadili.

„Kolik máte času?“ zeptala se ho Olivie.

Chuck pohlédl zpět k nádraží a všiml si, že se vykládání vlaku chýlí ke konci a malá posunovací mašinka už staví jeho „kořist“ na kolej mířící do lesíku na sever. Vytáhl kapesní hodinky.

„Sotva čtvrt hodiny.“

„Čtvrt hodiny… Vy Yankeejové jste vždycky neobyčejně dochvilní.“

Chuck se zdvořile usmál a měl co dělat, aby ji nezačal poučovat o úloze měření a sledování času v technice a průmyslu. Správně odhadl, že by ji tím nejspíš unudil k smrti.

„Co to s vámi dnes je?“ zeptala se Olivie a upřela na něj zvídavý pohled.

„Se mnou?“

Pousmála se a přikývla.

Možná tu dívku opravdu zajímám, napadlo ho. Jenže komunikovat se ženami prostě neuměl a už dávno se vzdal naděje, že by to mohlo být někdy lepší. Mírně se zaklonil a opřel se o lokte – staré logaritmické pravítko, které měl v brašně na rýsovací potřeby, ho při tom dloublo do žeber. Opatrně si ji posunul na bok. To pravítko původně patřilo Bullfinchovi, když byl ještě poručíkem na *Ogunquitu.* Před první válkou s Tugary ho věnoval Chuckovi, který ho pak použil jako předlohu pro výrobu kopií, které dostali všichni ruští inženýři. Tohle byl ale originál, a tak bylo třeba se přesvědčit, že je stále v pořádku.

Dívka zvědavě sledovala, jak se Chuck přehrabuje v brašně.

„Co to tam máte?“

S nejistým výrazem ve tváři jí pravítko ukázal.

„Co to je?“

Nemohl si pomoct: začal vysvětlovat, jak se dají pomocí pravítka znásobit čísla dvě a čtyři.

Olivie se zmocnil úžas. „Nějaká yankeejská magie?“ V jejím hlase teď nebyly obavy z tajemných mystérií, zněl spíš nadšeně.

Chuck se pobaveně zasmál a začal v hlavě pomalu skládat latinské výrazy potřebné k vysvětlení logaritmických funkcí. Po několika minutách úsilí to ale vzdal.

Když se jeho žákyně naklonila nad záhadný předmět, její tvář zakryl pramen dlouhých černých vlasů.

Ladným pohybem si je odhrnula z čela a Chucka ovanula svěží vůně jemné jasmínové esence. Znovu pocítil, jak se mu zrychluje tep.

„To je také yankeejský vynález?“ zeptala se.

Chuck měl najednou sto chutí zapomenout, že kdy žil nějaký Pascal. Nakonec zavrtěl hlavou, ale nadšení z její tváře nezmizelo.

„Tohle je cesta k vítězství nad Merkii,“ řekla. „Rýsuje se díky vám, Yankeejům, s vaší vynalézavostí a chytrostí.“

„Váš optimismus mě těší.“

„Vy si snad nemyslíte, že zvítězíme?“

Chuck Ferguson pokrčil rameny. Neměl ponětí, jak to může dopadnout. V poslední době věnoval veškerou pozornost svému novému projektu. Nebylo pochyb, že ve dvou předešlých konfliktech jim jeho vynálezy hodně pomohly. Ale teď? Rozhlédl se kolem sebe.

Ve vzduchu cítil nejistotou, pochmurnou předzvěst hry se smrtí, která, až přijde její čas, si vezme tolik životů, kolik se jí jen nabídne.

Kapitulace nepřipadala v úvahu. Rusové ztratili svoji zemi, a to jim asi na morálce nepřidá, ale nenávist někdy dělá divy. Budou z toho strašlivá jatka, která nejspíš skončí porážkou pro obě strany. V tom případě to bude i jeho konec. Když teď ale hleděl na Olivii, napadlo ho, že by se měl pokusit přežít – nebo aspoň neumřít jako panic.

Náhle zaslechl zvuk sirény – zazněl začátek Andrejovy oblíbené balady o bojarově dceři. Povzdechl si a pohlédl k nádraží. Strojvůdce se vyklánělz okna a mával jeho směrem.

„Musím už jít," řekl Chuck smutně.

„Tak brzy? Myslela jsem, že máte celou čtvrthodinu."

„Můj vlak už je přistavený."

„Pojede na to vaše tajné místo?"

„Myslíte hangár pro vzducholodě?"

„Ne, myslím to místo pod ním."

„Odkud tohle víte?" zeptal se Chuck přísně.

Usmála se. „Jsem koneckonců dcera zdejšího místodržícího, ne?"

„Váš otec o tom tedy ví?"

„Objevily se zprávy, že se v lese na severu chystá do provozu nová továrna. V noci odtamtud vycházejí záblesky světla."

Chuck zjevně znervózněl, a tak se ho Olivie rozhodla trochu uklidnit: „Nebojte se, držíme to v tajnosti. Otec to zjistil jen díky tomu, že si Fabian, synovec našeho souseda, v té továrně poranil nohu. Musel se pak vrátit domů, aby se zotavil."

„Hlavně o tom s nikým nemluvte," požádal Chuck důrazně. Bylo mu jasné, že je třeba zajistit, aby od téhle chvíle nikdo stavbu továrny za žádných okolností neopouštěl.

Oliviin úsměv ale napovídal, že ona sama rozhodně nic neprozradí.

Vstala, sbalila deku a podala mu ji. Tahle holka si to tajemství vezme do hrobu, uvědomil si znovu, když si házel úhledný uzlík přes rameno. Konečně, její otec Marcus býval otrokem, a s příliš výřečnými otroky to nikdy nekončilo dobře.

Vzpomínka na Marcuse přivolala další záblesky paměti. Svého času kolovaly drby o Olivii a o Hawthornovi. O Vincentu Hawthornovi. Jeho starý přítel byl teď daleko, ale jako jeden z mála mužů z původního Pětatřicátého přežil. Měl by se jí možná zeptat, jak to tenkrát opravdu bylo – počestná žena z mainského Vassalbora by se neměla koupat nahá s nikým, ani s vlastním manželem či s nastávajícím. Roznesly se ostatně i další klepy, ale všechny je teď nakonec vypudil z hlavy. Nic to neznamená a nezáleží na tom. Kromě toho budou nejspíš za dva tři měsíce všichni po smrti.

Náhle se k ní naklonil, aniž by si uvědomoval, co vlastně dělá. Překvapený svou vlastní smělostí ji objal a lehce políbil na rty. Její oči se nejdříve rozšířily překvapením a potom se smyslně přivřely. Otevřela ústa a proměnila jeho cudné gentlemanské gesto v malý výbuch vášně. Chuck, tak trochu v šoku, se poté zdrženlivě odtáhl.

Tak o tom je líbání, pomyslel si. Olivie se k němu přitulila a položila mu hlavu na rameno. Z dálky zazněl smích. Oba dva se otočili k nádraží a spatřili posádku lokomotivy, jak jim spolu se skupinkou ruských dělníků mává a hlasitě se chechtá. Celý svět jim oběma najednou připadal krásný a beze studu úsměvy opětovali.

„Už bys měl jít," špitla Olivie.

S pousmáním přikývl a dal jí pusu na čelo.

„Přitahovals mě už při našem prvním setkání," řekla. „Moc se mi líbilo, že umíš stejně důkladně rozvažovat i snít."

Přitiskli se k sobě a bok po boku se vydali zpět na nádraží.

„Kdy se znovu uvidíme?" zajímala se.

Chuck byl najednou celý na rozpacích. Dívka z Maine by se nenechala takhle políbit, obzvlášť ne všem na očích a za bílého dne. Musely by předcházet celé měsíce nudné konverzace a gentlemanských gest. A že by se nakonec zeptala, kdy se znovu uvidí? Ani to nepřipadalo v úvahu.

Ten jejich polibek zjevně zpříjemnil den desítkám svědků, pomyslel si s úšklebkem. Nebyl tedy tak zcela nezávazný a on by musel pohrdat sám sebou, kdyby všechno vyznělo úplně do ztracena.

„Zůstaneš tady v Hispánii?" zeptal se.

„Musím tu zůstat se svým strýcem a sestřenicemi, budu vařit tvým lidem. Optej se Lucia, bývalého sluhy ve Slunečním domu

místodržícího Marcuse. Bydlíme nedaleko od něj. Navštívíš mě, až sem příště přijedeš?“

Chuck nejdřív potlačil prostopášné představy, které její otázka ihned přivolala, a pak i nutkání zeptat se jí, jestli nechce jet s ním. Ne, umínil si. To by opravdu nešlo.

„Bude mi potěšením,“ odpověděl tiše.

Pevně ho objala kolem pasu.

To už byli zpátky na rozlehlém kolejišti a proplétali se mezi davy utečenců a dělníků. Na druhém konci supěla lokomotiva s půltuctem vagónů, naložených většinou střelami do mušket pro posádku v Kevu.

Už dnes přijde čas „vypůjčit“ si i tenhle vlak, blesklo mu hlavou. Zatím byla ale připravená souprava odsunuta na vedlejší kolej a udělala místo jiné. V jejích osmi vagónech bylo přes dvě stě dělníků s rodinami, kteří zaplnili nákladní prostory i střechy.

Před Chucka předstoupil přednosta a zasalutoval mu.

„Příkaz k vypravení tohoto vlaku se mnou nemá co dělat, pane,“ upozornil.

„Nikdo žádný příkaz nevydal,“ odvětil Chuck se strojeným úsměvem. „Do dvou hodin zítra ráno ho tu máte zpátky a můžete ho rovnou poslat do Kevu. Stačí, když pošlete tenhle telegram.“

Pustil Olivii, vytáhl blok a za chvíli už předával přednostovi papírek se zprávou. Ten se nějakou dobu díval střídavě na Chucka a na vlak a zjevně nevěděl, co si o tom všem má myslet.

„Hmm, tak tedy dejme tomu, že netěsní písty,“ odfrkl si nakonec a odešel. Chuck měl co dělat, aby zadržel smích. Jak v jeho domovském, tak na tomhle světě na nižší úředníky působily úřední listiny silou přímo magickou.

„Můžeme vyrazit?“ Andrej se vyklonil z okénka kabiny a okem znalce ohodnotil Olivii.

Chuck posmutněle přikývl. Pohlédl na dívku svých snů a srdce mu najednou ztěžklo.

„Přijedu, jakmile budu moct,“ vysoukal ze sebe. V duchu si spílal, že si najednou nevybavuje žádnou pěknou pasáž ze Scotta, nebo alespoň z toho Francouze, Victora Huga. Krátce jí stiskl ruku

na rozloučenou a vylezl za Andrejem, který bůhvíproč neustále kroutil hlavou.

Výhybkář zamával na Andreje, že je všechno připraveno.

Lokomotiva sebou jen lehce škubla, když ji ruce zkušeného strojvůdce uvedly do pohybu.

Chuck se díval dolů, kde podél vlaku běžela Olivie a mávala, dokud to šlo. Zakrátko se mu ale ztratila z dohledu.

Jeho hlasitý vzdech byl zřetelně slyšet i přes supění lokomotivy a vyvolal v kabině záchvat smíchu.

„No jo, železničář by měl mít holku na každým nádraží," poznamenal Andrej. „Jako tady Sergej," ukázal na topiče.

„Já? To přece není pravda," bránil se jmenovaný. Zpozoroval podezíravý pohled švagrové, a tak raději otevřel dvířka kotle a za vydatného klení ho začal krmit uhlím.

Chuck se snažil vymyslet pořádně kousavou odpověď na obranu svou i na obranu Olivie – vždyť ta dívka je jediná, která o něj kdy projevila zájem. Na nic vtipného ale nepřišel, a tak nakonec jen ledabyle potřásl hlavou, jako by pro něj Olivie byla jen jedna z tuctů holek mezi Hispánií a Suzdalem.

Andrej se na něj otcovsky usmál: „Užívej si života, dokud to jde. Konec přijde, než se naděješ," poučoval.

Chuck ucítil v krku nepříjemný knedlík. Vypadá to, že se mu podařilo pustit ji na chvíli z hlavy, ale na jak dlouho? Strávil s ní sotva půlhodinku a teď bude muset bůhvíkolik dní vydržet bez ní.

Vlak jel na sever a Hispánie zůstala po levé straně. Před nimi vystupovalo z lesa seskupení nízkých budov a nedaleko stoupal kouř z narychlo postaveného komína. Vypadalo to na první sekci puškárny, v níž už byla výroba v plném proudu. Výborně – bylo potřeba vyrobit nejméně tři tisíce dvě stě pušek pro zdejší posádku a dalších patnáct tisíc pro Hawthornovy vojáky.

Podél trati bylo rušno – lemovaly ji haly, dílny, ubikace a poblíž stál také jeden hangár. Chuck to všechno pozoroval s hrdostí, jakou mohl na tomhle světě cítit jen on. Přinesl sem spoustu vynálezů, na nichž se tady i na jiných místech neúnavně pracovalo. Ohlédl se na vagóny tažené jejich lokomotivou. Mohl by tenhle svět zlepšit i dalšími vynálezy, kdyby na to měl čas.

Schoulil se do rohu kabiny, rozbalil deku a zhluboka vdechl vůni jasmínu.

Byl rád, že je naživu. I přes to, co je čekalo, byl stále rád, že žije.

Kapitola 3

Za Bílými kopci trať zatáčela doleva a pokračovala po dlouhém úseku podél pobřeží. Vincent Hawthorne, vojenský poradce místodržícího Marcuse a velitel dvou sborů cvičících v Romě, vyšel na plošinu velitelského vagónu. Uvnitř si už jeho vojáci balili výstroj a přitom mu shodili poslední hrneček na čaj.

Najednou vedle něho stál Dimitrij, velitel posádky vlaku, který s ním teď trávil většinu času. Vincent se po něm jen nepřítomně ohlédl a dál zadumaně mlčel.

Starý Rus si posunul široký klobouk do čela, aby mu slunce nesvítilo do očí, a rozhlédl se. Na obou stranách podél trati byly zákopy a zátarasy. Stráže na vysokých věžích sledovaly obzor na západě, rozlehlé pláně Rusi však byly prázdné.

Dimitrij cítil v kostech, že stejně to vypadá celou cestu zpět do Suzdalu, celých dvě stě mil – když nepočítal občasné hlídky, několik inženýrů s doprovodem a pár partyzánských jednotek, připravujících kdysi úrodný kraj na merkijský vpád.

Vincent si nepřítomně prohrábl řídkou bradku, na kterou si ještě úplně nezvykl. Pěstoval si ji, aby vypadal co nejvíc jako Phil Sheridan – ten měl knírek, bradku, široký klobouk, vysoké jezdecké boty a byl to vlastně jen jeden z málo významných generálů bránících tenhle zpropadený svět. Jenže každá armáda potřebovala takového Sheridana, který byse za ni bil bez slitování a bez přestání, a tady to byl úkol pro Vincenta Hawthorna, bývalého kvakera ze školy v Oak Grove, Vassalboro, stát Maine. A on se jí ujal ze srdce rád.

Na svoji domovinu teď myslel jen zřídkakdy. Vedl docela jiný život v docela jiné době. Nevinné mládí bylo prostě dávno pryč.

Od západu foukal příjemný jitřní vánek a nesl s sebou vůni čerstvě pokosených luk a zoraných polí, která se mísila s vůní borového jehličí a smůly. Znovu mu to připomnělo domov, pozdní květen tam v Mainu. Školy byly tou dobou zavřené a on si užíval se

svými spolužáky. Přemýšlel, jak se teď asi mají. Co asi dělá Bonnie, líbezná Bonnie? Bezpochyby se provdala, nejspíš za George Cutlera, který se nepřestal držet kvakerské výchovy a Vincenta za odchod do armády kritizoval. Určitě si nakonec získal její srdce a teď spolu někde šťastně žijí.

Vincent si vzpomněl i na Tima Greena – souseda, prvního opravdového kamaráda a dobrého metodistu, který proti válčení naopak žádné výhrady neměl. Neměl se proto ani nad čím pozastavovat, v jednašedesátém narukoval a padl v bitvě o Marven Hill. Jeho starší bratr Charlie zemřel nedlouho poté na tyfus. A Jacob Estes, který bydlel hned vedle školy, padl s dvacátým mainským u Gettysburgu. Možná má v té malé vesničce na Čínském jezeře, kam spolu občas jezdili, pomníček – další památku na hochy z Vassalbora, co odešli, aby se stali muži, a zemřeli.

Jistě, já pořád žiju, připustil v duchu, ale doma se to už nikdo nedozví. Raději vypudil smutné vzpomínky z hlavy.

„Je to divný pocit, znovu vidět domov.“

Vincent se podruhé ohlédl na Dimitrije, který se opíral o zábradlí po jeho boku.

„Rus je rolník a rolníci jsou Rus,“ odříkal Dimitrij slavnostně a pokřižoval se ve výšce amuletu, který se mu houpal na krku. Potom ho políbil a zastrčil si ho do tuniky.

„No a teď je jejich,“ promluvil konečně Vincent. „Do týdne tu budou a vezmou si ji,“ ukázal očima na nedohledné pláně sahající daleko za obzor.

Ozval se vysoký, ostrý zvuk sirény a vlak začal brzdit – jejich cesta do Kevu, nejzápadnějšího ruského města, se chýlila ke konci. Na přilehlém poli Vincent uviděl vojáky nacvičovat manévry v širokých formacích.

„Docela jim to jde,“ prohlásil po chvíli.

„To je První brigáda, První divize, Druhý sbor,“ kývl Dimitrij na vlajku, která se ve slabém větříku třepotala jen velmi neochotně.

Vincent přikývl. Velitelé jednotek tedy byli zkušení veteráni, i když se na cvičišti nepohybovali zrovna moc svižně. Jejich tempo vlastně nestálo ani za starou belu, ale o to teď ani nešlo. Bylo třeba hlavně povzbudit bojového ducha.

Velitel útvaru náhle obrátil koně za vlakem a zasalutoval.

„Mike Homula! Ty parchantě!“ zvolal Vincent radostně. Mike byl seržantem Pětatřicátého v době, kdy on byl ještě vojín – a jako jeden z mála se na něj teď nedíval skrz prsty kvůli jeho rychlému postupu do nejvyššího velení.

„Tví muži si nevedou špatně!“ snažil se překřičet vlak. „Stav se dneska večer na skleničku!“

Mike zamával na znamení díků a dál se věnoval velení. Okolím se neslo klení a nadávky, i když jich vlastně ani nebylo zapotřebí – noví vojáci cvičili tak úporně a s takovými výsledky, že jim mohl závidět i Pětatřicátý.

„Tihle chlapi se vypracovali obdivuhodně rychle,“ poznamenal Dimitrij, jakoby usoudil, že Vincent potřebuje pobídku k další konverzaci.

Ten už měl na jazyku tutéž větu. Během posledního podzimu sešikoval třicet tisíc mužů do šedesáti pluků ve dvou zbrusu nových sborech. Za tu dobu si na všechny problémy spojené s formováním nových vojenských sil zvykl a zároveň si získal respekt u plukovníka Keana, který se musel smířit s faktem, že se ruská posádka bude skládat jen z prostých rolníků. Z jistého pohledu to snad bylo podobné jako kdysi v Maine, ale přece jen to stálo podstatně větší úsilí.

Pro Vincentovu práci byly klíčové vztahy s Marcusem, které ho donutily překonat vrozený odpor k diplomacii. Současně ale musel zvládnout logistiku, rekvizice, a ani to všechno stále nestačilo. Předpokládal, že ho Andrew tak složitým úkolem pověřil hlavně proto, aby se co nejlépe zapracoval.

Vincent měl vysoké ambice a nijak zvlášť je neskrýval. Pokud dokázal zformovat dva plnohodnotné sbory, mohl přece rovnou dělat totéž v měřítku celé armády. Měřil sice jen pět stop a tři palce a vážil pouze něco přes sto liber, ale uměl si získat respekt i u mužů o hodně vyšších a mohutnějších. Proslul jako postrach Tugarů, obránce Romy proti karthskému útoku a hrdina námořní bitvy o Sv. Gregoryho. Všechna ta vítězství mu neobyčejně zvýšila reputaci – jestlipak mu přinesou ještě další prospěch?

„A sebenenávistnější pohled zjihne…“ přeříkával si Dimitrij tiše, stále zahleděný na obzor.

„Cože?“

„Emerson. Slyšel jsem Homulu, jak si ho čte. Bylo to jednou večer, ještě před námořní válkou. Opravdu jímavá slova: ‚Sebenenávistnější pohled zjihne před silou lásky a přátelství.“

Láska? Vincent si na toho zapáleného transcendentalistu Emersona pamatoval dobře. Zúčastnil se několika jeho přednášek v univerzalistickém kostele nedaleko od domova, o čemž mimochodem jeho rodiče neměli ani ponětí. Co měl ale nějaký Emerson co tlachat o nezměrné moci lásky, když nikdy za krvavého slunce východu nespatřil lidskými lebkami ověšenou merkijskou standardu, pod kterou se běsnící horda vrhala do boje.

Kdepak, pro Emersona na tomhle světě nebylo místo, tím méně pro jeho myšlenky a básně. Vincent úkosem pohlédl na Dimitrije, ztělesnění svého svědomí a samozvaného dozorce nad jeho duševní čistotou. Už ho chtěl mnohokrát poslat někam hodně daleko, ale zabránila mu v tom jeho vrozená uvážlivost. Přesto na sobě občas pozoroval, že má chutě v tomhle nehostinném světě zavést mučení.

Vlak sebou prudce škubl, když vjížděl do poslední zatáčky před zastávkou. Vincentovi se naskytl rozhled na celé město. Bylo skoro vylidněné – téměř všichni civilisté už byli odvezeni na východ, poslední vlak do Romy měl odjet dnes před polednem. Těch Andrewových třicet dní se využilo dokonale a celá Rus už byla evakuována. Teď všechno záleželo na armádě a na vzhledu města se to už projevilo – od opevnění na Bílých kopcích se k nárožím severních a jižních hradeb pojil obranný perimetr.

Většinu budov tu strhli kvůli protipožárním průsekům a východní hradba byla na několika místech probourána, aby se usnadnil přístup příslušníků sborů utábořených v okolí. Ty si pozice vybraly tak, aby byly blízko vodnímu zdroji. Zásoby vody v městských cisternách byly vyhrazeny pro obléhání.

Za jižní branou se bývalé nádraží hemžilo vojáky. Celá yankeejská armáda teď čítala pět aktivních sborů, i když první fáze války je v součtu minimálně o jeden sbor připravila, a Kev tedy bránila prakticky polovina jejich původních sil. Připadalo mu to jako

mraveniště a hodnou chvíli se bavil tím, že sledoval, jak všichni vojáci neustále salutují, když potkávají nadřízené a podřízené.

Ohlédl se na Dimitrije.

Ten kousek poodstoupil a pečlivě mu oprášil jeho tmavomodrý kabát. „Vypadáš docela důstojně," poznamenal a poplácal ho po rameni.

Siréna znovu vydala silný hvizd. Strojvůdce se raději zdržel amatérské hudební produkce, protože nablízku mohl být John Mina, který by rozhodně neváhal vlézt do kabiny a plýtvání parou mu náležitě vytmavit. Mina byl ztělesněná hospodárnost a plísnění strojvůdců za zneužívání sirény byla jeho specialita.

Brzdění vlaku doprovázely obvyklé otřesy, skřípění brzd a sykot páry.

Z nákladních vagónů pak začali zaměstnanci nádraží vykládat zbraně. Vzápětí se otevřely i ostatní vozy, vojáci se vyhrnuli ven, chvíli se přetlačovali a strkali lokty – žádný z nich nechtěl přijít o příležitost stát přímo před generálem.

Vincent se ohlédl a chladným pohledem je všechny rázem zastavil.

Jakmile se vojáci seřadili, dala se dohromady i kapela. Několik trubek, z nichž jedna nebyla naladěná zrovna nejlépe, spustilo slavnostní pochod „Sláva veliteli". Vincent na chvíli ztuhl, když viděl z velkého stanu před nádražím vycházet Kala, svého tchána.

Jednotka ruské pěchoty napochodovala na nástupiště. Vincent vzhlédl, aby zasalutoval vlajce ruské republiky, a po formálním pozdravu vykročil podél řady vojáků. Tchán ho svižným krokem dohnal.

Pořád se snažil vypadat jako Abraham Lincoln – měl vysoký cylindr, pěstěnou bradku, obnošený černý frak – a ty jeho tmavé oči uměly neomylně odhalit lež ve výrazu každé tváře. Mezi Kalem a jeho vzorem byly ale dva zásadní rozdíly – ruský prezident byl téměř o stopu menší a pravý rukáv jeho fraku byl prázdný.

„Můj chlapče, rád tě zase vidím!" zvolal, potřásl Vincentovi rukou, vřele ho objal a políbil na obě tváře. Vincent už dávno upustil od marné snahy seznámit ho s diplomatickou a vojenskou etiketou.

„Jak se má Táňa a děti?"

„Všichni ti posílají pusu," hlesl Vincent.

Kal se mu zahleděl do očí. V posledním dopisu si Táňa stěžovala, že se jim Vincent vzdaluje a prakticky rodinu opustil. Mezi řádky dopis vyprávěl o nezřízeném pití, výbuších hněvu, lhostejnosti k dětem a o manželské posteli, každou noc stejně prázdné a opuštěné. Teď ale nebyl čas na zpytování Vincentova svědomí.

Kal vzal zetě za rameno a zamířil s ním do svého stanu. Když se ale ještě naposledy ohlédl po vyrovnaném řadu pěšáků, náhle se mu rozjasnila tvář.

„Boris Revanovič! Co tvá ruka?" oslovil jednoho z nastoupených. Byl to mohutný Rus s dobráckým obličejem a plnovousem sahajícím skoro až k pasu.

„Je v pořádku, díky svaté Olze. Žena se k ní každou noc modlila," odpověděl zvučným basem a zakřenil se.

„Můžeš s ní pořádně hýbat?" zajímal se Kal a podržel muži mušketu.

Boris udělal rukou několik pohybů, ze kterých bylo znát, že paže stále není zcela v pořádku. Pokoušel se to zakrýt, ale neúspěšně.

Kal pohlédl zpátky na Vincenta. „To jsou všechno staří známí," poznamenal, jako by chtěl generálmajora se všemi vojíny důvěrně seznámit. „Pocházejí z osmého pluku od Suzdalu a známe se roky. Scházeli jsme se u Borise v krčmě – tedy když se mi podařilo dostat se nepozorovaně z bojarského paláce."

Vincent mlčel a až po dlouhé pauze reagoval sotva znatelným úklonem.

„Dobrá," řekl Kal a vrátil Borisovi mušketu. „Vyřiď své ženě mé díky. Až se zase někdy sejdeme u tebe v Suzdalu, první runda bude na mě."

Obr se šťastně usmál: „To beru s radostí, pane."

„Jdi s tím do háje," naoko se rozhněval Kal. „Jsem rolník zrovna jako ty, myš, které přálo štěstí, a tak se stala prezidentem. Nejsem žádný zpropadený bojar, na to nezapomínej. Takže si toho pána příště nech od cesty," šermoval mu ukazováčkem před očima.

Vincent v sobě dusil nespokojenost s Kalovým chováním. Nelíbila se mu jeho familiárnost. Ale pravda, starý Abbe by v takové situaci nejspíš jednal podobně a nestaral by se o etiketu.

Vojáci se rozesmáli, někteří nechali klesnout zbraně k boku a vypadalo to, jako by chtěli opustit řadu a hodit kus řeči se samotným prezidentem, který by zřejmě nebyl proti.

Vincent si hlučně odkašlal a přejel po nich přísným pohledem. Muži se okamžitě postavili do ukázkového pozoru a Kal omluvně pokrčil rameny.

„Můj zeť mi připomněl, že nás čeká další jednání," řekl vojákům. „Pak se u vás zastavím a půjdeme si někam sednout, zavzpomínáme na staré časy a na… jak se jen jmenovala?"

„Světlana," napověděl šeptem jeden z mužů a ostatní se začali hihňat pod vousy.

„Nikdy to jméno neříkejte před mojí ženou," poznamenal Kal a spiklenecky mrkl.

Vojáci opět propukli v hlasitý smích.

„Dobrá, generále. Je čas jít," prohlásil Kal, chopil se Vincentovy paže a táhl ho ke stanu. Stále si ale stačil vyměňovat šibalské pohledy s rozjařenými vojáky.

„Musím si ještě o něčem popovídat s Gatesem," řekl s povzdychem, když se ocitli ve stanu. Nejraději by se asi přes zbytek dne přenesl v čase a užíval si s rolníky. „Chce se mnou vyzkoušet tu věc, kterou vynalezli s Emilem. Prý dokáže dělat obrázky bez tužky nebo štětce."

„Myslíš fotografie?"

„Nevzpomínám si, jak se to jmenovalo, ale už jsem pár obrázků viděl. Určitě nám to nevezme duši?"

Vincent se pousmál a zavrtěl hlavou: „Je to zcela bezpečné."

Kal nejistě přikývl. „Promluvíme si později, synu." Objal zetě, chvíli mu hleděl do očí, jako by v nich něco hledal, a pak někam zmizel.

Vincent se rozhlédl. Tenhle stan byl vzácná válečná kořist – kdysi patřil qar qarthu Muztovi a také na to vypadal. Měl podél nejméně sto stop a uprostřed byl vypnutý stožárem zvícím lodního stěžně. Celty byly částečně vyhrnuté, aby se sídlo nejvyššího velení

Armády Republiky co nejlépe větralo. Kromě Rusů tu stálo i několik Románů ze Čtvrtého sboru, kteří nějakým zázrakem přežili u Potomacu. Jakmile ho spatřili, hned se u něj shromáždili. Byli mezi nimi i Julius a Marcus – na jednání s Andrewem a Kalem dorazili už včera.

Marcus mu kývl na pozdrav. Bylo to nenápadné gesto, ale pro Vincenta představovalo výraz nejryzejšího přátelství. Ti dva se za poslední měsíce hodně sblížili, společně se jim přece jen lépe odolávalo bolesti a utrpení, kterých byli každý den svědky.

Vincent se propracovával zástupem, ve kterém byli i majitelé notně vybledlých a záplatovaných vojenských kabátců – veteráni z Pětatřicátého mainského a čtyřiačtyřicátého newyorského. Letmo se pozdravil s Andrewem Barrym, bývalým seržantem a nynějším velitelem sboru. Ze šestadvaceti přítomných mužů byli teď generálové, dalších šedesát mělo vlastní pluk. Zvláštní shodou okolností, ale hlavně kvůli Andrewově nechuti povýšit sebe sama, byl na tomhle světě jen jediný člověk s hodností plukovníka. Dalším paradoxem bylo, že značná část příslušníků původních jednotek Unie tu musela nastoupit do civilních funkcí – Gates jako vydavatel novin, Webster jako ekonom, Ferguson jako koordinátor výzkumu, vývoje a průmyslu, ale i mnozí další.

Z těch šesti set třiceti dvou vojáků, kteří připluli na *Ogunquitu*, nějakých dvě stě třicet padlo, čtyřicet bylo zmrzačeno a odešlo z aktivní služby, dvacet mužů přišlo o rozum a třicet šest spáchalo sebevraždu. Třicetičlenná posádka *Ogunquitu,* které velel Cromwell, teď sloužila pod zrádcem Hinsenem nebo už byla po smrti. Inu, hodně jsme prořídli, pomyslel si Vincent – chybí tu Malady, Kindred, Houston, Danlevy, bratři Sadlerovi a samozřejmě Hans Schuder.

Od příchodu na tenhle svět měla vlastně jejich jednotka podle běžného počítání padlých, vyřazených a ztracených vojáků víc než stoprocentní ztráty. Většina z těch, co přežili, utrpěla zranění dvakrát nebo i třikrát, a navíc měli přirozeně po těle i památky na vojáky Konfederace. Přetěžujeme se, uvažoval Vincent, takhle se zakrátko úplně opotřebujeme. Ustaraně si své muže prohlížel – mnozí měli pásku přes oko, prázdný rukáv uniformy nebo zjizvenou tvář.

„Necvakneš si, kámo?“

Vincent se ohlédl za hlasem a spatřil kotletami ověnčenou tvář Pata O’Donalda.

„Já myslel, že tohle je oficiální jednání štábu. To znamená bez chlastu,“ namítl Vincent káravě.

Pat se obezřetně rozhlédl a vytáhl z náprsní kapsy placatku. „Hele, mladej, stará parta od Potomacu je nejvypitější armáda celý historie lidstva. A tady jsme si ani neškrtli, dokud nám tohle nedodalo trochu tý kuráže. Jenom tím ctíme starý vojenský tradice. A Rusům se musí nechat, že některý tradice jsou jim taky svatý.“

Vincentovi se doneslo, že Hansova smrt s Patem hodně zacloumala – na několik týdnů mimo jiné úplně zapomněl na pití. Je tedy vlastně dobře, že už zase jede ve starých kolejích – a navíc ho stále začleňuje do staré party.

Ignoroval Dimitrijův přísný pohled a přihnul si. Už ve vodce necítil jen jistou ordinérnost jako kdysi, Rus ho naučila vnímat její vřelost a říz. Následky konzumace byly sice stále stejné, ale chuťově už to byl jiný zážitek.

Pat si vzal placatku zpátky a po dalším mocném hltu ji schoval do kapsy.

„Až bude tahle děsná válka za náma, opatřím si konečně nějakou whisku. Tady ji zatím těžko někdo vyrábí, ale zaslech jsem, že mayský rolníci pěstujou kukuřici. Postavíme tam železnici, naučíme je destilovat a je to doma.“

„Až bude tahle děsná válka za náma, tak snad konečně přestaneš chlastat.“ To řekl Emil Weiss, který se odkudsi vynořil a obratem vylovil Patovi poloprázdnou nádobku z kabátu. „Nezašil jsem ti tu díru v žaludku, abys –“

„Nojo, já vím, sakra,“ zabručel Pat a začal se s Emilem handrkovat.

Vincent je opustil a chvíli zadumaně postával uprostřed stanu. Nepřítomně si uhladil krátkou bradku a posunul si klobouk ještě víc do čela. Nikdo si ho teď nevšímal a jemu to nijak zvlášť nevadilo.

V rohu ale stál nehybně ještě jeden člověk. Byl to Andrew Lawrence Keane. Já jsem teď vlastně Grant, pomyslel si právě ten muž, a Vincent je Sheridan. I když mám svého „Shermana“

O'Donalda, z jeho pohledu jsem řezník. Stejný jako Řezník Grant, který neváhal obětovat deset tisíc mužů při zteči na Cold Harbor, i když nebyla zcela nezbytná. Řezník, který vjel do Shenandoahského údolí a nenechal v něm kámen na kameni. Vincent mu býval podobný, ale změnil se. Jako by v něm něco zemřelo, když střelil toho Merkie, který visel za nohy na románském náměstí. Jako by střelil boha, kterého bezmezně uctíval – jeho duše teď zela prázdnotou.

Tu prázdnotu znal Andrew moc dobře. Jeho duše s ní měla co do činění už několikrát, ale vždycky mu Hans nebo Kathleen pomohli se vzpamatovat. Horší to bylo poté, co Hans zemřel. Nebyl ale přece tak docela pryč, zůstal se svými kamarády i po smrti, jak to u dobrých přátel bývá.

Kathleen ho doprovázela, kamkoliv jen mohla, a byla po jeho boku ve chvílích strachu, hněvu, klidu i vášně. Vždycky, když ho sžíral pocit nenaplnění, mu vdechla nové síly a chuť do života – byla zkrátka úplně jiná než ta ženská, se kterou žil předválkou. Kathleen se stala jeho součástí – žil a bojoval pro hodně věcí, ale pro nic nežil tak naplno, jako právě pro ni a pro jejich dceru.

Zároveň potřeboval jejich podporu, protože na svých bedrech cítil břemeno zodpovědnosti za osud celé lidské populace na tomhle světě. Byl si jistý, že budoucnost Karthy, Rusi, Romy a všech ostatních území je s ním neoddělitelně spjata, stejně jako touha po svobodě.

Byla to právě naděje, že se dá žít lépe, která kdysi pohnula jeho srdcem. Často se tím v duchu zabýval, protože mu to připadalo mimořádně důležité. Před lety narukoval, aby bojoval za abstraktní pojem „Unie", za koncept svobody vymyšlený lidmi, které neznal a ani neměl šanci poznat. Přesto by pro ně klidně zemřel, což se mu ostatně málem u Gettysburgu splnilo.

Tady ale šlo o mnohem víc než u Gettysburgu. Nebyl to poctivý boj, jaký znal z občanské války, v níž byla víceméně pravidla jasně určena a kde se i s tím nejnelítostnějším nepřítelem dalo v krajní situaci mluvit. Zdejší válka se nesla v duchu syrové brutality, nevídaných masakrů, mučení a dalších ran pod pás – obě strany

bojovaly o holé přežití a v takových podmínkách šlo merkijskému hněvu čelit jen s vypětím všech sil.

Rozhlédl se po stanu a pečlivě prozkoumal výrazy ve tvářích mladíků i veteránů. V mladých očích viděl respekt a očekávání, v těch starších výraz vzájemné náklonnosti, kterému opravdu rozuměli jen původní příslušníci Pětatřicátého.

Jeho vlastní pohled teď vyjadřoval pevné odhodlání, které jen podpořila vzpomínka na idylu, které byl před pár minutami svědkem ve svém příbytku. Kathleen právě odpočívala, protože za sebou měla vyčerpávající operaci chlapce, který si hrál s mušketou a skončil s průstřelem břišní dutiny. Za asistence felčarů, kteří byli jejími žáky, nakonec kulku vyňala a ránu zašila. Dopadlo to dobře, ale zákrok zabral skoro celou noc. Tvrdě usnula, hned když se vrátila z ošetřovny. Vedle ní ležela Maddie, která si vychutnávala odpolední siestu. Jarní slunce propůjčovalo místnosti sváteční atmosféru a místností se nesl jediný zvuk: oddechování obou krásek. Válka jako by najednou také odpočívala. Ta klidná a nevinná scéna ho dojala až k slzám – musí Kathleen ochránit za každou cenu. A ochrání samozřejmě i svou dceru, aby jednou mohla vychovávat zase ona svoje děti.

Andrew pohlédl na Vincenta a najednou si ho připomněl jako chlapce, který se usedavě rozplakal, když v bitvě zabil prvního člověka. Jistě, válka spaluje duši i jiným, ale jemu se jizvy spojují do jedné velké bolestivé a hnisající rány.

„Už jsou tu všichni," oslovil ho Pat.

„Nepřipadá ti Vincent nějaký divný?" zeptal se Andrew roztržitě.

„Řekl bych, že se rozjede, jakmile to tu začne houstnout."

Andrew pokynul Bobu Fletcherovi, který měl jako velitel na starosti proviant a od Hansovy smrti navíc jeho jednotku. Fletcher vystoupil na stupínek uprostřed stanu a počkal, až utichnou všechny rozhovory a všichni začnou dávat pozor.

„Dobře, tak začneme," spustil lámanou ruštinou.

Jeho výslovnost vyvolala všeobecné veselí. Většina důstojníků si pak posedala na provizorní dřevěné lavičky podél stanové plachty; vytvořili tak půlkruh okolo stupínku a velké plátěné mapy za ním.

Románští důstojníci se mezitím shromáždili v protějším rohu kolem tlumočníka.

Andrew si stoupl kousek od Fletchera, odkašlal si, aby utišil poslední ruch, a pokynul otci Kasmarovi, ať předstoupí.

Když prelát stanul vedle něj, všichni přítomní, Yankeejové, Rusové i Románi, sklonili hlavy. Kasmar jim se svým obvyklým vlídným úsměvem na líci požehnal, potom přátelsky poplácal Andrewa po rameni a bez dalších okolků se vzdálil.

Yankeejové pocházeli z liberálně naladěné Nové Anglie, a tak brali Kasmara jako preláta Ruské církve vážně a projevovali mu upřímnou úctu. On se ostatně nikoho z nich nepokoušel lanařit na svoji víru, plně respektoval tu jejich a rád se účastnil otevírání jejich svatostánků v Suzdalu. Někteří ostatně přestoupili na ruskou víru sami, zvlášť irští katolíci z newyorského čtyřiačtyřicátého – ti v podstatě viděli v Permovi jinak pojmenovaného křesťanského Boha a každému z nich bylo jasné, kdo vlastně ve skutečnosti onen ruský Chesus je. Ideje ruské pravověrné církve i pohanských Slovanů tu společně přežívaly už z dob, kdy sem přišli první Rusové.

Otec Kasmar zase uznával svatého Patricka – zelená ikona ochránce Irska byla na jeho popud dokonce použita při opravě kostelní vitráže rozbité dělostřeleckým bombardováním.

„Pánové, máme spoustu práce, takže se do toho pustíme," zahájil jednání Andrew.

Ve stanu zavládlo hrobové ticho, takže bylo najednou slyšet i vzdálený hukot vzducholodě na hlídkovém letu k Suzdalu.

„Přišel okamžik pravdy, vážení," pokračoval Andrew. „Zítra uplyne třicet dní od chvíle, kdy zemřel merkijský qar qarth Jubadi. Pokládal jsem za vhodné vás sem sezvat, abychom do detailu naplánovali náš postup. Pochybuju, že nám mstící se horda nepřátel dovolí všechno realizovat, nicméně uděláme, co budeme moci."

Posluchači zpozorněli. Všichni o třicetidenní lhůtě dobře věděli, ale jako by jim teprve teď došlo, že už velmi brzy půjde o holý život.

„V následujících minutách bych chtěl probrat náš plán obecně, abychom měli jakous takous představu o celkovém dění. Později jednotlivé sekce a jednotky projednají svoje úlohy podrobně. Vím, že

se vám většina věcí, které řeknu, nebude líbit, ale musíte si uvědomit vážnost situace.“

Během krátké odmlky se mluvčí podíval na Kala, který měl ve tváři výraz stejně ustrašený jako znechucený. Znal dobře Andrewovy úmysly a neměl sebemenší důvod být z nich nadšený.

„Všichni jsme doufali, že se nepřátelům ubráníme odsud z Kevu, získáme ohromné území a vrátíme Rusům jejich půdu. Je to sice jedna z možností, ale já o úspěchu takové akce pochybuju.“

„Nemůžeme přece ztratit celou Rus!“ ozval se jeden z brigádních generálů rozhořčeně.

„Je to taky moje země,“ opáčil Andrew klidně a vyjádřil tím jasně svoje stanovisko – je prostě rozhodnutý a jen tak názor nezmění. „Narodilo se tu moje dítě, můj domov byl velmi dlouho v Suzdalu a ruská půda nás všechny živila. To ale ještě neznamená, že ji pohnojíme popelem svých kostí.“ Na moment zaváhal. „Tedy pokud na to už nebudeme mít příslušný věk.“

Davem zaševelil tichý smích a atmosféra se tím trochu uvolnila.

„Takže zítra Merkiové pohřbí svého bývalého qar qartha,“ pokračoval Andrew. „Jejich horda se dokáže přesunovat rychlostí kolem padesáti mil za den, což znamená, že tady budou dost možná už za čtyři dny.“

Ukázal na mapu, kde silné červené šipky vyznačovaly pravděpodobný směr a trasu merkijského postupu. Obránci se ho pokusili co nejvíc zpomalit: odsud až k Vazimě byly všechny studny zasypané, mosty stržené, cesty a brody poseté nejrůznějšími druhy pastí a přehrazené pokácenými stromy. Zprávy o použitých nástrahách už ostatně oživily nejeden večer strávený u táborového ohně. Vykládalo se například, že už se v ruské přírodě nedá narazit na jedovaté hady – všichni do jednoho byli sesbíráni do košů a ty pak vojáci položili kolem cest. Stejný trik použili i mnozí farmáři a objevila se také obdoba s vosími hnízdy, nejčastěji umisťovanými pod kbelíky poblíž studní.

Třicet dní dalo obráncům dost času i na to, aby připravili evakuaci civilistů a zároveň získali tisíce tun proviantu. Sýpky byly postupně přemístěny až do románských skladišť nebo dobře uschovány v okolních lesích pro případ šťastného návratu. Navíc se

podařil opravdu husarský kousek – železniční trať z Kevu do Vazimy byla rekordní rychlostí rozebrána, a tak byly najednou k dispozici další stovky tun oceli na výrobu zbraní.

Tohle všechno lidé svedli na jedničku. Ale pořád ještě to nestačilo.

„Naše opatření je určitě hodně zpomalí," přisvědčil generál, který ještě před chvílí protestoval.

Andrew se usmál a naznačil Fletcherovi, že teď je na řadě on.

„Jak dobře víte, mou starostí je vaše stravování," začal proviantní náčelník. Mluvil pomalu a ruská slova volil s rozvahou. „Několik zásad můžeme vydedukovat z našich dosavadních zkušeností s nepřítelem."

Ustoupil k mapě a kruhovým pohybem obsáhl celou Rus.

„Naše území se táhne mezi mořem a Velkým lesem od staré Tugarské stezky, jak ji nazýváte, až po Něpru. Merkiů je něco přes milion a mají k dispozici kolem půldruhého milionu koní a jiných zvířat – obsadili jak Tugarskou stezku, tak pobřeží Něpry, a podle Bullfinchových zpráv jsou tam stále. Musejí ovšem jíst. A v tom jsme se s nimi rozhodli nespolupracovat."

Poslední slova řekl s chladnou úderností a dodal tak ironickému závěru na síle. Posluchači to ocenili bojovným skandováním a Andrew na ně pyšně pohlédl. Před pěti lety to byli ustrašení rolníci, kteří poslušně kráčeli na jatka nebo do hladomorny, vykupovali se z nejhoršího půlročními zásobami potravin a mnozí z nich jen od rána do noci shromažďovali proviant pro nepřátelské hordy.

Teď z nich byli vojáci.

Fletcher po krátké odmlce pokračoval: „Nepřátelé ale vedou tažení v tu nejlepší možnou dobu, takže jim těch třicet dní vlastně částečně prospělo. Léto je za dveřmi a na ruských lukách je teď prvotřídní pastva pro koně. Na druhou stranu budou Merkiové pro zvířata potřebovat řekněme sto čtverečních mil pastvin denně, skoro tisíc čtverečních mil týdně, a to nemluvím o potravě a vodě pro ně samotné. Naše smůla je, že v tom počtu koní je i jistá rezerva pro případ nouze – když budou mít nepřátelé hlad, nebudou si brát servítky a zvířata prostě zkonzumují."

Řečník se odmlčel a znovu se zaměřil na mapu. „Na pláních se hordy můžou roztáhnout na šířku čtyřiceti mil – jeden umen připadne na míli šířky – a vyvinout velkou rychlost.“

„Takže na nás udeří plnou silou,“ doplnil ho Rick Schneid, velitel Druhého sboru, který neustále mezi prsty nervózně žmoulal napůl vykouřený a napůl sežvýkaný doutník.

Andrew přikývl.

„Tak proč jsme vlastně pustošili svou vlastní zem?“ obořil se na ně vzpurný ruský velitel.

Fletcher se pousmál. „Budou se sice pohybovat rychle, ale to platí jen pro předvoj. Suzdal je už teď vyjedený do posledního zrníčka. To, co další jednotky čeká na stovkách mil Velkého lesa – ani na pláních pro ně ostatně nic nezbude –, je noční můra všech vojenských zásobovačů. Budou se posunovat nejvýš o deset patnáct mil denně. A nikde už žádní rolníci, kteří by jim ze strachu poskytli jídlo. Tohle bude pro nepřátele tvrdý oříšek. Jednotkám pohybujícím se při severním okraji lesa a podél jižního pobřeží se nadto postaráme o menší trable.“

Fletcher se odmlčel a slovo si znovu vzal Andrew: „Bullfinchovi lidé budou podnikat záškodnické útoky. Na vhodných místech se vylodí, napadnou nepřítele a zase se rychle stáhnou. Velký les se navíc jen hemží partyzánskými oddíly, se kterými to Merkiové také nebudou mít jednoduché. Očekáváme, že se stáhnou doprostřed území, a přijdou tak o značnou část prostoru i přírodních zdrojů.“

Andrew si uvědomil, že to bude znamenat také smrt mnoha merkijských žen a dětí. Nebyla to zrovna čistá válečná taktika – ale původně ji přece navrhla jeho něžná Kathleen, která se nemohla smířit s tím, že nepřátelé zabrali jejich území.

„Jak jsem řekl, naše země je dost bohatá na to, aby je uživila,“ pokračoval. „Merkiové si ale budou muset pořádně utáhnout opasky a zpomalit. Největší pastviny i úrodná pole jsme už zapálili a zničili všechny zásoby, které jsme nestihli vzít s sebou.“

„Stejně tady budou do týdne,“ poznamenal Schneid.

Andrew znovu jen klidně přikývl. „A také bychom se je tady mohli pokusit zastavit, jak si to řada z nás představovala už před měsícem. Kdybychom získali dalších pár dnů, byli bychom na ně

připraveni celkem dobře. Dobývání Kevu bráněného všemi našimi jednotkami by je stálo hodně životů, a navíc by během té doby snědli spoustu koní.“ Na moment zaváhal. „Jenže já nic takového neplánuju.“

Svými posledními slovy vzbudil mezi posluchači značný rozruch.

„Máme přece k dispozici čtyři sbory na čtyřicet mil,“ namítl někdo vzadu. „A u Potomacu jsme to zkoušeli jen se třemi na dvojnásobné šířce.“

„Jenže nás porazili na hlavu,“ opáčil Andrew. „Přišli jsme tam o deset tisíc mužů, spoustu děl a munice. A právě kvůli tomu a kvůli ztrátám z posledních sedmdesáti dní tady momentálně nejsme schopni složit ani čtyři celé sbory. Což mimochodem představuje jen deset procent jejich stavu.“ Polkl naprázdno a pokračoval. „Neudělám znovu stejnou chybu. Vaši muži jsou potřeba jinde a tady by jenom zbytečně umírali.“

Po těch slovech vstal mladý důstojník a ukázal skrz poodhrnutou celtu ven na Bílé kopce: „Měsíc jsme tam stavěli opevnění. To jsme se dřeli jen tak? Celou tu dobu moji muži potili krev, stejně jako předtím u Potomacu a na Nepře. Kopali jsme, až se z nás kouřilo, a vy nám teď řeknete, že naše úsilí přijde vniveč?“

„Budete v tom pokračovat,“ reagoval Andrew chladně. „Pokud to znamená potenciální záchranu životů, nechám vás prokopat se třeba až do samotného pekla. Celý vtip je v tom, že Merki očekává, že se budeme bránit odsud. V poslední době jsme tu měli pětkrát jejich pozorovací vzducholodě, takže o všech opevněních, na kterých jste se tak nadřeli, vědí. Budou to chtít sfouknout během čtrnácti dní, do útoku na Kev dají mnohem víc, než je potřeba, a pomyslí si, že je dobojováno.“

Dopřál si další pauzu a znovu si uvědomil, že většina jeho lidí napevno počítala s hlavní obranou právě tady v Kevu. Čekali, že tu na samém kraji jejich území dojde k podobnému vyhrocení situace jako v Alamu. Několikrát během uplynulého měsíce se o tom Andrew dohadoval s Kalem a se senátory. Musel jim přiznat, že změnu válečného plánu chystal už od zahájení evakuace a atentátu na Jubadiho. Kev prostě nemůže být místo poslední obrany – jednoduše

proto, že nejde udržet. Bylo zřejmé, že se Merkiové pokusí o bleskový útok, a on jim jako kořist hodlal nechat jen opuštěné město a vydýchaný vzduch.

„Dnes v noci se dělostřelecká družstva pěti sborů a jejich doprovodné oddíly přesunou do Hispánie. Zítra je na řadě První a Třetí sbor, zbytek pozítří. Jakmile dorazíte na místo, začnete se zakopávat podél Sangrosu. Tady zůstane jenom jedna brigáda z O'Donaldova sboru a nově zformované oddíly lehké kavalerie."

Počkal, než se pobouřené publikum utiší.

„To znamená, že celé Bílé kopce budou bránit dva tisíce mužů a pár lehkých děl," řekl Schneid.

Andrew přisvědčil. „Je to hlavně otázka mobility, ostatně jako vždycky. Máme jen třicet osm vlaků a vzhledem k tomu, jak jsme je poslední dobou vytěžovali, budeme rádi, když jich bude fungovat aspoň třicet. Kdybychom se bránili odsud a nepřátelé naši linii prorazili, nebyli bychom schopni v dostatečně krátkém čase evakuovat víc než dva sbory. To by znamenalo nechat tu napospas třicet tisíc mužů s veškerou výzbrojí, kteří by už proti hordě neměli vůbec žádnou šanci."

„O jaké šanci to mluvíte?" vyjel na něj vzpurný generál. „Vždyť vy nás nabádáte, abychom opustili i ten malý flíček země, co nám ještě zbyl. Už jsem vlastně mrtvý, všichni jsme už po smrti a chceme aspoň zemřít ve své vlastní zemi. V Rusi a za Rus."

Andrew pocítil záchvěv vzteku, ale podařilo se mu ho potlačit. Sestoupil ze stupínku a namířil si to přímo k jednomu z nejvíc rozhořčených generálů.

„Vy jste Michail z Muromu, nemám pravdu?"

Muž přikývl. „Barryho sbor, Druhá divize." Ve stanu zavládlo ticho, i románský tlumočník teď překládal skoro šeptem. „Začínal jsem od píky v Hawthornově sboru a při obléhání Tugary mě převeleli k vám. Po bitvě u Svatého Gregoryho jsem byl povýšen na podplukovníka Prvního Muromského. Udržením Fordského brodu jsem si vysloužil hodnost brigádního generála a medaili za zásluhy."

Generál vysypal svůj životopis na Andrewa s náležitou hrdostí.

„A před válkou a vznikem republiky jste byl rolník, že?"

Voják přikývl a ohlédl se na své přátele. Ti pyšně zvedli hlavu, aby tak naznačili, že si vysoké postavení skutečně pracně vydobyl a neměl jen tolik potřebné štěstí.

Místo odpovědi hrábl Andrew rukou do země a nabral do ní trochu písku. Pozvedl ruku a pomalu ho vytrousil mezi prsty.

„Tohle není vůbec nic!“ zvolal, zbytek písku rozhodil po podlaze a položil ruku generálovi na rameno. „A tohle, tohle je všechno.“

Ruský důstojník jen rozpačitě zamrkal.

„Vy, kteří jste se tu shromáždili, vy všichni znamenáte všechno,“ pokračoval Andrew. „Jste naděje Rusi, její jediná šance na světlou budoucnost. Jsou to vaše srdce, duše, mysli a silné paže, které rozhodnou válku. Půda tu jen leží a bude ležet navěky. Je to jen půda, nežije, necítí, nestará se – ale počká, až si ji vezmeme zpátky!“

Půlkruh kolem stupínku se začal zužovat – vojáci poslouchali stále pozorněji.

„Vojsko může bojovat, jen dokud existuje. Ty, můj příteli,“ řečník ukázal na Michaila, „si myslíš, že je to válka o území. To je častá představa, podle níž se vítězství počítá jen podle dobytých měst a polí. Nevím, jestli je to pohled správný, nebo špatný, ale téhle války se netýká. Nepřátelé nechtějí tuhle zem, oni nás chtějí do jednoho pobít! A my se jim ubráníme zase jenom zabíjením, ničím jiným. Potřebuju, aby vaše těla, krev a duše žily, a mám jenom třicet osm vlaků. Až Merkiové prorazí perimetr na Bílých kopcích – a není pochyb, že se jim to podaří –, nesmí tu zůstat jediný muž, který se mi nevejde do posledního vlaku. Což znamená, že drtivá většina našich sil bude už v té chvíli daleko na východě. Jednoduše tu nebudeme bojovat na život a na smrt, protože na to nejsme připraveni a oni jsou příliš silní.“

Andrew se otočil na patě, přešel zpět k mapě a položil dlaň doprostřed rozlehlých plání mezi Kevem a Hispánií.

„Pokud nastoupí s vervou, jakou od nich čekáme, pustíme jim celé tohle území. Budeme se stahovat přes Penobscot a Kennebec až k Sangrosu a nenecháme za sebou nic než spálenou zemi.“ Pohlédl na Boba Fletchera. „Myslím, že plukovníkova slova mají celkem jasný význam – čím dál nás budou pronásledovat, tím jim to půjde

víc ztuha. My navíc pojedeme vlaky, nebudeme tudíž muset krmit koně. Oblast na východ od Penobscotu už touhle dobou pravidelně trpí suchem a za ní je ještě hůř. Od Kennebecu k Sangrosu území připomíná prérii, na níž se může pást nejvýš osm nebo devět koní na akr, v létě ještě méně. Právě se vám snažím vysvětlit, že půda nám pomůže je zpomalit a vyčerpat, nic jiného. Pokud se budeme bránit až u Sangrosu, zaútočí dost vyhladovělí a s omezeným počtem koní. A to značně omezí jejich mobilitu."

„Dřív nebo později se jim ovšem musíme postavit." Michailova slova teď zněla spíše jako argument navíc než jako námitka.

Andrew mu znovu položil ruku na rameno. „Samozřejmě že se jim postavíme, ale až v Hispánii, od které nás teď dělí pět set mil pustiny. Tam budou o poznání slabší a my zase silnější o dva čerstvé sbory generála Hawthorna, vyzbrojené nejmodernějšími zbraněmi. K dispozici nám budou desítky dobře situovaných obranných postavení, jejichž polohu navíc nepřítel většinou nezná, a přes milion kusů munice navíc. Budeme se bránit celými sedmi sbory prakticky na pětadvaceti mílích. Teprve tam dojde k rozhodující bitvě."

Řečník se rozhlédl, aby dodal dalším slovům náležitou váhu.

„Nemůžu vám slíbit vítězství. Říkám ale, že máme velkou šanci našeho nejhoršího nepřítele porazit, a slibuju vám bitvu, jakou tenhle svět dosud nespatřil. Až to skončí, možná si tuhle zemi vezmete zpátky. A to je podle mě lepší, než když se na ní budou válet vaše spálené kosti. Proto tu nezůstaneme."

Domluvil a podíval se zpříma na Michaila.

Ten svěsil hlavu, ale hned se zase hrdě napřímil. „Jsem vám k službám, plukovníku Keane."

Vojáci propukli v nadšený jásot: „Dokážeme to! Sláva vítězství!"

Andrew se chvíli spokojeně rozhlížel kolem a jeho pohled se na okamžik zastavil na Gregorym – bývalém studentovi Shakespearovské dramatické školy a nynějším veliteli zbytku Třetího sboru. Oči mu teď jen svítily.

Promluva hlavního velitele armády měla kýžený účinek – dokonce i Kal teď souhlasně pokyvoval hlavou, i když s nevelkým nadšením. A přitom právě on ještě před nedávnem proti strategii

spálené země důrazně vystupoval, protože mohla vést k tomu, že se sem už nikdy nevrátí.

„Johne, mohl bys zběžně projít plán odsunu?“ obrátil se Andrew na Minu.

Armádní zásobovač vstal a ujal se slova.

Andrew si mezitím vychutnával pohled na standarty čtyř sborů a prapory jednotlivých pluků a divizí. Standarta Třetího sboru nebyla původní, protože v ní chyběly znaky První a Druhé divize. Všem bojovým zástavám pak vládla vlajka Armády Republiky – se zlatým orlem ověnčeným hvězdami a pruhy, umístěným mezi insigniemi Pětatřicátého mainského a čtyřiačtyřicátého newyorského.

Velitel armády měl najednou pocit, jako by u stropu nad vlajkou poletovali duchové všech padlých velitelů původních sborů. Co by asi řekli, kdyby spatřili mladíky, kteří je zastoupili? Tehdy přece pro ně byl už čtyřicetiletý důstojník příliš starý.

Andrew se postavil vedle stupínku do pozoru, zasalutoval a beze slova odešel.

Oddychl si, když se ocitl na čerstvém vzduchu, protože ve stanu bylo i přes vykasané celty dost dusno. Za zády ještě slyšel, jak John Mina rozebírá detaily odsunu – plán jednotlivých jízd, místa srazů, pohotovostní evakuační plán a další náležitosti. Cítil se náhle v útlumu. Prošel nádražím a zdravícím stráží odpověděl jen ledabylým pozdvihnutím ruky.

Z nádraží zamířil k Bílým kopcům. Hlavní vojenské ležení obešel širokým obloukem, protože neměl náladu na všechny ty ceremonie, které přísluší vrchnímu veliteli armády. Koutkem oka právě spatřil mladého románského kapitána, který se bavil s nějakým ruským důstojníkem. Když ho viděli vzdalovat se od tábora, viditelně se jim ulevilo.

Andrewovi přelétl po tváři úsměv – vzpomněl si na Grantovy pověstné kontroly, které přísný generál prováděl každý den brzy ráno u svého osmdesátého newyorského. Jako velitel téhle války se tomu musel jen smát, sám se v ničem podobném nevyžíval. Neměl chuť takhle trápit své podřízené.

Pokračoval vzhůru do svahu. Když minul perimetr dřevěných zátarasů, musel jít o poznání opatrněji, aby se vyhnul propadlištím.

Naštěstí byly stále ještě označené. Zákopy a obranné náspy zely prázdnotou, vojáci tu nedrželi ani noční hlídku. V táboře se právě chystala večeře – zavoněla odtamtud vepřová pečeně a sassafrasový čaj.

Ty vůně mu vnukly příjemné vzpomínky na zimní tažení, během něhož se často vracel z průzkumu a už zdálky vídával dým stoupající ze zasněženého ležení k večerní obloze, na níž měsíc pomalu střídal slunce.

Posadil se na kmen poraženého stromu a chvíli pozoroval dění v táboře. Řady stanů tvořily jakousi hvězdu okolo centrálního táborového kruhu a kolem ní stály užitkové přístřešky s kostrou ze silných borových větví. Od ohňů se nesl smích, veselé popěvky i srdceryvné balady v nejrůznějších podáních. Právě v okamžiku, kdy Andrew v hlavě zpracovával jistou nepohodlnou myšlenku, k němu shodou okolností dolehla anglická věta skoro stejného významu: „To už bude navěky náš domov. Nic lepšího než tyhle plachty nás už nikde nečeká."

Najednou se mu vybavil Chancellorsville. Oni a Jižané, každý na jiném břehu řeky Rappahannock. Začalo to, když si skupinka rebelů prozpěvovala a několik hlídkujících Yankeejů se přidalo. O chvíli později už dobrá tisícovka vojáků – nepřátel oddělených řekou – dávala dohromady jakousi serenádu z jižanských „dixie" a yankeejských bojových písní. Bavili se tak celý večer, slunce už utíkalo před soumrakem a soumrak tmavl v noční oblohu, které kraloval Orion – a ten jako by je spojil. Pod ním už vzájemnou zášť necítili. Všichni měli mladou krev, hýřili radostí ze života a noc přikryla temným hávem barvy vlajek, které z nich dělaly nepřátele.

Potom z obou táborů zavířily bubny velící k návratu. Když už se vojáci začali rozcházet, z jižního břehu najednou zazněl čistý, zvučný tenor. V okamžiku se k němu přidalo tisíc hlasů a ozvala se společná hymna: „To už bude navěky náš domov."

Když píseň dozněla, muži svěsili hlavy a do očí se jim bezděky draly slzy stesku po domově, po ztracených přátelích a po míru. Zpěv pak docela zanikl v temnotě a všichni se mlčky vrátili do svých táborů. Týden nato se na stejném místě třicet tisíc vojáků topilo v krvi.

Nejbolestnější zážitek z celé války znovu naplnil Andrewovu duši smutkem.

Najednou ale zezadu zaslechl nějaký šelest. Trochu zaskočený si rychle protřel oči a ohlédl se. Ze stínu vyšel Kal.

„Jen jsem si trochu zavzpomínal," šeptl Andrew.

Kal se usmál na znamení, že tomu dobře rozumí, a sedl si vedle něj.

„Krásný a klidný večer," prohlásil, když se opřel o strom a otřel si zpocené čelo.

Další dlouhé minuty pak oba muži jen seděli vedle sebe a pozorovali tmavě purpurovou oblohu se zapadajícím sluncem.

„Už chápu, proč mají všichni vojáci rádi takové chvíle," rozčísl náhle ticho Kalův hlas. „Vládne zkrátka pohoda, všechna práce je hotová, vaří se večeře, muži si povídají a prozpěvují." Rozhlédl se po údolí osvíceném táborovými ohni. „Ale naplno si tu atmosféru uvědomit je pro mě těžší, než by se zdálo."

„Pročpak?"

„Těžko říct," vzdychl starý rolník. „Ve vzduchu je až příliš cítit sebedůvěra a ctižádostivost všech těch mladíků. Já byl v jejich věku úplně jiný. Byli jsme otroci, dřeli jsme na polích, šlechta a církev nás držely zkrátka a tugarská hrozba nás nutila žít ve strachu. Pamatuju si na jejich první nájezd."

Odmlčel se.

„Ztratil jsem tehdy svou první lásku, Anastázii. Unesli ji, protože si ji vybrali pro měsíční slavnost. A já ji miloval jako nic na světě." V jeho hlase teď zazněl vztek. „Víš přece, že to byl jeden z důvodů, proč jsem byl pro válku, když jste se tu objevili vy. Nechtěl jsem ztratit ještě Táňu."

Andrew přikývl a pomyslel na svou vlastní dceru. „V mládí bojujeme za sebe – za svou čest. Ve stáří už bojujeme jen za své děti."

„Přesně taková je ale naše armáda. Je to armáda chlapců."

„Chlapců, ze kterých se ale po prvních bojích stávají muži. Znám to dobře, moje původní armáda na tom byla podobně."

Na chvíli rozhovor přerušili a pátrali na nebi po prvních hvězdách.

„Po zkoušce ohněm se novopečení muži zajímají už jen o produkci další generace a hrdost z nich postupně vyprchá," poznamenal Andrew.

Kal se usmál: „To řekl Lincoln. Slyšel jsem ten výrok od Vincenta, když jsme se stahovali z Novrodu."

„Zrovna o něj jsem se zpočátku hodně bál," přikývl Andrew. Nikdy si zcela neodpustil, že Vincenta povýšil na generála v tak mladém věku a připravil ho tím o kus jeho osobnosti.

„To já také," opáčil Kal. „Myslím, že mu to s mou dcerou nevydrží dlouho, pokud se nezmění. Miluje ho a bude ho milovat, ale nemůže žít po boku muže, který se noc co noc zpíjí do němoty."

„Neuvažuješ náhodou moc dopředu, když uvážíš, co nás čeká?" neodpustil si Andrew skeptickou poznámku.

„Někdy na to trochu zapomínám," vzdychl Kal. „Mým jediným a největším přáním je, aby válka skončila, abychom ji přežili a život šel dál."

„Kdyby mě ta brána, ten podivný tunel nevrhl na tenhle svět, stejně by mě čekaly jen další dlouhé měsíce bojů. Konfederace se držela zuby nehty."

„A po válce by ses vrátil do Mainu?"

Andrew si zhluboka povzdychl. Na domov myslel pořád a třeba se tam jednou s Kathleen opravdu vrátí. Vrátí se do Bowdoin, stane se učitelem a ze skromného platu snad nějak uživí rodinu. Pro bývalého plukovníka to bude odpovídající zaměstnání. Po jeho někdejší kariéře zbude jen šavle ve vitríně v parádním pokoji, spousta příběhů a taky čestné místo v průvodu na Den nezávislosti.

Bude ale opravdu spokojený? Vzpomněl si na jednoho kamaráda z dvacátého massachusettského. Ten musel armádu opustit po těžkém zranění, i když by tam nejraději zůstal. „Získali jsme ve válce nepopsatelnou zkušenost," říkával. „V mládí prošla naše srdce ohněm."

Trvalo to už pět let. Pro Andrewa byla válka součást života, stejně jako dýchání, jídlo, stejně jako – bůh mu odpusť takováhle přirovnání – chvíle lásky s Kathleen.

„Vlastně máš válku trochu i rád, není to tak?" zeptal se Kal.

Andrew mohl jen mlčky přikývnout.

„Já ji nenávidím," zasyčel Kal. „V tom je mezi námi ten rozdíl. Dělá se mi špatně už z pohledu na vojenské ležení a ještě hůř z pohledu na své bratry a jejich syny, jak stojí v řadě a snaží se vypadat statečně. Skoro si přeju být zase obyčejným rolníkem a ponížen se plazit s chvalozpěvy na rtech před tím starým opilým tyranem Ivorem. Tugaři už mohli být tři roky pryč a my jsme mohli žít dál v míru. Když se dívám na ty mladíky, je mi jasné, že jsi je od základu změnil a už takoví zůstanou. Mrzí mě, že se museli naučit zabíjet."

„Tři roky jste mohli žít v míru… a z Táni mohla už tři roky být hromádka popela."

Po té poznámce se Kal zamračil: „Stejně brzy bude."

„Opravdu si to myslíš?"

Prezident svěsil hlavu. „Snažím se tomu nevěřit," řekl polohlasně. „Před dvěma měsíci, po Hansově smrti, jsem tě upozornil, že naše bytí a nebytí závisí jen na tvých rozhodnutích."

„Vzpomínám si na to," odpověděl Andrew. Mrzela ho porážka, kterou toho dne utrpěl, už proto, že mu vnucovala jisté pochyby o jejich šanci v následujících dnech. Za těch třicet dní se je ale naučil do jisté míry ignorovat – bylo to nezbytné pro přežití lidské populace na tomhle světě.

„Pořád se nemůžu vzpamatovat ze ztráty naší země," řekl Kal po chvilce mlčení. „Pro mě jako pro rolníka půda znamená všechno. Vlastní ji sice bojaři, ale bez nás by ani pro ně neměla žádnou cenu. Tugaři i Merkiové přicházejí a odcházejí, stejně jako generace bojarů, ale rolníci jsou věční – pokud ovšem můžou obdělávat svou půdu." Vzhlédl k nebi. „Už teď je po smrti polovina všech Rusů. Většina mých přátel je mrtvá, ti zbývající slouží v armádě a zemřou během následujících dní."

„Nech si ty řeči!" opáčil Andrew ostře.

„Budou to jen těla bez duší, až opustí svoji zem."

„Jdi do háje, Kale. Už teď počítáš s porážkou? Copak jsi mě v tom stanu neposlouchal? Samotná půda teď nemá žádnou cenu. Tu mají jen továrny, pokud fungují a jsou v bezpečí, a armáda. Proto nás Vuka bude muset porazit na hlavu – může si klidně zabrat celý svět, ale dokud máme bojeschopnou armádu, je tu šance na vítězství."

„Ale za jakou cenu?"

„Ať už je jakkoliv vysoká, už ses ji rozhodl zaplatit," řekl Andrew téměř vyčítavě. „Rozhodl ses, když jsme hlasovali o boji proti Tugarům. Tehdy jsi přece začal rolnickou revoluci. Moji muži se pak rozhodli vás zachránit a bojary sesadit, protože jste naši pomoc prostě potřebovali. Přes dvě stovky jich přitom padlo, ale vydobyli vaši svobodu. Přece ji teď nezahodíte a nevrátíte se k životu, který skutečně přísluší jen dobytku."

Ten výraz zněl nepříjemně i Andrewovi, ale zvolil ho úmyslně, aby svým slovům dodal náležitou váhu. Když ho Kal uslyšel, podrážděně sebou trhl.

V údolí na západě svítil kruh petrolejek označujících přistávací plochu pro hlídkovou vzducholoď. Oba muži se zahleděli na siluetu létajícího stroje, který právě plul večerní oblohou a sestupoval ke kruhu hemžícího se mechaniky.

Z dálky se ozvala siréna vlaku. Její hvizd zněl unaveně, jako by se vyčerpal, když se protahoval rozsedlinou mezi Bílými kopci.

Když jekot utichl, ujal se nočního partu šelest trávy, cvrkot sarančat a poté i soví houkání. Atmosféru dokreslovaly roje světlušek.

A pak se ozval zpěv od táborových ohňů:

„Až tahle válka skončí a my zas budem žít…"

Texty několika písní se začaly vzájemně mísit.

„Ó, Perme, slyš nás v tento večerní čas…"

„Ať polnice zazní spolu s naším zpěvem…"

„Žila byla mladá plavovlasá dcera bojarova…"

„Jak lahodí to uším, jak líbezně to zní…"

V kakofonii nespočtu hlasů bylo cítit spříznění duší tváří v tvář nebezpečí.

Kal vstal, sundal si klobouk z hlavy a snažil se do zpěvu zaposlouchat. Právě v té chvíli si všiml, že se lesy a pláně halí do husté mlhy a noční temnotu tak tlumí tajemná šeď.

Andrew si znovu zrekapituloval, co je čeká, a uvědomil si, že jejich noční můra je už jen dvě stě mil daleko. Zítra bude merkijský qar qarth pohřben a potom se tváře statisíců lidí zkřiví hrůzou a bolestí. Ode dneška může být každý den ten poslední a nastávající

lidské utrpení mu v každém případěbude spalovat duši ještě mnoho let po válce. Tohle je na dlouhou dobu poslední klidná noc.

Najednou si byl Andrew skoro jistý tím, že zítra zemře a tenhle svět se už bude muset obejít bez něj.

Zítra. Bože, odpusť, co zítra jeho přičiněním začne. Cítil, že i na tu obrovskou vzdálenost ho bude utrpení karthských vězňů bodat u srdce.

„Perm jim pomáhej," zašeptal Kal, který právě myslel na totéž jako jeho přítel.

„A nám od zítřka taky," navázal Andrew. „Ať má jejich smrt alespoň nějaký smysl."

„Myslím, že jim to moc nepomůže."

Andrew na to nenašel odpověď. Snažil se nemyslet na krev, kterou Merki zavlaží Jubadiho hrob. Rozhlédl se po táboře a zřetelně vnímal zvláštní klid v duších svých mužů.

A pak se mu do uší vloudila další píseň. „Shenandoah" byla u Pětatřicátého neobyčejně oblíbená a po příchodu do Rusi stačilo v jejím textu změnit jen jedno slovo.

Jak plukovník poslouchal, draly se mu do očí slzy.

„Ó Něpro, už cestu znám, cestu tam, kam ptáci letí, k modrým vodám tvým…"

Procítěný zpěv se šířil od jednoho ohně ke druhému a všechny hlasy postupně splynuly.

„Žal svůj chceš moři dát, vem i můj a nes ho chvíli, síla tvá i lesy kácí, vem i můj…"

Hlavou mu znenadání bleskla vzpomínka na Rappahannock a týden, který následoval.

„Vraťme se, příteli," šeptl.

„Chesus nám pomáhej," povzdychl si Kal a nasadil si klobouk. „Do příštích dnů bych potřeboval stejně pevnou vůli, jakou máš ty."

„Já bych zase potřeboval tu vaši, pane prezidente," odvětil Andrew.

Objali se kolem ramen a pomalu se vydali na zpáteční cestu.

Kapitola 4

Tamuka, qar qarthův štítonoš, otevřel oči. Na noční obloze, už trochu do ruda zbarvené východem slunce, visel tenký srpek měsíce. Dech jeho *ka* měl dosud pomalý rytmus jako při meditaci, ale při probouzení se trochu zrychlil.

V okolí jako by ho cosi dráždilo, ale nemohl se dopátrat, o co jde. Možná ho dráždila jen napjatá atmosféra, jejímž bezděčným zdrojem byla masa válečníků na okolních kopcích. Chvíli před východem slunce se začalo ozývat vrzání kožených zbrojí a netrpělivé vzdechy. Nad nimi bylo slyšet smutné kvílení větru a občasná zavzlykání dobytčích zajatců.

Včera k večeru, když soumrak halil oblohu, Tamuka jasně vycítil Keanovu přítomnost. Jejich vůdce byl dobře připraven a ve střehu. Zkoumal jeho duši ze všech stran a ve svých představách ho viděl stát kdesi na vzdáleném kopci a hledět k západu.

Na okamžik v něm vzplál hněv, který na dálku zamořil srdce všech dobytčích zajatců strachem. Války se neodehrávají jen na bitevních polích, ale i v srdcích.

Z dálky zazněla narga. Tamuka vzhlédl ke špičce vysoké věže, odkud zvuk vycházel a jež byla postavena výhradně pro tento účel. Stála na kopci kousek na sever od jeho nynějšího stanoviště. O pár vteřin později zaduly další rohy a z východního obzoru se začalo nořit slunce. Ozářilo kopce, které jako by se začaly vlnit, když se statisíce vojáků zvedaly na nohy.

Všichni potom jako jeden muž začali zpívat hymnus. Neměl žádná slova, byl to jen ceremoniální projev žalu, jehož původní text byl patrně postupem času zapomenut nebo ztratil význam.

Když už se ukázalo celé slunce, hymnus zesílil a přilby a zbraně vytvořily nový umělý horizont.

„Nastal čas.“

Sargův hlas jako by zněl v velké dálky, odněkud z jiného světa. Tamuka pomalu přikývl a soustředil se plně na tohle místo a tenhle

okamžik. Podíval se doleva, kde už stál Vuka. Qar qarth se trochu třásl a jeho tvář nepříliš úspěšně předstírala odhodlaný pohled. Sarg se k němu natáhl, aby se ho dotkl, ale Vuka ucukl.

„Nic mi není, jsem v pořádku," zašeptal.

Tamuka ho ignoroval a věnoval pozornost druhovi po své pravici.

Hulagar, štítonoš bývalého qar qartha, vzhlížel k nebi a jeho oči teď byly až neskutečně hluboké. Byl právě zaměstnán vzpomínkami a okolní svět pro něj neexistoval.

„Krásný pohled," řekl po chvíli polohlasně a pousmál se. To už přehlížel hřmící hordu obrácenou k východu.

Pak vydechl a otočil se k Tamukovi.

„Začněme," prohlásil slavnostně.

Sarg přikývl a následován ostatními zmizel v útrobách velké jurty. Uvnitř bylo temno, jen vedle stupínku svítila malá lampa. Za stálého kvílení nargy dokončili poslední část rituálu nad Jubadiho ostatky.

Sarg vykročil na stupínek, za ním následovali Tamuka, Vuka a Hulagar. Když už na něm spočinuli všichni čtyři, obklopili je Mlčenliví.

Jeden z asistentů se otočil a hluboce se uklonil. „Zesnulý qar qarth se konečně dostal na nebesa, kam náleží. Bude navěky odpočívat po boku svých předků a předchůdců," zadeklamoval.

Na to všichni pomocníci jurtu opustili.

Sarg se otočil k Vukovi a pokývl hlavou.

Nový qar qarth nejistě přistoupil k ostatkům svého otce a poklekl – bylo ticho, jen zvenčí nezřetelné doléhal smuteční hymnus.

Tamuka ho pozorně sledoval. Zajímalo ho, jestli si Vuka konečně naplno uvědomí, co se vlastně stalo a co ho opravdu čeká. Pochyboval o tom, Vuku zajímala čistě jen sláva a moc. Neměl představu o důvtipu a úsilí, které jeho funkce vyžaduje. Vyhrát válku proti Yankeejům nebude nic snadného a on si to stále pořádně neuvědomoval.

Pro Vuku tahle válka znamená jen projíždět davy roztřesených dobytčích rolníků, stínat jim hlavy a rozhánět je.

Je to hlupák.

Tamuka věděl, že v hloubi duše se teď nový qar qarth dobytka bojí, částečně měl důvod – jeho otce zabilo jedno z dobytčat ze zálohy a ten útok nemohl nikdo předvídat. A z mohutných válečných lodí ježících se děly mu běhal mráz po zádech, to o něm věděl každý. I když se rozhodující bitva ještě neodehrála, v srdci už Keane vlastně Vuku porazil, a ten si je toho nejspíš vědom. Kdysi hrdý a nebojácný válečník se změnil, neumí se rozhodovat a velet svým svěřencům – a tím ztrácí víru i v sama sebe. Dobytek měl nad ním jasnou duševní převahu, i když by to on sám nikomu nepřiznal.

Vuka se otřepal, vstal a lehce zavrávoral. Po jeho boku se postavil Sarg. Nastávající qar qarth si chvíli roztržitě prohlížel jurtu, kterou měl po svém mrtvém otci převzít, a potom se znovu posadil vedle Tamuky.

Sarg pokynul veliteli Mlčenlivých. Ten kývl a tleskl. Stráže se shromáždily na stupínku a do kroužků na stěnách rakve zasunuly dlouhé tyče. Po druhém tlesknutí ji vyzvedli na ramena, zatímco další dva z nich sundali ze stropu lampu a položili ji na rakev. Pak ji ještě přikryli skleněným poklopem, který ji měl chránit před nepřízní počasí.

Tamuka ustoupil z východu z jurty, aby Mlčenlivým nepřekážel. Venku na trávníku už byla připravena přenosná plošina, na kterou muži s rakví vystoupili. Osmdesát stráží kolem utvořilo čtverec. Ozvalo se další tlesknutí. Stráže uchopily okraje plošiny a vyzvedly ji na ramena. Na dvoupatrovém živém piedestalu bylo Jubadiho tělo přes dvacet stop nad zemí.

Tamukovi přitom bleskla hlavou vzpomínka na slavnost před posledním tažením, po níž Jubadiho, zpitého do němoty, přenesli právě do téhle jurty na štítu jeho qarthové a velitelé umenů.

Náhle se znovu ozval vysoký tón nargy, následovaný stovkou dalších. Po chvíli se přidalo temné dunění bubnů, jež hordu provázelo posledních třicet dní.

Brzy zazněly další zvuky – třesk zbraní o štíty, křik bojovníků – a všechno se slilo v ohlušující kakofonii. Osmdesátka nosičů vyrazila velmi zvolna k obzoru za nastávajícím rozbřeskem. Tamuka si to neuměl pořádně vysvětlit, ale cítil, že horda představuje jisté

zhmotnění všech těch zvuků – alespoň mu to tak připadalo po třiceti dnech mlčení.

Kráčel za obřím pohyblivým piedestalem spolu s Vukou a Hulagarem a pozoroval, jak nad obzor pomalu stoupá slunce, zatím ještě temně rudé. Skupina všech významných qarthů jim právě uvolnila cestu a spolu se šamany, nižšími náčelníky a zbylými Mlčenlivými utvořila širokou uličku v mase válečníků, z níž jinak vyčnívali jen nargisté a bubeníci stojící na okolních vyvýšeninách. Po necelé míli pochodu průvod opsal široký oblouk a pokračoval na západ kolem pokořeného dobytčího města.

Tamuka věnoval suzdalským hradbám a věžím dlouhý pohled plný despektu a zášti. Nejraději by Jubadiho hranici zapálil sám, ale teď podléhal Sargovi a Vukovi, kteří trvali na tom, aby se mrtvý vypravil na cestu ke svým předkům rukou svého syna. Díky nosičům bylo teď Jubadiho tělo na očích téměř celé hordě a odevšud se ozýval nářek i další projevy žalu. Válečníci se neustále tlačili na smuteční průvod a náležitý odstup musela udržovat celá jednotka kopiníků. Občas se jim ale situace vymkla z rukou – několik bojovníků už zemřelo, protože byli davem natlačeni na kopí nebo prostě ušlapáni.

Postup se po další míli ještě zpomalil kvůli strmému svahu a o kousek dál si stráže musely dát přestávku, protože davu se podařilo kopiníky překonat. Když pohřební průvod dorazil do údolí, Tamuka zaznamenal, že země kolem už je posetá mrtvými těly a zbrocená krví. Tohle jsou opravdu zbytečné ztráty, pomyslel si s nechutí, měli si raději počkat na bitvu s dobytčí armádou.

Vrchol kopce, na který zamířili, jako by byl seříznut obřím nožem – deset tisíc otroků tu až do včerejška dřelo na qar qarthově mohyle. Samotný vrcholek srovnali a prokopali se hluboko do jeho nitra.

Těsně před plošinou se průvod zastavil a válečníci znovu prolomili řadu stráží. Tamuka na chvíli pocítil paniku – moc patrně nechybělo a kopiníci by byli masou truchlících nemilosrdně převálcováni.

Nepokoje doprovázel ohlušující řev vydávaný tisícovkami hrdel. Vukova pobledlá tvář napovídala, že ani jeho nenechávaly výtržnosti v klidu. Na plochém vrcholku však kopiníci konečně našli pevný bod

a vytvořili neprostupnou čtvercovou hradbu. Každou její stranu tvořil trojřad. Díky tomu, že na ně dav útočil z nižších pozic, se mohla vnější řada přikrčit a účinně odrážet všechny další pokusy o prolomení.

Tamuka po chvíli odvrátil pozornost od úbočí kopce a věnoval se mohyle. Měla skutečně úctyhodnou velikost – seříznutý vrcholek mohl mít sto padesát stop v průměru, jáma uprostřed byla kolem čtyřiceti stop široká a dobrých dvacet stop hluboká. V ní už dobytčata nahromadila velké množství dřeva, které ji zcela vyplnilo. Ode dna jámy mířily na každou světovou stranu šest stop široký zákop a z nich pak vedly na povrch pečlivě opracované hliněné schody, jejichž plochy se ve vycházejícím slunci matně leskly.

Náčelník Mlčenlivých vyštěkl rozkaz, po kterém osmdesátka stráží opatrně sundala svoje břemeno z ramen a uctivě odstoupila. Tamuka pohlédl na Hulagara. Ten stál u rakve, pravou ruku měl na Jubadiho rameni a ve tváři se mu rozhostil záhadný úsměv, z něhož se Tamukovi sevřelo srdce.

Z východního zákopu se vynořili dva šamani s černou zástavu. Tamukovi připomněla měsíc staré události, kdy se stejná zástava tyčila v čele armády před hradbami Suzdalu. Jakmile se šamani dostali na vrchol mohutné hromady dřeva, znovu se rozezněly nargy. Všechen ostatní hluk jako mávnutím kouzelného proutku ustal, ale zato bylo najednou slyšet úpění sto padesáti tisíc dobytčích otroků v ohromné dřevěné kleci na jižním úpatí kopce.

Šamani se zástavou dvakrát obešli Jubadiho rakev a vztyčili ji nad jeho tělo. Potom opět zmizeli v zákopu, zatímco náčelníci a všichni qarthové naposledy vyjádřili žal a také díky mrtvému qar qarthovi. Nakonec od rakve odstoupil i tucet Mlčenlivých, kteří na ní nechali jen lampu, jež ji osvětlovala celých třicet dní. Ke hranici přistoupili Vuka, Tamuka, Hulagar a Sarg.

Ten pak vystoupal na její vršek a položil Jubadimu ruku na čelo.

„Nyní odejdi, Jubadi, můj dobrý qar qarthe, ke svým prapředkům. Vydej se k nebesům, kde budeš navěky v pokoji putovat nekonečnou oblohu. Ve vzpomínkách na svoji hordu upírej čas od času zrak na zem. Přenechej svému synu Vukovi dost sil, aby čestně zaujal tvé místo tady na zemi, a žehnej všem svým potomkům

a nástupcům, s nimiž se jednoho dne na nebesích shledáš. Dneškem započni věčnou pouť po věčné obloze, velký Jubadi z Merki.“

Sarg svěsil hlavu a otočil se, aby před mrtvým druhem skryl slzy.

„Sbohem, můj příteli,“ zašeptal a s těžkým srdcem odešel. Sotva znatelně kývl na Vuku. Ten vykročil k mrtvému s Tamukou po boku.

Jak se blížili k mrtvole, ucítili její hnilobný zápach, který už nedokázaly zamaskovat ani silně aromatické byliny. Oba položili pravou ruku na místo, kde kdysi bilo Jubadiho srdce.

„Při krvi mého otce, nyní jsem qar qarthem já,“ šeptal Vuka, „a naše společná krev, můj syn, zaujme mé místo, až já jednoho dne zaujmu tvé.“

Tamuka si všiml, že Vukova třesoucí se ruka je nejen oteklá, ale i nepřirozeně horká. Dovtípil se, že to má zřejmě na svědomí rána, kterou otevřel Sarg, když si bral jeho krev pro obřad. A kterou mu on ovázal kusem staré zástavy. Pro infekci to bezpochyby byla nejpohodlnější cesta do Vukova těla.

„Čím byl tobě Hulagar, tím budu já tvému synu Vukovi, to slibuji,“ šeptal a cítil, jak se ho zmocňuje jisté dojetí. Na chvilku se odmlčel, aby se uklidnil. „Povedou mě potřeby našeho lidu a hlas mé *tu.“*

Vuka na něj roztržitě pohlédl, aniž pořádně zaznamenal, že poslední Tamukova slova nebyla předepsanou součástí obřadu.

Tamuka naposledy lehce kývl na pozdrav a oba odstoupili od rakve.

„Život prostě musí jednou skončit,“ řekl Hulagar Tamukovi s povzdechem. Potom sňal z ramene bronzový štít – odznak dosavadní funkce – a chvíli ho držel vysoko ve vzduchu.

Nakonec ho podal Tamukovi. „Postarej se, aby ho mohl nosit déle než já…“ začal. V půlce věty se mu ale zlomil hlas a pokračoval až poté, co Tamuka štít převzal, „štítonoši qar qartha Vuky, přeji ti mnoho zdaru.“

Tamukovi se sevřelo hrdlo. Pověsil si štít na rameno a pomalu začal vytahovat meč z pochvy.

Hulagar jeho ruku zadržel. „Ne, to není nutné. Dám přednost tradičnímu způsobu.“

Tamuka na to reagoval pohledem plným zděšení. „Ale –“

„Řekl jsem, že ne,“ přerušil ho Hulagar a usmál se. „Já selhal a on zemřel kvůli mně. Mohu to odčinit jen tak, že odejdu postaru. A i to je možná málo.“

Sarg souhlasně přikývl a Tamuka pochopil, že Hulagara nepřesvědčí. Uchopil rukojeť meče a nechal ho sklouznout zpět do pochvy. V hloubi duše se mu ulevilo, protože se aspoň vyhne momentu, kterého se dlouho tajně obával. Pokud totiž qar qarth zemře před štítonošem, musí být štítonoš na jeho pohřební hranici sťat, a to svým nástupcem. A Tamuka byl přece jen rád, že ho jeho přítel tak nepříjemného úkolu zprostil a zvolil si mnohem bolestivější smrt.

„Chtěl bych ti ještě něco říct, než odejdu se svým pánem,“ řekl mu Hulagar. Nato se ještě hluboce uklonil Vukovi. „Vládni železnou rukou, ale hlavně vládni spravedlivě a s jasnozřivostí svého otce.“

Aniž počkal na odpověď, obrátil se a s Tamukou po boku vystoupal zpět na vrchol hranice. Tam se mu upřeně zadíval do očí. „Já ho miloval,“ řekl a položil ruku na Jubadiho rameno. „Byl jako můj bratr, otec i přítel.“

„Nezklamals ho,“ pokoušel se ho utěšit Tamuka. „Dnes v noci vás oba čekají nekonečné nebeské stepi.“

„Opravdu si to myslíš?“

Pochybovačný tón Tamuku poněkud vyvedl z konceptu. Chvíli váhal a pak uchopil Hulagara kolem ramen. „Ovšem,“ řekl co možná pevným hlasem a pokusil se usmát, i když se mu do očí draly slzy. „Tam nahoře budeš zase mladý, jako za časů, o nichž jsi mi vždycky vyprávěl. Pamatuju si dodnes ten příběh, jak jsi zabil svého nejlepšího koně, abys Jubadiho zachránil. Ten kůň tam s tebou bude taky. Společně budete brázdit nedohledné pláně, bezstarostně a navěky. Jediný nářek uslyšíte od nebeského dobytka, který ulovíte, a po večerech budete hodovat a pět písně. Tenhle svět je pouhý stín toho, co vás dva čeká.“

Hulagar přerušil Tamuku hlasitým povzdechem. „Já vím, čeho ses dopustil,“ řekl polohlasně. „Včera jsem znovu rozmlouval se svou *tu* a s její pomocí nahlédl do tvého srdce. A to, čeho se teprve dopustit chceš, mě rmoutí ještě daleko víc.“

Tamuka zarytě mlčel.

„Vuka není připraven být dobrým qar qarthem," pokračoval Hulagar. „Kdyby Jubadi měl ještě jiného mužského potomka, probral bych s tebou svolání koncilu, aby se vyjednalo předání moci jemu. Jenže žádný chlapec se Jubadimu nenarodil, a tak musí být qar qarthem Vuka, dokud nezplodí syna."

„Nevím, jestli to dokáže," zašeptal Tamuka. „Strávil mnoho nocí s nespočtem konkubín a nikdy z toho nic nebylo. S jeho otcem to ostatně bylo podobné, když během třiceti let počal pouhé tři syny." Kývl směrem k mrtvému a na okamžik se lekl, že by Jubadiho duše mohla slova hany zaslechnout.

„Dá se to obejít," opáčil Hulagar. „Oba víme jak. Ale dokud se to někde v tichosti nedohodne, bude qar qarthem Vuka."

Tamuka raději mlčel. Věděl dobře, že bude-li to třeba, nezbude mu než zplodit tajně syna s jednou s konkubín. Udělalo se mu ale zle z pomyšlení, že by pak Vuka pojal jeho potomka za svého. Pohlédl dolů na nového qar qartha a znovu zauvažoval, jaká je pravděpodobnost, že jeho skutečný otec je Hulagar. Není možná – tak plytká duše nemůže být tak ušlechtilé krve. Jak ale potom může být z Jubadiho krve?

„Vidím do tvého srdce – co se chystáš udělat a jak by podle tebe měl Vuka skončit. A to mou duši rmoutí ještě víc než on," řekl Hulagar a ukázal na pečlivě zakrytou mrtvolu. „Sám jsem si tě zvolil za svého nástupce. Teď toho lituji, ale je příliš pozdě něco změnit."

Tamuka nepociťoval zlost – slova jeho mentora místo toho trápila jeho svědomí.

„Cítím, že nový qar qarth dopadne stejně… a stejnou rukou," dodal Hulagar.

Tamuka se mu už nedokázal dívat do očí a uhnul pohledem. „Stejně jako na tomhle světě to chodíi tam na nebesích, o tom jsem přesvědčen," odvedl řeč jinam. „Radím ti modlit se na onom světě od rána do večera, aby se tam dobytku nezachtělo dělat pořádek jako tady."

„Staniž se to, co stát se má," řekl Hulagar posmutněle. „Možná jsem z poslední generace, která žila skoro celý život tak, jak jsme ho

dosud znali. Nevypadá to na šťastný konec, ale řízení osudu se protivit nehodlám, a ty bys neměl zrovna tak.“

Chvíli stáli v naprosté tichosti.

„Dej mi poslední sbohem,“ požádal nakonec Hulagar. Cítil, že smrt je blízko, a začínala ho ovládat melancholie. „Odcházím za svým přítelem a našimi předky. Až bude na tobě, Tamuko štítonoši, ulehnout vedle hranice, splň svou úlohu s klidným srdcem, ať tě můžeme přijmout mezi sebe.“

Poté se Hulagar naklonil a pevně Tamuku objal.

Ten cítil, jak se mu podlamují kolena a tmí se mu před očima. „Pevně doufám, že se s vámi shledám na nebesích, kde už žádný vzpurný dobytek nebude,“ řekl po chvíli.

Hulagar povolil objetí, otočil se a vyšplhal až na samotný vrchol hranice. Tam si sedl svému bývalému pánu a veliteli k nohám a čekal.

Tamuka se mu s úctou uklonil a se slzami v očích se vydal na cestu zpět k Sargovi.

Šaman právě pokynul tuctu stráží, které po trojicích vyšly ze zákopů. Dva muži vyvedli Jubadiho koně, který se vší silou vzpíral. Nakonec se ale přece jen podvolil, jeden z mužů vytáhl tesák a prořízl mu hrdlo. Zbylých deset členů stráže přistoupilo k Mlčenlivým, kteří už stáli kolem jámy, a také jim prokláli hrdla dýkou. Oběti i v té chvíli dostály svému jménu – když se kácely na hranici, nevydaly ani hlásku.

Sarg znovu pokynul a k Vukovi se vydali dva další strážci se zapálenou lampou. Vuka ji vzal a přešel k Jubadiho tělu.

„Nyní odejdi, duše mého otce, odejdi za věčným klidem na nebesích,“ řekl a přidržel lampu u obou žerdí zástavy. Plamen začal líně stoupat vzhůru k černé látce.

Tamuka upřeně hleděl na Hulagara a znovu si uvědomil, jak rychle uběhl čas od chvíle, kdy Jubadi u Suzdalu prováděl tentýž obřad jako teď Vuka.

Ten právě sklonil lampu k samotné hranici. Třísky se rychle vzňaly a během několika chvil bylo slyšet praskající dřevo. Vuka ještě okamžik počkal a potom lampu obrátil. Když z ní všechen olej vytekl, odhodil ji na hranici. Jakmile se Jubadiho poslední oheň

pořádně rozhořel, začal ustupovat, následován strážci a vzápětí i Sargem.

Tamuka ještě hodnou chvíli postával a sledoval Haulagara, který hlasem plným odhodlání zpíval žalm připravených na smrt. Poté se hluboce uklonil a také on se stáhl do bezpečí.

Zanedlouho obří hranice plála naplno a za vydatného praskotu se začala halit do bílé kulisy dýmu. Plameny brzy pohltily Jubadiho i Hulagara – z místa jejich skonu čněla jen zástava, která vypadala jako veliká pochodeň. Pod ní byla ještě chvíli nejasně vidět Hulagarova silueta. Hlas bývalého qar qarthova štítonoše už byl sotva slyšitelný – slábl sám o sobě, ale také ho přehlušovalo zoufalé kvílení dobytka a sílící nářek hordy. Zraky všech se teď upíraly na oblohu – do míst, kam sahal sloupec dýmu, který měl vynést Jubadiho duši na nebesa.

Sarg se otočil k Vukovi a položil mu obě ruce na ramena.

„Vuko, Jubadiho synu, zvaž nyní velmi důkladně poslání úřadu, jenž ti zůstal po tvém otci. Až znovu zavlaje zástava na zlaté jurtě, všem klanům hordy Merki budeš plnoprávným qar qarthem.“

Další šaman přistoupil s Jubadiho mečem. Vuka sebou škubl, když ho od něj přijímal. Rychle se ale vzpamatoval a pozvedl zbraň vysoko nad hlavu. Tamuka po jeho pravici pak sňal bronzový štít z ramene a také ho vyzdvihl, jak nejvýš mohl.

Odpovědí bylo mručení ohromné masy válečníků. Oba spustili ruce a otočili se k ohni. Tamuka ale raději rychle zavřel oči – v plamenech totiž na okamžik zahlédl tělo svého předchůdce a přítele, svíjející se v ukrutných bolestech.

Teď už slzy neskrýval.

Dým stoupal v stále mohutnějším sloupu k obloze a odnášel s sebou dvojici duší, qar qartha a štítonoše, spojené *tu* a *ka*. Z ohně náhle vylétla oslňující sprška jisker – hranice se právě zhroutila a definitivně obě těla pohřbila.

Když Tamuka zase otevřel oči, spatřil už jen ohořelé zbytky těl Mlčenlivých na okraji jámy. A pohled na ně mu žádnou bolest nepůsobil.

Sarg usoudil, že obě těla jsou už dokonale spálená, a zvedl proto pravou ruku. Na jeho znamení znovu zazněly nargy a úpěnlivý nářek dobytka ještě zesílil. Tamukovi to skýtalo značné potěšení.

Strážci pak společnými silami otevřeli bránu obří klece a zároveň se postarali, aby byla dostatečně zabezpečena. Její vnitřek byl rozdělen do stovky rovnoběžných uliček, které na bocích kopce tvořily vzájemně izolované terasy – tím se mělo dobytku zabránit, aby spojil své síly. Většina strážců si už připravila kopí, další měli v rukou lana nebo biče. Naháněči začali obrovské stádo dobytka postupně vytlačovat z klece. Zajatci pak byli svlečeni do naha a ruce jim stráže svázaly za zády, aby nedošlo k nějakým nepokojům.

Ke vzpouře dobytka tu naposledy došlo před pouhými čtyřmi dny. Několik tisíc kusů uteklo do lesů a kolem deseti tisíc jich bylo zabito, než se zbytek podařilo zcela zvládnout. Byla to nemilá ztráta, za kterou Sarg zodpovědného velitele nejdřív ostře zkritizoval a pak nechal popravit.

Jeho nástupce se z chyb poučil a nechal v obří kleci rychle zbudovat přepážky. Teď stál v čele stráží a byl nadmíru zvědavý, jak jim jeho vylepšení pomůže nepokojný dobytek zkrotit.

První dobytčata už za vydatného pobízení stráží dosáhla vrcholu kopce, kde plápolala ohromná vatra. Tam se válečníci obětí chopili a postarali se o to, že jich během pár minut za stálých zvuků narg skončila v plamenech více než stovka. Před tím ale byli do jednoho sťati a jejich krev skropila dno jámy. Na vrchol pak stoupali další a další – někteří odevzdaní, jiní kladli jistý odpor podle svých možností a fyzického stavu. Čepele stínačů se dál míhaly horkým vzduchem, hlava za hlavou létala do ohně a do jámy už stékaly celé potoky krve.

Tamuka to se skoro neznatelným úsměvem sledoval a zmocňoval se ho pocit zadostiučinění tím silnější, čím výš z rozžhavené jámy čněly hromady zkrvavených hlav. Náladu mu nemohl zkazit ani odporný zápach škvířící se krve a pálených vlasů.

Sarg byl hrůzným divadlem fascinován stejně jako Tamuka. Pokynul svému asistentovi držícímu dlouhou louč. Převzal ji od něj, pohroužil ji do plamenů a počkal, až se rozhoří. Poté ji podal Vukovi.

Z hordy zazněl jásot. Vuka na moment podržel louč nad hlavou a předal ji jednomu z bojovníků.

Ten vykročil dolů z kopce a podél jeho trasy se jakoby odnikud začaly objevovat další ohníčky – to válečníci od louče zapalovali další a další pochodně. Z dálky to vypadalo, jako by oheň sám přeskakoval po kopci. Brzy na něm hořely tisíce a desetitisíce loučí.

Pak zaznělo několik hromových ran. Tamuka se bezděky otočil k dalekým kopcům, na nichž právě artilerie odpálila čestnou salvu.

Genocida pokračovala ve stejném duchu, v jakém začala. Údolí stále plnil zděšený jekot dobytka a krvežíznivost merkijské hordy se zdála být neukojitelná. Stínači už ani nečekali, až jim jejich oběti přivedou stráže, a chodili si pro ně sami. Meče a sekery už ani nestačili naplno zvedat, než jejich čepele dopadly na hrdla zajatců. V jedné chvíli obzvlášť vynikl úpěnlivý křik několika dobytčat, která nedopatřením unikla stětí a byla do plamenné výhně vhozena zaživa. Několik vteřin na jejím dně ještě zoufale pobíhala, než si pro ně přišla smrt.

Jak se stínači v neustávajícím bažení po dalších obětech pomalu vzdalovali od ohně, vytvořili kolem jámy kruh z useknutých hlav, mezi nimiž se sem tam objevila také ruka nebo noha. Vzduch už byl zcela nasycený pachem krve, který v hordě vzbuzoval čím dál silnější amok a v dobytku šílený strach. Ozvěna nespočtu křičících hlasů se nesla všemi směry přes okolní pláně a odrážela se od nedalekých kopců.

Skupinka stráží obklopila Vuku, na kterém bylo zřetelně vidět, že na něj atmosféra hromadných poprav zapůsobila až příliš. Po jeho pravici stojící Tamuka však stále ještě neměl dost. Právě se před něj připlazilo mladé dobytče, kterému se podařilo uniknout stínači. Tamuka ho vzal za vlasy, s blaženým zamručením mu utrhl hlavu a hodil ji do ohně. Naprosto ovládnut všudypřítomným běsem pak pozvedl bezhlavé tělo a pil z jeho hrdla plnými doušky krev.

Kolem jámy bylo stále rušno. Jeden ze stínačů právě ztratil rovnováhu, když do něj jeden vzpurný kus vší silou vrazil, a spadl na okraj jámy. Útočník se na něj vrhl. Bůhvíjak se mu podařilo uvolnit si ruce, zmocnil se katova meče a rozpoltil mu lebku. V příští vteřině z něj ale stráže udělaly jehelníček na kopí.

Slunce bylo už vysoko na obloze, když krvavé jezero oheň zcela uhasilo. Na dně jámy už zbylo jen několik mihotavých plamínků, a tak si Tamuka s úlevou utřel pot z čela. Tady na vrcholu kopce už se víc dobytčat popravit nedalo, ale klec byla ještě z poloviny plná, a proto se vraždící horda přesunula k ní. Tam jatka začala nanovo.

Tamuka se ohlédl a zjistil, že na kopci osaměl. Vzhlédl k obloze, jako by v hloubi duše doufal, že na ní uvidí duše svých přátel.

Místo nich však spatřil něco jiného – vzdušnou loď. Hlasitě zaklel a zamával mečem nad hlavou. Pak se bezděky usmál, když si představil, co asi dobytčata ve vzducholodi říkají na zkázu pod sebou. Chvíli loď pozorně sledoval, potom se otočil a po svahu zbroceném krví se vydal ke kleci.

* * *

„Dobrotivý Chesusi," šeptal Fjodor a pokřižoval se, když viděl, co se dole děje.

Jack Petracci, kterému z toho taky nebylo zrovna dobře, si sundal brýle – jako by si tím mohl aspoň trochu ulevit. Dobře ale věděl, že ty scény se mu budou ve snech a vzpomínkách vracet až do smrti.

Yankee Clipper II sebou v proudech stoupajícího horkého vzduchu lehce házel. Jack se proto chopil páky výškového kormidla a zatáhl za ni, aby vzducholoď dostal výš. Náhlý poryv větru však s lodí prudce zacloumal a pilot se na chvíli vyklonil až přes okraj rozhoupaného koše. Odporný puch, který k němu zavanul, jen posílil jeho potřebu se vyzvracet. Chvilku pak lapal po dechu, protřel si oči a v duchu pocítil jisté zadostiučinění – není asi mnoho těch, kdo se můžou chlubit, že pozvraceli nejvyšší velení merkijské hordy z výšky přes tisíc stop.

Stále ještě trochu roztřesený se pak znovu posadil na lavici a pokoušel se nadechnout čistého vzduchu. Bylo to ale marné, zápach krve a smrti ho obklopoval i tady. Měl chuť ze sebe strhnout šaty a přepadl ho vtíravý pocit, že ze sebe ten puch už nikdy nesmyje.

Zvukovou kulisou jeho zoufalství byl Fjodorův monolog, v němž se střídal vzlykot s modlitbami i kletbami.

„Drž už zobák!“ zahřměl Jack. Vlastně ani netoužil mladšího člena posádky zcela umlčet, ale potřeboval ze sebe nějak setřást nesnesitelné napětí.

Dole se stále přesunovaly davy Merkiů a jejich ryk přehlušoval i kvílení pohonné vrtule za Jackovými zády.

Kdybychom tak měli tisíc vzducholodí, pomyslel si, všechny patřičně ozbrojené, mohli bychom je pobít – zcela vymýtit to zvráceně krvelačné plémě. Na okamžik se mu vybavila jeho nejtajnější a nejdivočejší představa o zázračné bombě. O bombě tak silné, že by dokázala sežehnout zemský povrch mocným a očistným plamenem.

Najednou ucítil, jak košem něco škublo. Zdola ho provrtala kulka, jak hned zjistil.

„Ti bastardi už zase střílejí!“ křikl Fjodor. „Stoupej!“

„Teď ještě ne,“ řekl Jack. Natáhl se do rohu koše pro krabičku, kterou mu před letem předali Emil a Gates. Pak se vyklonil z přídě koše, nasadil ji na speciální rám a namířil její přední část dolů na Merkie.

„Drž teď loď v klidu!“ štěkl na Fjodora.

„Vždyť na nás střílejí!“ zněla odpověď.

Jack ho ignoroval, odkryl čočku na čele krabičky a začal počítat. „No tak, zůstaň chvilku stát,“ přemlouval houpající se loď. Když napočítal do deseti, rychle čočku zakryl.

Jedna fotografie byla hotová, zbývaly ještě dvě.

Vyměnil krabičku za další a tentokrát dostal do záběru obří klec.

Vlastně tenhle způsob dokumentace vymyslel Andrew, když mu Emil a Gates předvedli malý zázrak – první zdejší fotoaparát. Oba dva si z domova pamatovali postup při vyvolávání snímků Talbotovou metodou. Dali se dohromady, Gates opatřil krabici a Emil čočku. Právě Andrew se pak postaral, aby se vynález uplatnil v praxi, a tím se zapsal do zdejších dějin. „Chci, aby i v případě našeho totálního vítězství měli lidé na paměti, jaká zvěrstva páchali Merkiové na ostatních božích tvorech,“ prohlásil. „Jinak se za pár let určitě najdou hlupáci, kteří tomu nebudou chtít věřit, zpochybní naše

zásluhy a budou o hordách mluvit, jako se občas mluví o zaniklé pozemské civilizaci Aztéků. Řeknou, že jsme je prostě vyhubili v touze po bohatství.“

Při pohledu dolů Jack Andrewovi docela rozuměl. Usoudil, že hemžící se Merkiové budou nejspíš na snímku rozmazaní, zato hromady hlav zachytí snímek dobře, pokud se dostatečně zvětší.

Odkryl čočku, znovu napočítal do deseti a vrátil krytku na místo. Pak si začal připravovat třetí krabičku.

Vyrušil ho ale Fjodorův křik: „Máme společnost!“

Jack se ohlédl a spatřil půl tuctu merkijských vzducholodí, které právě vzlétaly z kopců u nedalekého Fort Lincolnu. Vypadalo to, že útočníci chytili dobrou termiku a budou tu co nevidět. Mezitím k lodi zavanul další poryv mrtvolně páchnoucího větru a notně zhoupl loď i Jackův žaludek.

Zahřměl výstřel z děla a z kopce vzdáleného asi půl míle vystoupal bílý obláček. Koule je naštěstí minula a Jack zadoufal, že na konci své pouti vzduchem zabije alespoň několik nepřátel.

Pod lodí se začaly objevovat další, menší obláčky – někteří Merkiové byli totiž vyzbrojeni ukořistěnými mušketami. V plášti vzducholodě už bylo několik děr po kulkách, ty ale naštěstí nebyly tak velké, aby způsobily problémy. Šesti nebo devítiliberní koule by jim ovšem mohly zpáteční cestu do Kevu, který ležel dvě stě mil na východ, velmi znepříjemnit a úspěch by jim nemusel zajistit ani silný vítr do zad. Zásoby paliva potřebné k návratu byly uschované padesát mil východně od Vazimy a s ucházejícím vodíkem by se k nim zřejmě nedostali. Loď byla navíc naložená až k samé hranici užitečné hmotnosti – na palubě byly zbraně a také kanystry s petrolejem.

Ti zmetkové si postavili hangáry na vzducholodě u Fort Lincolnu, takže teď startují z mnohem výhodnější pozice, pomyslel si Jack. Kdybychom tak alespoň byli v pořádné výšce, mohli bychom si ověřit, jak daleko je odsud k moři. A třeba se připojit k Bullfinchovým obojživelným silám.

Když ale pořádně vyhodnotil situaci, od podobných plánů upustil. Nechtěl se pouštět do dalších příliš nebezpečných avantýr.

Rychle proto nainstaloval a zaměřil třetí fotoaparát na krvavé jezero na vrcholu kopce, exponoval snímek a uložil k ostatním.

„Tak, a teď se raději ztratíme!“ křikl Fjodor. „Nepřátelé možná své lodě odlehčili, a tak můžou být o dost rychlejší než my. Nemáme ponětí, čím se posledních třicet dní vlastně zabývali.“

„Nevěřím, že jim to tak zatraceně pálí,“ odpověděl Jack. Měl už všeho po krk. Neustálý nářek mužů, žen i dětí mu rval uši a zrovna tak už se nedokázal dál dívat na rudě zbarvený vrchol kopce pokrytý tisícovkami bezhlavých těl a uťatých hlav. Všude hořely tisíce ohňů, na kterých se opékaly lidské nohy a ruce a kolem nichž tancovali rozjaření merkijští válečníci. Mnozí z nich ale zároveň nevraživě pozorovali *Clipper*, hrozili mu pěstmi nebo posunky nabádali posádku, aby přistála.

Jack se chopil sharpsovky, která se spolu s dalšími zbraněmi válela na dně koše, a začal do davu pod sebou střílet. Po několika zásazích ho nepřátelé raději přestali provokovat, ale genocida lidské rasy tím nepřestala.

Jack zamířil výš a pálil teď do míst, kde právě probíhala jatka – Merkiů tam bylo tolik, že každá kulka našla s jistotou cíl. Pak se dole něco zablýsklo – odpolední sluneční paprsky tam odrážel kruhový bronzový štít. Jack opřel karabinu o okraj koše, zamířil a vypálil. Štít jeho střelu podle všeho vychýlil a zneškodnil.

„Vy parchanti!“ Jack vlastně svoje vlastní slova nevnímal a nebyl si ani vědomý toho, že je křičí pořád dokola.

Košem prolétla další kulka z muškety a zakousla se do pláště balónu. Pilot zároveň cítil, že mu do obličeje vlétly třísky z proutí. Když se vzpamatoval a ujistil se, že má oči v pořádku, znovu zaslechl jakoby z dálky Fjodorův hlas.

„Otoč to! Okamžitě to otoč!“

Jack se rozhlédl po okolí. Najednou mu připadalo, že přišel o periferní vidění a výhled se omezuje na dlouhý tunel v ose jeho zraku. Srdce mu divoce bušilo, ztěžka dýchal, v puse měl sucho a stále v ní cítil odpornou pachuť zvratků.

Otřepal se jako pes a ještě jednou se podíval kolem, jako by se právě probral z příliš živého snu. Merkijské vzducholodě se v té chvíli rozptylovaly v prostoru nad Suzdalem a stále jich přibývalo.

Jack prudce trhl kormidlem, a když se loď začala otáčet, ozvalo se Fjodorovo úlevné vydechnutí.

„Přidej plyn a zavři ventil teplého vzduchu," křikl na něj Jack.

Fjodor naplno otevřel přívod paliva a *Yankee Clipper II* začal opisovat široký oblouk.

Jack naposledy pohlédl na obří klec. Stále v ní bylo několik desítek tisíc zajatců, kteří hleděli na oblohu a v zoufalství vztahovali ruce – jako kdyby v něm viděli boha, který je všechny může zachránit.

Když se mu do očí začaly drát slzy zoufalství, raději se obrátil a zahleděl se na východ, kam jeho loď právě zamířila.

* * *

Po zkrvavené zemi se zvolna posunovaly temné stíny bouřkových mraků přivátých silným jihozápadním větrem.

Tamuka chvíli pozoroval, jak putují po obloze. Pozdně odpolední slunce už bylo to tam a prudce se ochladilo. Těžká oblaka, z nichž už začaly šlehat blesky, byla vlastně dobrým znamením – nebesa se dočasně spojila se zemí, aby tak přijala duše Jubadiho a Hulagara.

Znovu si protáhl pravou ruku. Stále byla necitlivá a velká podlitina na předloktí začala otékat. I když jeho štít kulku z oblačného plavidla zastavil, vrazil mu do ruky tak prudce, že to zanechalo následky.

Polohlasně proklínal hanebnost nepřátelského činu i znesvěcení symbolu jeho stavu. Tenhle štít vlastnil Hulagar více než jeden oběh a každý večer o něj s láskou pečoval. Na jeho vnější straně teď byla hluboká rýha, kterou dokážou zahladit pouze zručné ruce zkušeného dobytčího zbrojíře. Jen aby byl nějaký k mání. Jeho bojovníci už zabili téměř všechny dobytčí otroky a nechali jich žít jen hrstku – hlavně ty, kdo uměli vyrábět palné zbraně nebo ovládali další mimořádně užitečné dovednosti. Zbytek přeživších náležel k věrným otrokům významných mocnářů – ti se zase mohli hodit při vyjednávání.

Jen tyhle kusy dobytka budou žít, až válka skončí. Zřejmě to ale také poznamená budoucí životní styl Merkiů. V minulosti to měli jednoduché: po qar qarthově smrti – a s ní spojených jatkách – si všechny potřebné zásoby i stav dobytka vždycky doplnili v jeho zimních útočištích. To se chystal udělat i Vuka, ne však Tamuka.

Jatka se chýlila ke konci. Od rána nastoupila už třetí směna stínačů. Vzduch byl tak nasycen pachem krve, až Tamukovi připadalo, že se zalkne, dokonce i ústa mu vyplňovala její nasládlá chuť. Pohřební jáma byla přeplněna bezmála stovkou tisíců dobytčích hlav a stínači museli další vyhazovat vysoko na nově utvořenou hromadu. Od jejich stanoviště vedl nespočet krvavých říček a všichni byli od hlavy k patě zmáčení temně rudou tekutinou. Prvotní nadšení ale při pohledu na masy mrtvol postupně opadávalo, i když jejich části se stále dodělávaly na ohni a lační bojovníci je hltavě pojídali. Okolí dějiště obřadu bylo zahaleno do kouře z tisíců ohňů, který sílící vítr odnášel daleko na východ.

Tamuka pomalu kráčel k monumentální hromadě dobytčích hlav a jejich tváře i po smrti plné zoufalství ho naplňovaly uspokojením. Byly tam hlavy samců, samic i mláďat všech možných plemen – nejvíce bylo snědých z Konstanu a Karthy, dále světlých norských, černých ze Zimby, i těch podivných šikmookých z Činu a Nippa – zkrátka všech, se kterými se hordy setkávají během kočování.

Pohled na prázdnou klec působil nezvykle. Stínači právě přivlekli na vrchol poslední dobytčata – mnohá z nich snad už ani nic nevnímala. Tamuka usoudil, že jejich primitivní duše jsou už mrtvé strachy. Ze zbývajícího tisíce byla zakrátko jen stovka a po dalších několika chvílích necelá dvacítka.

Tamuka tasil meč a čekal, až zbudou jen dva. Toho staršího si za vlasy přitáhl k sobě. „Tak ty jsi tedy poslední z tohoto stáda," řekl posměšně.

Stařec, původem zřejmě z Konstanu, na něj upřel vzpurný pohled. „Nikdy nás nezabijete všechny," zasyčel. „Zabíjejte si nás klidně po milionech, Keane vás stejně porazí." Na to plivl svému katovi do tváře.

Vzduchem se mihl Tamukův meč a dobytčí hlava se s posledním úsměškem odporoučela na hromadu. Její otevřené oči stále hleděly na Tamuku.

Ten se rozhlédl po stínačích. Stáli jako omráčení a ztěžka oddechovali. Vzduch jako by na chvíli ještě zhoustl.

„Vyřízněte mu srdce a játra. Chci je k večeři," štěkl Tamuka.

Jeho zrak pak padl na poslední žijící dobytče. Ještě mu nikdo neřekl, že bude ušetřeno – byl to způsob, jak ho úplně zlomit. Byl to poslední žijící muž z téhle dobytčí armády, kterou smetl merkijský útok v první bitvě války. Stál tam v tichosti, bledý jako stěna, hlavu měl ještě ovázanou v místě úderu, který ho v bitvě málem připravil o život. Tamuka mu ve tváři přečetl, že už si zřejmě svou situaci uvědomil: bude tedy žít dál.

I když byl zjevně vyčerpaný k smrti, ostražitě se rozhlížel kolem. Sáhl do krví nasáklého kabátu pro žvanec tabáku a začal ho žmoulat v ústech – na pohublé tváři byly zřetelně vidět pomalu pracující čelistní svaly.

„Tebe nechám pro tentokrát naživu," pronesl Tamuka skoro slavnostně, i když bylo v jeho hlase znát pohrdání.

Yankee mlčel, jen dál žvýkal a každou chvíli si odplivl.

„Už jsem stejně mrtvý," řekl po dobrých dvou minutách, „a ty vlastně taky."

Tamuku jeho reakce rozzuřila a málem svůj vztek nezvládl. Nejraději ze všeho by teď pozval dobytče na pár slov k velké hromadě opodál a pak všechno ukončil.

Yankee se jen lehce usmál: „Zabij mě, jestli ti to udělá dobře, stejně ti k ničemu nejsem. Beztak ti Andrew nakope zadek a aspoň tě v pekle bude mít kdo přivítat."

Ve strachu, že ho hněv přemůže a zhatí jeho plány, se Tamuka otočil a odkráčel nasupeně pryč. Krajního vypětí a stěží potlačované hrůzy v očích vrchního seržanta Hanse Schudera už si nestačil všimnout.

Začalo se stmívat. Bouřkové mraky přinášené jihozápadním větrem teď letěly na obloze hrozivě nízko a vražednou vřavu nahradilo tlumené hřmění. Tamuka zamířil zpátky na východní úbočí kopce a cestou se musel brodit kalužemi krve. Vrcholek právě

opouštěl poslední z jeho mužů s kusem opečeného dobytka v podpaží. Jatka byla mimořádně vydatná, takže se zbylé, méně chutné části dobytčích těl všude vršily na hromadách.

Tím masem se plýtvá, pomyslel si Tamuka. Brzy se zkazí, pokud ho do zítřejšího rána nezbavíme vnitřností a nenaložíme.

Šel a vůbec nevnímal malou doprovodnou skupinku svých Mlčenlivých, kteří se drželi kus cesty za ním a bedlivě ho pozorovali. Takové péče se mu dříve nedostávalo, teď to patřilo k jeho funkci.

Po cestě bezmyšlenkovitě sáhl do torny pro kus látky, otřel svůj meč a zasunul ho do pochvy.

„Chce tě vidět Vuka," ozvalo se za ním.

Tamuka se ohlédl za hlasem a spatřil Sarga, jak se ztěžka opírá o hůl. Jeho siluetu rámovala jedna z největších hromad sťatých hlav.

„Horečka mu pořád stoupá," pokračoval Sarg hlasem plným obav.

„Musí to vydržet," řekl Tamuka.

„Nejsem si jistý. Ta rána na jeho paži… páchne smrtí."

„Zítra vyrážíme. V první vlně pojede dvaadvacet umenů a qar qarth musí být v čele. Zdrželi jsme se třicet dní a oni jsou každým dnem silnější. Nesmíme jim už dát ani den navíc."

„To vím. Můžeme ho vzít na nosítka, ale daleko lepší pro něj bude, když zůstane v jurtě, dokud horečka neopadne," namítl Sarg.

„Viděl jsem jet Jubadiho do boje s daleko těžším zraněním," odvětil Tamuka chladně. „Jeho syn by měl zvládnout totéž."

„A ty bys měl jako štítonoš vyložit armádě, že by měla počkat, než bude qar qarth schopen vyrazit."

Tamuka zpřísnil pohled a trochu zvýšil hlas. „Šamane, je válka a my ji musíme vybojovat. Nemůžeme přešlapovat na místě, ani couvat. Je třeba postupovat za přírodními zdroji, jinak začneme umírat hlady. Tyhle země nejsou otevřené jižní stepi, není to ani náš vlastní kraj. Původně jde o říši Tugarů, kterých ale byla sotva třetina. Je uživila, nás ale neuživí, pokud se neposuneme za Romu na tamní rozsáhlé pastviny. Takhle jsme sevřeni v úžině mezi mořem a Velkým lesem."

„Mluvíš jako válečník naplněný duší *ka*, a ne *tu*, jak by to mělo být u štítonoše."

„Hovoří moje *tu*, hovoří pro dobro našich klanů a její moc nedovedeš posoudit ani ty, Sargu.“

Šaman vypadal, že se ho Tamukova slova opravdu dotkla.

Tamuka k němu přistoupil a položil mu ruku na rameno.

„Nechtěl jsem tě rozzlobit ani projevit neúctu. Potřebuju tvou pomoc, má-li Merki přežít.“

„A Vuka snad není Merkij?“

„Mluvím o celé hordě. Kdybys tak, šamane, tušil, kam až mě moje *tu* dovedla. Myslím, že bys se mnou v hloubi duše souhlasil.“

„Dobytek musí být zničen, aspoň to je jisté,“ připustil Sarg.

„Zítra vyrážíme. Toť Vukova vůle.“

„Toť vůle Tamuky, jenž se chystá zaujmout qar qarthovo místo.“

Tamuka se na Sarga přísně zadíval: „Jak si troufáš prohlásit něco takového?“

„Byls to přece ty, kdo mu ovázal ránu. A ta je bezpochyby příčinou jeho choroby,“ namítl Sarg.

„Obviňuješ mě?“

„Nikdo tě neobviňuje,“ bránil se Sarg. „Kdyby to někdo zkusil, Merki by zachvátil chaos. Začaly by bojůvky uvnitř hordy a byli bychom zase na začátku, ještě ke všemu bez potřebných zdrojů. To nesmí nikdo dopustit.“

Tamuka přikývl, ale stále svého druha častoval zmrazujícím pohledem.

„Jestliže Vuka zemře a nezanechá tu potomka, připadne vláda tobě, dokud koncil nerozhodne o novém rodu vládců,“ pokračoval Sarg. „Po dvě stě oběhů vládla hordě jedna krev. Jediný, komu ještě koluje v žilách, je Vuka.“

„Pokud je vůbec Jubadiho krve, to je otázka,“ poznamenal Tamuka, jeho slova ale skoro zanikla v přicházejícím hřmění. V žádném případě ostatně nemohl s jistotou tvrdit to, co věděl jen a pouze Hulagar.

Sarg chvíli zadumaně hleděl do prázdna a potom nadhodil: „Slyšel jsem, že dobytek nyní zná skvělý způsob, jak ošetřit i naše rány. Umí to tak dokonale, že ani neukápne krev.“

„Nebylo by tedy záhodno, abys nám obstaral nějakého yankeejského šamana?“ zeptal se Tamuka hlasem plným sarkasmu.

„Ne. Jen mi to naznačuje leccos o tom, s čím máme co do činění.“

Tamuka zavrtěl hlavou a bezděky se otřásl, protože za krkem ucítil závan ledového větru. Poté mu první z těžkých kapek deště začaly dopadat na ramena a smývat krev ze zbroje.

Nedaleko od nich proklál zemi blesk a na chvíli Tamuku oslepil. Odvrátil zrak, několikrát mrkl, a když pohlédl zpět, uviděl nad hromadou sťatých hlav jasně modrou auru.

„Zítra vyrážíme,“ zasyčel, otočil se a odkráčel do qar qarthovy jurty.

Kapitola 5

Všechno bylo až příliš snadné, a to ho značně zneklidňovalo.

Hamilkar Baka se prodíral jásajícím davem přes hlavní náměstí Karthy a před rostoucím tlakem ho chránila jen jeho osobní stráž. Byla doba, kdy prostý člověk, který se ho dotkl, přišel o ruku, ne-li rovnou o život. Časy se prostě mění tak rychle, že není zdrávo ani v duchu poměřovat minulé poměry se současnými. Tohle byl den osvobození a z předměstí se ještě ozýval boj, jak byl merkijský umen, který Karthu okupoval, postupně vytlačován z města.

Útok se povedlo realizovat přesně tak, jak byl plánován. Když Baka opustil Suzdal na palubě parníku, vyhledal na pohraničí Rusi útočiště své někdejší armády. Potom vypluli, přičemž počet pasažérů byl omezený jen kapacitou galér, které měli k dispozici. Rodiny nechali na místě nebo je instruovali, aby se přesunuly ještě trochu severněji a čekaly na jejich návrat. Byla to velmi ošemetná situace. Armáda měla naspěch – kvůli tomu, aby byla Kartha zpustošena co nejméně, ale také proto, aby se všechny lodě včas vrátily. Hamilkar chtěl dodržet slib, který dal Bullfinchovi, i když jeho antipatie k Yankeejům v poslední době dosáhly historického maxima. Kromě toho to byli vesměs profesionální vojáci a měli k dispozici nebývalé technologie – zkrátka nebyli zrovna vhodní k tomu, aby se z nich stali nepřátelé.

Na cestě do Karthy posílil Hamilkar svoji armádu o značný počet lidí, jimž se z okupovaného města podařilo uprchnout.

Před Karthou měli parník plus skoro sedmdesát galér a na tom loďstvu se plavilo přes čtrnáct tisíc mužů, nejdřív na jih podle východního břehu Vnitřního moře. Nakonec se prudce stočili k pobřeží a zakotvili přímo u města. Šikovný a precizně provedený manévr jim ušetřil nějaké ztráty, přesto však merkijská děla vyřídila skoro tucet galér, ještě než se z nich útočníci stačili vylodit. Nakonec je zachránilo obyvatelstvo, které se k nim přidalo a svou bojovností překvapilo obě bojující strany. Na hlavním náměstí se strhl ukrutný

masakr, ale nakonec nepřítele udolali. Naštěstí byl ve městě jen jeden umen.

Když měl Hamilkar zase svoje město, objevila se otázka, co s ním. Dozvěděl se, že okupace je stála všechny zásoby a dobrou polovinu obyvatelstva. Okolní zem byla zplundrována a většina rolníků odvlečena do otroctví, kde zemřela vyčerpáním. Veškeré stroje a užitečné vybavení bylo pryč. Část hordy tu tentokrát strávila dvakrát víc času než minule a Kartha to hodně odnesla. Kromě jednoho umenu přímo ve městě jsou určitě ještě nejméně dva na hranici s územím, které přísluší Bantagu, a můžou se objevit brzy.

Hamilkarovi lidé sami o sobě neměli moc velkou technologickou převahu – Yankeejové si tentokrát nechali nové vynálezy pro sebe. Město sice osvobodil, ale co s ním k čertu bude dělat?

Naladil na tváři výraz spokojenosti, prostý jakýchkoli obav, dál si razil cestu náměstím a přijímal gratulace od měšťanů. Ti, kdo mu děkovali, neměli daleko od smrti hlady, ale v jejich vpadlých očích byl teď vidět záblesk radosti.

Přijde ale čas, kdy se Merkiové vrátí, a on proti nim zmůže pramálo.

* * *

„Jsou tady!“

Voják zastavil koně těsně před Patem. On i jeho zvíře byli očividně velmi rozrušeni.

Pat sotva znatelně přikývl. Nepotřeboval posla na to, aby mu oznámil, co bylo zcela očividné. Od obzoru k obzoru se na stepi zvedalo mračno prachu od koňských kopyt, dobré oči rozeznaly i blyštění mečů a štítů. Také se k nim blížily dvě vzducholodě. První letěla téměř míli vysoko. Druhá plula přesně nad telegrafním drátem necelých šest set stop nad zemí.

Poslední hlášení potvrdilo první vlnu nepřátel o dvaadvaceti umenech. Byli už čtyřicet mil za Vazimou, což znamenalo, že překonali sto třicet mil za tři dny. Dělostřelci se naštěstí plahočili

daleko za prvním vojem – díky zbořeným mostům a zataraseným cestám měli cestu mimořádně strastiplnou. Děla tu budou až tak za sedm osm dní. Pat se pozorně zadíval na první vzducholoď a spatřil Jacka Petracciho, jak se vyklání z koše a dalekohledem přehlíží krajinu na severu.

Létající stroje znovu prokazovaly, jak jsou užitečné, protože poskytovaly přehled nad velkou plochou čtyřiadvacet hodin denně a zvyšovaly efektivitu partyzánských akcí. Navíc měly záškodnické oddíly téměř jistotu, že je předčasně nepolapí rychle postupující zálohy. Na rozdíl od posledního tažení, kdy měly merkijské vzducholodě ve vzduchu převahu, byly v téhle válce vzdušné síly vyrovnané.

I když mělo Merki stále ještě k dispozici víc strojů, jejich společný akční rádius byl kompenzován rychlostí a stoupavostí lodí Petracciho flotily, které měly vylepšené pohonné zařízení. Merki už nevyužije momentu překvapení a nebude mít stoprocentní přehled. Dokonce už došlo k několika vzdušným potyčkám, ale Jack s Fjodorem a jejich další čtyři posádky si v souladu s Andrewovými nařízeními drželi nepřátele od těla a jen si s nimi vyměňovali střely na velkou vzdálenost.

Zpoza hřebene na obzoru vyjel jízdní oddíl a za ním stoupal k nebi sloup dýmu z hořící vesnice. Jezdci se chvíli drželi po boku stahující se hlídky se čtyřliberním lehkým dělem a několikrát narychlo vystřelili. Obsluha děla mezitím ze sebe vydala maximum a obdivuhodnou rychlostí opouštěla hřeben.

„Sedm merkijských vzducholodí od jihozápadu.“

Pat v těch slovech ucítil nervozitu, ale přikývl, jako by se nechumelilo. Vzpomněl si, jak tu včera vzducholoď vysadila dva bojovníky. Ti zdemolovali celý segment kolejnic, než byli polapeni. Když potom ženisté trať opravovali, vyřítil se na ně z jihu celý umen.

Sotva se prchající hlídky dostaly na krátký železniční most přes mělkou říčku, na kopci se vyrojily stovky merkijských jezdců. Jen pár okamžiků poté vypustili spršku šípů, které dopadly těsně před mostek. Kavalerie střelbu opětovala a podařilo se jí zasáhnout jednoho Merkie. Velitel jízdního oddílu nato seskočil z koně a upevnil pod mostovku soudek s prachem. Jeho pobočník vytáhl z

rozdělaného ohně žhoucí uhlík a hodil ho na vyschlé trámy. Začaly pomalu, ale jistě doutnat a brzy se objevil i první plamen. Kavalerie mezitím uháněla dál k městu.

Merkijská jízda se pustila dolů z kopce a kvapem nabírala rychlost. Pat jen tiše stál a poslouchal, jaksi jeho muži s rostoucí nervozitou vyměňují názory. Někteří už vytahovali revolvery, dvě pěchotní roty vysedly z vagónů nejbližšího vlaku a začaly se rozmisťovat na pozice. Od úpatí kopce se k nim nesl hrdelní řev nepřítele. To už celý most stravovaly plameny.

První z útočníků ho přejel tryskem, i když už oheň olizoval kopyta jeho koně a on měl jisté potíže udržet směr jízdy. Za ním projížděli další a jejich zvířata stále plameny příliš neděsily. Pak se ale rozhořely natolik, že velitel skupiny zamával na svoje následovníky, aby sesedli a začali hasit. Poté počkal, až se seřadí bojovníci, kteří už most přejeli, tasil meč a dal rozkaz ke zteči na vyvýšené yankeejské postavení.

„Tak pojďte, šmejdi," zasyčel Pat. „Pojďte si pro nášup."

Merkijský velitel se vyřítil plnou rychlostí do kopce a za ním i dvacítka jeho mužů s připravenými luky. Zbytek zůstal na mostě – jejich koně dávali řehtáním najevo, že se jim skrz běsnící plameny a temný dým vůbec nechce.

Přesně na to Pat čekal. Otočil se a pokynul suzdalskému inženýrovi, který se celou dobu jen lišácky křenil. Teď vzal do ruky telegrafní baterii klíče a přiložil k ní dva dráty.

Elektrický impuls zapálil roznětku padesátilibrové nálože pod mostem, který vzápětí zmizel v oslňující explozi.

Triumfální ryk Merkiů se změnil ve vyděšený jekot. Koně i jezdci se rozprchli na všechny strany, ale většina jich skončila v řece, jejíž hladinu teď pokrýval hořící benzin. Zbývající útočníci, kteří právě najížděli na most, nedokázali na tak krátké dráze zastavit a vesměs zmizeli ve vodě také.

„Jen si užijte, bando chcípáků!" zvolal Pat bez sebe radostí. Důstojníci kolem něj si vyměňovali vítězná gesta a plácali se po zádech.

Suzdalský jízdní oddíl se otočil, hlídka vypřáhla lehké dělo a poslala proti zbylým Merkiům nepříliš přesnou kartáčovou střelu. Ti

se semkli kolem standarty a na oplátku vystřelili do yankeejského oddílu další sprška šípů.

Velitel modrokabátníků s vytaženým revolverem vyrazil z kopce a trubač po jeho boku zatroubil do útoku. Celý oddíl vtrhl za hlasitého řevu na nepřátele.

„Krucinál, tak blízko se dostat neměli. Z toho budou zbytečný ztráty," řekl Pat nevrle. Na kopci zatím padla na zem zástava přečíslených Merkiů a znovu ji zvedl k nebi suzdalský jezdec.

Znenadání ale z protějšího břehu přiletěla nová salva šípů a několik Yankeejů se sesulo z koní. Jejich spolubojovníci nečekali na další střely, popadli osiřelé koně za otěže a ujížděli zpátky do kopce. Čtyřliberní dělo už bylo znovu připravené k palbě a tentokrát už semknutou jízdu nepřítele nemohlo minout.

Přidala se k němu dvě dvanáctiliberní děla, lafetovaná na vagónu vojenského vlaku kousek za Patem. Jeden granát zamířil za svým menším bratříčkem, druhý přeletěl řeku a zasypal lukostřelce za mostem. Z protějšího kopce se ozvala narga a Merkiové se začali stahovat. Většinu raněných odtáhli, ale na březích říčky zůstala spousta mrtvých těl.

Hlouček mužů, který obklopoval Pata, vítězně zahlaholil.

„Přerušuju telegrafní vedení!" ozvalo se náhle.

Pat se ohlédl na velící vagón a viděl, jak se z něj vyklání ruský mladík, odpojuje měděný drát vedoucí na *Yankee Clipper II,* vznášející se teď těsně nad zemí, a za pomoci posádky nasedá do koše. Poté vzducholoď zvedla příď a její pohonná vrtule začala pracovat na plné obrátky. Druhá loď, *China Cloud*, zůstala v pohotovosti zhruba míli nad terénem.

„Je čas sbalit fidlátka," prohlásil Pat.

„Vždyť bychom tu ty bastardy mohli držet klidně až do večera," namítl jeden z důstojníků, kývl k západu a ukázal na hořící most i celou tu spoušť kolem.

„Náš úkol byl plácnout je přes nos, až ho sem strčí – potom se stáhnout a plácnout je trochu víc. Účel to splnilo, od téhle chvíle budou všechny mosty obcházet širokým obloukem se staženým ocasem."

„Podle posledních zpráv dva umeny překročily řeku pět mil severně odsud," křikl na ně telegrafista, který se vyklonil z velícího vagónu. Pat hodil významný pohled po odbojném důstojníkovi, který už najednou proti stažení nic nenamítal.

Na vrchol dorazili první vojáci kavalerie a vítězně mávali merkijskou zástavou. Byla vyrobená z dvanácti koňských ohonů pomalovaných modrými ornamenty a její rám dekoroval tucet lidských lebek.

Patovi při pohledu na ni ztuhl úsměv na rtech. „Parchanti zatracený," zaklel.

Naposledy se podíval na protější hřeben, ze kterého postupně mizeli nepřátelští bojovníci.

Máme jednu z jejich standart, pomyslel si, to je asi naštve. Inu, ať si řvou.

„Uložte ji někam, ale nejdřív z ní sundejte ty lebky," zabručel.

Voják, kterému do tváře plné nadšení kapala krev z rány na temeni hlavy, se otočil a vydal se se standartou k vlaku.

Dennis Showalter, brigádní generál velící nově zformované první a druhé jízdní, zamířil k Patovi.

Zasalutoval a umouněnou tvář mu rozjasnil úsměv. Pak zasunul Sharpsovu karabinu do pouzdra a elegantně se svezl ze svého clydesdaleského hřebce.

„Dobrá práce," pochválil ho Pat.

„Jo. Dostali jsme těch šmejdů nejmíň padesát."

„Výborně," řekl Pat. „Takže co se týče jejich předvoje, už je třeba zabít jen nějakých tři sta devětadevadesát tisíc mužů."

„Máme jejich zástavu. To by je mohlo vyvést z míry."

„A co to stálo nás?"

„Čtyři mrtví, tři ranění a dva jsou ještě za kopcem. Ti jsou nezvěstní, ale doufám, že si nechali poslední kulku," odpověděl Dennis a radost se z jeho hlasu najednou vytratila.

„To není moc radostná vyhlídka."

„Těm klukům to za to stálo," bránil se Dennis.

„Chceš říct, že to stálo za to tobě. Nepotřebuju tady dalšího Jeba Stewarta nebo Ashbyho, co si jen cválá, kudy chce, a čeká, kdy zakopne o slávu," bručel Pat. „V *Illustrated Weekly* to může vypadat

dobře, ale zbytečně se tím riskuje. Nejsi tady, abys tu nekřesťanskou přesilu brutálních monster vlastnoručně zastavil na fleku. Máš je oslabit, zpomalit, vykolejit, ale nesmí tě to stát životy. Mohli jste do nich v klidu pálit z dálky – proč asi sakra celá vaše jednotka dostala Sharpsovy karabiny? Naučte se je používat a ty zkus kromě odvahy používat i rozum! Pochopils?“

Dennis zkroušeně přikývl.

„Fajn. Teď máš s sebou kluky, co neumějí moc jezdit, ale s tím si už nějak poradíš. Dostaneš osm set výborných koní a sto kousků nejnovějšího modelu sharpsovky. Nakládej s tím, jak nejlíp umíš.“

Pat si Dennise znovu změřil pohledem. Kdysi to byl seržant u lehkého děla při starém čtyřiačtyřicátém. Dobrý chlap, který miloval koně a neměl rád, když je někdo přetěžoval. U prvního a druhého dostal šanci svoje sympatie ke zvířatům využít, měl by ale být opatrnější. To byl věcný problém jízdy: potřebovala kuráž a trochu zdravé drzosti, ale když se pustila příliš daleko, pěchota už je zpravidla nestihla z nesnází včas vytáhnout. Pravda, u Gettysburgu Andrewovi pěšáci zachránili Bufordovu jízdu, ale to byl skoro zázrak.

Když Andrew vyslovil požadavek na sestavení brigády o dvou plucích lehké jízdy, Minovi se to nelíbilo, protože pro všechny vojáky nebyla výzbroj. V té době se už Ferguson chystal projekt Sharpsovy karabiny uzavřít, ale přece jen vyrobil dalších sto kusů i přes Johnův výslovný rozkaz soustředit produkci na dlouhé pěchotní předovky. Náhodou to zjistil jeden z Chuckových asistentů a výroba sharpsovek pokračovala. Pat se musel usmát při vzpomínce, jak si tenkrát Mina horlivě stěžoval u Andrewa, že to přinese velké potíže při zásobování střelivem. Sharpsova karabina měla totiž kalibr .58 – na rozdíl od Hansova Springfieldu .52, který se tu stal hlavní normou pro všechny zbraně.

Johnovy argumenty byly určitě opodstatněné, ale Andrew trval na svém a oba pluky se zformovaly z dobrovolníků, kterým stačilo vzpomenout si na staré časy bojarských spanilých jezdců a přizpůsobit se yankeejskému způsobu boje. Jako poddůstojníci v nové jednotce většinou sloužili bývalí příslušníci románských legií. Nedostatek lidí opravdu problém nebyl – hodně románských i

ruských mužů toužilo po slávě, ale nebyly jim po chuti únavné pěší pochody a výklusy vstříc nepříteli. Většina z nich si sehnala stejný klobouk, jako nosil Dennis. Když je potom románské švadleny oděly do námořnické modré, spletl by si je člověk s jízdou od Potomacu, kdyby ovšem polovina koní nebyla původně tažných. Jednotka měla obrovský vliv na sblížení dvou velkých národů, které se v minulosti zrovna nemilovaly. Bylo v ní i několik Karthanů – ti zůstali i poté, co si Hamilkar Baka nad válkou umyl ruce.

Sotva měsíc existující brigáda už měla velmi dobrou bojovou morálku a vojáci byli dokonale seznámeni se svými zbrusu novými a v podstatě experimentálními zbraněmi. Několik jezdců bylo vyzbrojeno upilovanými mušketami, které používali jako brokovnice, někteří nedali dopustit na své oblíbené revolvery.

I když to Pat nemínil Dennisovi říct hned poté, co ho tak vyplísnil za zbytečné ztráty, uvědomoval si, že jednotka až na to draze zaplacené riziko podala vynikající výkon. Akce byla vymyšlená dobře a její aktéři si zasloužili speciální kořist. Na jejich místě by zřejmě také šel po nepřátelské zástavě.

Do háje, já se měním, a jak, uvědomil si Pat. Musí Dennise pozvat na drink a ještě jednou s ním dnešní akci probrat. Ale ne teď, ne když jim dýchá na záda nespočet Merkiů. Musí je ještě trochu zpomalit. Tohle byla jen průprava pro to, co přijde.

„Ukořistili jsme ještě dvaadvacet jejich koní," řekl najednou Dennis hlasem, kterým jako by dával najevo, že očekává pochvalu.

Pat se usmál a poplácal ho po rameni.

„Tak řekni svým lidem, ať je naloží na vlak. Minu to potěší. Já se postarám o vaše raněný." Na moment zaváhal. „A taky mrtvý. Přeci je tu nenecháme kvůli pár zvířatům."

Najednou Pat zaslechl vzdálený válečný řev a pohlédl na protější hřeben, kde se opět začali houfovat nepřátelští bojovníci. Po chvíli zaznělo od jihu několik výstřelů. Spatřil tam pěšáky stahující se přes necelou míli vzdálený brod před dalšími útočníky. Byly jich stovky. Oblohu brázdilo několik vzducholodí.

„Ts, to je jak zkoušet plivat proti hurikánu. Pošťouchněte je jako posledně a rychle se vraťte, rozumíš? A tentokrát si dávejte opravdu pozor."

Dennis se zakřenil a zasalutoval. Potom vyrazil, následován svými vojáky. Pat tomu mladému generálovi, veliteli první lidské kavalerie vzniklé na tomhle světě, chvíli skoro záviděl. Byla to zpropadeně dobrá příležitost si zařádit a on by hrozně rád jel s nimi.

Dal pokyn k nástupu do vlaku. Strojvůdce se vyklonil z kabiny a odmávl, že je všechno připraveno na cestu. Parní stroj začal supět. Vlak táhl několik nákladních, palebných a velitelských vagónů, ale kromě toho před sebou ještě tlačil jeden těžce obrněný vůz pro případ přepadení. Stejný byl i na konci soupravy.

Pat nasedl do prvního vagónu s mužstvem a věnoval pozornost tělům padlých jezdců. Kdysi koloval bonmot, že nikdo nikdy nespatřil mrtvého příslušníka kavalerie. Tahle válka ho popře, a to dokonale, pomyslel si a zamířil do svého vozu. Potřeboval se pořádně napít.

* * *

„Dobytčí chamraď," syčel Tamuka. Pohlédl na Garga, čerstvého velitele umenu Modrého koně. Jeho předchůdce padl nedávno na svahu za tím prokletým mostem.

Garg mlčel, ale tvář měl zkřivenou vztekem. Jeho pěst svírala rukojeť meče tak pevně, že mu na hřbetě ruky vystupovaly žíly.

Tamuka pozoroval, jak z protějšího kopce vystoupal obláček dýmu, a zaslechl vysoký tón sirény.

Za první tři dny tažení měli nezáviděníhodnou bilanci: dva velitelé umenů byli po smrti – jeden smrtelně otráven hadem schovaným ve vědru u studny, druhý zabit dobytčími jezdci.

Ohlédl se za zdobenými nosítky se zataženými závěsy, která právě dorazila do čela armády.

„Už je mu o něco lépe," řekl Sarg. Dojel Tamuku a stanul po jeho boku. Nedočkal se žádné odpovědi. „Teplota mu klesá a má dokonce chuť k jídlu," podotkl a ohlédl se na mrtvého Yankeeje, kterého si jeden z bojovníků od Modrého koně naložil, než se stáhli.

Bojovník se v sedle hluboce uklonil a naznačil, že čerstvé jídlo je dar na znamení neutuchající úcty qar qarthovi. Mrtvole se na

zádech houpala karabina. Tamuka přijel blíž, naklonil se a vzal zbraň do ruky – málem přitom stáhl tělo z koně. Rozepnul přezku na řemeni zbraně a mrtvolu nechal sklouznout Sargovi k nohám.

„Ta je pro našeho qar qartha," řekl mimoděk. Potom upřel pozornost na zbraň. Obracel karabinu v rukou a pozorně si prohlížel každý její detail.

„Všechno se až příliš vleče," štěkl znenadání a obrátil se na hlouček klanových náčelníků a velitelů pěti umenů. V očích některých z nich viděl nevoli a zášť. Byli zhruba Jubadiho věku a jezdili s ním do bitev více než jeden celý oběh. Teď byl Jubadi mrtev a jeho jediný syn nemocný, takže jim velel Tamuka – a to se jim nelíbilo.

„Dobytek si přímo libuje v podlých léčkách," vrčel Norgua, velitel umenu klanu Černého koně. „Ztratil jsem v minulosti přes osm dvacítek mužů jen kvůli těm jejich trikům. Dva tisíce mých bojovníků tak přišlo o přímé velení."

„Chceš snad říct jen to, že si máme dávat na dobytek ještě větší pozor?" zeptal se Tamuka.

„Neradi vidíme umírat mladé, když je zabíjí hmyz, hadi, kouzla a dobyta pasti."

„To ale přesně chtějí – vystrašit nás," odpověděl Tamuka a v jeho hlase byla známka pohrdání. „Zkus se poslouchat – sobě i nám přiznáváš strach z pouhé špíny tohoto světa, z bezduchého dobytka."

Norgua zkroušeně svěsil hlavu.

„Opravdu se Norgua dobytka tak bojí?" ozval se Pauka, jeden z nejmladších velitelů umenu.

Tamuka se po něm ohlédl a musel v duchu ocenit jeho smělost.

Norgua zavrčel a jeho pravice zamířila k jílci meče.

„Děláš si z dobytka příliš těžkou hlavu," prohlásil Pauka a hledal ve tvářích ostatních velitelů souhlas a podporu. „Já jsem pro všechny je pobít a nacpat se jejich masem. Tamuka říká jen a jen pravdu: musíme je vyhubit, dokud nevynaleznou ještě ničivější zbraně a nestanou se skutečnou hrozbou. Věděl to i velký Jubadi, a proto se také vydal na sever. Pokud je dokážeme udržet na místě, kterému říkají Kev, a zničit je, zbytek se vzdá bez boje. Nechce se

jim opouštět svou zemi, a tak se tam budou snažit zůstat. Musíme na ně použít všechno, co máme, než si to rozmyslí.“

„Ale naše děla sem dorazí až tak za šest dní,“ namítl Norgua.

„Vuška Huš dokázal rozprášit yankeejskou linii i bez děl,“ opáčil Pauka a uznale se podíval na Gubtu, nového velitele umenu.

„Přes šest tisíc bojovníků umenu Vuška Huš je zmrzačeno nebo po smrti, Tamuko štítonoši,“ vmísil se do debaty Caug, náčelník klanu Kropenatého koně. „Je mezi nimi například syn mé první konkubíny.“

„A já chci pomstít jeho a všechny jeho druhy,“ řekl Tamuka v rostoucím vzteku.

„Ty ale velíš jen dočasně,“ vzpíral se Norgua. „Slyšel jsi Sarga – za pár dní bude qar qarth zdráv a rozhodne on.“

„Ty se vlastně bojíš bojovat s dobytkem, že je to tak?“ zeptal se Tamuka kousavě.

Norgua mu věnoval ponurý pohled.

„Vždyť ani nevybojujeme žádnou slávu nebo čest. Kromě toho jsme na území Tugarů. Co naše země a co Bantag? Zatímco my se honíme v zapovězených končinách, bojovníci Bantagu se směle krmí naším dobytkem. Dokonce kolují zvěsti, že karthská vrchnost se zmocnila ocelového plavidla a snaží se získat své město nazpět. Co s tím? Poslouchal jsem Jubadiho, protože to byl můj qar qarth. Teď stojím za Vukou, protože je můj qar qarth.“

„A já jsem jen štítonoš,“ doplnil ho Tamuka ironicky.

Norgua se beze slova otočil a vyrazil dolů z kopce.

„Zítra za soumraku budeme stát před Kevem.“

Tamuka se ohlédl na Muztu, který už rozvinul velký svitek s mapou. Teď na ní cosi ukazoval a něco vysvětloval kolem shromážděným náčelníkům.

„Najdi nejbližší brod, potřebujeme přejít řeku,“ štěkl na něj Tamuka a znovu přejel zrakem po velitelích umenů. Pak otočil koně a klusal zpátky k hořící vesnici. Tam seskočil, vykonal potřebu, potom se opřel o koně a pozoroval, jak plameny lačně tráví doškové střechy a dřevěné stodoly se hroutí k zemi.

Začal zkoumat ukořistěnou yankeejskou zbraň, kterou měl ještě stále v ruce, a po chvíli se mu podařilo otevřít závěr. Po několika

dalších pohybech klikou závěru si uvědomil, že je to stejná zbraň, jakou objevil u Yankeeje Schudera; zbraň, již je možno znovu nabít pouhými dvěma pohyby klikou, tedy mnohem rychleji a jednodušeji – naprosto ideální pro boj na koni.

Přeběhl mu mráz po zádech. Že by dobytek byl schopen sestrojit tak mocnou zbraň během třiceti dní, nebo že by byl dokonce schopen vybavit jí celou svoji armádu? Pochyboval o tom, ale zároveň ho to vteřinu od vteřiny více znepokojovalo. Znovu dokázali, že můžou stále přicházet s něčím novým. Copak to ti hlupáci v náčelnictvu nevidí? Norgua útok na dobytek zdržuje, prý z opatrnosti. Jen chce utíkat před tím, co nechápe, a nedochází mu, že pokud dobytek nevyhladíme co nejdřív, Yankeejové budou moci tak do pěti let vyrazit do širých stepí a vyhladit nás.

Z oblohy k němu dolehlo temné hučení. Vzhlédl a spatřil řadu oblačných plavidel s emblémem temných očí lovícího jestřába, jak pomalu letí po obloze. Dál a vysoko nad nimi se vznášel i jeden yankeejský stroj. Tamuka nějakou dobu pozoroval, jak se ženou k východu, a stále si trochu nepřítomně pohrával s klikou závěru.

„To je nový druh palné zbraně?“

Qar qarth Muzta se najednou objevil vedle Tamuky.

Ten mu zbraň ukázal, Muzta ji přijal a zvědavě si ji prohlížel – pečlivě prozkoumal vývrt hlavně i mechanismus závěru.

„Už nemusejí do hlavně cpát černý prach a po něm kulku, oboje se vloží zezadu,“ poznamenal Muzta a dal najevo jistý obdiv. „Je to precizní práce.“

Tamuka nevrle pokrčil rameny. „Takovéhle střelné zbraně jsou vždycky precizní práce.“

„Asi byla chyba, že jste před třemi dny zabili všechen ochočený dobytek – možná by někdo z mrtvých byl schopen tyhle zbraně vyrábět.“

„S nimi už jsme definitivně skončili. Naučíme se je vyrábět sami.“

Muzta se pobaveně zasmál: „Mluvíš, jako bys byl qar qarth.“

„Norgua je hlupák a každý, kdo s ním souhlasí, je ještě větší hlupák. Chci tažení proti Yankeejům dotáhnout do konce.“

„To můžeš. Bude tě to ovšem stát stovky tisíc životů tvých bojovníků.“

„Pokud je to nutná cena, zaplatíme ji,“ vrčel Tamuka. „Budeme od nich mít nadobro pokoj.“

Muzta se zaklonil a ze sedlové brašny vytáhl měch s vodou. Napil se a nabídl Tamukovi, který ale jen zavrtěl hlavou.

„Nepochybuju, že jsi toho schopen,“ navázal Muzta. „Ve tvém jednání vidím jistý smysl, což u mnoha jiných velitelů říct nemůžu. Norgua je opravdu hlupák. Pořád vzpomíná na Jubadiho a nechápe, kde je pravda – netuší, že starý qar qarth měl sotva polovinu moudrosti i přirozené autority, jaké máš ty.“

Lichotkou trochu překvapený Tamuka vyjádřil pokývnutím dík.

„Pokud dokážou vyrobit dost takových zbraní, budou pro vás mnohem nebezpečnější,“ pokračoval Muzta a znovu pohlédl na Sharpsovu karabinu. „Zvlášť když jsou tak pevně odhodláni se proti vám postavit. Nás vlastně nikdy nenapadlo, že jsou schopni takového odporu. Než jsem já najisto poznal, že to myslí opravdu vážně, stálo mě to osmnáct umenů. Považ, že bojujete za svou budoucnost. Můžete zvítězit, pokud se budeš držet svých plánů a za čím sis stál už za Jubadiho. Možná je opravdu skoro vyhladíte… ale přijdou další.“

„Kdysi se tu objevili také Yorové a Sartagové,“ připomněl Tamuka. „Ještě před dobytkem. Mezi naším lidem kolují podobné legendy jako u vás. Přišli sem světelným tunelem a naši předkové si s nimi poradili.“

„Těch ale bylo jen pár stovek a neměli čas si vyrobit zbraně. A stejné to bylo i s dobytkem, který připlul na dřevěných plavidlech a vylodil se tam, kde nedávno Yankeejové. Skoro všechny jsme je pobili během jednoho roku.“

Tamuka si najednou s nevolí vzpomněl na následovníky onoho plemene, vedené dobytčetem jménem Jamie. Po válce železných lodí ukradli železniční stroj a kamsi s ním zmizeli. Nebylo jasné, kde se vlastně usadili a jestli se pustili do výroby dalších podobných strojů.

„Víceméně s tebou souhlasím,“ řekl Muzta. „A většina mladších členů náčelnictva také. Ale můžeme chtít po bojovnících, aby se

honili za dobytkem bez nároku na čest a slávu a umírali celou škálou potupných smrtí?“

„Do boje je požene jejich hněv,“ namítl Tamuka.

„Jako vždy,“ podotkl Muzta s úsměvem.

„Ty snad nejsi rozhořčený kvůli tomu, co provedli tvým mužům?“

„Samozřejmě že jsem, ale nehodlám se nechat bez rozmyslu zabít.“

„Zítra budeme u Kevu. Tam to s nimi skoncujeme a budeme pokračovat do Romy. Potom už nám nikdo nebude stát v cestě. Nenecháme v téhle zemi kámen na kameni a všechen dobytek pobijeme. Budeme se cpát dobytčími mrtvolami, dokud nám jejich sádlo a vnitřnosti nepotečou nosem.“

Muzta jen s rozpačitým úsměvem přikývl, obrátil koně a vyrazil.

Tamuka ho sledoval, dokud mu nezmizel z dohledu, a ve tváři se mu zračilo pohrdání.

„Rozhodně s nimi budeme bojovat do posledního Tugara,“ dodal už jen pro sebe.

* * *

Andrew Lawrence Keane seděl plný dojmů na vrcholu kopce a hleděl na západ. Bylo nádherné jarní odpoledne – přesně takové, jaké ho doma vždycky lákalo, aby ukončil vyučování předčasně a vydal se na procházku borovým lesem poblíž univerzity. Horký vzduch už byl nasycený esencí přicházejícího léta – předzvěstí blaženého období, kdy býval zvyklý ulehnout pod nějaký strom a číst si knížku, dokud se ho nezmocnil spánek. Tady by mu ale k úplné spokojenosti stejně scházel jeho pes, který s oblibou dřímal vedle něho.

Uvolnil si příliš těsný límec košile, potom trochu nepřítomně sáhl pro kus sucharu namazaného nakysle páchnoucím sýrem a zakousl se do něj. Sousto spláchl douškem čaje z otlučeného plecháčku. Pat, Emil, Kal a Gregory seděli po jeho boku a s dalekohledy u očí pozorovali strhující podívanou; nevěštila vůbec nic dobrého.

Po celém západním obzoru postupovala merkijská armáda. Její jednotky byly uspořádány do šachovnicového vzoru – k jednomu umenu příslušelo deset menších útvarů o deseti řadách a stovce jezdců v každé z nich. Těch bylo zhruba pět na míli šířky válečného pole. Před nimi jela lehká jízda. Úplně v čele však byli Showalterovi jezdci, kteří neustále ustupovali a jen občas utáhli koním opratě a vyslali mezi pronásledovatele pár kulek.

To, že vedle něj sedí Kathleen, Andrewa dost znepokojovalo. Měla i s Maddie před pár dny odjet na východ, ale odsun se nakonec organizoval tak, že se velká vojenská nemocnice měla stáhnout jako poslední. Ona sama pak jeho horlivé protesty zavrhla a označila je za nemístnou protekci. Po její reakci se Andrew chytil za nos, protože by ji skutečně nejradši poslal mezi prvními s celým plukem jako ochrankou, ačkoliv k tomu nebyl žádný důvod. Trval ale na tom, že aspoň Maddie odjede do Romy napřed s Kalovou ženou Ludmilou, která ji tam předá do Tániny péče.

Vymínil si zároveň, aby Ludmila slíbila, že v případě porážky jeho vojsk se s dětmi včetně Maddie uchýlí do úkrytu ve Velkém lese. Když šlo o rodinu, měl Andrew zjevné sklony k protekcionářství a ani tahle akce nebyla vůči ostatním rodinám moc fér. Domníval se ale, že po všech těch letech služby si jeho rodina opravdu jisté výsady zaslouží. Ludmila poté dokázala, že má mateřského sentimentu na rozdávání, a slavnostně mu všechno odpřísáhla.

„Člověk si na to nakonec zvykne," špitla Kathleen a kývla směrem k obrovské mase nepřátel, jež měla jen v první řadě několik desítek tisíc bojovníků na čtyřiceti mílích a pomalu se sunula po rozlehlé pláni. „Stejně otřesný pohled je ostatně na každou armádu, nad kterou vlají zástavy," dodala a podívala se na Emila. Souhlasně přikývl.

Za nimi se ozvala rána ze čtyřliberního děla a Kathleen sebou leknutím škubla. Andrew se ohlédl. Dělo vypálilo z obrněného vozu kousek od nich a jeho posádka ho zrovna sklopila a začala s dobíjením. Od severu letěly dvě merkijské vzducholodě a právě na ně výstřel směřoval. V nastalém tichu se ve velké výšce rychle blížily a pak se od nich oddělilo šest malých černých bodů, které se s

každou vteřinou zvětšovaly. Andrew bezděky zatajil dech. Bomby dopadly na jižní úsek železnice, dvě ale nevybuchly a zbylé nezasáhly cíl přesně, takže způsobily jen minimální škody.

Lodě se začaly otáčet do protisměru a právě v té chvíli na ně protivzdušné dělo vypálilo znovu.

Před polednem se tu odehrála vzdušná bitva, v níž stál Jack s pěti vzducholoděmi proti třem nepřátelským. Každá strana přišla o jedno plavidlo, za což si Jack vysloužil Andrewovu nekompromisní kritiku. Za poslední dva měsíce se jim podařilo vyrobit pouhých devět vzducholodí. Tři ztratili v boji, jednu v bouři a jedna explodovala při zkušebním letu. Takové ztráty si nemohli dovolit, pokud chtěli díky vzdušným korábům získat dobrý přehled nad rozsáhlými vojenskými operacemi, které je čekaly.

Místo ztroskotání dvou merkijských lodí už nechal Emil uzavřít. Měl totiž podezření, že okolní vzduch je otrávený těkavými sloučeninami arsenu, které jsou v hojné míře obsažené v merkijské pohonné hmotě. Loni jeden vrak merkijské lodi explodoval a lidé, kteří ho šli prohlédnout, pak zvraceli krev, vypadaly jim vlasy a nakonec zemřeli – podle všeho právě na otravu arsenem. Od té doby platilo nařízení se vrakům nepřátelských vzducholodí zdaleka vyhýbat.

Teď se merkijské lodě dostaly hluboko za obrannou linii a jejich posádky zjistily, že drtivá většina nepřátelských vojsk i vlakových souprav s materiálem pozice opustila. Merkiům muselo být jasné, že pokud chtěli vést rozhodující boj tady, přepočítali se.

Odsun proběhl bez nejmenších nesnází. Tři a půl sboru se během čtyř dní přesunuly do Penobscotu a v Kevu už na odjezd v poslední vlakové soupravě čekala jen jedna brigáda Čtvrtého sboru. Jinak tu zůstala jen Showalterova kavalerie a pluk dobrovolníků ukrytých v lesích na severu, aby proti útočníkům vedli gerilové akce. Takových pluků bylo celkem pět a byly rovnoměrně rozmístěny na cestě od Vazimy až k východnímu břehu Sangrosu.

Další brigáda byla přidělena admirálu Bullfinchovi a měla podnikat obojživelné útoky z Vnitrozemského moře. Obě křídla a také týl nepřátelské armády měly zažít opravdu horké chvíle, než dorazí k cíli. To byl jeden ze znaků nového způsobu vedení války,

který Andrewovi moc nevoněl, ale nakonec se s ním smířil. Zapojit své síly museli i nevyzbrojení příslušníci armády a dělníci v továrnách teď byli pro obranu snad ještě důležitější než vojáci na frontě. Ostatně horda také z povinnosti bojovat nikoho nevyjímala – byla to oboustranně totální válka.

Andrew vytáhl z kabátu poslední vydání *Gates' Illustrated Weekly*, na jehož titulní straně byla Petracciho fotografie nedávných krvavých jatek. Nad ní byl cyrilicí i latinkou titulek znamenající nové volání do zbraně: „POMSTÍME SE!"

Snímek napovídal, že pokud válku prohrají, čeká je opravdu neveselá budoucnost. Andrew dobře věděl, jakými rozkazy se mají řídit vojáci gerilových jednotek, až se útočníci přeženou. Měli ušetřit merkijské děti – aby se válka nezvrhla v úplnou genocidu –, ale všichni ostatní byli považováni za vojenské cíle. S merkijskými ženami i starci neměl mít nikdo slitování a totéž platilo o koních. A vůbec už nezáleželo na tom, že se tím poruší pravidla, která platila jak na Zemi, tak i v dosavadních bojích proti hordě.

Andrew pohlédl na Kathleen a pomyslel na to, co by se asi stalo, kdyby ji zajal nepřítel. Bojovníci hordy teď musejí pocítit podobné obavy, řekl si. Ve válce, jako je tahle, jde jedině o konečné vítězství za jakoukoliv cenu. Křesťanské ctnosti musí stranou. Na řadě jsou atentáty ze zálohy, záškodnické akce a hromadné pálení mrtvých, kteří nesmějí sloužit nepříteli ani jako potrava.

Usrkával studený čaj a sledoval nespočetné zástupy merkijských bojovníků, jak postupují vstříc hradbám Kevu. Kal, jehož tvář při pohledu na obzor viditelně pobledla, právě vstal a rukou hrábl do země. Nabral hrst plnou hlíny, strčil ji do kapsy a otočil se k odchodu.

„Nemůže snést pomyšlení, že to znamená předzvěst pádu jeho lidu," poznamenala Kathleen se soucitným povzdechem, když viděla, jak se Kal s námahou škrábe do svého vagónu.

„Já už bych měl taky jít," řekl Andrew a zvedl se na nohy.

* * *

Tamuka projížděl ztichlými ulicemi Kevu. Do soumraku už nezbývala ani hodina a jeho Mlčenliví se stále ostražitě rozhlíželi po zabedněných oknech lemujících úzké uličky.

Prázdno, všude prázdno, nikde ani noha. Není to tak dlouho, co se mu zprávě z průzkumného letu vůbec nechtělo věřit – měl pocit, že se posádka vzducholodi musela šeredně přehlédnout.

Město ale bylo skutečně jako vymetené. A on sem jel celých pět dní a místo vyvrcholení války s dobytkem ho tu čekaly jen prázdné ulice a náměstí.

„Nemohou přece utíkat věčně," zavrčel Tamuka.

„Dělají to, co jim přijde nejlepší," řekl Sarg klidně. „A my máme i jiné starosti."

„Ty víš dobře, co pro nás bude znamenat, když jim dáme ještě více času."

„Proto jsem za tebou taky přišel, štítonoši," pokračoval Sarg. „Nikdy se mi moc nezdálo, jak Jubadi k dobytku přistupoval. Ale teď vidím, že to jsou démoni schopní dokonce záhadně zmizet. Třeba je za tím nějaká jejich posedlost, nebo také šílenství. Je mi jasné, co může roční zdržení způsobit."

„Může být stejně dobře dvacetileté, jak jsem se obával," opáčil Tamuka.

„Proto o tom mluvím."

Tamuka mlčky přikývl. Před úsvitem dostal zprávu z jihu, že dobytek znovu obsadil Karthu a zabil dva tisíce příslušníků tamního umenu. Potom se nepřátelé stáhli na moře a vypluli na východ. Je to patrně důkaz jejich vážných obav, že by se bojovníci Bantagu mohli rozhodnout expandovat na celé území. Tamuka to nejdřív připustil s tím, že si rozdělí produkty z továren a naturálie – ovšem až po zničení Rusi a Romy. Teď ale hrozilo, že se celý Bantag přesune na území Karthy a Merki tak zůstane izolováno ode všech zdrojů potravy a nebude mít k dispozici nic než nadvakrát zpustošenou zem.

Nic nevycházelo tak, jak mělo. Prolil krev svých bojovníků, aby konečně potrestal Rusy za jejich odsouzeníhodný čin, ale tady z nich nezůstal ani jediný, stejně jako žádný jiný dobytek. Celou hordu to velmi znechutilo, protože se všichni těšili na konečné vítězství, zítřejší bohatou hostinu a pozdější zábavný odlov zbývajících

bezmocných kusů dobytka, až armáda Yankeejů s konečnou platností padne.

Vždyť už před pětatřiceti dny měli namále, jejich armáda utrpěla drtivé ztráty a rodiny se rozprchly do všech možných končin. Teď byla jejich země prázdná.

Tamuka se chvíli rozhlížel po centrálním náměstí, potom obrátil koně a vydal se nazpět. U hlavní brány znovu upoutal jeho pozornost zvláštně vyvedený obraz.

„POMSTÍME SE“, zněl nápis nad ním – nebo to aspoň Tamukovi tvrdili ti, kteří ono podivné písmo dokázali přečíst.

Seskočil z koně a upřel zrak na opodál stojícího Sarga. „Musím si promluvit s qar qarthem o samotě,“ řekl co možná neutrálním tónem.

Sarg přikývl a pokynul Mlčenlivým, kteří se kvapným krokem vzdálili. Tamuka se pak hluboce uklonil očistným ohňům u vchodu do jurty a vešel dovnitř.

Qar qarth Vuka se zvedl z postele a vzhlédl k příchozímu. „Vyjádřil jsem se snad jasně, že chci být sám,“ vytkl mu sípavým hlasem.

„Sarg mi pověděl o tvém snu,“ řekl Tamuka s úklonou.

Vuka se na štítonoše podíval ztrápeným pohledem nemocného. „Moje horečka už pominula a infekce je zažehnána,“ řekl a s obtížemi zvedl pravici do výše Tamukových očí.

„Ještě stále nejsi zdravý.“

„A také vím proč.“

„Pročpak?“ zeptal se Tamuka.

„Je to tvoje vina.“

Tamuka zkoprněl.

„Když mě Sarg v rámci obřadu zranil,“ pokračoval Vuka, „tys mi ránu obvázal předem připraveným kusem látky. Buďto na ní, nebo na zbrani byla nečistota. Vy dva jste se přičinili o to, že mě málem zabila infekce.“

„Nesmysl,“ nenechal se Tamuka vyvést z míry. „Mohl bys mi něco říct o tom snu?“

Vuka odvrátil oči, jako by měl náhle pocit, že už toho řekl příliš. „Dnes v noci ke mně promluvil otec,“ prohlásil po chvíli váhání.

Tamukovi přeběhl mráz po zádech. Mohlo to znamenat, že Jubadiho duše neodpočívá v pokoji, případně že v říši mrtvých zjistil skutečnosti, před kterými chce živé varovat.

„Řekl mi, že tažení proti Yankeejům musíme rychle zastavit. Je třeba znovu dobýt Karthu, jinak ho obsadí Bantag, odhalí tajemství yankeejských vynálezů a obrátí je proti nám. Náš lid pak bude opravdu v úzkých, obklíčen z obou stran nebezpečným nepřítelem s nejničivějšími zbraněmi."

Tamuka se cítil čím dál víc nesvůj a jen dál mlčky naslouchal.

„Slyšel jsem poslední zprávy," pokračoval Vuka, „i když jsi usiloval o to, aby se ke mně nedonesly. Yankeejové se i s Rusy stáhli do Romy. Výprava do Romy je nelehká i pro menší hordu velikosti Tugarů, natož pro nás. Bez zajištěných zdrojů to bude přinejmenším velmi vyčerpávající. Kromě toho musíme ještě vyřídit vnitřní záležitosti, protože v bohatých jižních krajích se řady bojovníků Bantagu jistě dál rozšíří. To všechno se můj otec dozvěděl od zesnulých duší, které vidí mnoho věcí, jež ty, štítonoši, vidět nemůžeš."

„Je mi jasné, že čas Yankeejům hraje do karet," namítl Tamuka. „A proto bychom to s nimi měli skončit co nejdřív jedním mocným úderem. Dáme-li jim rok, budou silnější než kdy předtím. Musíme je zardousit, než se pozvednou k odporu. Pokud teď tažení přerušíme a teprve naši potomci se sem po jednom oběhu vrátí, namísto batolete stanou tváří v tvář obru."

Tamuka ve svém hlase tentokrát nedokázal skrýt naléhání. V duchu se proklínal, že před chvílí projevil před qar qarthem slabost.

Vuka si opovržlivě odfrkl. „Když nebudou mít nepřítele, začnou se bít mezi sebou, nebo je postihne nějaká jiná pohroma. O neštěstí není nikde nouze. Můžeme ostatně použít prudce jedovatý plyn, podobně jako Yorové. Každopádně nyní jsem qar qarthem já a nehodlám obětovat životy svých bojovníků tak neuváženě, jako to udělal Muzta. Bantag se naší pošetilosti jen směje. Už nás to tažení stálo dost. Vuška Huš je zdecimovaný a s dalšími ztrátami jsme přišli celkem o dva umeny, k tomu připočítejme stovky bojovníků předvoje padlých u mostu. Kromě toho není těžké uhodnout, že kotle, v nichž nám ženy vaří jídlo, budou brzy prázdné."

S obtížemi vstal z postele.

„To je všechno," dodal. „Zítra dohodnu s náčelníky klanů výpravu do Karthy, snad tam dorazíme před Bantagem. Necháme tady čtyři umeny, které zdejší zem úplně zplundrují; v zimě pak Rusy stihne hladomor. Nebo si myslíš, že i se zničenými příbytky tu mohou přežít? Román je ze svého území brzy vykážou, a neodejdou-li, vyhlásí jim válku. Nakonec do jednoho pomřou a shnijí. Ten osud jim ze srdce přeju; jejich rukama už nesmí zemřít ani jediný merkijský bojovník. Mnoho moudrých tvrdí, že jsou posedlí zlými démony. Dnes předložím radě svá rozhodnutí. Až dorazíme k hraniční řece, nechám rozvinout bílou zástavu a vykonám obřad, po němž teprve budu plnoprávným qar qarthem. A to bude zároveň znamenat konec všech tvých ambicí."

Udělal krátkou pauzu, během níž si významně odkašlal, a nakonec řekl: „Tamuko, už nejsi můj štítonoš. Vyberu si jiného. Někoho, komu budu moci věřit."

Tamuka stál chvíli jako opařený. Pak zasyčel: „Ty jsi ten, komu se nedá věřit. Tvůj otec tě nemohl navštívit ve snu, protože když přišel na nebesa k našim předkům, potkal tam také Mupu – tvého bratra, kterého jsi zavraždil. A ten mu řekl pravdu o hnilobě ve tvé duši. Pokud tě opravdu navštívil, tak si před tebou chtěl jen odplivnout."

Vukův úlek se rychle změnil v čirý hněv. „Stejně tak by si měl odplivnout i před tebou!"

Tamuka se po těch slovech vymrštil, povalil Vuku na zem a vyrazil mu dech. Potom mu zabořil koleno do hrudníku. Qar qarth vztahoval ruce po jeho obličeji, ale jeho bolestná grimasa prozrazovala, že paži pořádně neovládá. Tamuka oběma rukama sevřel hrdlo svého bývalého pána a koleny mu přitiskl ruce k zemi. Kdyby Vuka mohl křičet o pomoc, nejspíš by to i udělal, ale kvůli ocelovému sevření nemohl vůbec dýchat.

Bylo to až příliš snadné, pomyslel si Tamuka. Úporněji se bránila i některá dobytčata, ze kterých si umanul vytřást duši. Tady mu boj výrazně usnadnila qar qarthova nemoc. Ta by ho ostatně nejspíš taky zabila, ale i tohle je dobrá cesta.

Zatlačil vší silou palci na sokův ohryzek a po chvíli cítil, jak z těla rychle unikají poslední síly. Když potom na něj nalehl plnou vahou, Vukova ústa se doširoka otevřela a přes vyplazený jazyk se do nich z chroptícího hrdla nahrnula pěna.

Qar qarthovy oči přitom stále zíraly na Tamuku, štítonoš pocítil nutkání uhnout pohledem, ale nemohl. Na moment měl pocit, jako by ho Vukova duše stahovala s sebou do propasti zatracení.

Krční svaly oběti pak zcela ochably a poddaly se sevření. Vypadalo to, že už z ní život dočista vyprchal.

„Vždyť je mrtev!“

Ten výkřik patřil Sargovi, který právě v tom okamžiku vešel do jurty a položil Vukovi ruku na rameno.

„Vypadá to, že náš qar qarth zemřel,“ opakoval tiše, obřadně mrtvole zavřel víčka a ruce jí srovnal podél těla. Potom ji přikryl dekou.

Tamuka mezitím přešel k malému stolku, třesoucíma se rukama uchopil pohár s kvašeným koňským mlékem a pozvedl ho k ústům.

„Být tebou bych to nedělal,“ přerušil ho Sarg.

Tamuka se zarazil a prohlédl si pohár.

„Přišel jsi těsně po tom, co prohlásil, že se nedotkne žádného jídla a pití, které mu přinesu já,“ zašeptal starý šaman.

Tamuka mrštil pohárem na zem. „Takže ty jsi jeho smrt dopustil jen proto, že se tě chystal zbavit stejně jako mě?“

„Tušil jsem cosi nekalého o smrti jeho bratra a on se bál všech, kdo o tom něco věděli.“

„Jaký je vlastně tvůj názor na naši další válečnou strategii?“

„Zatím se přikláním spíš k jeho stanovisku.“

„To znamená, žes ho chtěl zabít čistě kvůli jeho moci?“ Tamukův hlas náhle potemněl. „Jen sněm Bílého klanu, do něhož patří všichni štítonoši, má právo odstranit qar qartha.“

„Žádný sněm Bílého klanu tu nevidím,“ ohrnul Sarg nos. „Takže je otázka, kdo tu může koho nařknout z vraždy. A uklidni se – už mnozí qar qarthové předtím zemřeli na srdeční záchvat.“

„Je mi z tebe špatně,“ štěkl Tamuka. „Nejde mi o moc, chci jen tenhle svět zbavit dobytka a bojovat za náš lid.“

„Ó, jistě,“ řekl Sarg se zjevnou ironií v hlase.

Potom se otočil a přejel pohledem přikryté tělo. „Protože ještě neprošel slavnostním uvedením v úřad, nemusíme nad ním truchlit třicet dní. Tři dny budou úplně stačit. Potom se můžeš dál zabývat válečnými záležitostmi.“

„Vuka nemá žádné potomky,“ připomněl Tamuka a náhle se mu těžce dýchalo.

„Dokud není rozvinuta bílá zástava a horda je oficiálně na válečné stezce, nepřipadá v úvahu svolávat sněm. To jsou tradice našich předků. Tytéž, které dosud Vukovi zabraňovaly stát se plnohodnotným qar qarthem. Ale k věci. Protože ve válce není čas na tak zdlouhavý proces, jako je volba nového qar qartha, jako štítonoš přebíráš jeho úřad.“

Sarg se poněkud teatrálně uklonil a dodal: „Skláním se před qar qarthem Tamukou.“

Tamuka si odepjal bronzový štít z pravého ramene. Chvíli ho držel před sebou a věnoval pohled rýze po kulce, která ho zasáhla během Jubadiho pohřbu.

Hulagar… Zamrazilo ho při pomyšlení, že Hulagarova duše teď krouží kolem něj a vidí všechno, včetně nitra jeho srdce.

Hodil štít Sargovi k nohám.

„A ty zůstaneš nejvyšším šamanem v Merki,“ prohlásil. „Nyní jdi a vyhlas zármutek nad Vukovou smrtí. Vyhlas rovněž, že za rozbřesku začne velká válečná porada. Za tři dny budeme pokračovat v tažení.“

Na okamžik zavřel oči, jako by chtěl z paměti vypudit Vukův pohled i myšlenku na všudypřítomnou Hulagarovu duši.

Potom rozhrnul chlopně stanu a vykročil vstříc ruměnému zárodku vycházejícího slunce.

Kapitola 6

Bylo těžké přinutit ruce, aby se netřásly. Není to kvůli nadcházejícímu testu, ujišťoval Chuck sám sebe. Přinejmenším do té míry, do jaké to zrovna šlo.

Ohlédl se přes rameno a znovu to udělalo s jeho srdeční činností divy.

„Olivie, proč nezůstaneš v krytu, než skončíme?“ zeptal se. Stále si nebyl dostatečně jistý svojí latinou.

Usmála se a zavrtěla hlavou.

„Ty jsi venku, tvoji lidé jsou venku. Nevím, proč bych já měla být uvnitř.“

Románští vojáci neúspěšně skrývali pobavené úšklebky nad jejím vzdorem i rozrušením svého šéfa.

„Nakonec nebýt mě, byla by tě při posledním testu rozsekala vrtule.“

Chuck zbrunátněl a otočil se zády. Vzpomněl si na její rychlou reakci, kdy ho postrčila a jemu to zachránilo hlavu, protože se zbrusu nová pohonná jednotka při záběhu utrhla a vyletěla přímo proti němu.

„Dobrá, už mlčím,“ zamumlal.

Pohlédl na tým dělníků, kteří očekávali jeho instrukce, a vyrazil směrem k nim. Věděl, že ho Olivie následuje – s podvečerním vánkem se k němu nesla jemná vůně jejího parfému.

Došel ke svému nejnovějšího vynálezu a se zaujetím si ho prohlížel. Jako obvykle ho první zkouška vlastního výtvoru přímo fascinovala. Tohle zařízení sestávalo ze tří tuctů kovových trubek v řadách nad sebou, upnutých v dubovém skříňovém rámu. Měly šest stop na délku a čtyři palce v průměru.

„Nejdřív to nastavíme na patnáct set yardů,“ oznámil Chuck. Ruský dělník vyšplhal na plošinu vagónu, kde bylo celé zařízení namontováno, a klikou převodu skříň naklápěl tak, aby se sklon trubek zvětšoval – ručička na stupnici nakonec ukazovala číslo 1500.

Potom zkontroloval, jestli zbraň skutečně míří na velkou bílou plachtu rozprostřenou na poli necelou míli od jejich stanoviště.

„O. K. Dejte jim signál ‚připravit‘,“ pokračoval Chuck hlasem plným očekávání.

Románský chlapec po jeho pravici zvedl nad hlavu červený praporek. Postavy u cíle zamávaly na odpověď a zmizely v těžce opevněném krytu.

Chuck se nervózně rozhlédl. Následující okamžiky prozradí, k čemu byly měsíce tvrdé práce, pomyslel si. Bude-li test úspěšný, pět set dělníků je připraveno okamžitě začít se sériovou výrobou.

„Fajn, gentlemani,“ prohlásil, „teď bychom měli trochu ustoupit.“

Všichni se stáhli do nedalekého zákopu. Chuck vylezl na vagón, vyňal z kapsy cívku provázku a navázal ho na spoušť speciálně upravené muškety. Místo hlavně měla tři tenké měděné trubky, ve kterých byly zápalnice větvící se do všech hlavní nové zbraně až k roznětkám raket.

Chuck natáhl kohoutek, opatrně na patku nasadil kapsli a pomalu couval, přičemž odmotával provázek. Dával si pozor, aby za něj omylem neškubl. Teprve když vlezl do zákopu, zlehka přitáhl, aby se provázek napnul.

Chvíli se váhavě díval na Olivii a potom jí konec provázku předal.

„Zatáhni. Pořádně,“ řekl jí.

Olivie pevně zavřela oči a nejistě provázkem škubla.

V napjaté atmosféře se ozvalo třesknutí kapsle. Po několika vteřinách ticha začal mít Chuck dojem, že se něco pokazilo. Jiskra už ale mezitím zažehla zápalnice a oheň se v čím dál širším záběru jako voda v deltě řeky blížil k raketám. Pak se rozpoutalo pravé peklo. Nezazněla sice exploze jako při výstřelu z děla, ale ze zadní stěny skříně se vyhrnula mračna dýmu, následovaná poryvem plamenů a doprovázená vysokým, uši drásajícím zvukem, který se snad dal přirovnat jen ke gregoriánskému chorálu v podání sboru démonů z nejvyšších astrálních sfér.

Z hlavní potom vylétly první rakety ihned následované dalšími – společně vytvořily na obloze impozantní dýmovou clonu. Jen dvě z

nich zřejmě nezískaly potřebnou rotaci, jedna proto vzlétla kolmo k nebi, druhá letěla několik desítek yardů při zemi a s ohlušujícím zahřměním vybuchla na jednom z nejbližších pahorků. Ostatní pokračovaly po předpokládané dráze a dokreslovaly oblouk z dýmu a plamenů, dokud jejich pohonná nálož nevyhořela a nezačaly klesat.

Ferguson a jeho lidé vyskočili ze zákopu a s jásotem se vrhli skrz hustý kouř. Když se mladý inženýr prodral oblakem vlastní výroby, vyňal si sklíčka brýlových obroučeк, jedno přiložil k oku a druhým zaostřil na bílou plachtu. Vypadalo to, že první raketa podstřelila o dvě stě yardů, což ukazovalo na vadný palník i časování rozbušky. Druhá detonovala o padesát yardů dál těsně nad zemí. Zbytek raket dopadl do oblasti zhruba stovky yardů kolem cíle a z každé hlavice vylétlo na všechny strany padesát mušketových kulí. Pahorek, na němž se před chvílí rozprostírala plachta, zmizel v gejzíru hlíny a bílého kouře. Teprve po hodné chvíli hřmění detonací utichlo a byl slyšet jásot přihlížejících.

Chuck najednou ztratil zábrany, popadl Olivii, zvedl ji ze země a rozverně s ní vykroužil několik tanečních kroků. Chtěl ji také znovu políbit, ale přepadl ho stud – a když mu pak sama dala pusu na tvář, opět bezděky zrudl.

Jakmile se kouř rozplynul, ze zákopu se k cíli vyhrnula skupina pozorovatelů. Ten, který doběhl první na místo nejpřesnějšího zásahu, kde raketa roztrhala bílou plachtu, zamával červenou signálkou.

„Dobít!“ křikl Chuck, vyndal z kapsy hodinky a měřil čas potřebný k úkonu.

Ruská posádka se vrátila do zákopu a přinesla z něj bednu s dalším tuctem raket – měly čtyři palce v průměru a byly bezmála dvě stopy dlouhé.

„Teď vyzkoušíme desetivteřinové rozbušky,“ doplnil Chuck zvýšeným hlasem.

Dobíječi a jejich pomocníci vyměnili ve špičce každé rakety rozbušku pod hlavicí. Ta byla od pohonné nálože oddělena přepážkou a v kontaktu s ní byla směs střelného prachu, pilin a včelího vosku, ve které byly uloženy mušketové kule. Všechny rozbušky měly barevné označení podle času od výstřelu rakety do

detonace, podobně jako u dělostřeleckých granátů, a daly se do hlavic instalovat celkem pohodlně těsně před odpálením. Inovací, na kterou byl Chuck obzvláště hrdý, byla střelná kapsle umístěná ve špičce rakety, díky níž mohla hlavice detonovat při dopadu, pokud by narazila na překážku ještě před aktivací časové rozbušky. Před dobitím ještě obsluha u každé rakety zkontrolovala všechny čtyři trysky. Chrlily plyny určitou rychlostí a pod určitým úhlem, aby společně udělovaly raketě rotaci. Kromě nich byla v ose střely ještě jedna menší tryska, která za letu vydávala nervy drásající hvizd. Tahle úprava vzešla ze vzpomínky na pískající rachejtle používané při oslavách a měla působit na morálku nepřítele.

Když člen obsluhy vrátil výmetnice do horizontální polohy, šest mužů je pečlivě protáhlo vytěráky. Pak do hlavní uložili nové rakety.

„K palbě připravit!“

Přicházela další důležitá část zkoušky. Chuck ustoupil do zákopu a pozoroval, jak si s celou akcí poradí poručík a desátník dělostřelectva. První voják přinesl úzké dlouhé pouzdro, položil ho za raketomet a vyňal z něj nové roznětky a zápalnice. Zatímco je vyměňoval v upravené mušketě, desátník se věnoval jejich instalaci v hlavních. Bylo zjevné, že tohle je zdaleka nejpomalejší fáze obsluhy raketometu a bude k ní třeba ještě třetího člověka.

Když vojáci skončili, postavili se ke spoušti a hlásili: „K palbě připraveno, vzdálenost patnáct set yardů.“

Seržant dělostřelectva se chopil ovládání náměru a nastavil stejnou hodnotu jako předtím.

Chuck pohlédl na hodinky a oznámil: „Tři minuty a deset vteřin.“

Snažil se, aby v jeho hlasu zazněla nespokojenost, ale v duchu ho výsledek velmi potěšil. Tahle zbraň nebyla stavěná pro rychlou palebnou podporu, měla sloužit jen k bombardování. Její vynálezce si zatím ani nebyl jistý, jestli se mu do rozhodující bitvy podaří vyrobit dost speciálního prachu a dalšího potřebného materiálu, ale dnešní test mu dodával naději.

Pokynul chlapci se signálkou, aby upozornil posádku u cvičného cíle, že se má znovu odebrat do krytu.

Když do bezpečí zmizeli i muži u raketometu, natáhl k němu další provázek. Nejradši by provedl i druhou zkušební střelbu v kompletní sestavě, ale při předchozí salvě spotřeboval téměř tři sta liber prachu a už mu nezbyly ani žádné rakety.

Jakmile vklouzl do zákopu, ohlédl se bezděky na Olivii, ale tentokrát za provázek zatáhl sám.

Po krátkém tichu začal raketomet k cíli posílat jednu raketu za druhou v půlvteřinových intervalech. Pátá se odchýlila z kurzu a skončila v lese hodný kus od cíle, předposlední vybuchla přímo ve výmetnici, která se roztrhla a zdeformovala sousední hlaveň – poslední raketa kvůli tomu zamířila ihned po výstřelu k zemi. Sprška kulí z ní vylétla sotva deset yardů od zákopu.

Chuckovi ještě zvonilo v uších, když se rozhlížel po okolí, jestli jsou všichni v pořádku. Posádka mu ale dala rozpačitými úsměvy najevo, že se nikomu nic nestalo.

„Ty tvé šílené vynálezy tě jednou zabijí," poznamenala Olivie uštěpačně, i když se jí hlas stále trochu třásl. Jakmile se kouř trochu rozplynul, vydrápal se Chuck ze zákopu a rozběhl se k raketometu. Zbyla z něj jen troska – dubový rám se skoro rozpadl, většina výmetnic byla pokroucená nebo provrtaná kulemi a jediné dvě, které zůstaly na místech, mířily pánu bohu do oken. O patnáct set yardů dál ale mezitím devět raket dopadlo na cíl nebo v jeho těsné blízkosti a vojáci se tam už radovali z úspěšné střelby, aniž měli tušení, že je testovaná zbraň zničená.

Chuckem zmítaly smíšené pocity. Výsledek zkoušky byl vlastně velmi dobrý – přes devadesát procent raket zasáhlo cíl s dostatečnou přesností a jejich účinek na bitevním poli by byl určitě zdrcující. Zbývající střely se ale vymkly kontrole, a navíc zničily raketomet – jediný na tomhle světě.

Rakety se v ostrém střetu s nepřítelem musely vypouštět ve velkých salvách, odpalování po jednotlivých kusech bylo příliš nákladné a neefektivní. Proto také Chuck testoval celou raketometnou baterii najednou. Až příliš dobře si ale uvědomoval, že tahle zkušební střelba tak jako tak porušovala mnohá Minova nařízení a Fergusona může kdokoliv nařknout z krádeže vojenského

materiálu – stejně jako z promarnění spousty času i pracovních sil na projekt s nejistou budoucností.

Chuck celou dobu v hloubi duše doufal, že všechno proběhne zcela hladce a on bude moct před Andrewem hrát s otevřenými kartami. Kdyby se to povedlo, mohl si už jen nechat schválit sériovou výrobu a nemusel by dál kout pikle a podplácet výpravčí. Podobné příjemné perspektivy se ale při pohledu na doutnající vrak raketometu rychle rozplývaly.

Vynálezce raketometu se rozčarovaně obrátil k Olivii: „Zatracená práce, já přece vím, že ta věc může fungovat bez problémů. Jenže nemáme čas ji pořádně vyzkoušet."

Celý týden před prvním testem nové zbraně strávil v továrně a úporně na ní pracoval, takže se ocitl v částečném informačním vakuu a zprávu o pádu Kevu mu přinesla až Olivie. Merkiové se mohli až k Hispánii dostat do dvou týdnů – a to pro něj znamenalo, že se ocitl v krajní časové tísni.

Podíval se zpátky do zákopu. Jeho muži se tvářili dost rozpačitě a mnozí z nich dokonce provinile – jako by za to selhání mohli oni sami. Jejich spolubojovníci na protějším kopci přitom stále ještě nadšeně pobíhali po palebné zóně, označovali místa dopadu a zkoumali zbytky detonovaných hlavic.

Chuck vložil skla zpátky do obroučeк, nasadil si brýle a přísně si změřil šéfa zbrojovky Teodora. „Zahajte okamžitou výrobu na tři směny," řekl nepříliš hlasitě, ale rozhodně.

„Vždyť ten krám pořádně nefunguje," namítl kdosi.

„Už nemáme čas si s tím dál hrát," zakabonil se Chuck. „Neslyšeli jste rozkaz? Pustíme se do toho."

Odpovědí mu byly překvapené pohledy. Někteří jeho muži možná byli i rádi, že se nenechá tak snadno zviklat neúspěchem, ale většina z nich se tvářila, jako by podle nich právě přišel o rozum.

Teodor, kterého na tenhle tajný projekt přesunul z vývoje vzdušných plavidel, k němu s vážnou tváří přistoupil. „Nejspíš se někdy část prachu dostane z pohonné nálože do hlavice," nadhodil.

Chuck trochu nepřítomně přikývl.

„Já bych zkusil celou přepážku zaletovat. Tím by se měl problém vyřešit."

„Museli bychom ale každou přepážku letovat ručně," upozornil Chuck. „O tom jsme už mluvili a shodli jsme se, že by to zabralo moc času. Něco takového si prostě nemůžeme dovolit."

S tím musel Teodor souhlasit. „Uvědom si taky, že pokud začneme s hromadnou výrobou, spotřebujeme všechen materiál, který jsme si ulili, během deseti dnů," dodal. „Potřebujeme asi patnáct tun prachu a pětasedmdesát tisíc kulí kalibru na týden. To se nám už nepodaří zatajit – vždyť v Hispánii si už teď stěžují, že nemají dost střeliva."

Chuck si povzdechl. Teď prostě nemůže s projektem vyjít na světlo – John Mina by ho bez váhání nechal zavřít.

„Za pár dní sem pozveme nějakého experta, ať si to omrkne," navrhl. „Když bude jeho posudek k světu, dostaneme, co budeme chtít."

„Sám tuhle válku nevyhraješ," namítl Teodor.

Chuck se usmál, sundal brýle a začal je leštit špinavou lněnou košilí. „Totéž jsme zažili s vlaky, vzducholoděmi, Whitwortovou puškou i tou zatracenou sharpsovkou," připomněl. „Ty dobře víš, co by vrchní velení udělalo, kdyby se o tomhle projektu dozvědělo předčasně. Prostě nemůžu dopustit, aby ho zastavili."

„Vždyť jsme všichni na stejné lodi," zkoušel ho uklidnit Teodor.

Chuck se jen potutelně usmál. „Znal jsem chlápka jménem Ripley, to bylo ještě u nás na Zemi," řekl. „Dělal do armádního zásobování jako teď John. Na podzim roku 1862 mohla mít celá naše armáda zadovky, mohli jsme mít raketomety, dokonce i kulomety, prostě všechno, na co jen pomyslíš, kdyby ten Ripley nebyl úzkoprsá omezená kancelářská krysa. Někdy mám dojem, že on a John museli mít stejnou matku."

„O tom Ripleym jsem zatím neslyšel, ale připadá mi, že jsi právě urazil generála Minu."

Chuckův úsměv se rozšířil a objevila se v něm i jistá ironie. „Nechtěl jsem ho urazit. Je to jednoduše jedna z Johnových slabších stránek. Schází nám úplně všechno a nejvíc ze všeho čas. Jeho práce je nějak se s tím vyrovnat a kvůli ní často nevidí, co dokážou naše báječné vynálezy."

„Báječné?“ zeptal se Teodor opatrně. „Myslel jsem, že od tohohle projektu jsi už chtěl upustit i ty sám.“

„Jednou jsme to načali, tak to sakra musíme dodělat. Stačí jen vychytat pár mušek.“

Teodor se znovu podíval na zbědovaný vrak. „To zní, jako bys dnešní test považoval za úspěšný.“

„Moje testy nejsou tvůj problém,“ vyštěkl Chuck.

„A co je tedy můj problém? Já se ksakru nechci dívat, jak mého představeného vedou v řetězech do vězení za krádež třiceti tun prachu a zneužití pěti set dělníků. Ostatně jen Chesus ví, co všechno jsi zatajil i mně.“

„Sežeňte koně, ať vrak odtáhnou zpátky do fabriky,“ přikázal Chuck, a aniž počkal na odpověď, ukázal Teodorovi záda.

„Chucku?“

Až teď si vynálezce raketometu uvědomil, že Olivie na něj pořád čeká, a zastyděl se, že na ni při té ohnivé debatě úplně zapomněl.

„Jsi nějaký posmutnělý,“ nadhodila.

„Promiň.“

„Pojďme se projít. Je nádherný večer.“

Chytila ho za ruku a odtáhla pryč ze stezky k továrně.

Tráva na malém paloučku uprostřed lesa jim sahala skoro do půli stehen. Olivie se najednou zastavila, protože její pozornost upoutala nádherná, orchidejím podobná květina hrající všemi možnými barvami. S rozverným úsměvem ji utrhla a zapletla si ji do vlasů.

Večerní chladný vánek byl po parném odpoledni velice příjemný. Mohutné kumuly se už na obloze rozpadaly na malé kousky a v záři zapadajícího slunce začaly růžovět. V lese se shromažďovali ptáci, aby se tu uložili k spánku. Nad paloukem jich teď létaly stovky a všichni o překot lovili hmyz – ze všeho nejvíc připomínali vlaštovky či rorýse, ale velicí byli jen jako kolibříci. Jeden z nich se zastavil ve vzduchu přímo před Olivií a jako by si ji měřil pohledem. Po několika vteřinách zase odletěl.

Olivii ten opeřenec neobyčejně zaujal. „Takové ptáky jsem u nás v Romě nikdy neviděla,“ podotkla.

„Jejich původ asi nebude pozemský," odhadoval Chuck. Stromy na palouku se sice hodně podobaly pozemským, stejně jako některé květiny, ale další živé bytosti ze Země rozhodně nepocházely, ať to byli hadi, ptáci, sladkovodní velryby a samozřejmě Merkiové a příslušníci dalších hord. Chuck dřív často slýchal o Darwinovi a o jeho teorii vedl se spolužáky i učiteli bouřlivé diskuse. Teď by ho docela zajímalo, co by asi řekli na zdejší pozoruhodnou přírodu.

Když přešli palouček, chtěl se Chuck otočit a zamířit za svými povinnostmi. Olivie ho ale táhla za ruku dál do lesa, kde hustě rostly vysoké borovice.

Chuckovi se bezděky rozbušilo srdce. „Za hodinu odjíždí vlak do Romy," upozornil Olivii. „Musím ho chytit, abych byl včas v Hispánii. A ty bys měla jet taky."

„Zůstávám tady," zašeptala.

„Cože?"

„Zařídila jsem si, abych tu mohla zůstat. Právě proto jsem nedávno jela do Romy – chtěla jsem to domluvit s Marcusem a mým otcem. Copak nevidíš, jaké obtíže kvůli tobě překonávám? A ty mě teď chceš poslat zpátky."

Naoko nahněvaně zavrtěla hlavou, trochu si tím rozcuchala dlouhé vlasy a kolem se začala šířit vůně levandulového parfému.

„Ale kde budeš spát?" namítl Chuck. „Všechny ubytovny jsou nacpané k prasknutí."

„Ve tvém pokoji přece."

Na to Chuck nenašel odpověď a mimoděk o krok ustoupil.

Sotva znatelně se usmála, sáhla si na rameno a rozepnula jedinou přezku na své tunice. A ta se svezla až k pasu.

„Můj bože," vypravil ze sebe Chuck.

Beze slova si svlékla i sukni a tentokrát už pobavený úsměv neskrývala, když viděla jeho zaražený pohled.

„Olivie, chápej, musím přece stihnout ten vlak," snažil se Chuck.

Místo odpovědi k němu přistoupila, vzala ho za ruku a přitiskla si ji na levé ňadro.

Chuck se rázem přestal ovládat, pevně je stiskl a měl pocit, jako by mu srdce mělo každou chvíli vybouchnout. O takové chvíli snil už hodně dlouho, ale tam v Mainu mu ji žádná dívka nedopřála.

„Líbej mi bradavky," špitla mu do ucha vášnivě.

Poslechl, ale zároveň čím dál víc tonul v rozpacích.

„Ty se nějak třeseš," zahihňala se Olivie.

„A divíš se?"

„Já tě přece miluju, Chucku," zašeptala. „Toužila jsem po tobě od prvního setkání."

„Já po tobě taky," přiznal konečně.

„Oba dobře víme, že nám už moc života nezbývá," řekla Olivie. „Tak bychom si ten zbytek měli hezky užít, ne?"

Takové řeči bral Chuck trochu jako lístek do pekla. Neměl rád podobné poraženecké proslovy, které byly navíc v rozporu s vírou. Ale její slova měla jistou logiku a její nahé tělo zase živočišnou sílu, která ho dostala na kolena.

„Ale… já nestihnu ten vlak," pokoušel se chabě bránit.

Olivie se na něj upřeně zadívala: „Ty jsi ještě panic, nemám pravdu?"

Stud ho přemohl natolik, že jen mlčky a skoro nezřetelně přikývl.

„V tom případě neměj starosti," zasmála se Olivie. „Můžeme se pomilovat a ty ten svůj vlak pořád ještě krásně stihneš."

* * *

„Právě jsme dostali rozkaz!"

Vincent Hawthorne přestal plísnit velitele pluku a ohlédl se na ruského kurýra, který tryskem cválal přes cvičiště a mával kloboukem jako šílený. Zarazil až těsně před Vincentem, rychle seskočil z koně a podával mu nějaký papír.

Ten si ho přísně přeměřil: „Vojáku, vyprošuju si, abys zprávy o rozkazech shora vytruboval už předem. Nemusí je slyšet celá armáda. Uděláš to ještě jednou a budeš do smrti měnit kbelíky na splašky a výkaly ve vojenské nemocnici."

Na reakci Vincent nečekal, otočil se ke kurýrovi zády a začal rozlepovat obálku. Jeho nejbližší podřízení by mu nejraději nahlíželi přes rameno, ale nikdo z nich si to nedovolil ani náznakem.

Za chvíli se k nim Vincent otočil sám a na tváři měl úsměv. „Je to rozkaz od plukovníka Keana," oznámil. „Šestý a Sedmý sbor se dneškem stávají součástí Armády republik. Do čtyř dnů máme být v Hispánii a zaujmout místo v obranném postavení."

Jakmile to řekl, otočil se a odešel.

Jeho slova ve vojácích roznítila oheň nadšení – byli rádi, že mají za sebou každodenní úmorný výcvik.

Vincent se už ale o jejich pocity nestaral, protože mu právě přijížděl vstříc Marcus. „Už se mi to taky doneslo," řekl místodržící, sotva sesedl z koně.

„Pořád nám ještě schází čtyři tisíce mušket a jenom třetina obou sborů je vyzbrojena novými springfieldy," namítl Vincent. „Navíc máme k dispozici jen část dělostřelectva. V rovném boji budou tihle hoši nahraní."

„Jsou to dobří vojáci," řekl Marcus a rozhlédl se po cvičišti. „Naše divize spolu s vaším Čtvrtým sborem si při odrážení merkijských drancířů na jižní hranici vedly skvěle, stejně jako Pátý sbor. Tihle to zvládnou také, mají přece slušný výcvik."

Vincent za kompliment poděkoval jen sotva zřetelným pokývnutím hlavy. „Slyšel jsem, že jednomu sboru hodláš velet osobně," nadhodil téma, které se mu od včerejšího večera honilo hlavou.

„Chci se prostě zúčastnit konečné bitvy proti Merkiům," potvrdil Marcus.

„Máš přece na jihu na starosti deset tisíc mužů, kteří brání hordám v drancování, a k tomu milice tady v Romě, v Brindusii, Capri a Metapontiu. Myslím, že to je zodpovědnosti až až."

„O tyhle jednotky se může postarat můj zástupce. Oba víme, že u Hispánie půjde o všechno. Pokud Hispánie padne, padneme my všichni."

„Znám oba zdejší sbory lépe než ty," opáčil Vincent. „Přece jsem je vycvičil."

„A teď je chceš vést do bitvy sám?"

„Přesně tak.“

„Možná toho víš hodně o jejich výcviku, ale nezapomeň, že jsem byl místodržící jejich kraje dřív, než vůbec slyšeli o vás nebo o Merkiích. A to znamená víc, než si myslíš. Až přijde čas bojovat, jsem připravený ujmout se velení Sedmého sboru.“

„Podobné problémy jako já musel se svými vzpurnými generály řešit Lincoln,“ opáčil Vincent.

Marcusovi se zježily chlupy na krku – s takovou urážkou se dosud nesetkal. S rukama křečovitě spojenýma za zády chodil hodnou chvíli kolem dokola jako lev v kleci, aby se aspoň trochu uklidnil.

„Co to s tebou sakra je?“ zeptal se nakonec dotčeně.

„Chci tu bitvu vyhrát. Mít jistotu, že ji vyhrajeme.“

„Nechť tě všichni bohové proklejí,“ zahřměl Marcus.

„Stačí jedna chyba,“ upozornil Vincent. „Jedna zatracená chyba a šest měsíců výcviku, třicet tisíc mužů a možná i celá válka o přežití lidstva půjdou do kopru.“

„Aha, já tedy dělám chyby. A ty je neděláš?“

„Není to úplně přesné, ale tak nějak.“

„Já si to nemyslím. Nejsi nic než zvlčilé štěně. Viděl jsi už příliš mnoho bitev, ještě víc krve, a kvůli tomu všemu jsi skoro přišel o duši. Sám sebe ale patrně pokládáš za Martovo převtělení.“

„Cesta od píky až k mojí nynější pozici byla zpropadeně trnitá,“ podotkl Vincent.

„Myslíš, že ta moje vedla růžovým sadem?“

„Mnozí by asi řekli, žes to zase tak těžké neměl.“

„Vedl jsem zdejší lid dřív, než ses vůbec narodil,“ zavrčel Marcus. „Když mi bylo deset, díval jsem se, jak mého nejlepšího přítele a mnoho dalších dětí odtáhli na tugarskou hostinu. A můj otec s tím jako místodržící nemohl vůbec nic dělat. Ve třiceti jsem už jako místodržící viděl umírat tři sta tisíc lidí. Když mi bylo padesát, bál jsem se, že něčeho podobného budu svědkem znovu, ale naštěstí jste přišli vy a Tugary rozdrtili. Vím stejně dobře jako ty, že pokud Merki neporazíme u Hispánie, zemřeme úplně všichni. Tak si tu přestaň hrát na nejotrlejšího z otrlých a mě považovat za útlocitnou babu. Nebuď směšný.“

Vincenta popadl takový vztek, že se mu sevřelo hrdlo a roztřásly ruce. „Celý můj suzdalský pluk padl, když jsme tě loni museli chránit před tvým vlastním senátem a armádou!“ dostal ze sebe.

„Nezbývá mi než připustit, že chyba byla na naší straně,“ odpověděl Marcus překvapivě klidně a dokonce se usmál. „Ale synu, chceš toho od sebe moc a bereš na sebe příliš mnoho zodpovědnosti. Tvá ctižádost tě zabije. Už jsi zabil i část sebe sama. Zkus si představit, jak tam stojíš docela sám a posíláš deset tisíc mužů bez mrknutí oka na smrt.“

„Nejsem tvůj syn.“

„Dobrá, tak generále. Bože, záleží na tom?“ Marcus přistoupil blíž k Vincentovi, chtěl mu položit ruku na rameno, ale na poslední chvíli si to rozmyslel. „Mluvím k tobě jako přítel,“ pokračoval. „Bydlíme ve stejném domě. Denně slýchávám smích tvých dětí, který mě hřeje na srdci. Teď už nemám žádnou rodinu kromě té tvojí. Slyším tvou ženu plakat, když ji nejdřív zbiješ a potom se opiješ, abys mohl usnout. Byl jsi jiný, než zaútočili Karthané. Teď tě sužují temné myšlenky, ale ve skutečnosti se ještě dokážeš smát a být šťastný, jen o tom nevíš. Byl jsem kdysi schopný celé hodiny naslouchat tvému snění o tom, jak by měl svět vypadat. Nebyl to ani Andrew, ani Kal, ale ty, kdo mě přesvědčil o tom, že tví lidé jsou důvěryhodní. Byls to mnohem spíš ty sám než celá vaše armáda, kdo mě naučil, že se hordám dá úspěšně bránit. Taky jsi kdysi dovedl přiznat chybu.“

Začínaly ho přemáhat emoce, a tak se na chvíli odmlčel.

„Právě jsi řekl, že nejsi můj syn. Víš dobře, že ten můj zemřel na neštovice předtím, než jste přišli a vysvětlili nám, co je to očkování. Pak ses ale stal mým synem ty a tvé děti jsou mými vnoučaty, takže si dovoluju k tobě mluvit jako k synovi.“

Vincentovi se náhle vybavily děsivé vzpomínky: na Merkie umírajícího na kříži, na Něpru přehrazenou mrtvolami a neznámé vojíny, kteří mu zesnuli v náruči, na hrůzu z Tugarů řítících se na zteč, na prvního nepřítele, kterého zabil a jenž se pak válel na dlažbě novrodského náměstí. Proboha, co se to se mnou najednou stalo, pomyslel si.

Ruce se mu viditelně třásly a začala ho přemáhat touha něčeho se napít. Emerson si troufal tvrdit, že všechny živé bytosti spojuje síla lásky, před níž temnota a zlo ustupují. Ti, kdo ho o něčem takovém přesvědčovali, by měli zavítat na tenhle svět, aby mu něco takového ukázali. Cítil odpor sám k sobě a potřebu se vyzvracet. Sice nebyla jeho oblíbená hodina – dvě po půlnoci –, bylo poledne a před ním právě cvičili vojáci –, ale neměl moc daleko k alkoholickému blouznění.

Celý pobledlý a rozechvělý soustředil pohled na Marcuse.

„Sedmý sbor je tvůj," zašeptal. „Ale chraň tě bůh, jestli zemřou a nevezmou s sebou odpovídající počet bojovníků Merki."

Otočil se a odešel. Už neviděl, jak se na Marcusově zasmušilé tváři znovu objevila zlost.

* * *

Qar qarth Tamuka tiše seděl a kochal se září požáru kolosálních rozměrů.

„Nu, je to adekvátní pohřební oheň pro Jubadiho syna," prohlásil právě přicházející Sarg a uznale pokýval hlavou.

Ohnivé inferno sálalo tak intenzivně, že se koně vzpínali, ačkoliv byli od plamenů dál, než dolétne šíp z dobrého luku.

Obřad byl poměrně jednoduchý. Sarg radě předložil argument, že Vuka se ještě vlastně nestal qar qarthem, a tím zkrátil dobu truchlení na tři dny. Vukovo tělo pak položili na máry na centrální náměstí v Kevu a lukostřelecký umen zasypal město zápalnými šípy. Před rozbřeskem dorazila také děla a přispěla svou troškou do pekelného mlýna. Teď už oheň konzumoval celý Kev, plameny sahaly stovky stop nad střechy a sloupec kouře možná i několik mil. Takovou podívanou bychom si měli dopřát po každém dobytí dobytčího sídla, pomyslel si Tamuka.

Chvíli si pohrával s nápadem poslat bojovníky zpátky ničit města, která nechali za sebou – hlavně Suzdal –, ale rozmyslel si to. Budou se ještě možná hodit při boji s Bantagem, až bude nynější tažení u konce. Vypálení města jménem Kev jim zatím musí stačit.

Jakmile už ale v nějakém sídle nebude pro dobytčí otroky žádné využití, nahrnou je vždy na náměstí a tam je pro potěchu duše upálí zaživa.

Ty tři dny povinného zármutku byly docela zajímavé. Vukova smrt nevyvolala v řadách bojovníků bůhvíjaké truchlení, což naznačovalo, že Jubadiho vliv už pomíjí. Ustanovení Tamuky novým qar qarthem se ale stejně neobešlo bez obtíží. Roaka, zkušený qarth klanu Rudého koně, představoval pro Tamuku jisté úskalí na cestě k moci, protože právě on se zastával myšlenky na návrat a odražení Bantagu. Ještě k tomu se pak Sarga vyptával, jak přesně Vukův osudný záchvat vypadal. Když pak Tamuka procházel ležením a sledoval tváře náčelníků a velitelů, neviděl v nich moc nadšení – jako by se už pochyby roznesly po celé hordě. Většinu z nich navíc znepokojovala celá současná situace – byli hluboko na cizím území, ztratili svého dlouholetého vůdce a jeho potomek ve funkci nevydržel ani dva měsíce.

Teď je po více než padesáti oběžích povede štítonoš.

Tamuka se v duchu usmál. Všichni Jubadiho bratři zemřeli a nenechali žádné potomky. Měl sice několik vzdálených příbuzných, kteří si mohli dělat nárok na sedlo a meč qar qartha, ale jejich volba mohla nastat až po rozvinutí bílé zástavy míru nad zlatou jurtou vůdce. Byl to zvyk z dávných dob, kdy se klany pojily v hordy a tmelila se jejich kultura, kdy vyhlášení války znamenalo okamžitý konec vnitřní rivality, protože jinak by byl se všemi konec.

Zatím se ale nikdo z nich nesetkal se štítonošem, který v sobě objevil *ka*, své já – vůdce, a rozhodl se to naplno projevit.

Tamuka si byl jistý, že mladší členové náčelnictva, bojovníci s otevřenou touhou po slávě a skrytou rozvahou, budou jeho silnou podporou, díky níž se bude držet nad vodou. A může uplynout ještě mnoho dní, než přijde čas rozvinout bílou zástavu.

Vyšvihl se na koně a pomalu vyrazil na kopec, kde ho čekalo náčelnictvo. Sarg už byl na místě. „Jako nejvyšší z šamanů hordy Merki prohlašuji po odchodu Vukovy duše jeho štítonoše Tamuku novým qar qarthem," pronesl.

Někteří členové shromáždění kývali hlavou, jiní předstírali nezájem, Roaka a jeho družina se pohrdavě ušklíbali.

„Něco takového se nestalo od smrti Zorgaha v době, kdy dopadl velký oheň a celá zem se třásla.

Jeho první konkubína zemřela s ním, dřív než stačila porodit jeho syna. Je to ale v souladu se zvyklostmi našich prapředků, a proto se tak musí stát, než nastane mír. Teprve potom se v období sněhu sněm Bílého koně usnese, kdo bude naším dalším qar qarthem.“ Sarg vyzývavě přehlédl všechny přítomné. „Hodlá snad někdo z náčelnictva zpochybnit tato slova a stvrdit svůj názor krví?“

Tamuka klidně čekal, jako by ho celé dění vůbec nezajímalo.

Roaka se zavrtěl a podíval se na své přívržence. „Nedychtím rozpoutat krvavý svár mezi námi, ctihodnými bojovníky s vyššími cíli, než je moc. Jen proto mlčím.“ Když postarší qarth domluvil, bodl koně a chtěl sněm opustit.

„Můžeš mluvit. Respektuji tě jako dlouholetého Jubadiho přítele,“ reagoval Tamuka na jeho umírněné jednání. V jeho hlase zazněla nejen velkorysost, ale i jistá úcta.

Roaku jeho reakce vyvedla z míry. Vrátil se a uznale se v sedle uklonil na znamení díku.

„Tato válka pro nás nemá žádný význam,“ řekl. „Nemá nic společného se ctí, slávou, ani s tradicemi. Jen ztrácíme čas na území Tugarů, pro nás ostatně příliš malém.“

Po těch slovech si většina qarthů neodpustila posměšně pohlédnout na Muztu, který seděl trochu v ústraní a celý sněm jen pozoroval.

„I když uvážíme Jubadiho optimistické předpoklady,“ pokračoval Roaka, „musíme v případě války se vzpurným dobytkem počítat se ztrátou nejméně třiceti tisíc bojovníků. Nejraději bych dobytčata nechal dál hnít tady v chladnu a temnu – svět je dost velký a my máme ještě dost práce s Bantagem. Jel jsem sem bez námitek, protože to byla vůle mého vůdce a dobrého přítele. Ten je nyní mrtev a duše jeho syna už je na cestě za ním.“

„Jestliže dobytek krutě nepotrestáme za zavraždění Jubadiho, za tento nejodpornější z odporných skutků, budeme Bantagu jen pro smích a naši potomci na nás budou vzpomínat s opovržením,“ opáčil Tamuka. Když se ze sněmu ozvalo souhlasné mručení, spokojeně se usmál.

„Toto bude válka, jíž se pomstíme," řekl zvýšeným hlasem Gubta, nový velitel umenu Vuška Huš. „Třetina mých bojovníků je po smrti, včetně mého předchůdce a mého staršího bratra. Další třetina jsou buď mrzáci, nebo nevyléčitelně nemocní. Nezakusím klidného odpočinku, dokud se nenapiju krve z Keanovy lebky a neskropím jeho zuhelnatělé ostatky močí. Pokud se rozhodnete jinak, pojedu na východ sám a budu Yankeeje bít, dokud budu schopen boje. Budu si přitom jistý, že mí předkové žehnají mému počínání a dští oheň hněvu na mé nepřátele."

Po těch slovech vytáhl Gubta svůj meč, řízl se do ruky a zvedl ji nad hlavu na znamení krevní msty.

Pozitivní ohlas mezi přítomnými sílil. Mnoho z nich tasilo meče a po jeho vzoru stvrzovalo jeho slova. Byli rozhodnuti buď přísahu dodržet, nebo zemřít při jejím naplnění. Tamuka ucítil, že přišla jeho chvíle; také se řízl mečem do předloktí a popojel ke Gubtově boku. Velitel Vuška Huše se kvůli poctě, jaké se mu dostalo, celý rozzářil, naklonil se a vysál Tamukovi trochu krve z rány.

Teď už dávali najevo souhlas s Tamukou skoro všichni.

„Slibuji vám, že vás nepovedu jako štítonoš, ale jako válečník vedený svojí *ka,*" prohlásil. „Chci se pomstít za Jubadiho, umen Vuška Huš a zavazuji se přinést smrt Keanovi a všemu dobytku, jež se opovážil zvednout hlavu ze špíny země, ale i jejich původu a osudu. To slibuji na svou krev a jsem Gubtovým bratrem v krevní přísaze."

S živelnou lačností oplatil Gubtovi jeho gesto. Jejich porozumění přerostlo téměř v jakousi symbiózu.

Pro Sarga nebylo nijak těžké zajít pár hodin před rozbřeskem za Gubtou a říct mu o smrti jeho bratra, která vyžaduje pomstu. Potom stačilo doplnit, že proto nemůže stažení hordy připustit a musí ji zburcovat k činu. Gubta nebyl dost bystrý, aby intriku prohlédl, a do rozbřesku se mučil vzpomínkou na milovaného bratra a také myšlenkou, že se nikdy nedostane na nebesa, pokud ho nepomstí. Bylo to docela jednoduché, protože Gubta sebou nechal manipulovat poměrně často a snadno.

Brzy mělo rány na pažích celé náčelnictvo a všichni jako jeden muž volali po pomstě a rozdrcení dobytka. Beze cti a bez přátelských pout v boji a v krizových situacích není přece důvod žít.

Takže jediné, co Tamuka potřeboval k získání moci, bylo znát tradice a vyložit je tak, aby vyzněly v jeho prospěch.

Gubta se vzepjal na koni, zamával mečem nad hlavou a vydal hrdelní válečný řev.

Tamuka pohlédl na Roaku, který klidně seděl v sedle a lhostejně pozoroval ostatní.

„Nevidí se tak často, že by štítonoš složil krevní přísahu," utrousil Roaka. „Máš následovat svou *tu*, která ti takové emoce nedovolí."

„Teď jsem qar qarth."

„Ještě jsi neobdržel qar qarthův meč a já jsem dosud nedomluvil."

„Tak mluv."

„Pochybuji o Vukově smrti."

Když všichni velitelé a náčelníci slyšeli, o čem nejeden z nich tajně spekuloval, jako mávnutím kouzelného proutku rázem ztichli.

Tamuka si povzdechl a ohlédl se na obří oheň, který ještě stále trávil město i s tělem, které se zavázal chránit.

„Jsi ochoten přísahat na svou krev, že zemřel skutečně tak, jak nám šaman oznámil?" nadhodil Roaka. Sněmem projela vlna nevole.

„Víš přece, že Vuka zavraždil svého vlastního bratra, který by zřejmě byl qar qarthem místo něj," řekl Tamuka.

„Na to neexistují důkazy," zavrčel Roaka rozhořčeně.

„To vím," odpověděl Tamuka skoro neslyšně. Pozorně si prohlédl tváře všech přítomných, než pokračoval. „Veden svou *tu* nahlédl jsem do jeho duše a poznal krutou pravdu." Jeho hlas zněl jakoby z velké dálky, možná ze světa duchů, a oči mu žhnuly jasným plamenem. Několik členů sněmu uhnulo před jeho pohledem, protože štítonošova schopnost nahlížet do duší byla všem dobře známá. Bylo to pro mnohé možná ještě nepříjemnější než zjištění, že ten, kdo je měl vést, se v minulosti dopustil tak hanebného činu.

„Vuka zavraždil bratra Mupu té noci, kdy se potopila ocelová loď. Byl jsem tam já i Hulagar a oba jsme do jeho duše viděli."

„Dozvěděl se to i Jubadi?“ optal se Roaka.

„Ne.“

„Proč ne?“

„Protože Vuka byl jeho jediný potomek. Kdyby se mu narodil ještě jeden syn, Hulagar by mu pravdu vyjevil. Vuka zabil svého bratra, svou krev, a lhal, když se ho ptali, jak Mupa zemřel.“

„Ty si troufáš tvrdit něco takového, i když se Vukova duše vznáší někde nad námi?“

„Nejen to,“ odvětil Tamuka a vzhlédl k ohromnému sloupu kouře. Jeho hlas výrazně zesílil a přešel do ostřejšího tónu. „Pronáším to jako přímé nařčení!“

Sněm teď nevydal ani hlásku.

„Navíc to byl on, kdo nám prohrál začátek téhle války. Byl to on, kdo na nás upozornil tím, že vjel do dobytčího města jménem Roma. Dobytek se pak začal bouřit a uprostřed rebelující masy zahynul nejmladší z bratrů. Ztratili jsme Romu a s ním i možnost vyhrát válku bez toho, aniž bychom se museli vydat do severních končin. Teď hladovíme tam, kde jsme vůbec nemuseli být. Vuka byl nejen vrah, ale i hlupák. Kdyby měl Jubadi ještě jiného potomka, svolal bych sněm a dozajista by byl qar qarthem zvolen on.“

Utišil se a čekal na odpověď.

Roaka sebou v sedle znepokojeně zavrtěl. „Vuka byl nicméně legitimní qar qarth. Znovu se ptám, jsi-li ochoten přísahat na svou krev, že ses na jeho smrti nijak nepodílel.“

Tamuka na něj upřel přísný pohled. Silný vítr najednou přivál od hořícího města cár hustého dýmu, který vytvořil během chvil čekání na qar qarthovu odpověď náležitě dramatickou kulisu. Když se kouř rozplynul, blýskla se vzduchem Tamukova čepel a na jeho předloktí se objevila další rána.

„Přísahám při své krvi,“ řekl rozhodně.

Roaka jako by ani nevěřil tomu, co vidí, ale zůstal v klidu. „Hleď, Hulagare, spolu se svými předky a předchůdci, na Tamukovu krev a slyš jeho slova,“ pronesl.

Tamuka vzhlédl k obloze, na níž se stále vznášel kouř. Cítil podivný chlad, kterým mu jeho svědomí připomínalo Hulagarovu přítomnost. Na poznámku reagoval jen tichým zamručením a

sledoval, co na to říkají ostatní. Většina z nich zadumaně pokyvovala hlavou a dávala najevo buď nesouhlas s Roakou, nebo rovnou souhlas s Tamukou. Ostatní se nevyjádřili a vypadali, že jsou ještě pořád uchváceni hořícím městem.

„Chce tu ještě někdo promluvit?“ zeptal se Sarg.

Nikdo se neozýval, a tak šaman přistoupil ke svému koni a z pochvy vytáhl meč – putovní odznak vůdce celé hordy. Tamuka mezitím sesedl z koně.

„Meč qar qartha Tamuky,“ prohlásil Sarg a zvedl zbraň vysoko nad hlavu. Jeho hubená paže porostlá šedivými chlupy se lehce třásla. „S ním svěřuji do rukou Tamukových úřad qar qartha, než se v čase sněhu rozvine bílá zástava.“

Tamuka se pro meč natáhl a pevně ho sevřel. Všichni qarthové pak k němu jeden po druhém přicházeli. Každý se mu uklonil a čepel meče políbil. Roaka počkal jako poslední a snažil se neprojevovat žádné emoce.

Když i on políbil vůdcovskou čepel, vrátil se Tamuka ke koni, nasedl a s mečem nad hlavou ho pobídl do trysku. Ozval se vysoký tón narg a nový qar qarth zamířil do strmého svahu. Projížděl klečí i mlázím, aniž zpomalil. Zastavil se až na vrcholku, pod cimbuřím vojenského opevnění. Naskytl se mu impozantní pohled nejen na hořící Kev, ale i na šachovnicově uspořádané umeny hordy připravené vzdát mu hold. Zvukovou kulisu tvořily s nargami i hlasité údery meči o štíty a sborový řev: „Tamuka, Tamuka, Tamuka qar qarth!“

V několika vteřinách se kolem něj shromáždilo celé náčelnictvo a před všemi bojovníky mu úklonem v pokleku projevilo úctu.

„Všichni víte, co je nyní třeba udělat!“ překřikoval Tamuka svůj lid. „Pojedeme na východ a nezastavíme se před ničím, dokud se – podle Gubtových slov – nenapijeme krve z Keanovy lebky, dobytčí města nebudou v troskách, naše ústa nebudou přetékat jejich tukem a žaludky praskat.“

Náčelníci ho podpořili a sami burcovali masu bojovníků.

Tamuka se mezitím obrátil na Roaku: „Ty ode mne dostaneš zvláštní úkol.“

Roaka se zatvářil podezíravě.

„Tři umeny tvého klanu pojedou i s ženami a dětmi zpět do Karthy, znovu ji dobudou a osídlí, ať už tam narazí na dobytek, nebo na Bantag," pokračoval nový qar qarth.

Šokovaný Roaka se nezmohl na odpověď.

„V této věci máš mou důvěru," doplnil Tamuka rozkaz lehce ironickým komplimentem.

Roaka stále ještě nevěděl, jak má reagovat, a tak jen konsternovaně přikývl.

Tamuka pak pohlédl na Sarga. Ten se škodolibě zakřenil, aby tím dal najevo svůj souhlas. Byl to mimořádně chytrý tah a nejlepší způsob, jak odstranit Roaku jako jedinou překážku z cesty. Navíc to zajistí jižní hranici jejich území, a kdyby se Roaka pokusil vzepřít jeho rozkazu, byl by sesazen vlastní klanovou radou. Tamukovy síly se tím sice oslabí na pětatřicet plných umenů, ale to je podle všeho pořád víc než dost.

Qar qarth se schlíplému Roakovi nemínil dál věnovat. Sledován celou hordou ukázal mečem k východu.

„Vyrážíme!"

* * *

„Admirále?"

Bullfinche vytrhlo oslovení z hlubokých myšlenek. Ohlédl se na Elazara, vyslance z Karthy.

„Myslím, že hoří Kev," řekl smutně a ukázal na černý dým ve vzdálenosti zhruba čtyřiceti mil.

Elazar mlčel.

„Bylo to nádherné město. Líbilo se mi možná ještě víc než Suzdal. Jeho katedrála byla zřejmě nejstarší v celé Rusi. Taky se říká, že právě tam se Rusové před tisícem let objevili na tomto světě. A teď je to všechno pryč."

„Ale historie v povědomí národa zůstane," podotkl Elazar. „My, Románi a Rusové, vy Yankeejové, Konstanové a Mayové, Číňané na východě, prastarý národ v povodí Nilu na území Bantagu, každý zdejší národ si vzal něco ze světa, který kdysi dávno opustil. Podle

mě to značí, že původ máme společný a měli bychom se všichni spojit v boji proti hordám.“

Bullfinch ochotně souhlasil, ale doplnil ho námitkou: „Ten váš Hamilkar se přece odtrhl. A to mu Andrew nabízel spojenectví i po tom, co se proti nám postavil. Poskytli jsme útočiště čtyřiceti tisícovkám vašich lidí. A on nám za to ukradl parník spolu se spoustou galér a vrátil se do Karthy.“

„To město se mu ale podařilo osvobodit od Merkiů.“

„Nicméně porušil dohodu,“ štěkl Bullfinch hněvivě.

Elazar rozhozenýma rukama naznačil, že je na straně svého pána: „Řekněte, admirále, kdyby to byli vaši lidé, co byli zmasakrováni při qar qarthově pohřbu, zachoval byste si chladnou hlavu?“

„Pořád bych měl na paměti naši nejvyšší prioritu – nad nepřítelem, jako je Merki, můžeme zvítězit, jen když budeme držet pospolu.“

Elazar se usmál. „Věříte skutečně tomu, že byste v tu chvíli myslel na nějaké priority?“

Bullfinch na to nemohl přímo odpovědět, protože věděl, že musí jednat z funkce vrchního velitele Námořnictva Republik, ne jen za sebe. Fotografie z jatek ale viděl a utkvěly mu v paměti, to si musel přiznat.

„Jak už jsem vám řekl, byl jsem vyslán v naléhavé věci a neposlal mě můj pán,“ navázal Elazar. „Hamilkar byl přesvědčen, že bez dostatečně rychlého jednání bude obyvatelstvo Karthy odsouzeno k záhubě. I v téhle chvíli se pět umenů Bantagu oddělilo od zbytku hordy a táhne na Karthu – chtějí zbraně a zásoby. Pro Hamilkara nebylo zase tak těžké se všemi posilami zbavit město jednoho překvapeného umenu. Proti pěti dobře připraveným umenům je to však něco úplně jiného. Můj pán má jen jednu loď a možná dvacet děl. Továrna jich může poskytnout dalších dvacet a několik stovek ručních zbraní. To je všechno, co máme. Prachárna je navíc mimo město a stále ji kontroluje Merki.“

„Rozumím. A vy máte kuráž se vrátit a žádat mě o pomoc.“ Bullfinch ukázal na pásku překrývající jeho pravé oko. „Ztratil jsem

ho v loňské válce – je to práce šrapnelu z vašeho děla. Skoro nemůžu uvěřit, že teď tu přede mnou stojíte s prosíkem.“

„Neměli jsme na vybranou. Jinak bychom všichni skončili ve spárech Merkiů. Bojovali jsme o přežití, stejně jako vy.“

„To snad ani není možné,“ odfrkl si Bullfinch a nevěřícně kroutil hlavou. „Nejdřív s námi bojujete, pak se k nám připojíte, nakonec dezertujete a potom to ještě zkoušíte s žádostí o výpomoc.“

„Jak jsem vám řekl, Hamilkar nemá tušení, že tu jsem. Kdybych mu o tom řekl, zatrhl by mi to. Myslí si, že jsem jel na sever vyjednat návrat rodin z azylu.“

„Mám tu vlastní válku, kterou musím vybojovat,“ řekl Bullfinch kousavě.

„A čeho jste dosáhli od chvíle, kdy na vás Merkiové vytáhli?“

Pramálo, pomyslel si Bullfinch. První obojživelný útok dopadl jen částečným úspěchem; zničili při něm karavanu s jurtami. Museli přitom zabít několik stovek merkijských žen a starců. Z takového způsobu války se mu zvedal žaludek. I tak to pro nepřítele znamenalo lekci – od té doby se drží vždycky minimálně pět mil od pobřeží. Tam už by námořníci neměli zasahovat, protože měli operovat jen v dosahu palebné podpory z lodí.

Admirál měl k dispozici deset parníků a třicet galér. Dva z parníků ještě setrvávaly u Suzdalu, kde měly znepříjemňovat život merkijským silám v týlu. Přiměly hordu, aby procházela užším pásmem území, ale zatím nic víc.

„Chcete toho po mně příliš,“ vypravil ze sebe nakonec. „Váš požadavek by musel projít přes plukovníka Keana.“

„A kde je Keane teď?“

„To nevím,“ opáčil Bullfinch. „Můžu vyslat loď k ústí Penobscotu a nechat si poslat telegram, aby se to vyjasnilo.“

„Telegram?“

„,Mluvící drát. Loď ale stráví tři dny na cestě tam a další tři dny při zpáteční plavbě, možná víc. Přes Penobscot navíc můžou zrovna postupovat nepřátelé, i když jsou zatím podle toho dýmu asi sto mil odtamtud.“

„Šest nebo sedm dní?“ řekl Elazar zklamaně. „Za tu dobu se Bantag může klidně dostat do Karthy.

Baal mi dopřál mocný vítr a moji veslaři se navíc překonávali, abych k vám dorazil včas. Budete-li s pomocí váhat, všechen můj lid zemře. Copak nás už kvůli vaší válce nezahynulo dost?“

Bullfinch svěsil hlavu a teprve teď si uvědomil, že už od rána, kdy přijela poštovní loď z Romy, drží v ruce poslední vydání novin.

„Mluvil jste o nutnosti solidarity mezi lidskými národy, tak svým slovům dostůjte a postavte tuhle prioritu nade všechny ostatní,“ naléhal Elazar.

Bullfinch neodpovídal a dál pozoroval kouř na obzoru.

„Doufám, že v Kevu skutečně nikdo nezůstal.“ Elazarův hlas zněl najednou trochu přidušeně, protože cítil jisté rozčarování. „Ale až půjde takový sloup dýmu od Karthy, bude v něm půl milionu lidí, kteří tuhle válku nikdy nechtěli, a přesto je zahubila.“

Kapitola 7

„Připravte se.“

Dennis Showalter to řekl téměř šeptem v celkem zbytečné obavě, že ho Merkiové uslyší i přes hřmotný dusot kopyt.

Podíval se přes rameno na své svěřence. Leželi nehnutě v trávě v uctivé vzdálenosti od hřebene. Na jeho samém okraji byl jen on sám. Posunul se dopředu a zaostřil dalekohled na postupující nepřátele. Viděl jím ostře i rysy jejich tváří. Nebyla to zrovna hezká podívaná – vrásčité, kožovité obličeje z části zakrývaly helmy zdobené lidskými kostmi. Luky měli zavěšené na sedlech, a jak se v nich pohupovali, jejich kožené zbroje i na dálku zřetelně vrzaly. Pozorně se kolem sebe rozhlíželi a stále sledovali stopy, které vedly přímo k Dennisovi.

Zkusil odhadnout jejich počet – zhruba tisícovka příslušníků lehké jízdy se pohybovala v šíři několika mil. Asi deset mil na jih zahlédl nejméně pět plných umenů v šachovnicové formaci, jak míří za svým předvojem k brodu přes Penobscot. A právě tam na ně čekal Dennis se svými muži, aby je trochu potrápil.

Velitel předvoje náhle vyštěkl rozkaz a přední linie se zastavila.

Zatraceně.

Dál pokračoval jen jeden jezdec pomalým klusem. Teď byl něco přes dvě stě yardů daleko.

Potvory. Takhle se nepovede využít momentu překvapení.

Nemohli je ani napadnout z boku. Kousek za vedoucím jezdcem pokračovala linie dál směrem k lesu na severu a nepřátelé se tam trochu víc semkli.

Dennis vzhlédl k slunci. Obloha byla čistá a vedro téměř neúnosné. Už desátý den ani nekáplo, tráva vyschla a pod těly jeho vojáků hlasitě šustila.

Když byl první jezdec sto yardů od nich, linie za ním se opět zastavila.

Dennis se schoval za hřeben a otočil se k svým mužům.

„Stojí na místě, k nám se blíží jen jeden. Připravte se nasednout na koně a vypadnout odsud, až vystřelím. A předejte můj rozkaz dál, tady jde o krk.“

Znovu se vysunul a připravil si Sharpsovu karabinu. Zamířil na jezdcovu hruď a čekal.

Když už byl nepřítel sotva padesát yardů od něj, zpomalil a zkoumal prostor před sebou.

Za Dennisem se vojáci začali stahovat ke svým koním.

Merkijský průzkumník náhle zpozorněl a pak začal ostrým, hrubým hlasem cosi křičet na svého velitele.

Showalter zmáčkl spoušť, jezdec nejdřív ztuhl, jako by se schoulil do sebe, a pak se pomalu sesunul z koně.

Dennis nečekal, až se za ním zbytek jednotky rozjede. Většina jeho mužů už ostatně byla v sedlech a on je kvapně následoval. Vyhoupl se na koně a karabinu se ve spěchu snažil zastrčit do sedlového pouzdra.

„Padáme odsud!“ Ukázal na jih a zarazil ostruhy do slabin věrného oře. Ten se tak vyděsil, že se neobtěžoval s plynulým zrychlováním přes klus a cval a rovnou vyrazil tryskem.

Za nimi zadul roh, po vteřině následovaný pronikavým válečným řevem. Zpoza kopce se vyřítili Merkiové a vypustili šípy. Většina z nich se zapíchla do země nějakých čtyřicet yardů za posledním z yankeejských jezdců, pár jich dopadlo těsně za Dennise, ale jeden zasáhl koně jednoho z jeho mužů. Ten se splašil a jezdce shodil.

Dennis mohl jen sledovat, jak se voják kutálí po jeho pravé straně – na jeho záchranu bylo příliš pozdě, protože nepřátelé postupovali rychle.

Střed linie pronásledovatelů se ještě víc semkl, takže jeli téměř třmen na třmeni. Voják, jehož koně zasáhli, se postavil s revolverem v ruce, natáhl kohoutek a čekal, až se přiblíží na dostřel.

„Vezmi s sebou aspoň jednu tu potvoru, ksakru!“ řval na něj Dennis.

Viděl, jak jeho svěřenec jednou vystřelil, pak ho obklopilo šest jezdců a zbytek se přehnal kolem. Pronásledovali teď Dennisovu jednotku do hustého borového lesa. Jezdci zběsile kličkovali mezi

kmeny a jen horko těžko se vyhýbali nízkým větvím, někdy se kvůli tomu museli i se sedlem nahýbat do strany. Merkijské šípy jen pršely a celá hejna vyplašených ptáků občas zcela zakryla výhled.

Pak les trochu prořídl a Dennis přikázal svým mužům, aby se drželi v jeho blízkosti. Merkiové pokračovali v pronásledování. Jejich koně byli odpočatější, a tak se jim dařilo vzdálenost pozvolna zkracovat. Nepřátelské šípy teď létaly už přímo k cílům s téměř plochou trajektorií. Další Dennisův voják byl zasažen, skácel se ze sedla a při pádu čelem vrazil do vzrostlé borovice, kolem níž se jeho kůň jen těsně protáhl. Dalo se těžko odhadnout, jestli ho zabil šíp, nebo prudký náraz.

Za lesem Dennis s jednotkou přibrzdil a zahnul ostře doleva k těžkému obrannému postavení. Ryk pronásledovatelů k nim doléhal ze vzdálenosti sotva padesáti yardů. Záhy byl ale přehlušen hřměním dvou polních děl a lesem se mihly dvě kartáčové střely. Snad tucet pronásledovatelů se smrtelným chroptěním padl k zemi a Dennis si neodpustil vítězný jásot. Povedlo se jim Merkie vylákat k místu osazenému půlkou pluku.

Nabíječi přiskočili k dělům, rychle vytřeli vývrty a naládovali do nich dvojité kartáčové nálože. Hned vedle při doplňkové palbě nadskakovaly malé čtyřliberky.

Z lesa kousek od nich se ale najednou vyřítilo několik Merkiů. Jeden z nich bleskově vypustil šíp, který jednoho nabíječe přišpendlil ke stromu, ale vzápětí ho srazila ze sedla dobře mířená smršť broků z upilované muškety.

Dennis mezitím vyprázdnil celý obsah revolveru na nejaktivnějšího z útočníků, kterému se už podařilo zasáhnout velitele baterie. Merkij se v sedle uklonil do strany, aby nebyl tak snadným cílem, hned k němu ale přiskočil jeden z dělostřelců a uštědřil mu pořádnou ránu vytěrákem. Pak už jen stačilo ho jednou střelou z revolveru dorazit.

Dělo, jehož obsluha už ztratila jednoho muže, vypálilo podruhé – tentokrát víceméně naslepo do oblaku dýmu z předchozích střel.

„Zastavit palbu!“ křikl Dennis.

Trubač rozkaz uslyšel a předal ho dohodnutým signálem celé jednotce. Zbraně utichly.

Z lesa ještě přisvištělo pár ojedinělých šípů, ale bylo jasné, že se útočníci stahují. Tedy alespoň na chvíli, než dostanou posily.

„Trubte na ústup! Vypadneme odsud!“

Děla byla za chvíli zapřažena a koně je táhli po stráni nahoru do lesa i s padlými dělostřelci. Na obou křídlech je jistila skupinka jezdců. Čím víc se nořili do lesa, tím byl svah strmější.

Dennis s jednou jízdní četou zůstal vzadu, připraven krýt celou jednotku karabinami. Nepřátelé ale nebyli v dohledu. Lesem se neslo jen občasné třesknutí muškety a v nastalém tichu bylo slyšet i chroptění jednoho z Merkiů, kterého zasáhla rána z brokovnice.

Pak Dennis znovu zaslechl dusot kopyt. Takže to ještě zkoušejí, řekl si a mimoděk se usmál.

Andrew jim přikázal, aby útočníky co nejvíc zpomalili. S tím problémy nebudou, když průzkumný oddíl nepřítele zabloudí v lese – což se ostatně dalo očekávat. Dennis měl teď v rukou rozhodující trumf: jeho průvodcem byl ruský lovec, který v těchhle lesích žil od svého útěku z okupované rodné vesnice před čtyřiceti lety. Vlastně ještě včera vůbec netušil, že znovu vypukla válka, a zpočátku se moc přátelsky nechoval. Jakmile se ale dozvěděl o boji s hordami, rozzářily se mu oči nadšením. Dennis se od něj ke svému překvapení dozvěděl, že ve zdejších lesích žijí stovky lidí s podobným osudem. Většina z nich byla ruského původu, ale našli se tu prý i Románi, Toltekové a Mayové. Někteří z nich tu už žili odříznutí od světa po celé generace, protože se jejich předkové kdysi hordám vzepřeli a podařilo se jim včas uprchnout.

Další se teď uchýlili dál na sever, aby tam počkali, než zdejší boje skončí. Našli se ale i takoví, kteří se snažili v rámci svých možností ve válce pomáhat – jako tenhle lovec. Trošku tady ty potvory potrápíme, pomyslel si Dennis s úsměvem, a pak si s těmi lesními lidmi musíme promluvit. Další batalion kavalerie se chystal na podobný taktický tah na druhé straně brodu. A partyzánské jednotky na cestě do Hispánie budou mít nejspíš také dost práce.

Dennise ze zamyšlení vytrhl šíp, který mu prolétl těsně kolem hlavy a zabodl se do nedalekého stromu. Bleskově se otočil, přiložil karabinu k líci a vystřelil po sotva viditelné siluetě v oblaku dýmu. Pak se dal znovu na úprk. Musel se smát své někdejší chlapecké

naivitě – jestli i takhle vypadá boj v řadách kavalerie, jak to mohl být jeho životní sen?

* * *

„Románští vojáci, tenhle den pro vás znamená hodně.“

Marcus Licinius Gracca přejížděl pohledem dva sbory, které se seřadily, jak nejlépe uměly, před hlavní branou Romy. Vypadalo to, že dlouhý výcvik přece jen měl nějaké výsledky.

„Ještě před necelým rokem jste byli z vůle senátu otroky, a teď tu stojíte nejen svobodní, ale i připraveni bojovat za svobodu jiných.“

Z řad vojska se ozval jásot. Vincent Hawthorne to všechno sledoval a potěšilo ho, že si vojáci i v tak silné chvíli zachovávají disciplínu. Potom se soustředil na Marcuse – pobavilo ho, že najednou hází špínu na dříve nedotknutelný senát. Vzhledem k jeho současnému složení to ale byl pro slova hany cíl poměrně adekvátní.

„Dnes se oficiálně stáváte součástí Armády republik, a to jako příslušníci Šestého a Sedmého sboru,“ pokračoval velitel Románů.

Novopečení vojáci si s nadšením prohlíželi nášivky na rukávech a čapkách. Šestý sbor měl ve znaku řecký kříž a Sedmý sbor srpek couvajícího měsíce s hvězdou. Symboly samy o sobě nováčkům nic neříkaly, ale doslechli se, že právě pod nimi se staly legendou sbory Unie.

„Brzy budete mít příležitost se srovnat se svými druhy, kteří slouží ve Třetí divizi Čtvrtého sboru.“

Marcus ukázal na městské hradby, na nichž stálo tolik přihlížejících, že by mezi nimi nepropadl ani špendlík. „Pamatujte si, že v téhle válce skýtáte našemu městu ochranu mnohem spíš vy než tyto hradby. Od nynějška budete sami hradbou mezi svobodným a poklidným životem našeho lidu a nepřítelem. My všichni jsme se stali spolubojovníky našich bližních, kteří nám pomohli před rokem, a spolu s nimi se pokusíme rozdrtit tyranii prokletých hord. Jsem hrdý na to, že s vámi mohu jít do boje.“

Zasalutoval a odpovědí mu byl bouřlivý jásot vojska i přihlížejících.

Otočil se k ruskému prezidentovi a pokynul mu, aby zaujal místo na stupínku.

„Románi, naši drazí přátelé a spojenci pod vlajkou Armády republik," spustil Kal a Vincent se musel pozastavit nad nebývalou čistotou jeho latiny. „Stejně jako vy, i já jsem byl kdysi rolníkem, ale dostalo se mi svobody. Obětoval jsem kvůli ní svoji paži," pokračoval prezident Rusi a ukázal na prázdný pravý rukáv.

Vincent věděl, že tohle Kal říká jen se sebezapřením. Podobné hry na mučedníka totiž považoval za vůbec nejnižší formu politikaření, ale tady to nejspíš byla ta nejschůdnější cesta, jak lidem přiblížit svoje stanovisko. Z davu také hned zazněly souhlasné odezvy.

„Nemám tušení, kdy tahle hrozná válka skončí, skončí-li vůbec někdy," navázal Kal. „Vím ale jistě, že nabyté svobody a možnosti bojovat za svobodu druhých byste si měli vážit jako ničeho jiného. A bojovat do posledních sil."

Na moment se odmlčel, aby si promnul unavenou tvář.

„Můžeme boha nazývat různými jmény, ale on má ke všem lidem stejně blízko. Stejně jako my bude spokojenější, až jednoho dne složíme zbraně, vrátíme se k rodinám a budeme žít stejně svorně, jako jsme bok po boku bojovali."

Kal si sundal klobouk a pokřižoval se. Členové jeho vojenského doprovodu sklonili hlavy a všichni společně polohlasně odříkávali modlitbu. Poté Kal znovu pohlédl na románské vojáky a usmál se. „Až to všechno skončí, hodlám odejít na odpočinek. Možná si také otevřu hospodu."

Seřazení vojáci ho za ten žertík odměnili halasným smíchem.

„Neříkejte o tomhle slibu mojí ženě, ale až se někdy po válce dostanete do Suzdalu, prostě ke mně zaskočte a dostanete pár skleniček na účet podniku. Hodně štěstí vám všem."

Kal pak ještě chvíli děkoval románskému vojsku za srdečné přijetí a opustil stupínek.

„Vedl jsem si dobře?" zeptal se Vincenta.

„Hm, ušlo to."

„Aha, zase jednou se projevuje ta tvá důstojnost šlechtice. Vadí ti, že se rozdávám, co? Já ale pořád doufám, že těch hochů zbude po válce dost na to, aby ten můj podnik vypili až do dna.“

„Měli bychom už jít,“ zněla Vincentova reakce. On už si svůj proslov odbyl předtím. Nedostalo se mu jásotu na otevřené scéně jako jeho následovníkům, ale ani se na nic takového nepřipravoval. Prostě vojákům sdělil, že od nich očekává dobré výkony a plné nasazení – to bylo všechno. Co by taky měl dalšího říkat, pomyslel si. Vojáci se mu odměnili oddanými a odhodlanými pohledy, které mu byly mnohem milejší než bouřlivé nadšení.

Kal po jeho slovech jen přikývl, ale k odchodu se neměl. Oba si chtěli promluvit už od včerejšího soumraku, jenže se k tomu nedostali. Jak měl Vincent rád kvůli jejich srdečnosti všechny své přátele, tak vždycky miloval i svého tchána. Teď se ale vedle něj skoro styděl stát.

„Opatruj se, otče,“ řekl jen a ohlédl se na své muže. Ti jen dál trpělivě čekali, co se bude dít.

„Jen už jdi, synu,“ nabádal ho Kal.

„Kdybych se nevrátil,“ nadhodil Vincent třesoucím se hlasem, „řekni Táně, že to v žádném případě nebyla její vina. Řekni jí, že jsem ji miloval. Ta chyba byla někde ve mně. Nejspíš si myslí, že už ji nemiluju, že ji dokonce nenávidím, ale to není pravda.“

„Pravda je, že nenávidíš sebe,“ podotkl Kal.

Vincent mu věnoval zdrcený pohled. „Nenávidím to, co se ze mě stalo,“ zašeptal, „a bůh, je-li jaký, mi pomáhej, protože se toho pocitu nemůžu zbavit – já tuhle válku miluju. A právě za to se nemám rád.“

„Nakonec se ti cesta k sebeúctě otevře. Tomu, co cítíš, asi nejlépe rozumí Andrew. Vím, že si o tebe dělá starosti. Zkus si s ním promluvit.“

Vincent zavrtěl hlavou. „Teď na to není vhodná doba. A kromě toho si nejsem jistý, jestli to vůbec chci.“

Pohlédl nejistě na svého tchána a pokusil se znovu vyloudit úsměv. „Postarej se o Táňu. Po válce by si měla najít někoho jiného. Ubezpeč ji prosím, že jsem s tím srozuměn, že chci, aby byla šťastná s tím, s kým to jde.“

„To má být loučení?“

„Ne docela. Ale tahle slova v sobě dusím už týdny. Říkej tomu spíš pokání.“

Kal na to nedokázal nic říct. Pevně jedinou paží Vincenta objal a pak ho políbil na obě tváře. Když ho po chvíli pustil, svěsil hlavu. Najednou se nemohl podívat z očí do očí ani Vincentovi, ani nikomu z jeho vojáků.

Vincent ustoupil, postavil se mezi zástavy obou nových sborů a zasalutoval mu. Pak se vyhoupl na koně. Dimitrij na něj už čekal. Stál v čele Sedmého suzdalského, který už nebyl o moc početnější než úplná rota. Většina jeho příslušníků buď padla při obraně Romy, nebo se z nich stali důstojníci v nově vzniklých sborech. Zbytek pracoval na vrchním velitelství. Jejich potrhaná zástava se v mírném větru zvolna třepotala. Vincent se zastavil, aby si ji mohl dobře prohlédnout. „Hawthornova garda“, bylo na ní vyšito zašlým zlatým hedvábím. Ten nápis byl dílem samotných vojáků z doby po první obraně Suzdalu.

Vincent se na chvíli zabral do vzpomínek na staré časy, ale vyrušil ho z nich zvuk trubek a víření bubnů. Vojáci se seřadili do přehlídkové formace a pochodovali městem. Sám Vincent v čele Sedmého suzdalského tasil šavli a zdravil všechny přihlížející. Vojáci se pak jeden po druhém přidávali ke zpěvu „Pochodu Armády republik“, samozřejmě v latinské verzi.

Vincentovi ten zpěv nejdřív zněl dost divně, jako nějaké gymnaziální cvičení pod taktovkou učitele starověkých jazyků. Byla v něm ale síla. Člověka to opravdu dokázalo motivovat, aby se pro svobodu vydal třeba na druhý konec vesmíru.

„Pro tohle stojí zemřít,“ řekl polohlasně.

Jakmile dlouhý přehlídkový čtyřstup opustil centrální náměstí, na němž vlály vlajky všech velkých národů, bodl koně a vyrazil k hlavní bráně. Když vyjel z města, rozhlédl se a srdce se mu náhle zastavilo.

Hned za branou stála ona a s ní i malý Andrew. Nedokáže jí vysvětlit, že je někde uvnitř pořád tím mladíkem, který ji měl tak rád a kterého sama tak milovala. Touha po pomstě, Martův kult i jeho generálské povinnosti, to všechno pro něj bylo příliš důležité. Teď už

neumí milovat, ani se starat o rodinu. Jeho neurvalé chování a pití snášela dlouhou dobu se stoickým klidem, pak mu začala nadávat, pak hystericky plakat a nakonec už jen mlčela – stejně jako on.

Vinu za to mohl dávat jen sobě.

Chvíli si hleděli z očí do očí. Havraní vlasy jí splývaly po ramenou, oči měla stále skoro dětské. Mladistvost jejího těla utrpěla třemi porody, ale pořád v ní bylo cosi vyzývavého. Působila na něj jako obraz z minulosti v knize, která se už začala rozpadat v prach.

Po chvíli váhání pozvedla ruku na pozdrav.

„Jdi za ní."

Vincent se ohlédl a spatřil Marcuse. Beze slova ho poslechl. Bylo by pro ni asi lepší, kdybych nežil, pomyslel si. Bylo by to možná lepší pro nás oba. Ale musím s sebou vzít pár těch tyranů, teprve potom budu mít klid. Všude bude ticho a nastane konec všem ohavným nočním můrám.

* * *

Přestřelka vypukla asi půl míle od Patovy pozice, takže na ni docela dobře viděl. Zakřenil se, když spatřil, jak se jeden Merkij bezvládně zhroutil do vody.

„Ksakru, na protějším svahu není jediný podělaný dělo!" zakřičel.

Robert Morgan, velitel brigády, která kryla břeh řeky, si udeřil pěstí do dlaně. „Mohli bychom je tu držet klidně týden, jenom chtít."

Pat nesouhlasně zavrtěl hlavou. Na osmdesáti mílích, kde řeka Penobscot teče těsně podél lesa, je příliš mnoho brodů. Všechno, co Merkiové potřebovali, bylo dostat přes některý z nich jeden dva umeny a přerušit železniční trať. Pokud by se jim to povedlo, budou se muset Patovi lidé rychle stáhnout, nechtějí-li riskovat citelné ztráty na životech. Zabránit tomu měla pozorovací vzducholoď a také Showalterovi muži, neustále křižující po celém lese. Nebude to ale dlouho trvat a Merkiům se ten průlom stejně podaří.

Z přemítání ho vytrhl odpal dvanáctiliberní kartáčové střely. Instinktivně se přikrčil a sledoval, jak se na protějším břehu tříští o

zem daleko od cílové nepřátelské jednotky a bez nejmenšího efektu. Ohlédl se na obrněný vagón asi čtvrt míle za ním, z něhož se střílelo.

„Zatracený břídilové – jak můžou takhle minout?“ zabručel nevrle.

Pohlédl na západ a s přimhouřenýma očima sledoval slunce, které mizelo za obzor. V jeho záři byly patrné obrysy postupující nepřátelské armády. Sto mil do Androsocgginu překonali za čtyři dny. Zřejmě postupovali pomalu záměrně. Artilerie byla podle průzkumných vzdušných jednotek padesát mil za nimi. Odsud ještě musí zdolat osmdesát mil ke Kennebecu a dalších dvacet k Sangrosu.

Může jim to zabrat týden až deset dní, spočítal si Pat a obrátil se k východu. Pokud nepřátelé potáhnou tudy, budou mít k dispozici jen minimální množství vody a pouze málokterá travina tu v prudkém letním slunci vůbec přežije. Prosím, bože, ať ještě měsíc neprší, říkal si v duchu.

Z protějšího břehu zazněl ohlušující řev. Z lesa vyrazila jednotka merkijské těžké jízdy a řítila se ze svahu dolů. Obránci brodu se bez váhání dali na ústup. První polovina útočníků vjela do brodu a zmizela v mlžném závoji, zatímco druhá polovina zarazila koně a pozvedla luky. Oblak šípů se vznesl k obloze a pokropil zákopy a provizorní obranné náspy Morganových mužů.

I hřmotu a dusotu kopyt se přidal nářek raněných. To už byla první polovina Merkiů za řekou a hnala se k zákopům. Pat se otočil na Roberta. Ten se uličnicky zašklebil. Vzduchem se mihla další sprška šípů. Přesně na to čekali pěšáci v čelním zákopu, který nepřátelům musel připadat opuštěný a prázdný. Vyhlédli z něj, během vteřiny si rozdělili cíle a potom na útočníky vypálili salvu z bezprostřední blízkosti. Jejich řady rychle prořídly a přeživší zlikvidovala přesná střelba ze vzdálenějších zákopů.

Už za okamžik se ale vzduchem nesla další várka šípů, která si vyžádala životy několika tuctů Yankeejů. Muži ze zadních zákopů se přesunuli dopředu a pokračovali ve střelbě. Od jejich pozice až k brodu už se válela spousta mrtvol.

„Máš schopný chlapy,“ pochválil Pat Roberta.

„To víš, čtvrtej sbor. Už jsme měli příležitost si to vyzkoušet u jiných brodů – chce to nechat je hodně přiblížit a trochu je zaskočit.

Půlka mých lidí má pořád starý předovky s hladkým vývrtem a cpe do nich po šesti brocích ke každý kuli. Přesně tak hoši z New Jersey zastavili zteč Pickettovy kavalerie – ze vzdálenosti sotva deseti yardů."

Z kopce na protějším břehu zazněl hluboký tón rohu. Zadní voj merkijské jízdní jednotky, jejíž příslušníci doposud vedli urputnou přestřelku s muži v zákopu, obrátil koně a ujížděl za zvukem. Zbylým jezdcům, kteří přejeli brod, se podařilo dostat se až k zákopům, ale bylo jich příliš málo na to, aby se propracovali přes nespočet bajonetů.

Na protějším kopci zahlédl Pat několik standart. Napadlo ho, že někde tam je zřejmě jejich náčelník – Vuka, Jubadiho syn. Podíval se dalekohledem a snažil se rozlišit motivy na standartách, ale nepodařilo se mu to. Jasně ale viděl Merkie, který s dalekohledem u očí obhlížel bojiště stejně jako on. Teď zrovna hleděl jeho směrem. Pat neodolal pokušení a předvedl sérii obscénních gest vyjadřujících nejhlubší opovržení.

„Budeme se tu bránit až do noci, potom se sbalíme a přesuneme se do Kennebecu," prohlásil, když měl té hry dost. „Tam je zase trochu potrápíme."

* * *

Tamuka pozoroval dobytčí jednotku i jejího velitele.

Je to snad Keane? Ne, tomuhle nechybí paže, odhadl na dálku z gesta, které bylo bez nejmenších pochybností adresováno jemu. Velký zrzavý kus – to musí být ten jeho pobočník. Vzpomněl si na zajatce, kterého stále ještě převáželi s sebou a pečlivě hlídali. Toho bude velmi těžké ochočit. Už dvakrát se pokusil o sebevraždu a podruhé málem uspěl s pomocí tenké pásky z kůže. Tamuka ho chtěl za každou cenu udržet naživu – až ho zlomí, najde pro něj spoustu využití.

„Zdá se, že Yankeejové neustávají v boji, qar qarthe Tamuko."

Tamuka se mlčky ohlédl na Gubtu.

„U téhle řeky nás čeká velký nedostatek jídla a pitné vody, a to nadlouho, než narazíme na další velký tok.“

„Původ hordy Merki je ve žhavých pouštích,“ štěkl Tamuka. Podle hlasu byl trochu podrážděný.

„Na nich ale mají čtyři umeny stejně prostoru, do jakého se jich tady musí natěsnat šestatřicet. Na zdejší kraj si dobře pamatuju. Vždycky jsme si dávali pozor, abychom jím projížděli zjara, kdy je nejvíc vody.“

„Tak teď si to s námi zkusíš v létě,“ opáčil Tamuka sarkasticky. „Změna je život.“

Prohlédl si tváře velitelů pěti umenů.

„Ať se všichni válečníci ujistí, že mají plné měchy. Další pitná voda bude k mání až u další řeky. Nebudeme tu čekat, než nás dostihne dělostřelectvo. Pojedou v našich stopách. A musejí tu ještě naložit tolik vody, kolik uvezou.“

Zahleděl se na oblohu nad protějším břehem. Šagta by měl být dnes v úplňku. Chvíli koketoval s myšlenkou zaútočit v noci, ale po pečlivém rozvážení od ní ustoupil. Ať se koně napasou a bojovníci vyspí. Zítra pojedeme i přes noc. Bude to třeba ještě zkonzultovat se Sargem. Něco podobného už zažili, když přecházeli písečnou poušť v kraji, který dobytek nazývá Ubi. Kdyby to bylo čistě na něm, dal by povel k útoku hned teď, i když nemá děla ani oblačné lodě, jejichž nejbližší základna je až v Suzdalu. Už se ale pracovalo na nové v Kevu, a až dorazí k další řece, rozeberou železniční trať a hned bude materiál na další výzbroj.

Tamukovi připadalo, že nové zbraně válku vlastně značně prodlužují. Děla se přemisťují stejně pomalu jako jejich mobilní příbytky, vzdušná plavidla potřebují prostor k úkrytu a zásobárny paliva. Mezi nejzbožnější přání velitele hordy proto patřilo vlastnit jeden z těch strojů, které jezdí po železnici.

Daleko na severu spatřil na obloze malinký bílý bod – to bude yankeejská letecká hlídka. Vědí tedy, kde jsou jeho muži, ale teď na tom zase tolik nezáleželo.

Pohlédl na řeku, jejíž proud pomalu unášel mrtvá těla.

„Až vyrazíme přes další brod, budeš vepředu ty se svými svěřenci, Tugare,“ štěkl Tamuka na Muztu. „Pokud mě budeš potřebovat, najdeš mě ve stanu.“

* * *

Andrew měl plnou hlavu Bullfinchova vzkazu. Nosil ten lístek v kapse od chvíle, co ho dostal, a občas si ho znovu přečetl, aby se ujistil, že se mu to nezdá. Porušovat nařízení kvůli takovému donkichotství! Všechno se děje strašně rychle, pomyslel si, a do toho mi ten mladý admirál zmizí se svou flotilou těsně před rozhodující bitvou. To opravdu přišlo právě včas!

Cítil, jak se jeho nepřátelé blíží, jako je občas cítit blížící se tornádo. I bitva se dá předpovědět, stejně jako počasí, když se hromadí síly destrukce, aby se potom rázem uvolnily. Její výsledek už se ale tak snadno nepředpovídá.

Stejné pocity měl ovšem už na cestě do Gettysburgu, do Cold Harboru a dalších míst, kde se schylovalo ke krvavé řeži. Hans to svého času cítil také. Vzpomínal si na jeho starostlivý výraz, s nímž hleděl k obzoru jako farmář, který se bojí letní průtrže mračen. Nakonec ale vždycky zavrtěl hlavou a řekl, že na věci je třeba pohlížet z více stran, aby se opravdu vyjevil jejich pravý stav.

„Chystá se pravý peklo,“ zamumlal by teď polohlasně – a měl by svatou pravdu.

„Chystá se peklo, které rozhodne o našem dalším bytí,“ řekl Andrew sotva slyšitelně.

„Ať už to dopadne jakkoliv, kéž by to bylo za námi,“ ozvala se Kathleen a posadila se na postel. „Jestli to přežijeme, konečně se vrátíme domů.“

„Domů? A kde to je? V Suzdalu, nebo v Maine?“

„V Suzdalu. Samozřejmě že v Suzdalu.“

„Stýskalo se ti někdy po jiném místě?“

„Jak se to vezme,“ usmála se. „Bude se mi stýskat po tomhle, hodně jsme zde toho zažili. Přirostlo mi k srdci.“

Pozoroval její siluetu v houstnoucí tmě. Nikdy před ním nemluvila o svém někdejším snoubenci, už si ani nedokázal vybavit jeho jméno. Ani to nechtěl. Byl dávno mrtvý a Andrew Kathleen poznal až jako zdravotní sestru, jejíž srdce právě zelo prázdnotou. Jen těžko si uměl představit, že kdysi milovala jiného, a raději to ani nezkoušel. On ale taky dřív miloval jiné. Vzpomněl si na Mary a ošklivou scénu, kdy poznal krutou pravdu. Kathleen se ho na to nikdy nezeptala, stejně jako on se neptal na jejího snoubence. Oba dva pozbyli i nabyli.

Nedávno málem přepadl dolů, když se procházel vysoko na hradbách. Zemřel by a ona by s tím nic neudělala, stejně jako se kdykoliv mohlo něco stát jí. Patřilo to k ironii války: i během ní mohl zahynout ne kvůli průstřelu, bodnutí šavlí, střepině granátu, ale kvůli hloupé nehodě. Prostě se snést k zemi, jako list na podzim, a mít klid…

„Jestli z té bitvy nevyjdu živý, chci, abys ty žila dál," vyhrkl najednou.

Zaraženě na něj pohlédla a pak jí do očí vhrkly slzy. Před chvíli asi myslela na totéž.

„Už jsem řekl Ludmile, aby odvezla Maddie a Vincentovy děti do Brindusie. Jestli to bude v tvých silách, vezmi tam Maddie sama. Kvůli ní i kvůli Ludmile. Nesnaž se mi tu nějak pomáhat."

Jen mlčky přikývla.

Tohle byla horší válka než na Zemi, protože tam pořád měla svá pravidla. S raněným rebelem se člověk nakonec rozdělil o poslední kapku vody, obvázal ho a napsal dopis jeho přátelům, že přežil. Tady zraněným nepřátelům podřezáváme hrdla a vlastní raněné raději střílíme, než abychom je nechávali napospas druhé straně. Vzpomínka na rozmazanou fotografii jatek Andrewa strašila od chvíle, co ji poprvé uviděl. Zastřelil by i Kathleen, aby ji ušetřil takového konce.

A ona tomu říká domov.

Pravda ale je, že už i on sám zapomínal, jaké to bylo v Maine. Pět let nebyl doma a osm let neviděl Brunswick. Asi je už i pro něj tenhle svět domovem.

Rozhlédl se kolem sebe. Stíny noci zahalily vše, co by připomínalo, že jsou ve válce, že kolem Hispánie stojí desítky tisíc vojenských stanů a utečeneckých přístřešků, že i prostitutky přesunuly svá pracoviště a zanedlouho se bude bojovat na život a na smrt. Vypudil chmurné myšlenky z hlavy.

Táborové ohně osvětlovaly celý kopec a doléhaly od nich nejrůznější zvuky – hovor, zpěv, hádky, smích, snad i modlitby.

Hejno kachen najednou vyrazilo zpoza řeky a letělo směrem k lesu. Pořád foukal horký stepní vítr a odnášel nepříjemný pach vojenského tábora pryč. To byl důvod, proč měl Andrew rád zdejší podnebí.

Posadil se vedle Kathleen a něžně, téměř stydlivě ji objal kolem pasu. Udělala totéž a položila mu hlavu na rameno.

„Všude je docela klid," špitla.

Andrew mlčel. Nepotřeboval nic říkat.

„Kdybych tě tak mohla vzít a odjet někam daleko, kde bychom byli jenom sami dva."

Její slova vyprchala do ticha.

Odešel by s ní? Věděl, že by si to moc přála. Dokázal by zapomenout na všechno, za co bojoval?

Když byl ještě kluk, snil o tom, že vykoná nějaký opravdu významný a hrdinský čin. Tehdy ležel v knížkách, které napsali pánové Scott, Arrian a Shakespeare. Představoval si sám sebe mezi rytíři Kulatého stolu nebo po boku Alexandra Velikého. Ten sen mu vydržel až dodnes, i když už skoro zanikl v žalu a bolesti. I po Gettysburgu, kde přišel o pravou ruku a zemřel mu bratr, tomu snu věřil. Může se nenávidět za to, co udělal a co se ještě chystá udělat, ale už nemůže couvnout. Viděl, jak tu lidé získávají svobodu, a proto chtěl vidět, jak ji získává celý svět. Je to dětský sen, ale zároveň jeho úděl.

V dáli zazněla polnice. Signalizovala patnáct minut do večerky. Svět, kde den je o půl druhé hodiny kratší a slunce zapadá už v půl sedmé, ho trochu iritoval. Připadalo mu to jako plýtvání časem. Za chvíli je tu další den a s ním stará i nová trápení: pořád jim schází několik tisíc ručnic, a navíc někam záhadně zmizelo velké množství prachu. Emil jako lékař zase bojoval se špatnou hygienou,

nedostatkem sester i kolegů z branže a také s nedostavěnou centrální nemocnicí. To všechno může znamenat zbytečné ztráty tisícovek životů už první den bitvy.

Co kdyby se Merkiům povedl klínový útok? Na to se Andrew snažil raději nemyslet. Sestry budou muset dobíjet raněné, které se při ústupu nepodaří dostat včas z bojiště. A stejně nakonec ani na žádný ústup nebude čas, všichni zemřeme na místě, pomyslel si.

V každém případě toho bude mít zítra na programu hodně.

Přijede Bob Fletcher s čerstvými zprávami o proviantu, budou spolu rozebírat předčasnou sklizeň zeleniny, aby ve vojsku nevypukly kurděje. Pak přijde na řadu Kal se senátory a po nich zase zpátkyk nekonečných debatám o všem možném s Johnem Minou. Všechno završí k smrti únavná inspekce.

Povzdechl si.

Kathleen zvedla hlavu: „Kde se ti toulají myšlenky? Nejmíň milion mil daleko, co?“

Rozpačitě se usmál. „Ale ne. Samozřejmě že ne.“

„Lháři,“ opáčila kousavě a zase mu položila hlavu rameno.

* * *

„Signalizujte, ať odpoutají lodě ve vleku, jakmile uvidí zdi přístavu.“

Za admirálem Bullfinchem vyšplhala na stěžeň série pestrobarevných praporků. Ohlédl se na záď. Za jeho lodí plula ve velkých odstupech řada osmi parníků a každý z nich táhl dvě galéry po strop nacpané vojáky.

Plavba byla už skoro za nimi. Jejich parník právě předehnala galéra, která měla úlohu vodící lodě.

„Řekl bych, že si ještě nejsou jistí, na čí straně jsme,“ řekl Bullfinch a otočil se na svého prvního důstojníka. Pak si udeřil pěstí do dlaně: „Zatraceně! Mohli jsme je tu držet v šachu třeba týden.“

Důstojník neváhal s odpovědí: „Mě by spíš zajímalo, na čí straně jsou oni.“

„Momentálně jen na té své, a já to těm neřádům zatím nezazlívám.“

„Měli by nás místo díků pořádně zásobit dřevem, nebo tady zůstaneme trčet. Kotle zejí prázdnotou, pane.“

Bullfinch neodpověděl a navenek se tou zprávou nezdál být příliš rozrušen. Uvnitř ho to ale najednou docela vzalo. Vzdálil se na sto mil, ignoroval přitom spoustu nařízení, vzal s sebou osm z deseti lodí, a to všechno možná zbytečně. Navíc ho začala nahlodávat myšlenka, jestli tohle celé není Hamilkarem nalíčená past – byl by to dobrý způsob, jak se zmocnit flotily. Příští minuty jim to prozradí.

Když se blížili k přístavu, cítil, jak se lodi ulehčilo, protože se jejich dvě galéry odpoutaly. Před sebou spatřil *Antietam* a prohlédl si ho dalekohledem. Podle ponoru neměl moc paliva. Z jeho komínu ale právě vyšel obláček dýmu a loď začala pomalu nabírat rychlost.

„Pokud chtějí bojovat, budou muset zapomenout, že mají pár prasklých výztuh na lafetě předního děla,“ poznamenal první důstojník.

Bullfinch mu neodpověděl.

Jejich vlastní děla byla ostře nabitá a při sebemenším náznaku agrese je bez váhání použijí.

„Výkon na čtvrtinu!“

Jejich loď začala zpomalovat. Když se Bullfinch podíval dozadu, viděl, jak necelou míli od přístavu od všech parníků odplouvají galéry. Všechno zatím probíhalo podle plánu.

Když se *Antietam* přiblížil na méně než půl míle, na jeho stožáru se objevila bílá vlajka.

Bullfinchovi se hned dýchalo lépe. Mezitím se k parníku připoutala vodicí galéra, z níž k nim na palubu přestoupil Elazar.

„Veďte nás bok na bok,“ rozkázal Bullfinch. Kormidelník začal točit kormidlem a zavolal, ať zastaví stroje. Bullfinche sehranost posádky na oko nezajímala, ale v hloubi duše byl nadšený tím, jak se za ty měsíce vypracovala. Loď se teď pohybovala jen setrvačností a dokončovala oblouk. Zastavila se asi šest stop od levého boku *Antietamu.*

Bullfinch se narovnal a čekal, co se bude dít.

Víko předního hnízda sousední lodi se odklopilo a objevila se v něm Hamilkarova hlava. Ihned neomylně zaměřil pohledem Bullfinche.

Velitel *Antietamu* opustil můstek a šel vzácnou návštěvu přivítat. Měl už skoro na jazyku ironickou poznámku „je mi opravdu velkým potěšením, že vás opět vidím“ nebo něco podobného, čím by dal Hamilkarovi jasně najevo, že si mimo jiné jde pro svoji loď. Uvědomoval si ale, že by se mu to nemuselo vyplatit.

Hamilkar měl ve tváři neurčitý výraz. Vzal si Elazara stranou a chvíli spolu diskutovali svým jazykem. Pak se obrátili na Bullfinche.

„Nežádal jsem vás o pomoc,“ vyštěkl Hamilkar lámanou ruštinou.

„A přesto vám ji poskytneme. Můžeme hned přejít k věci?“

Hamilkar, zjevně vyvedený z míry, jen zarytě mlčel. Bullfinch na odpověď ani nečekal a přeskočil z jedné lodi na druhou. Při dopadu málem ztratil rovnováhu, ale s Elazarovou pomocí se na palubě udržel. Jakmile se narovnal, zasalutoval nejdříve karthské vlajce na stožáru a potom Hamilkarovi.

Tomu po tak uctivém pozdravu trochu změkly rysy.

„Opakuju, že jsem nic takového nepožadoval,“ řekl tentokrát svou mateřštinou. Elazar jeho slova pohotově přeložil.

„To vím,“ opáčil Bullfinch. „Ale přišel za mnou váš přítel a pověděl mi o vaší nezáviděníhodné situaci – například o půltuctu umenů Bantagu, kterým stačí po vašem městě jen vztáhnout ruku. Přijel jsem na pomoc s osmi parníky a brigádou námořní pěchoty. Bude se vám to určitě hodit, pokud chcete vyřešit vnitřní problémy a těm bestiím se ubránit, než sem dorazí další vojáci. Ti ale musí nejdřív vybojovat naši válku.“

„Vaši válku?“ odfrkl si Hamilkar. „Jste už předem všichni mrtví a dobře to víte.“

„Možná,“ pokračoval Bullfinch klidně. „Ale moje nabídka pořád platí.“

„A kdo za to odpovídá? Vy, nebo Keane?“

Nenávist, s jakou Hamilkar vyslovil jméno Keane, hnula Bullfinchovi žlučí.

„Jsem vrchním velitelem románského i ruského loďstva. Věřím, že plukovník Keane by moje rozhodnutí podpořil, kdyby se měl možnost vyjádřit.“

„Pochybuju.“

Bullfinch se už stejně jako při všech předchozích setkáních s Hamilkarem přestával ovládat. Měl sto chutí otočit se a nechat ho na pospas Bantagu. Střelil pohledem na Elazara, který stál mezi nimi a patrně nebyl moc nadšený situací, do které je oba dostal.

„Tohle přeložte přímo,“ štěkl na něj admirál rozladěně, „žádné delikátní obraty – slovo od slova.“

Elazar nervózně přikývl.

„Řekněte tomu tlustýmu hňupovi, že jsem za ním plul pět set mil. A toho ‚hňupa‘ mu nezapomeňte přeložit taky.“

Elazar promluvil polohlasně a dost nejistě. Po chvíli začal Hamilkarův obličej rudnout.

„Můžete rovnou navázat, že je nafoukanej pitomec,“ pokračoval Bullfinch. „Ztratil statisíce svých lidí – ale my taky. Nechtěli jsme tuhle válku, ale prostě začala a musíme ji vybojovat. Už jsem při boji proti vám přišel o oko a málem o život, ale nechal jsem to plavat, protože skutečný nepřítel je teď někde tímhle směrem.“ Bullfinch ukázal na západ, jako by se nekonečná step rozkládala přímo před nimi.

„Takže ještě jednou: jestli potřebuje naši pomoc, pomůžeme. Mám tu dva a půl tisíce mužů, čtyři sta tisíc kusů munice a lodní děla. Důrazná demonstrace naší síly by mohla Bantag odradit. A jestli naši pomoc nepřijme…“

Zaváhal a chvilku zvažoval co nejbarvitější frázi.

„Tak ať mi políbí šos, protože já se vrátím bojovat na Rus.“

Otočil se a připravil se k zpátečnímu skoku. Už bylo na čase – boky lodí se začaly od sebe vzdalovat.

Z Hamilkarova hrdla se začal ozývat ozval temný, dušený smích. „Dobrá, dobrá,“ řekl po chvíli. Zachytil Bullfinche za ruku právě v okamžiku, kdy při pokusu o skok málem přepadl přes palubu.

„Vaši pomoc skutečně potřebuju,“ přiznal pak velitel karthských vojsk. „A rád bych vám řekl, že vás mám za čestného muže a

dobrého válečníka, který mě sice porazil, ale i potom mi několikrát projevil solidaritu a úctu.“

Na chvíli se odmlčel a jeho tvář přitom zvážněla.

„Nebudu vám mazat med kolem pusy,“ pokračoval. „Pořád obviňuju Keana za to, co se stalo mým lidem. Nedokážu na to zapomenout. Doufám ale, že jste to přijel tak trochu odčinit. Od vás tu nabídku přijmu rád, ale můj názor na Keana ani na Rusy se tím nemění. Blíží se sem šest umenů Bantagu a sami proti nim nemáme šanci. Merkiové zničili skoro všechno, co se zničit dalo, a moje armáda je vyzbrojena hlavně klacky. Když nám nepomůžete, budou jim na nás stačit zápalné šípy. Bez vás to nezvládneme.“

„Proto jsme tady,“ odvětil Bullfinch.

Elazar se už ani nepokoušel zadržet slzy, které se mu hrnuly do očí, Bullfinche objal a políbil ho na obě tváře. „Vřelé díky, dobrý příteli,“ řekl s dojetím.

„Rádo se stalo. Jen mi povězte: přeložil jste všechno skutečně doslova?“ optal se Bullfinch podezíravě.

„No, skoro,“ usmál se Elazar.

Když Vincent opustil čelo přesunujících se jednotek, vydal se na západ do mírného svahu. Půda byla důkladně vysušená celodenním žárem. Po chvíli jízdy si uvědomil, že ho někdo následuje. Byl to Dimitrij.

Nahoře na hřebeni Vincent přitáhl koni otěže. Vojsko na postupu bylo i přes velkou vzdálenost stále dobře vidět. Dva sbory pochodovaly ve čtyřstupu na bezmála deseti mílích cesty a byl na ně skutečně impozantní pohled. Uniformy ořechové barvy dobře ladily s barvou koní a muškety v plném slunci odrážely tisícovky malých záblesků. Celou tu parádu dokreslovalo moře klobouků se svěšenou střechou – podobných, jaké nosila pěchota Konfederace. Byly vidět i zástavy jednotlivých pluků, kterých bylo celkem šedesát. Pohled na celý průvod Vincenta naplňoval hrdostí. Tohle jsou moji muži, moje sbory, moje armáda, říkal si.

Na pláni severně od města se rozkládal tábor se zbytkem posádky. Na severozápadě od Vincentovy pozice byly vidět hradby Hispánie. Z komínů jejích továren se valil kouř a jeho čerň se mísila s barvou narůžovělých mraků vysoko na obloze. Nalevo od Hispánie

byly dobře patrné nízké břehy Sangrosu. I odsud se dalo snadno rozeznat, že západní břeh je o hodně vyšší. Hladina řeky byla tak nízko, že z líného proudu sem tam vystupovaly větší kameny. Bylo na první pohled jasné, že tady bude obrana velmi náročná a možná i rozhodující pro celou bitvu.

Vincent ještě chvíli na dálku zkoumal terén podél Sangrosu a potom se otočil k jihozápadu. Necelých sto yardů od něj byl stromy porostlý pahorek, jehož vrchol zdobila výstavná vila.

Hřeben, na kterém Vincent stál, se táhl až k Sangrosu – právě kvůli němu tu byl východní břeh Sangrosu tak vysoký. Celý úsek měl na délku asi čtyři míle a dával Merkiům dost prostoru na rychlé překročení, i když se to pro ně rozhodně neobejde bez velkých ztrát na životech.

Všude kolem byly vinice a při okraji celého území stála sem tam letní sídla bohatých románských občanů. Kdysi to byl utěšený kraj, ale blížící se rozhodující bitva jeho vzhled radikálně změnila. Stála tu četná opevnění, kolem celé délky Sangrosu byla spousta zákopů a mezi nimi a řekou pasti všeho druhu. Obranný perimetr tu byl provedený elegantně a precizně, to musel Vincent uznat. Pokud se ale Merkiové předem smíří se ztrátami, jaké jsou u nich zvykem, nebudou se zdráhat zaútočit právě v téhle oblasti.

My ale budeme bránit z vyššího břehu, a to nám poskytne jistou výhodu i potřebný čas na stažení, přemýšlel Vincent. Na každou míli obranné linie tu máme jeden sbor. Tedy skoro – Třetí sbor není kompletní a nemá ani tolik vojáků co divize. Navíc je třeba, aby aspoň jeden celý sbor střežil povodí na severu, kde je západní břeh v těsné blízkosti lesa, i když stále o dobrých padesát stop níž než východní. Nechránit ho by znamenalo nechat se lacino doběhnout a dopadlo by to nejspíš jako u Potomacu. Další divize musí hlídat zátopovou zónu u ústí. Celkově tedy budou operovat čtyři aktivní sbory a jeden záložní v pásmu šesti mil.

A horda Merki bude mít minimálně tři sta padesát tisíc bojovníků, poměr je tedy šest na jednoho. To je mnohem horší situace, než v jaké byl starouš Bobbie Lee u Petersburgu.

Vincent pobídl koně do lehkého klusu a zamířil do svahu po pravé ruce. Vrcholek této vyvýšeniny byl nějakých třicet stop nad

okolním terénem a odsud už zákopy na východním břehu vypadaly jen jako drobné šrámy ve tváři krajiny. Občas byl vidět pohyb ruského vojáka, kterých se v zákopech hemžilo požehnaně. Nejvyšší čas obhlédnout jejich činnost.

„Moc hluboko jste nekopali," konstatoval Vincent, sotva k nim dorazil. Jakmile si ho vojáci všimli, narovnali se a vzorně zasalutovali. Vyšlo při tom najevo, že zákop není mnohým ani po pás. V jejich obličejích byla znát úcta, ale také náznak obav.

„Tohle není jako u nás doma," řekl seržant a hřbetem ruky zbavil čelo krůpějí potu. „Půda je úplně jiná než ruská, vůbec se v ní nedá kopat. U nás jsme se mohli krumpáčem na jednom místě ohánět celý den a pořád jsme byli na ornici. Tady na vinicích je to prostě jinak."

Dimitrij, který Vincenta konečně dostihl, přitáhl koni otěže.

„Vasiliji Borisoviči, pozdrav pánbůh," pozdravil seržanta, seskočil a potřásl mu rukou. „Těžká práce, že ano?"

„Zrovna jsem to vysvětloval panu generálovi. Stačí vykopat dvě stopy a jsme na vápenci."

„Pokračujte, nic jiného nezbývá," řekl Vincent a vyrazil k nedalekému kopečku, kde stála jedna z vil. Teď byla obklopena třemi mělkými prohlubněmi pro rozestavění velké dělostřelecké baterie.

Když dojel až na samý vrchol, sesedl a dovedl koně ke studni. Pak vytáhl kbelík vody a vylil ho do žlabu, který stál opodál. Mezitím co se kůň napájel, vylovil Vincent ze sedlové brašny plecháček a posloužil si také. Voda byla ledová a železitá – přesně takovou teď potřeboval. Zpoza vily ho pozorovala skupinka vojáků. Po chvíli poznali, že jsou odhaleni, a tak před Vincenta promptně naběhli a salutovali. Měl nutkání je vyplísnit za zahálku, ale pro tentokrát si to odpustil. Odpověděl na pozdrav a otočil se na patě, aby budovu obešel. Na druhé straně bylo velitelské stanoviště.

Perfektní umístění, pomyslel si. Můžou mít přesilu šest na jednoho, ale stejně pro ně nebude žádný med dostat se až sem, když je budou mít na mušce skoro všechna naše děla. Problém ovšem byl, že zákopy byly hluboké tak do půli stehen a navršený hliněný val byl vysoký sotva stopu. Vejde se sem sice celkově třicet děl, ale jejich obsluha prožije horké chvíle, pokud se Merkiové dostanou do

vzdálenosti menší než dvě stě padesát stop. Pak budou jejich luky pro dělostřelce smrtící.

I odsud Vincent přehlédl celý perimetr. Vypadalo to celkem dobře: zákopy byly ve vhodné vzdálenosti od břehu řeky a na obou koncích měly vždy hnízdo pro třípalcový kanón. Kompletní obrana tam bude schopná těžké křížové palby – šité přesně na míru tomu, co evidentně chystá nepřítel.

Znovu ho dostihl Dimitrij, který předtím zabředl do rozhovoru s vojáky v zákopu.

„Borisovič má pravdu – na Rusi by zákopy byly už dávno hluboké šest stop."

Vincent beze slova přikývl. Kolem Hispánie byla půda tak tvrdá, že se většina zákopů musela ještě zvýšit pomocí hradby z nahrubo tesaných klád. Všude se nicméně dalo vykopat aspoň něco, ale kolem téhle vily s velitelským stanovištěm byla v podstatě holá skála.

„Doufal jsem, že ty obranné náspy jsou vyšší. Tohle není moc dobré," podotkl Dimitrij. „Klády k zákopům, dřevěné uhlí na prach, palivo do vzducholodí – pro všechno si musíme jezdit dvacet mil. Tohle se opravdu v ničem nepodobá Suzdalu."

Z vily náhle vyšel nějaký poručík. Vypadal nervózně a spěšně si zapínal knoflíky na tunice. Zevnitř Vincent zaslechl ženský hlas, který však poručík rychle umlčel.

„Bavíte se dobře, poručíku?" optal se Vincent ironicky, když hříšník předstoupil.

Otázka důstojníka očividně naprosto vyvedla z míry. Zrudl a nevydal ani hlásku.

„Vaše příslušnost?"

„Třetí vazimský, pane."

„Je tohle vaše předpokládaná bojová pozice?"

„Ne, pane, poslali nás sem pracovat. Konkrétní rozmístění jednotek v obranném perimetru ještě není zcela jasné. Nařízení shora…" Zaskočilo mu. „Promiňte, pane. Generálové chtějí ještě přehodnotit předpokládanou taktiku útočníka. Alespoň podle mých informací."

„A co tu máte přesně za úkol?" Vincent ukázal na vilu.

„Měli jsme tu pracovat na pozici dělostřelecké baterie a na zákopech, pane.“

„Permův hněv na tebe, neřáde. Sbal své muže a do práce!“

Poručík celý nesvůj zasalutoval a svižným krokem odkvačil směrem k perimetru, přičemž křičel jeden rychlý rozkaz za druhým na muže, kteří scénu sledovali zpoza rohu vily. Ti neváhali a běželi za ním.

Vincent nasupeně potřásl hlavou. „Měl jsem si zjistit jeho jméno. Hodnost vojína by ho postavila do latě. I čertu s ním.“

Dimitrij se zasmál. „Nejsou snad všichni vojáci stejní?“

Vincent se na svého postaršího pobočníka podíval dost vyčítavě. „Jestli Merki zaútočí, než bude práce hotová, bude si přát vrátit se zpátky v čase a místo chlípného dovádění celý ten zákop vykopat vlastnoručně.“

Dimitrij se rozhodl svého nadřízeného trochu poškádlit. „Až to nastane, vzpomínka na tvůj lítý hněv mu jistě dodá odvahu.“

Vincent dělal, že to neslyšel.

Dřív než se stačil pořádně zamyslet nad dalšími kroky, vyrušila ho siréna vlaku, který zrovna přijížděl z Romy. Strojvůdcův přednes oblíbené románské písně na téma pití vína byl opravdu originální, o čemž svědčila veselá gesta všech, kteří pracovali podél trati. Ta před Hispánií opisovala široký oblouk, stejně jako cesta, po níž se k městu rázným krokem blížily dva čerstvé románské sbory. Byl na ně stejně strhující pohled jako před několika hodinami. Pochodová píseň se nesla až k Vincentovi a vojáci pracující na zákopech si ji hned začali pobrukovat. Dobrá nálada románských jednotek je balzám na duše všech ostatních, pomyslel si Vincent.

Rozjel se k nim, aby znovu zaujal své místo v čele a byl při tom, až jeho muži předstoupí před Rusy a hlavně před ostřílené Yankeeje. Když projížděl podél celého útvaru, všichni vojáci ho nadšeně zdravili. V očích měli ještě dychtivost mládí, kterou on už dávno postrádal.

Ale teď, v čele třiceti tisíc vojáků, ji Vincent Hawthorne, bývalý kvaker z Vassalbora, Maine, znovu po dlouhé době pocítil. Byl připraven k boji. On a jeho muži s ním. Byli připraveni vybojovat závěrečnou bitvu.

Kapitola 8

Byla půlnoc, Velké Nebeské Kolo dlelo na samém vrcholu nebeské klenby. Šagta se pomalu pohyboval nízko po západní obloze a v patách měl Borgtu. Den, který téhle kouzelné noci předcházel, byl zvlášť parný a vypadalo to, že zítra se ještě oteplí. Tamuka si jazykem navlhčil suché, rozpraskané rty. Voda začala docházet. Mnozí koně už podlehli únavě a skončili v kotlích, i když to jejich jezdci vůbec neviděli rádi.

Zítra nebude čas na vítání slunce. Aby dospěli k další řece před úsvitem, budou si muset sáhnout na dno sil a oželet ještě víc koní než dosud.

S trochou štěstí to ale nakonec bude vydařené zabíjení.

I když byla noc mimořádně tmavá a jeho oslepovaly tři lucerny, které měly všem signalizovat jeho pozici, slyšel a cítil kolem sebe své bojovníky. Cítil jejich únavu a občas zaslechl i polohlasné mumlání nějaké pochodové písně. Všichni byli dost nervózní – v noci je tu totiž step vyhrazena zesnulým předkům.

Za zády mu náhle zazněl zvonek, kterým se podle zvyku ohlašoval nositel důležité zprávy. Tamuka se ohlédl a spatřil barevnou lucernu. Posel ji měl připevněnou na zádech a při jízdě se její plamínek natahoval a smršťoval. Když Tamuku dojel, uklonil se tak hluboko, jak to jen při jízdě šlo. Oba zpomalili a rázem je ovanul silný zápach koňského potu.

„Můj qar qarthe, přináším hlášení Gubty od umenu Vuška Huš.“

„Nuže?“

„Za soumraku spatřila předsunutá hlídka na protějším břehu řeky jednotku nepřátelské jízdy směřující na jih. Měla asi čtyři sta kusů. Sledovali je celou čtvrtinu noci a za tu dobu nezměnili směr.“

Tamuka se pousmál. Utkat se dobytkem, který si myslí, že umí jezdit na koni, si vychutná jako delikátní sousto.

„Vzkaž Gubtovi, aby se pokusil řeku překonat do hodiny před úsvitem,“ štěkl Tamuka. Jeho ostré zuby se ve světle luceren výrazně

zaleskly. „Pokuste se jim odříznout cestu cípem levého křídla. Já pojedu z druhé strany.“

„Rozumím. Řeknu Gubtovi, aby hodinu před úsvitem překročil řeku a uzavřel nepřítele zleva. Vy pojedete zprava.“

Posel Tamukovy instrukce ještě potvrdil přikývnutím, otočil se a rychle vyrazil s novým rozkazem.

Trochu malá ryba, pomyslel si Tamuka, jen pár set kusů, ale dvěma umenům to bude na nějakou dobu stačit, když se uskromní. Pokud bude naše vítězství přesvědčivé, zlepší to morálku bojovníků.

Na obzoru náhle něco červeně zablikalo a qar qarth rychle přitáhl koni otěže. Tohle mohla být opona Bugglaahu, která předznamenávala brzký ohnivý déšť. Pokud se takové chmurné předpovědi potvrdí, s celou armádou nikdo a nic nehne. Všichni, včetně jeho samotného, se vrhnou k zemi, zakryjí si oči a budou čekat, než se bohyně smrti vzdálí z dohledu.

Ohlédl se na Sarga, jehož silueta byla i ve světle několika málo hvězd jasně patrná.

Šaman stál a soustředěně jev pozoroval.

„Zvířata,“ zasyčel najednou. „Zbabělá havěť.“

Tamuka, který konečně pochopil, co je ten úkaz zač, zabručel kletbu a pobídl koně do trysku. Vzápětí křikl rozkaz, aby se všichni bojovníci vzchopili a následovali ho.

* * *

Jackovi Petraccimu to čímsi připomnělo jisté výtvarné znázornění Apokalypsy – z lesa několik mil severně se k řece Kennebec pohybovala ohnivá stěna. Plameny postupovaly severozápadním směrem pomalu, protože je hnal jen nepříliš silný ranní vítr. Dýmem už ale potemněla značná část oblohy.

Jack přímo visel na páce výškového kormidla a díky tomu *Yankee Clipper II* stoupal v téměř pětačtyřicetistupňovém úhlu. Nepřál si teď nic jiného, než být co nejvýš. Věděl sice, že nebezpečí vznětu vodíku zatím nehrozí, ale nechtěl nic riskovat.

Letěli rychlostí optimální pro úsporu paliva, tedy asi dvacet mil za hodinu. Začátek letu byl skoro romantický – startovali o půlnoci, navigovali podle hvězd, naskytl se jim i krásný pohled na utichající vojenské ležení. Cesta zatím probíhala hladce, dokonce se mu ani neudělalo nevolno.

Ohlédl se na pravobok a ve vzdálenosti nějakých šesti mil spatřil *Flying Cloud II*, ještě kus za ním pak i další vzducholoď, *China Star*. Velitelství předpokládalo, že Merkiové k řece dorazí kolem poledne a nastane čas je přepočítat a upřesnit si jejich polohu.

Při včerejším letu Jack shodil vzkaz pro Showaltera, aby zapálil les před hlavním vojem hordy i za ní – s trochou štěstí se ty potvory upečou.

Právě k nim do výšky vystoupaly první stužky dýmu, které mu připomněly vůni podzimu u nich doma – to se na všech statcích pálilo listí. Na vzpomínání teď ale nebyl čas – Jack se rozkašlal, přetáhl si přes obličej bandanu, sundal si letecké brýle a protřel slzící oči.

Loď sebou začala škubat a Fjodor na její zádi klít. Jack zalapal po dechu a zvedl se mu žaludek. Když se trochu vzpamatoval, asi padesát mil před sebou spatřil pod modrou oblohou druhou ohnivou stěnu.

Podíval se pod loď. Byli asi míli nad zemí, přesně nad postupujícími plameny. Za nimi se rozléhala už jen spálená zem. Nedaleko od její hranice ujížděla velká skupina jezdců – jejich žlutý prapor byl dobře viditelný.

Po Jackově pravé ruce se ze sloupce dýmu znovu vynořil *Flying Cloud II* a otáčel se směrem k nim.

Proč sakra opouštějí pozici, nechápal Jack.

„Sestupujeme! Na plný výkon!“ přikázal po chvíli a přitlačil výškové kormidlo na doraz do přední polohy. Současně druhou rukou otevřel přídavný přívod paliva.

„Merkijské vzducholodě!“ zakřičel Fjodor a ukázal na jihozápad. Jack vzhlédl od řízení a spatřil pět lodí nějakých šest mil od nich. Nepřátelé měli vítr v zádech, takže mohli náskok brzy značně srazit.

„Nejdřív musíme trochu klesnout," namítl, naklonil se přes příď a ukázal dolů na čelo jízdního oddílu.

* * *

Dennis Showalter se na chvíli postavil ve třmenech, aby protáhl zemdlelé, ztuhlé svaly. Oči ho pálily od všudypřítomného kouře. Tušil, že rozbřesk se blíží, ale kvůli dýmu si tím nemohl být jistý. Několik mil na jih postupovalo ohnivé peklo neúprosně dál a dál na severovýchod.

Práce, která jim zabrala skoro celou noc, přinesla opravdu pozoruhodnou podívanou. Petracci mu předal rozkaz zapálit les včera ráno. Měli se rychle rozdělit na dva bataliony a založit požár před nepřítelem i za ním. Trvalo jim den, než překročili Kennebec a dostali se před Merkie. Potom zamířili na jih, kde obrátili koně a při cestě zpátky k severnímu okraji stepi za sebou neustále zapalovali na troud vyschlou trávu. Polovina z nich se pak oddělila, aby pokračovala dál až k železniční zastávce Kennebec. Budou mít co dělat, aby se včas vrátili do úkrytu v severních lesích.

Dennis na chvíli zastavil a přihnul si z čutory. Voda z Kennebecu byla sice trochu kalná, ale dokonale ho osvěžila. Plameny teď šlehaly ve vzdálenosti necelé půl míle po jeho pravé ruce. Step před nimi byla stále ještě nedotčena, ale jestli si nepospíší, oheň jim zahradí cestu do lesů.

I když celý ten nápad přinášel určitá rizika, měl něco do sebe. Třeba nakonec neuhoří ani jeden Merkij, ale oheň spálí veškerou potravu pro koně odsud až k Sangrosu – a to pro nepřátele nebude vůbec dobré, pomyslel si Dennis s úšklebkem. Na jih od železnice se pěchota postará o pár dalších požárů. Tenhle účinný trik prý poprvé použili Indiáni, nikdy by to do nich neřekl.

Sloužit u kavalerie má určité klady a přináší to bohaté zážitky, napadlo ho, když se ohlédl na své muže. Na jejich začouzených tvářích a zarudlých očích byla vidět spokojenost s odvedenou prací, byť tak špinavou.

Náhle se ozval výkřik. Dennis se rychle otočil, aby obhlédl týl formace. Někteří vojáci měli v očích posvátnou hrůzu a ukazovali k obloze, jiní už pochopili a nadšeně mávali. Několik koní se při pohledu naklesající vzducholoď málem splašilo. Jeden dokonce shodil jezdce a než se kdo nadál, byl ten tam.

„Dejte mi prapor!“

Dennis se otočil, uháněl tryskem k přistávající lodi a usilovně mával praporem ve snaze upoutat pozornost. Loď se začala neohrabaně otáčet jeho směrem.

Pár desítek yardů od ní Dennis prudce zabrzdil, seskočil a letmo hodil otěže praporečníkovi, který jel kousek za ním.

Vzducholoď mezitím přešla do horizontální polohy a její gondola skoro škrtala o zem. Za zádí se zvedl oblak prachu. Hučení pohonné jednotky pomalu sláblo. Dennis hleděl na stroj s jistou úctou a pozorně si ho prohlížel – tak blízko vzducholodi ještě nikdy nebyl a také by nikdy nehádal, že může být tak mohutná. U kavalerie to je sice docela dobré, ale řídit tohle musí být přímo něco božského, blesklo mu hlavou. I když ne tak docela – už slyšel o případech, kdy se vzducholoď zdánlivě bez příčiny, ve skutečnosti kvůli nepatrné jiskřičce, v okamžiku proměnila v ohnivou kouli.

Pilot se vyklonil z koše a horlivě na Dennise gestikuloval.

„Petracci, ty bláznívej parchantě,“ usmál se na něj Dennis, „tak co? Jak ten ohýnek vypadá seshora?“

„Merki se blíží,“ křičel Jack, ještě ohlušený hučením pohonné jednotky.

„Ty potvory musejí být pořád ještě nejmíň deset mil od řeky. Vypaříme se do lesa, než sem dojedou.“

„Kennebec už dávno přebrodili a chystají se vás odříznout od severu.“

Dennisovi zamrazilo v zádech.

„A jak to vypadá na jihu?“

„Stejně – jsou za řekou a tři nebo čtyři míle odsud.“ Jack teatrálně znázornil svírající se kleště.

„Dejte se na severovýchod a držte se co nejvíc u ohně, třeba se jim ztratíte v kouři. A hlavně sebou hněte!“ Jack se vyklonil ještě víc a natáhl ruku. „Dávejte si pozor. Já musím zpátky na oblohu – ti

parchanti tu mají i vzducholodě. Ale pokusím se zůstat někde poblíž a vést vás schůdnou cestou.“

Dennis nabídnutou ruku stiskl na znamení díků.

Petracci mu věnoval pohled, v němž byl jistý pocit viny – byl nesvůj z toho, že je jeho přítel v nebezpečí a jemu samotnému bezprostředně nic nehrozí.

„Plný výkon, Fjodore,“ křikl po chvíli a strhl výškové kormidlo. Příď lodi se za rostoucího hukotu motoru začala rychle zvedat a Dennis před ní musel uskočit, aby neutrpěl úhonu.

Jakmile *Yankee Clipper* vystoupal o několik desítek metrů, otočil se k severu a vyrazil. Silný vítr ho sice zanášel k severovýchodu, ale právě s tím posádka počítala.

Dennis na nic nečekal, skočil na koně a ujížděl ke svým mužům.

„Trubači, trub do trysku!“ křičel už z dálky.

Unavený mladík, který dosud užasle pozoroval manévrující vzducholoď, se ještě nestačil vzpamatovat.

„Sedíš si na uších?! Dělej!“

Stepí zazněl vysoký tón. Jakmile se Dennis dostal do čela jednotky, sklonil se na koni co nejníž a vyrazil nejvyšší možnou rychlostí. Divoce přitom mával kloboukem a ukazoval na severovýchod.

Trubač a praporečník ho dohnali až po hodné chvíli a ještě déle to trvalo ostatním mužům. Nakonec ale přece jen kompletní jízda uháněla do mírného svahu v závěsu za svým velitelem.

Když byli v půlce stoupání, zahlédli je. Temná masa postupovala po širokém hřebeni čtyři nebo pět mil jižně od nich, nepříliš daleko od ohnivé stěny.

Dennisova jednotka přejela vrchol a jako vítr se prohnala údolím. Na dalším vrcholku se její velitel ohlédl. Poslední jezdci byli teprve na předchozím hřebeni, pomalejší koně už sotva klusali a formace se už dávno rozpadla. Dennis zmírnil tempo a cítil se trochu provinile – měl vědět, že všichni koně nebudou tak schopní jako ten jeho. Přitáhl otěže a zamával na praporečníka, ať pokračuje.

Ohlédl se nejdřív na sever a spatřil dlouhou formaci merkijské jízdy, směřující jihovýchodně, která těsně míjela postupující

plameny. Další nepřátelská jednotka se už pohybovala na opačné straně v místech, kde byli ještě před chvílí oni.

Jeden plný umen, spočítal si Dennis narychlo.

Podíval se na vzducholoď – ta teď mířila přímo na východ. Zaryl ostruhy do slabin a jeho kůň bolestí zaržál. Dalo práci celou jednotku přesměrovat na východ. Požár plál přímo před nimi a na severu měli otevřenou step, na níž už ovšem merkijští jezdci uzavírali kleště.

Neměli na vybranou. Už začali cítit teplo sálající z ohnivého pekla. Jeho muži se snažili dostat ze svých koní maximum. Ti, kteří měli lepší zvířata, se drželi kolem něj, ostatní v těsném závěsu.

Jezdec vedle něj náhle ztratil kontrolu nad koněm, který šlápl na žhavý uhlík. Zastavil se a začal se vzpínat, nedalo se ním nic dělat. Ten voják bude dítě štěstěny, jestli tohle přežije, pomyslel si Dennis. Prach, který vířila nepřátelská jízda, mu ale napovídal, že pokud s tempem vydrží, nakonec jim uniknou.

Pokračovali v jízdě hořící a doutnající krajinou. Koně zřejmě už pro únavu ani nevnímali horkoa jezdcům stékaly po tvářích stružky potu. Na dalším hřebeni se Dennis opět letmo ohlédl. Merkiové teď zabírali celou předchozí vyvýšeninu v široké rojnici.

Všichni koně už toho měli opravdu dost a šance na udržení náskoku dalších sto dvacet mil, které zbývaly k Sangrosu, byla nulová. Kdyby ale zarazili koně a zkusili postavit protipožární průsek, Merkijové by jim po rozbřesku zatopili víc než jakýkoliv požár.

Museli se obrátit k lesu, který se už zdálky přímo nabízel jako útočiště.

„Zastavit!“ zavelel Dennis.

V několika vteřinách ho jeho muži obstoupili a hleděli na něj pohledy plnými očekávání i obav.

Dennis se podíval přes rameno: bližší seskupení Merkiů bylo stále ještě nějaké tři míle daleko.

„V řad nastoupit!“

Chumel vojáků se začal velmi zvolna organizovat. Dennis by před chvíli nejraději formaci změnil už za jízdy, ale na to jeho muži

neměli ani výcvik, ani energii. Někteří z nich navíc na místo stále ještě nedorazili a byli stovky yardů daleko. Nemohl na ně čekat.

Postavil se ve třmenech a oznámil: „Pokusíme se teď projet jejich řadami, proto se držte v jedné linii. Kdo bude zaostávat, má jen mizivou šanci na přežití.“

Jezdci na něj hleděli očima rozšířenýma strachem i vzrušením.

Tasil šavli a otočil se proti severnímu křídlu nepřátel.

„Klusem za mnou!“ přikázal.

„Ne, u Perma, jen to ne!“ zařval Fjodor. „Měli se ukrýt v tom kouři!“

„Dennis si asi chce prosekat cestu jejich středem,“ procedil Jack a udeřil pěstí o okraj koše. Něco mu říkalo, že by měl znovu sestoupit a od toho šíleného plánu je odradit, ale na to v žádném případě neměl čas. Pět merkijských lodí bylo už dávno za Kennebecem.

Tušil, že *Flying Cloud II* je přímo nad nimi a kryje je. Zároveň ale věděl, že on sám Dennisovi tentokrát nepomůže.

* * *

Gubta se zašklebil a zvolal: „Tak už aby byli tady!“

Bojovníci kolem něj hned začali s bojovým popěvkem: „Vuška! Vuška! Vuška!“

Ze svého titulu mohl v tak bezvýznamné bitvě zůstat nahoře na kopci a kochat se. Jenže on chtěl krev, a to přímo na své čepeli. Vzepjal se na koni a zamával mečem. Z řady pak vyjel vlajkonoš s rudou vlajkou, zvedl ji k nebi a vzápětí udeřil její žerdí o zem.

„Vuška!“

Merkiové vyrazili jako jeden muž.

* * *

„Na zteč!“

Dennis v širokém gestu máchl šavlí a vymáčkl ze svého koně poslední zbytky energie. Jeho muži ho následovali. Někteří tasili meče, jiní pistole, těm s příliš vyčerpanými zvířaty nezbývalo než sázet na to, že projedou bez úhony zázrakem.

Nepřátelé se vyřítili proti nim. Jak rostla jejich rychlost i síla válečného řevu, jako by rostl i jejich počet.

Dennis si s překvapením uvědomil, že najednou vůbec necítí strach. Bojující jednotky se už dostaly do bezprostřední blízkosti, Merkiové napřahovali blyštící meče a bylo jim vidět do řvoucích hrdel.

Jeden z nich vyrazil přímo proti Dennisovi. Ten se sehnul v sedle, jak nejvíc mohl, a šavli nastavil proti krku protivníkova koně. Bojovník mu na okamžik vyplnil celý výhled a jeho meč se mu mihl nad hlavou. Pak Dennis pocítil mocné trhnutí, které mu málem vyrvalo šavli z ruky, a zaslechl, jak jeho kůň zaržál bolestí.

Dalších několik vteřin se ozývala nepřehledná kakofonie zvuků – řinčení zbraní, řev koní, křik vojáků i štěkavé staccato zbrklé palby z revolverů. Bojující řady se prolnuly a Dennis usoudil, že to začíná vypadat docela dobře. Merkiové byli sice všude kolem, ale před ním už bylo volno – přesně podle plánu. Jeho protivníci začali krotit koně a otáčet je, zatímco modrokabátníci pokračovali plnou rychlostí kupředu. Mezi oběma jednotkami najednou vznikla mezera rovnoměrně posetá mrtvolami – v drtivé většině lidskými.

„Až za ten kopec!“ řval Dennis zplna hrdla. „Hněte sebou!“

Ukázal šavlí na vrchol před sebou a trochu ho překvapilo, když zjistil, že její hrot je celý od krve. Bylo by to vlastně v pořádku – jenže on si nebyl vůbec jistý, jestli zbraň potřísnila krev nějakého protivníka, jeho koně, nebo jeho vlastní. Praporečník se k němu po chviličce připojil a gesty tlumočil jeho rozkaz těm, kdo ho neslyšeli. Mladý trubač se jednou rukou držel opratí, v druhé svíral polnici a vytrvale troubil signál k dalšímu postupu.

Když se Dennis znovu ohlédl, s údivem zjistil, že se Merkiové jen otočili a nepronásledují je. Koutkem oka spatřil vlajkonoše mávajícího na kopci asi čtvrt míle po jejich pravé ruce.

Pokračoval se zbývajícími muži početnými výmoly k vytyčenému cíli. Jeho kůň, stejně jako všichni ostatní, už mlel z

posledního. Když konečně dorazil na kopec, srdce se mu na chvíli zastavilo. Sotva sto yardů před ním se zformovala neprostupná zeď tvořená tisícovkami nepřátel. Z jejich řad se najednou vznesl k nebi temný mrak. I v neustávající vřavě Dennis jasně slyšel, jak s každým zlomkem vteřiny sílí svist šípů. Koně začali ržát a vzpínat se a jezdci ze sedel padali jako zralé hrušky. O nějaké zteči už nemohla být řeč, zvlášť poté, co se Merkiové pojistili druhou salvou šípů.

Jsou jako obří popravčí četa, pomyslel si Dennis.

„Rychle, sesedat!“ zavelel.

Mladý trubač ho počastoval pohledem plným hrůzy a zoufalství.

„Ksakru, mladej, všichni tady chcípneme. Tak chci aspoň pár těch potvor sejmout! Sesedat!“

Polnice sice zazněla, ale většina mužů už rozkaz nemohla poslechnout – váleli se na zemi ranění šípy, další už byli v té chvíli mrtví.

Dennis odhodil šavli, seskočil z koně a vytrhl ze sedlového pouzdra svoji sharpsovku. Zrak mu padl na milované zvíře umírající vyčerpáním – propadlo by prokletí, kdyby se ještě vzpamatovalo a mohl na něm jezdit nějaký Merkij. Jeho jezdec proto vytáhl revolver a střelil ho do hlavy. Kůň se zhroutil k zemi.

„Zabijte koně a kryjte se za nimi!“ vykřikl Dennis.

Kolem něho vládl naprostý chaos. Pak zazněl výstřel z praporečníkova revolveru a také druhé zvíře se sesunulo k zemi. Ozývaly se další a další výstřely a po chvíli už většina přeživších ležela s připravenými karabinami za těly svých věrných koní, kteří většinou ještě jevili známky života. Cvakly kliky závěrů a brzy mezi Merkie přilétly první kulky.

Některé Dennisovy muže však ovládla panika a pokoušeli se uprchnout.

„K četu s vámi, zůstaňte tady a zemřete jako vojáci!“ řval na ně Dennis nepříčetně. Ti ho ale ignorovali a ujížděli pryč, následováni koňmi bez jezdců a jezdci bez koní. Z merkijské jednotky, která se zatím přeformovala, se část odpojila a vyrazila za uprchlíky. Dennis zřetelně slyšel ostrý skřehotavý smích nepřátel. Uprchlíci v marném odporu vypálili několik ran z revolveru na příliš velkou vzdálenost. Ta ale nebyla dostatečně velká pro nepřátelské zbraně, jak se vzápětí

ukázalo. Merkiové se v plné rychlosti stočili lehce doprava, a aniž zmírnili trysk, vyslali salvu šípů, z nichž některé neomylně zbavily poslední obsazené koně jezdců. Těch pár desítek přeživších Dennisových mužů se marně snažilo uniknout po svých. Nepřátelé se na ně brzy sesypali a prokláli je svými meči.

Vzduchem létaly další šípy a těla mrtvých koní se jimi doslova ježila. Stále se za nimi skrývali poslední zoufalí obránci v modrých kabátech. Střídavě se vyhýbali šípům a lomcovali klikami karabin a narychlo pálili do kruhu Merkiů, kde nemohli minout.

Dennis se zvedl ze země a mírně přikrčený se začal přesouvat z vrcholku. Mával při tom na zbytek mužů, aby se ho drželi a kryli jižní stranu. Jak jich ubývalo, Merkiové přešli z palby po salvách na jednotlivé výstřely, takže na Dennise a jeho muže teď mířily šípy nepřetržitě. Zkontroloval jih, kde se pohybovali nejbližší nepřátelé. Z kruhu se tam utrhla další skupinka a pustila se za nimi. Dennisovi vojáci po nich stříleli, jak rychle jen mohli, ti s předovkami navíc doplňovali každý připravený náboj několika broky.

Jejich velitel ale náhle dostal plný zásah. Jeho tělem prolétl nepřátelský šíp, otočil jím o půl kruhu a srazil ho k zemi. Po chvíli se zase zvedl a s vynaložením všech zbývajících sil pokračoval.

Stačil si všimnout, že nad jejich hlavami probíhá další bitva – dvě lidské vzducholodě kroužily kolem pěti větších merkijských. Zatím to vypadalo, že ani jedna strana nemá navrch.

Měl jsem se stát letcem, blesklo mu hlavou. Bůh mi odpusť to, co teď udělám.

„Doražte raněné!“ zakřičel. „Hlavně se jim nikdo nesmí dostat do spárů živý. A poslední náboj si nechte pro sebe!“

Ti, co přežili, se s takovým rozkazem smiřovali jen těžko, ale bylo jim jasné, že nic jiného nezbývá.

Přímo před Dennisem ležel ruský voják. Z trupu mu trčel šíp a druhým měl pravou nohu přišpendlenou k zemi.

„Odpusť mi,“ šeptl Dennis a s námahou vyloudil na zmučené tváři úsměv. Pak zavřel oči, a jakmile se muž naposled pokřižoval, přiložil mu hlaveň revolveru na čelo a stiskl poušť.

Po něm třesklo v blízkém okolí ještě asi tucet ran.

Dennis byl v těch chvílích svědkem, jak se dva bratři naposledy objali, starší nejdříve zastřelil mladšího a potom ukončil i svůj život. Jejich velitel už ale pro slzy nic dalšího neviděl. Ani nevěděl, jestli ho po dalších vteřinách srazil k zemi další zásah z nepřátelského luku, nebo jen klesl vyčerpáním. Když se mu pohled znovu trochu vyjasnil, uviděl klesající vzducholoď.

Pokusil se posadit a teprve teď si všiml širokých letek na konci vražedného šípu. Měl pocit, že se mu rozskočí hlava, protože při každém pohybu mu mohutný šíp drásal vnitřnosti.

Aby si ulevil, zařval bolestí, co mu síly stačily. Z úst mu vylétl rudý chuchvalec a na jazyku ucítil železitou chuť krve.

Slyšel najednou jasně všechny zvuky v širokém okolí – výstřely, modlitby i bojový zpěv. Překulil se na bok, opřel se o loket a klekl si na jedno koleno.

Vedle něj ležel mrtvý praporečník a rozedraná zástava se válela opodál. Na druhé straně spatřil trubače s široce rozhozenýma rukama i nohama. Dva šípy, které ho proklály, zřejmě zasáhly cíl téměř současně, protože v jeho tváři nebylo utrpení – vypadal spíš, že usnul. Ještě dál klečel další ruský voják, který se právě pomodlil a přiložil si revolver k spánku. Na to se už Dennis nevydržel dívat.

Země kolem se po chvíli začala chvět a zvědavost ho nakonec znovu přemohla – byla silnější než pocit neskonalé hrůzy ze všeho, co dosud viděl. Když otevřel oči, zjistil, že se merkijský kruh kolem něj uzavírá, bojovníci vytahují meče a posupně se chechtají.

Pokusil se znovu postavit na nohy a čelit jim. Asi dvacet yardů od něj se zmohli na poslední odpor ještě další dva muži – jeden střílel z karabiny, druhý byl těžce raněn, ale přesto se snažil ovládnout třesoucí se rukou revolver a zamířit.

V několika vteřinách Dennis ztratil z dohledu i je. Vesmír se pro něj uzavíral do čím dál užšího kruhu tvořeného mohutnými těly v těžké zbroji.

Zvedl revolver a natáhl kohoutek.

Když ho hlaveň zastudila na skráni, vyděsila ho myšlenka, že už všechno vystřílel na nepřátele.

Naštěstí jeden náboj přece jen zbýval.

Jack se přestal věnovat lodi a zahleděl se dolů. Merkiové se právě seskupili kolem posledních přeživších a následovalo už jen pár výstřelů. Další dění už nebylo třeba sledovat.

Vzducholoď se najednou zatřásla. Vzduchem prolétly kusy plátna a bok koše se na jednom místě roztrhl. Jack se podíval na pravobok, který právě v těsné blízkosti míjelo jedno z merkijských vzdušných plavidel. Fjodor na něj rychle zamířil lehké palubní dělo a vystřelil. Kartáčová střela zasáhla nepřátelskou loď přesně nad místem, kde stál pilot.

Jack si raději zakryl oči – být tak blízko exploze spousty vodíku je vždycky nebezpečné.

Než se ohnivá koule, ve kterou se vzducholoď proměnila, začala poroučet k zemi, hořící pilot z ní vyskočil.

„To je ono! Jen plápolej, zmetku!“ vykřikl Jack s náležitým zadostiučiněním.

Merkijští jezdci se museli před padajícím vrakem rozprchnout na všechny strany – dopadl sotva sto yardů od místa, kde zahynul Dennis Showalter. Několik nepřátel se nestihlo včas dostat z dosahu a uhořeli stejně jako posádka vzducholodi.

„Tamhle je *Flying Cloud!“* zvolal najednou Fjodor. Jack ho kvůli hluku vrtule skoro neslyšel a chvíli žil v domnění, že si jeho společník jen pochvaluje precizní sestřel.

Potom ale ke své hrůze zahlédl, že se *Flying Cloud* řítí k zemi přídí dolů a z jeho zadní části šlehají desítky yardů dlouhé plameny. Zasáhl kopec právě v místě, kde leželo nejvíc mrtvol, a explodoval. Ještě dlouhé minuty byl jeho pomníkem šedočerný hřibovitý mrak.

Na truchlení nebyl čas. Jack se chopil řízení a obhlédl situaci. Už se k nim znovu natáčela nepřátelská loď a její střelec dobíjel palubní zbraň. V povzdálí ji podporovaly další dva stroje. O poloze *China Star* Jack ztratil přehled už dávno a nevěděl ani, jestli už ji nepřátelé také nezasáhli. Letmý pohled na měřící přístroje mu prozradil, že uniká palivo, ale mohli být rádi, že dosud neskončili jako *Flying Cloud.* Na návrat do bezpečí jim však palivo stačit nebude.

Tak jako tak byl čas zvednout kotvy.

Chytil směrové kormidlo a loď se pod jeho zkušenou rukou začala stáčet k severovýchodu – chystal se zamířit do lesa, kde budou mít jakous takous šanci na přežití.

„Padáme odsud!“ křikl na Fjodora. Vzápětí se loď znovu otřásla. Tentokrát nebylo jasné, odkud zásah vůbec přišel – při zvednuté přídi dalo Jackovi značnou práci vyklonit se z koše. Když se mu to povedlo, uviděl čtvrtou nepřátelskou loď, která nadlétávala zprava a pokoušela se je odříznout. Dokončil otáčku a zamířil přesně na sever.

Za zády mu třeskl výstřel. To se Fjodor odhodlal alespoň zkusmo střílet na vzducholoď, která letěla za nimi a byla jasně z dostřelu. Značně podstřelil, ale pronásledovatele tím vyprovokoval k opětování palby – k jeho úlevě stejně bezvýslednému.

Vypadalo to, že se jim přece jen podaří uniknout, a tak se Jack několik vteřin věnoval poslednímu pohledu na pozemní bojiště. Dva vraky vzducholodí stále hořely a mrtvoly v modrých kabátech už nepřátelé odtahovali pryč.

Jack se otočil a snažil se na ten pohled co nejrychleji zapomenout. Teď se potřebuje soustředit, aby alespoň on a Fjodor přežili a mohli o tom všem podat zprávu.

Tamuka střídavě pozoroval bitvu, dosud zuřící v oblacích, a vraky dvou oblačných plavidel.

Ztráta další lodi mu poněkud zkazila radost z drtivého vítězství, kterého tu dosáhl. Vítězství v takové přesile samo o sobě moc neznamenalo, ale potěšilo ho, že jim žádné dobytče neuniklo. Kolem hořících trosek se začali zvedat ze země ranění bojovníci. Uvědomil si, že ztratil mnohem víc válečníků během ztroskotání vlastních lodí než při bitvě s nepřátelskou jízdou. Tohle by trochu zkazilo náladu i méně ambiciózním náčelníkům, uklidňoval se.

„Vydařená bitva, ale lepší by bylo, kdyby nepřátel byl tak dvojnásobek,“ hlaholil Gubta, když si razil cestu zástupy Merkiů, kteří už měli pořádný hlad. V pravé ruce stále svíral zkrvavený meč.

Velitel Vuška Huše si v souladu se svými výsadami vybral dobytče, které mu připadalo nejchutnější. Jeden z bojovníků ho hned zvedl a hodil přes bedra Gubtova koně.

„Ujistěte se, že jste z bojiště sebrali všechny použitelné věci,“ nařídil Tamuka. „Jejich zbraně, střelivo, prostě všechno.“

Pohled mu padl na stovky zastřelených koní a zlobou se v něm skoro vařila krev – vždyť zabít vlastního koně v bitvě je pod úroveň jakéhokoliv bojovníka.

Ohlédl se k ohnivé stěně, která se od nich už vzdalovala, protože stále postupovala. Jeden z průzkumníků mu oznámil, že nepřátelé zapálili další část stepi. I to Tamuku pořádně popudilo. Stepní traviny jsou přece posvátné a založit v nich oheň, byť kvůli vítězství v bitvě, je čin hodný zbabělce. Právo na to má jen bůh Yulta, který občas vrhá z nebes ohnivé šípy.

Možná má Sarg pravdu v tom, že dobytek je posedlý zlými démony, protože jen démoni můžou jakéhokoliv živého tvora přimět k tak hanebným činům. Bude trvat velmi dlouho, než tráva doroste a uživí koně.

Už proto je třeba se s dobytkem co nejdřív vypořádat.

Prohlédl si tváře Mlčenlivých, kteří se kolem něj seskupili – bez výjimky byly zachmuřené. Když se dozvěděli, že nepřátelé zapalují step, celou noc se v nich hromadil hněv.

Alespoň už nikdo z jeho hordy nebude pochybovat o zkaženosti dobytčí povahy, pomyslel si Tamuka, bude to dobrá motivace do závěrečné bitvy. Keane tím zjevně chtěl vyhladovět jejich koně, ale vyvolal možná větší nenávist, než zamýšlel. Už teď byla mezi válečníky dost patrná – tak krvežíznivé výrazy při porcování dobytka nebyly běžně k vidění ani v Merki. Bojovníci rvali holýma rukama mrtvá těla na kusy a mnozí si rovnou pochutnávali na syrovém mase.

„Vyšlete posly," přikázal Tamuka. „Všechny umeny ať pokračují v jízdě až do soumraku a pokusí se všemi prostředky zabránit v šíření ohně. Musíme zachránit co nejvíc píce pro koně. Šamani ať co nejúpěnlivěji prosí bohy, aby na step seslali déšť."

Zakončil řeč tónem, který předem vylučoval námitky, a na duchovního vůdce hordy pohlédl tak, aby mu bylo jasné, že od téhle chvíle ponese odpovědnost za další sucho on.

Když Sarg na jeho požadavek zasmušile přikývl, Tamuka se otočil k hořícímu vraku oblačného stroje. Vzpomněl si na zkazky o tom, jak kdysi všichni, kdo se zdržovali v blízkosti ztroskotaného plavidla, postupně přišli o vlasy, chlupy, zvraceli krev a zanedlouho zemřeli. Měl vážné obavy, že se to bude opakovat.

A protože nikdo z hordy do detailů nevěděl, jak vzdušné plavidlo funguje, nemohl tomu ani nikdo zabránit. Snad bylo příčinou palivo, které čerpali u mohyl svých dávných předků – Sarg i Jubadi tehdy nakonec odsouhlasili jeho těžbu, protože jim přeběhlé dobytče jménem Hinsen řeklo, jak se dá využít k pohánění a nadnášení strojů. Ještě nedávno si přál, aby oblačné lodě vůbec neexistovaly, ale teď v nich viděl značný přínos.

„Musíme odsud odjet, a to co nejrychleji," řekl. Než se sám začal připravovat na cestu, ukázal na Showalterovo tělo na znamení, že si ho zabírá pro sebe.

* * *

Vlak před mostem přes Sangros zpomalil, aby otřesy způsobené nekvalitní tratí nebyly tak silné.

Pat se vyklonil z plošiny a prohlížel si koryto řeky. Všechno kolem jakoby potemnělo a vzduch ztěžkl kouřem z hořící stepi. Vzdálené dunění mu trochu připomínalo dělostřeleckou palbu. Otočil hlavu k tmavému nebi.

Zatraceně. Čekali se zapálením stepi do poslední chvíle, dokud parné týdny trávu úplně nevysušily. A dnešní ráno přineslo vlhký jižní vítr spolu s bobtnajícími bouřkovými mraky.

Pat byl dost zkušený voják na to, aby věděl, že pořádná bitva často vytřese z mraků bouřku. Možná podobně působí i velké stepní požáry, zauvažoval. Buď tak, anebo se na ně zlobí nějací bohové.

Jak vlak pokračoval v jízdě, i jeho spolucestující zlákalo pokušení podívat se na řeku v téhle zvláštní atmosféře. Pod nimi líně proudila voda a zdobila okraje břehů písečnou naplaveninou. Zanedlouho ale zmizela z dohledu a dutý zvuk vystřídal typický klapot. Za mostem stály po obou stranách stavby malé bašty postavené z hlíny a kamení. Jejich hradící nástavby se táhly na každou stranu asi půl míle podél řeky. Po chvíli vlak minul další opevnění, které už bylo vlastně předsunutou částí první linie hispánské obrany. Tímhle valem bylo obehnáno skoro celé město v nezvykle širokém kruhu a chránil i nové továrny na východní straně.

Strojvůdce odbočil s vlakem na vedlejší kolej, chopil se táhla sirény a začal na ni vyluzovat jakousi pochodovou melodii.

Znovu pak lehce nabrali rychlost a po jejich pravé ruce se už vynořilo hispánské nádraží.

Pat si ho se zaujetím prohlížel. Za ty tři týdny se hodně změnilo. Nedávno bylo ještě plné utečenců, prodejních stánků a všeobecného chaosu, teď mu dominovali všudypřítomní vojáci a někde i sedm stop vysoké dvojité obranné valy, které začínaly u jižní strážní bašty a pokračovaly až ke břehu Sangrosu. Dál na severu protínaly vinice a končily u velitelského stanoviště. Daleko na jihu si Pat všiml několika linií zákopů kolem kritického místa v povodí Sangrosu, kde se podle každého, kdo o tom něco věděl, všechno semele.

Vedle hliněných valů lemoval nádraží nespočet pytlů s pískem a také několik obrněných vagónů. Provoz dálkových tratí teď už nebyl tak životně důležitý jako před nedávnem, takže nádraží sloužilo hlavně pro spojení Romy s Hispánií a severním průmyslovým komplexem. Pat a jeho muži sem přijížděli posledním vlakem ze západu.

Ve dveřích bývalé přednostovy kanceláře a nynějšího vrchního velitelství už stál Andrew s Emilem.

Pat ještě za jízdy sešplhal na nejnižší příčku na boku velitelského vagónu a seskočil na nástupiště. Hned po dopadu zamával svým vojákům v ujíždějícím vlaku.

„Vedli jste si dobře, pusinky," zavolal na ně. „Do pozejtřka máte voraz, pak se zase uvidíme. Bude se mi po vás stejskat!"

Potom se otočil se k Emilovi a přiložil dlaň ke koutku úst, jako by nechtěl, aby ho slyšel Andrew: „Tak, teď seženeme nějakou vodku a taky manželky a milenky. Nebo snad obojí?"

Andrewovi ale vzápětí předpisově zasalutoval a podal mu pravici.

Ten se usmál a nabízenou ruku vřele stiskl. „Docela jsi mě potěšil, že ses vrátil v jednom kuse," poznamenal.

„Málem nás dostali," odpověděl Pat a následoval své přátele do budovy. Uvnitř si hned přitáhl nejbližší židli, ztěžka na ni usedl a prachem obalené boty uvelebil na stole.

„Ta banda na nás vyběhla v noci, potom co přebrodili Kennebec na sever i na jih od zastávky," vyprávěl. „Nachytali nás s kalhotama na půl žerdi a museli jsme je setřásat ještě z rozjetýho vlaku."

„Nějaké ztráty?" pozdvihl Andrew obočí.

„Padesát mužů ve dvou vagónech." Pat se odmlčel. „Ještě jsme tam museli nechat jednu kumpanii, která byla toho času v terénu."

Andrew přikývl.

„Showalter a půlka jeho pluku šli zakládat požáry a byli do jednoho pobiti," oznámil mu Emil.

V Patovi by se krve nedořezal.

„Merkiové je obklíčili na prérii a nedali jim žádnou šanci."

„Chudák Showalter, docela mu to střílelo," vzdychl Pat, když se vzpamatoval. „Říkal jsem mu, ať zůstane u dělostřelectva, ale ta hlava skopová šla hledat slávu. Doufám, že ji našel aspoň na chvilku, než mu uřízli kebuli a udělali si z ní vývar."

„Druhou půlku svého pluku údajně poslal na jih. Potkali jste je?"

„Nevzpomínám si."

Andrew zasmušile pokýval hlavou.

„Taky jsme přišli o dvě vzducholodě," pokračoval Emil, když si ze své láhve nalil skleničku a podal ji Patovi. „*Flying Cloud II* a *China Star*. V poslední době jsme do arzenálu zařadili tři nové stroje… a už máme jen jeden. S těmi starými je to dohromady šest. Naši přitom zničili jenom jednu merkijskou loď."

„A Petracci je celej?"

„Díky němu jsme se dozvěděli, jak dopadl Showalter. Jeho loď byla samá díra, ale podařilo se mu nouzově přistát a dokonce chytit vlak. To, co viděl, ho dost vzalo."

Pat se rozhlédl a spatřil Petracciho, který seděl nehybně v koutu místnosti a oběma rukama svíral svůj hrnek. Na Patův pozdrav reagoval jen sotva postřehnutelným úsměvem.

„Nechtěl bych dělat jeho práci," politoval ho Pat.

„Piloti opravdu nežijí moc dlouho," přisvědčil Emil tak, aby ho Jack neslyšel. „Už je půlka z nich mrtvá, a to nahoru létali sotva tři měsíce. Před pár dny přišel Jack s nápadem udělat nový nábor, ale podle mě je blázen každý, kdo do toho půjde,"

„A co ten oheň?“ zeptal se Andrew, aby přivedl řeč jinam.

„Hoří jako peklo samo,“ odpověděl Pat. „Všude na sever od zastávky Kennebec. Hoši, co šli na druhou stranu, taky nelenili. Dohromady je to opravdu impozantní pohled a zrovna tak hrůznej.“

„Další naši lidé teď zakládají další požáry asi deset mil odsud,“ podotkl Andrew.

„Jo, cítili jsme ten kouř na cestě.“

Venku zahřmělo a všichni se ohlédli k otevřeným dveřím. Na práh začaly dopadat první dešťové kapky.

„Měli jsme s tím začít už včera,“ poznamenal Pat.

Andrew přikývl. Nikdo nečekal, že Merkiové za noc urazí padesát mil, a za špatný odhad zaplatili pěti sty životy. Nový náčelník Merkiů Vuka jedná úplně jinak, než jak to odhadoval Jurij. Očekávali od něj spíš opatrné kroky, a noční přesuny navíc hordy nikdy neměly ve zvyku. Podobná změna taktiky se snad dala předpovídat od zkušeného Jubadiho, ale od Vuky?

Andrew si povzdychl. Chtěl ohněm podlomit morálku nepřátel a místo toho je ještě víc popudil a urychlil jejich postup.

Déšť zesílil a studený vítr vehnal do místnosti trochu kouře z deset mil vzdáleného požáru.

Zatraceně, zaklel Andrew v duchu.

Bouřka mohla být jen místní – ve stepích je třeba pořád slunečno, uvažoval. Moc pravděpodobné to však není a po třech týdnech sucha tenhle liják nejspíš přijít musel. Alespoň by mohl zvýšit hladinu řeky, což by jim poskytlo další malou výhodu. To by ale muselo napršet nějaké vody.

„Myslíš, že jsme spálili aspoň půlku území mezi Hispánií a Kennebecem?“ zeptal se Andrew Pata.

„Dost možná,“ odvětil tázaný a přivoněl si k vydatnému vyprošťováku, který si nalil z Emilovy láhve. Byl to jeho první tvrdý alkohol po dlouhých týdnech. „Dennis od severních lesů pokryl pětadvacet mil na jih. Pak měl půlku svojí jízdy poslat ještě o hodný kus dál a moje pěchota jim vyrazila vstřícna sever. Tyhle jednotky se měly sejít. Takže jestli to stihli, než Merkiové překročili řeku, dělá to padesát mil na sever od trati a třicet mil na jih. Požár se může ještě nějakou dobu držet na třiceti čtyřiceti mílích šířky, když se tahle

bouřka přežene hodně rychle.“ Zazubil se. „Řeknu vám, že jízda vlakem skrz tu ohnivou stěnu nebyla žádná procházka růžovým sadem. Ty mrchy po nás navíc šly docela sveřepě. Moc nechybělo, předjeli by nás a odřízli. Jo, a kromě toho jsme po cestě narazili na pár dalších problémů, jako byly hořící pražce a kmeny na kolejích. Prostě to bylo o fous.“

Andrew se posadil a povzdechl si. Možná čtvrtina, přinejlepším třetina stepi shořela. To ho moc neuspokojovalo.

Obrátil se na Boba Fletchera: „Co si o tom myslíš ty?“

„Hmm, mezi Sangrosem a Kennebecem je tak osm tisíc čtverečních mil prérie. To je asi šest milionů akrů.“

Pat na Boba vyvalil oči – naprosto nechápal, jak to mohl tak rychle spočítat.

„Řekněme, že z toho shořela třetina,“ pokračoval Bob.

„Pořád zbylo docela dost půdy, na které se jejich koně můžou napást,“ řekl Emil.

„Ani bych neřekl. Mají tam čtyřicet umenů, k tomu spoustu rezervních koní, celkově můžou mít přes milion zvířat. A tohle je navíc prérie, ne farmářská půda na Rusi. Tady potřebují akr na deset koní a den.“

„To ale pořád znamená, že můžou vydržet třeba i dva měsíce,“ doplnil ho Emil.

„Jistě. Step ale není vypálená rovnoměrně, takže budou muset pastvu hledat, vracet se na místa, kdeuž byli, prostě se budou muset pořád přesunovat, aby jim koně nezašli hladem. Pravda, tenhle déšť jim to asi trochu ulehčí. Když trávu plameny jenom olíznou a neshoří na popel, po dešti se rychle vzpamatuje. Stejně to ale bude trvat minimálně tři týdny, než se koně budou moci na jednom místě napást znovu. A jestli se to protáhne do pozdního léta, budou rádi, když na jednom akru uživí pět koní. Sečteno a podtrženo: na svoje tažení se vší parádou potřebují Merkiové tři čtyři miliony akrů a kvůli tomu se budou muset roztáhnout po celé prérii.“

„A taky asi kvůli občasnému požáru nebudou mít všude na růžích ustláno, že jo,“ doplnil ho Pat se škodolibým úsměvem. Matematika toho problému šla sice zcela mimo něj, ale jako dělostřelec dobře věděl, jaké mají koně nároky. Vzpomněl si, že

většina zásobovacích vlaků, které přijížděly do Potomacu, nebyla naložena ani vojenským materiálem, ani proviantem nebo municí, ale senem pro deset tisíc koní. A Merki jich má milion.

„A co potrava pro jejich bojovníky?“ nadhodil Andrew.

„No, po cestě tentokrát nemají žádné rolníky, kteří by jim měli co nabídnout,“ řekl Bob. „Ani jako maso jim neposlouží. Ale bude jim denně stačit osm set koní. Až ti začnou ztrácet váhu kvůli nedostatku pastvy, stoupne jejich potřebný počet za den tak na dvanáct set.“

„Do toho se jim ale nebude moc chtít,“ opáčil Andrew, který si vzpomněl, jak mu Jurij vyprávěl, že pojídání koňského masa považují za přečin, jakého se dopouštějí jen v opravdu krajních případech.

„Proviant a pastva je prostě noční můra jejich logistiky. Stejně jako naší, ale my jsme na tom pořád o dost líp,“ navázal Bob. „Dovezli jsme sem včas spoustu plných vlaků, bez jejichž nákladu by tady tolik vojáků nemohlo strávit ani tři čtyři dny.“

„S těmi koňmi to nemají moc dotažené,“ řekl Andrew, který pozorně poslouchal bušení kapek o střechu. „Být jimi, nechal bych si koně tak pro čtyři umeny a na tažení děl. Zbytek by se přesunoval po svých.“

„S tím by se ale ta jejich zatracená hrdost nesrovnala,“ namítl Emil.

„Pokusíme se vést bitvu na určeném úseku, aby tolik netěžili z přesily,“ přemítal Andrew. „Pro ně není lehké za den přesunout celou armádu. A my navíc máme pro pohyb po perimetru vlaky. Vuka by rád použil klínový útok, aby se dostal k nové pastvě pro koně, ale to mu ztížíme.“

„Pořád budou mít pěší sílu odpovídající dvaceti sborům,“ poznamenal Pat.

Andrew se na něj otočil a roztržitě přikývl, jako by ho jeho hlas vrátil z nějakého snu do reality a k jádru věci.

Pat se naklonil nad mapou, rozloženou přes velký stůl uprostřed místnosti. „Vy tedy chcete přes celý povodí držet rovnou linii?“

Odpovědí mu byla samá souhlasná gesta.

„To budou mít ale naše děla na protějším břehu pěkně pod palcem.“

„S předními zákopy jsme si dali hodně práce. Kdyby se linie prohýbala dozadu na kopec, jediná výhoda, kterou bychom z toho měli, by bylo jisté převýšení v daném úseku. Jinak bychom tím jednoznačně ztratili. Nahoře je skoro holá skála – jediné, co se nám tam podařilo vykopat, byly asi půldruhé stopy hluboké záhonky. Teď se je snažíme trochu vylepšit a opatřit hradbou se silných kmenů.

Přímo tam se ale bránit nemůžeme, protože by se to rychle zvrhlo v boj tělo na tělo, jako u Gettysburgu, a dopadlo by to špatně. Dole u řeky se situace bude blížit spíš mnohem příznivějšímu rozložení sil u Petersburgu. Klíčové místo je tedy v údolí řeky, asi čtyři míle jižně od hranic města. Když ten bod ztratíme, jako bychom ztratili celých těchhle šest mil říčního pobřeží,“ vykládal Andrew a prstem na mapě vyznačil úsek, o kterém mluví.

„Je fakt, že u Petersburgu to mohl Lee konečně pořádně odskákat, kdybychom při cestě do finále jaksi nezabloudili,“ poznamenal Pat.

„To všichni dobře víme,“ napomenul ho Andrew. Takže mých necelých sto tisíc mužů bude stát proti čtyřem stovkám tisícovek Merkiů, přehrál si v duchu znovu myšlenku, která ho v poslední době zaměstnávala nejvíc. Budeme muset zajistit celé povodí Sangrosu a hlídkovat i v severních lesích, a na samotné linii bude tedy k dispozici nanejvýš pětasedmdesát tisíc mužů. Nepřátelé nás přitom můžou přinutit rozvinout se na větší šířce, zatímco oni se naopak soustředí do jednoho úseku. V podstatě jim stačí dobýt tohle údolí a můžou si s námi dělat, co budou chtít.

Podobnými úvahami se zabýval den co den poslední dva měsíce – od chvíle, kdy viděl naposledy Nępru a stál tváří v tvář faktu, že Rus padne.

Všechno jejich snažení, všechny výpočty a přípravy a hra o čas se od té doby koncentrovaly na nadcházející bitvu u Hispánie. Mít ještě sto tisíc mužů, nebylo by Merki zase takový problém. K doplnění počtu by teoreticky stačili i Rusové, kteří by uměli držet v ruce palnou zbraň. V Romě byla taky spousta v zásadě použitelných mužů, jenže jejich dostatečná výzbroj a výcvik byly z časového

hlediska neřešitelný úkol. Potřeboval by ještě další dva měsíce a navíc dvě stě kusů střeliva na hlavu, jinak by takové posily musely už po několika hodinách bojů jen házet kamením. Jejich zbrojní průmysl jen tak tak stačil zásobit Marcusovy nové sbory. Musí se prostě spokojit s počty, které jsou k mání teď a tady. Každý z jeho mužů ale musí zabít šest až sedm Merkiů, chtějí-li zvítězit.

Pat zívl a protáhl se. Opěradlo židle ho doprovodilo hlasitým vrznutím. Venku už přestávalo pršet.

Andrew se rozhlédl. Jeho přátelé se skláněli nad plány a ani nedutali. Místnost se teď zdála až nepřirozeně tichá; dokonce i ten otravný telegraf mlčel.

Zvedl se ze židle a postavil se do dveří. Naproti němu seděli v nákladním vagónu vojáci, kteří bouřku využili jako záminku k prodloužení siesty. I na dálku bylo poznat, že mezi nimi panuje podobná nálada jako na velitelství.

Vzduch byl i po dešti pořád těžký kouřem z požáru a počasí se čím dál víc podobalo sychravým podzimním dnům na daleké Zemi.

Dnes padlo pět set vojáků, uvědomil si znovu Andrew. Showalter mu bude chybět. Jednou se mu Dennis svěřil, že chce skončit jako Jeb Stewart. Také se mu to svým způsobem splnilo: Jeb padl u Yellow Tavern, Dennis zase u Kennebecu, a ani jeden z nich se nedočkal byť provizorního hrobu. Raději o tom dál nepřemýšlet, nemá cenu se topit v žalu jako Petracci.

Vedle komory s telegrafem hlasitě tikaly velké pendlovky a připomínaly mu, že soudný den se neodvratně a nevyhnutelně blíží.

Předsunutí průzkumníci tu můžou být zpátky zítra v noci, když všechno půjde podle plánu. A to už musejí být všechny přípravy za námi, uvědomil si velitel Armády republik.

Nebe osvítil blesk, skoro současně se ozval hrom a déšť nabral původní intenzitu. Andrew se vrátil do místnosti a sáhl po svém ponču, které viselo na zdi vedle pendlovek. Neohrabaně si ho přetáhl přes hlavu. Život s jednou paží opravdu není žádné peříčko, povzdechl si. Potom si ještě nasadil čepici, posunul si ji co nejníž do čela a s úsměvem se obrátil na ostatní: „Jdu domů si trochu odpočinout. Možná to bude moje poslední relaxace vůbec,“

Nikdo z jeho druhů nic nenamítal, a tak zvedl ruku na pozdrav a vykročil do zuřící bouře.

„Jak se vám plukovník jeví?“ optal se po chvíli Pat.

„Podle očekávání,“ řekl Emil a už nepříliš ochotně dolil Patovi prázdnou skleničku. „Showalterova smrt ho dost uzemnila.“

„Vždycky tě uzemní to, za co cítíš zodpovědnost.“

„Na závěrečnou bitvu se už líp připravit nemůžeme,“ prohlásil Emil a vyprázdnil zbytek lahve do svého plecháčku, aby ho Ir nepřipravil o poslední zbytek vodky.

Pat si zklamaně povzdechl a opřel se do opěradla židle plnou vahou. „No, ono by se ještě dalších šest měsíců na přípravu šiklo, to si pište. Jenže já si, můj drahý doktore, stejně myslím, že už je rozhodnuto. A Andrew to ví.“

„Na tuhle chvíli jsme čekali celý rok. A neflákali jsme se, i když jsme z toho tři měsíce byli na útěku. Takže teprve uvidíme, jak to celé dopadne.“

„To je přece nabíledni.“

„Nejsem si tak docela jistý,“ namítl Emil. „Naši hoši dobře vědí, co je v sázce.“ Kývl hlavou na Petracciho nechvalně proslulou fotografii z jatek u Suzdalu, která visela na zdi. „Pořád je můžeme dostat.“

„Je fakt, že jsme je v poslední době dost vodili za nos,“ připustil Pat a uchichtl se. „Nedáme jim to zadarmo – nejen kvůli tomuhle světu, ale možná taky kvůli zpáteční jízdence do New Yorku. Za všechny svoje muže to říkám já, Pat O’Donald, velitel sboru, stejně jako to před časem říkali Hancock nebo John Reynolds. Čest jejich památce.“

Podíval se na dno skleničky a hodil její obsah do sebe.

„Prostě jim dáme pořádně zabrat, a i když skončíme špatně, budou si přát, aby nás nikdy nepotkali.“

„Ty si opravdu myslíš, že je s námi nadobro konec?“

„A kdo si to nemyslí?“ zasmál se Pat. „Ale v poslední bitvě si aspoň jaksepatří zařádíme. Počítám, že nás do týdne čeká ta největší jízda od Gettysburgu.“

Kapitola 9

Bylo ve hvězdách, jak dlouho ještě vydrží tohle tempo. Ale v té chvíli si s tím nedělal hlavu. Konec konců, utěšoval se s potměšilým úsměvem, kdo z nich dvou se nakonec potřeboval prospat?

Chuck Ferguson se opřel o loket a podíval se na Olivii. Nechávala se unášet sny a její jemná bílá pokožka se v měsíčním světle trochu leskla potem.

Včerejší bouři opět vystřídala jasná obloha a během následujícího odpoledne se i do lesa vrátilo nesnesitelné parno. To zburcovalo hejna moskytů, kteří znovu začali trýznit pracovní čety. I u něj v pokoji bylo pořádné vedro, a tak už dávno v zápalu bezuzdného dovádění odeslali vlněnou deku do protějšího rohu.

Olivie ležela na zádech a její plná ňadra se zvolna zvedala a klesala v rytmu spánku. Chuck pohladil její pravé stehno a zastavil se na oblém boku. Znovu ho přemáhalo vzrušení, stačil pouhý pohled na ni.

Zavrněla, obrátila se k němu a nechala se jeho rukou hýčkat.

Začal koketovat s myšlenkou, že ji vzbudí a zopakují si včerejší lekci, ale pohled na hodiny mu vrátil kázeň.

Něžně ji políbil na šíji, vstal a začal se soukat do modrých vlněných kalhot a těsné ruské rubašky. Chtěl zkontrolovat, jak pokračují opravy *Yankee Clipperu II.* Dělníci pracovali bez přestání a pomáhaly jim i posádky sestřelených vzducholodí.

Zanedlouho vzlétne on, ale také piloti dalších pěti vzducholodí, na další misi. Už jich do rozhodující bitvy víc nevyrobí, protože nemají dost hedvábí, a pokud nebudou všechny co nejdřív schopné provozu, získá Merki výraznou převahu ve vzduchu, která může být klíčová.

Rychle vklouzl do bot, vyběhl z místnosti a co možná tiše zavřel dveře. Už z dálky bylo vidět, že nová loď je spolu s ostatními připravena na mýtině před hangárem. Jak se blížil, musel ji znovu v

duchu obdivovat. Na bocích koše se skvěl nápis „*Star of the West*“ vyvedený cyrilicí i latinkou.

Jeho pozornost pak přitáhlo hejno supů kroužící opodál a také kachny u břehů Sangrosu. Už poněkolikáté v poslední době ho zaujalo zvláštní zakřivení ptačích křídel. Jestli přežije, po válce se nejspíš pustí do experimentů s létajícím strojem těžším než vzduch, ale teď bylo třeba věnovat se současným problémům.

Dvoučlenná posádka v kombinézách z plachtoviny a s leteckými brýlemi na čelech právě dokončovala poslední přípravy před startem.

„Všechno v cajku?“ optal se Chuck.

Když pilot přikývl, Chuck odstoupil do bezpečné vzdálenosti. Věděl, že napětí i obavy v očích posádky mají své důvody.

Lidé ze servisního týmu byli také nervózní. Mezi vzducholodí a všemi, kdo ji měli na starosti, se vždycky vytvářelo zvláštní pouto. Mechanici ze své lodi nespouštěli oči a neustále si vyměňovali gesta s kontrolní věží, aby se nic nezanedbalo. Tak trochu se podobali rodičům, jejichž dítě se učí jezdit na kole. Pokaždé, když jejich loď přistála, naslouchali čerstvým historkám pilotů jen jedním uchem a ze všeho nejdřív zkontrolovali, jestli jejich milovaný stroj neutrpěl úhonu. Však se také pořádně ježili, když před nedávnem přiletěl Petracci se silně poškozeným *Clipperem* – skoro jako kdyby někdo jejich dítě nelítostně předhodil hladovému vlku.

Chuck je opustil a zamířil do hangáru *Yankee Clipperu II.* Kolem něho vlály rudé praporky na znamení, že se právě doplňuje vodíkem. Svědčila o tom i hadice, která se k lodi táhla z vedlejší místnosti. Tam byla napojena na dmychadlo neúnavně sající výpary z kádě, kde zinek reagoval s kyselinou sírovou. Z bezpečnostních důvodů nesvítilo v budově žádné světlo kromě hornických kahanů, které byly konstruovány tak, že explozi způsobit nemohly.

Chuck dobře věděl, že podle Andrewových nařízení o bezpečnosti práce by se v blízkosti plněné vzducholodi nikdo neměl zdržovat. Přesto ignoroval ostrahu i praporky a vstoupil dovnitř. Na druhé straně hangáru stáli Petracci s Fjodorem a s rukama v kapsách pozorovali, jak se už téměř plný balon vznáší čím dál výš.

„Jak to jde?“ položil Chuck obligátní dotaz.

„Dobře, za chvíli už odpojíme hadici,“ odpověděl Fjodor.

„A co záplaty?“

„Drží,“ řekl Jack. Jeho hlas jako by neměl žádnou barvu, byl možná ještě v duchu někde u Kennebecu.

„Objem plynu vyhovuje, zavíráme přívod,“ ozvalo se z vedlejší místnosti.

Chuck ustoupil od lodi, která stále spočívala na přepravním podvozku. Světlo obou měsíců vykreslovalo její příď na východní obloze, teď už trochu vybledlé. Dmychadlo přestalo klapat a v hale se rozhostilo až trochu tísnivé ticho.

Clipper pak na podvozku zamířil doprostřed mýtiny mezi ostatní lodě a lidé ze servisního týmu poté seřídili pohonnou jednotku na jeho zádi. Počkali, až se k nim připojí Fjodor, otevřeli přívod paliva a zažehli plamen petrolejového hořáku.

Po několika minutách uvedl Fjodor v činnost motor. Vrtule se chvíli otáčela jen líně, ale pak se rozběhla naplno. Loď se začala pomalu zvedat a horké petrolejové spaliny začaly plnit přídavný balon, který měl dodávat lodi dodatečný vztlak při startu. Skupina dělníků se chopila lan a jen s námahou ji udržovala nízko nad zemí. Jack obešel stroj a zkontroloval, jestli všechny nové záplaty na dírách od kulek a střepin stále pořádně drží.

Chuck se k němu při té inspekci přidal.

„Myslel jsem, že potrvá tak tři čtyři dny, než ji spravíme,“ řekl Jack.

„Taky jsi měl k dispozici navíc dva týmy od sestřelených lodí,“ poznamenal Chuck. Vzápětí si uvědomil, že tohle asi neměl říkat, a začal se v duchu proklínat.

Jack jen se strnulým výrazem přikývl.

„Promiň. Máš strach, co?“

„K posrání,“ hlesl Jack a Chuck se bezděky usmál.

„Jak dlouho bude podle tebe ta akce trvat?“

„Od předvčerejška, kdy se přehnala studená fronta, je ve vzduchu klídek,“ řekl Jack. „S trochou štěstí a větrem v zádech to bude záležitost na den, možná na třicet hodin.“

„Nikdo by si o tobě nemyslel nic špatného, kdyby sis tentokrát naložil trochu menší porci.“

Jack zavrtěl hlavou. „To nejde – jsem vedoucí pilot a je to moje práce. Kromě toho jsem to všechno naplánoval, tak u toho taky musím být.“

„Můžeme letět,“ ozval se šéf servisního týmu.

Jack kývl a chystal se vykročit k lodi.

„Hodně štěstí,“ řekl Chuck a natáhl ruku.

„Přát pilotovi vzducholodě štěstí nosí smůlu,“ odvětil Jack a pohlédl na něj, jako by právě spáchal hanebný zločin.

Chuck si už stačil všimnout, že si tu posádky vzducholodí budují jakousi subkulturu, která má vlastní žargon a zvyky. Ti muži spolu museli držet, protože se nedalo zapomenout, že umírají tak rychle, jak se stačil dělat jejich nábor. Posádka *China Star* před sestřelením přežila jen šest zkušebních letů a jednu bojovou misi. *Flying Cloud* létal jen necelých deset dní. Nešťastníci na palubě *Star of the East* dokonce shořeli už při prvním zkušebním letu, kdy se vzňal unikající vodík. V porovnání s nimi se Jack se svými třemi sestřely a jednou přežitou havárií během tří měsíců zdál téměř nesmrtelný.

„No, už bychom měli vyrazit,“ řekl Jack a poněkud laxně stiskl nabídnutou ruku. Potom se vyšplhal do koše svého stroje.

„Odpoutat!“

Dělníci pustili lana a ustoupili. Loď začala zvolna kolmo stoupat, a jakmile dosáhla výšky padesáti stop, vrtule jí začaly udílet horizontální rychlost. Příkladu velitelského *Yankee Clipperu II* vzápětí následovala *Star of the West*, po ní *China Wind* a *Republic*. Když se všechny stroje otočily k jihu, přidal se k nim i zbrusu nový *California Clipper*, jehož posádku čekala první letecká bitva.

Ačkoliv hukot vrtulí už v dálce zanikl, na mýtině stále ještě viselo ve vzduchu startovní napětí, které polevilo, až když se letka všem zcela ztratila z očí. Pozemní personál pak odešel zpět do hangárů a Chuck osaměl. Zamířil k ubikacím, aby se trochu prospal před plánovanou inspekcí v továrně na rakety. Po cestě ještě zvažoval další zajímavé možnosti relaxace a potichu si hvízdal.

Když byl skoro u cíle, všiml si, že se uvnitř svítí. Olivie už je tedy vzhůru, pomyslel si. Jenže jakmile přišel ještě blíž, uslyšel zevnitř dva hluboké hlasy, z nichž jeden zněl dost popuzeně.

Co to má znamenat?

Natáhl krok a vrazil do dveří.

Olivie seděla na posteli a vyplašeně si zakrývala nahé tělo dekou. Za Chuckovým stolem seděl John Mina a po boku mu stáli dva důstojníci.

„Co tady sakra děláte?“ vyjel na ně Chuck. „Padejte z mýho pokoje!“

„Už bych to moc neprohlašoval jen za svůj pokoj,“ odvětil John suše.

Chuck ho ignoroval a otočil se k Olivii. „Jsi v pořádku?“

„Ale ano,“ odpověděla třesoucím se hlasem.

„Omlouváme se, že jsme sem tak vtrhli,“ řekl jeden z důstojníků celkem zdvořile, „ale sháněli jsme vás v naléhavé věci.“

„A ven!“

John vstal ze židle. „Je nám moc líto, že jsme dámu uvedli do rozpaků,“ řekl a neodpustil si slovo dáma okořenit ironickým tónem. Potom i se svým doprovodem vyšel z místnosti.

„Obleč se,“ řekl Chuck, když se Olivie chopila jeho ruky.

„To je John Mina, že ano?“ špitla.

Chuck nepříliš nadšeně přikývl. Cítil, jak se mu začínají třást kolena a zvedat žaludek. Johnův vpád totiž mohl znamenat jen jediné.

„Počkej tady,“ řekl své milé, vyšel ze dveří a velmi pomalu je za sebou zavřel, jako by tím chtěl zvýšit jejich zvukotěsnost.

„Zatýkám tě,“ štěkl na něj John, sotva sundal ruku z kliky.

„Za co, proboha?“ zeptal se Chuck. Byl tou situací hodně znechucený a navíc naštvaný sám na sebe. A v jeho hlase to bylo znát.

„Za neuposlechnutí přímého rozkazu, porušení subordinace, zpronevěru, krádež vládního majetku a vojenského materiálu – to by snad pro začátek stačilo,“ vypočítával John. „Na pár dalších důvodů ještě určitě přijdu na cestě do Hispánie.“

„Johne, měj rozum,“ bránil se Chuck.

„Pro vás jsem generál Mina, podplukovníku Fergusone.“

„Zatraceně, Johne, začínali jsme spolu od píky, tak na mě teď nevytahuj hodnost.“

„Teď vůbec nebude ke škodě brát v potaz i hodnosti," burácel Mina. „Tušil jsem, že je tu něco špatně – ta spousta údajně zběhnuvších dělníků, tolik vlaků údajně odtažených k opravám a ohromná kvanta prachu v prachu – prostě jedno mystérium za druhým. A když jsem se na to koukl trochu blíž, hned mi to bylo jasné jak facka!" Ukázal na cestu k továrně na rakety. „Kolik jsi toho ukradl? Deset tun? Dvacet? A co takhle padesát?"

„To poslední číslo sedí nejlíp." Chuckova odpověď byla téměř neslyšitelná.

„Krucinálfagot! Tuna prachu stačí na osmdesát tisíc kusů munice. A nám jich teď schází hezkých pár milionů!"

„Hlavní problém je dostatečně rychlé lití kulí, nejde jenom o ten prach."

„Přestaň se se mnou hádat! A co ti dělníci? Potřebujeme nejmíň dalších deset tisíc pušek, ale spíš čtyřicet tisíc, abychom mohli konečně vyřadit zbraně s hladkým vývrtem. Potřebujeme všechno, co je kde k mání.

Úplně všechno! A ty si tu stavíš vlastní průmyslové impérium, nebo co. To se mi snad zdá. Jdi k čertu!"

Spílal už skoro neartikulovaně, bylo v něm cítit napětí, které se v něm hromadilo dlouhé měsíce a teď konečně našlo cestu ven. Jeden z jeho pobočníků k němu přistoupil a pokusil se ho uklidnit. Když ho však chytil za ruku, John jím smýkl o stěnu a zlost na moment přesměroval na něj.

„Jen klid, pane," bránil se napadený.

„A ty jdi taky do háje! Všichni jděte do háje!" John se znovu obrátil na Chucka. „Celé měsíce jsem bral všechny potíže na sebe a teď se ukázalo, že za ně můžeš ty, parchante zatracenej! Měl bych ti vystřelit mozek z hlavy přímo na tu tvoji štětku, aby z toho taky něco měla!"

Sáhl pro revolver, ale než ho stačil vytáhnout, zakročili oba jeho pobočníci. Každý ho chytil za jednu paži, jeden z nich mu rychle vytrhl zbraň z pouzdra a hodil ji do protějšího rohu.

„Jděte se všichni vycpat!" zařval John. Po krátkém souboji se pobočníkům vyškubl a odvrávoral kousek stranou.

Jeden z důstojníků se s omluvou v očích obrátil na Chucka. „Měl byste jít s námi dobrovolně," řekl tiše a nervózně se ohlédl za nepříčetným Minou.

„Ten chlap se úplně zbláznil," syčel Chuck, stále ještě otřesený tím, že se ho John před chvílí pokusil zabít. „Zapomeňte na mě, já tu zůstanu. Mám tu dost práce."

„Pane, půjdete s námi," zdůraznil pobočník. Jeho hlas nijak nezesílil, ale zněl o poznání přísněji.

„Vedle generála se necítím v bezpečí."

„Pane, když viděl vaši novou továrnu, chtěl zastřelit i nás. Nedovolíme, aby vám ublížil, pokud nebudete dělat potíže."

„Jestli se ke mně přiblíží, zabiju já jeho," vyštěkl Chuck. „Kdo si sakra vůbec myslí, že je? Kdo mu dal právo vrazit takhle po ránu do mého pokoje?"

Otočil se a chtěl si dojít pro svůj revolver, ale podsaditý pobočník v hodnosti kapitána ho chytil za rameno.

„Pane, opakuju, že jste podle generálova rozkazu zatčen."

Chuck se pokusil vytrhnout, ale nepodařilo se mu to.

„Prosím vás, buďte rozumný," přemlouval ho kapitán. „Zaskočíme spolu za plukovníkem, ten to snad nějak urovná. Tamhle Vasilij," kývl na svého druha, „dohlédne na generála a já vás odsud odvedu."

Chuck si ruského kapitána přeměřil a usoudil, že by ho jeho mohutná pěst bez potíží uspala jediným zásahem.

„Chovejte se jako pravý džentlmen, pane. Generál se brzy uklidní. Prostě je toho na něj v poslední době trochu moc. Až se vzpamatujete, zajdete si spolu někam na skleničku a zasmějete se tomu."

V kapitánově hlase byl na okamžik znát respekt bývalého rolníka, který byl zvyklý projevovat úctu ruským bojarům.

Chuck popotáhl a přikývl. „Ale držte ho co nejdál ode mě," dodal nervózně. Cítil se trochu trapně, že to nakonec vzdal. Už se ale raději snažil ovládat, protože tušil, že Olivii celý ten incident pořádně vystrašil.

Nakoukl do pokoje. Jeho milá se krčila v rohu a v ruce křečovitě svírala dýku.

„Nic se neděje,“ přešel Chuck znovu na latinu. „Schovej tu věc.“

„Vždyť tě chtěl zabít!“

Chuck se chabě pousmál. „To bylo jen takové malé hašteření mezi starými přáteli. Jedu za Keanem, aby situaci urovnal. Zítra večer budu zpátky.“

Začala se jí třást ramena. Pak k němu přistoupila a pevně ho objala kolem pasu – jako by tím chtěla naznačit, že je odhodlána za něj bojovat s celou yankeejskou armádou.

Ruský kapitán nahlédl do pokoje: „Pane, pojďte už, nebo se generál rozzuří ještě víc.“

Chuck Olivii něžně políbil na čelo: „Miluju tě,“ zašeptal jí do ucha. „A buď bez starostí, plukovník už to nějak vyřeší. Zajdi za Teodorem a řekni mu, že mě zatkli a že jsem na vrchním velitelství u Keana. On už bude vědět, kdo tady má dnes co na práci.“

Obrátil se ke kapitánovi a řekl: „Můžeme jít.“

„Děkuju, pane.“

John Mina, stále chrlící hysterické nadávky, je v doprovodu druhého pobočníka následoval.

Jakmile všichni zmizeli ve stínu stromů, Olivie začala zoufale vzlykat a rozběhla se k továrně na rakety.

* * *

„Dobrá, Fjodore, jedeme na plný výkon!“

Vzducholoď letěla nízko nad oceánem a právě se stáčela na sever k ústí Něpry. Jack malinko nabral výšku, aby proletěl co možná těsně nad osamoceným parníkem plujícím podél pobřeží. Jeho paluba byla plná námořníků, kteří na vzdušné plavidlo divoce mávali a pokřikovali.

Když stín *Yankee Clipperu II* rozehnal velké hejno kachen přímo nad ústím řeky a zastavil se, Jack se ohlédl po ostatních lodích. *China Wind* byla asi čtvrt míle za nimi a její pilot se pokoušel nad parníkem provést stejný manévr jako on. Při přeletu ale vystoupal příliš vysoko. Musel to přitom nacvičit dobře, protože oba

stroje se chystaly právě na palubě parníku při zpáteční cestě doplnit palivo.

„Takhle ne, musíš na to jít s citem, zatraceně," cedil Jack mezi zuby.

Bylo by možná lepší, kdyby s Fjodorem letěli sami, říkal si. Eurik Vasilovič, nový pilot *China Wind,* měl za sebou jen čtyři bojové akce a tudíž příliš málo zkušeností. Jeho loď dělala trhané pohyby nahoru a dolů a ani kurz nedržela příliš dobře. Jack se ho před touhle akcí snažil přemluvit, aby to raději vzdal, ale Eurik byl neodbytný.

Pilot *Yankee Clipperu II* si najednou uvědomil, že se třese – sám netušil, jestli strachem nebo únavou po čtrnácti hodinách letu. Od základny letěli nejkratší cestou ke břehu moře – přímo na jih. Potom se vydali podél pobřeží na západ a drželi se co možná nízko nad vodou. Minimalizovali tím nebezpečí, že je nepřítel spatří, ale Jackovi to moc dobře nedělalo. Pořád měl neodbytný pocit, že se někde míli nad nimi v mracích vznáší nepřátelská vzducholoď, které se stačí snést rychle dolů, využít momentu překvapení a sestřelit je. Neustále se proto vykláněl z koše, pohlížel vzhůru a krk měl z toho už pořádně ztuhlý.

Ostatní vzducholodě už tou dobou měly být zpátky na základně, protože jejich trasa byla sotva poloviční – jejich úkolem bylo dostat se na úroveň Kevu a pak se obrátit o sto osmdesát stupňů. Ještě nedávno by ovšem i takový výkon znamenal dálkový rekord. Když letěla do války první průzkumná vzducholoď, vezli ji nejdřív tři sta mil vlakem, aby se vůbec mohla dostat hluboko nad nepřátelské území.

Yankee Clipper II má teď přitom uletět přes tisíc mil.

„Jak jsme na tom s palivem?" ohlédl se Jack na Fjodora.

Ten zvedl do vzduchu poslední pětigalonovou plechovku: „Právě jsem to tam všechno dolil." Hodil nádobu přes palubu a pokrčil rameny.

Jack jen přikývl a beze slova se otočil. S jistou nostalgií pozoroval krajinu pod sebou. Něpra se před ústím proti proudu stáčela na západ a pak znovu na sever. Letěli stále podél ní a v jednu chvíli zahlédli rákosem zarostlý Fort Lincoln, jejich první domov na

tomhle světě. O míli dál potom prolétli kolem místa, kde při kácení stromu přišel o život jejich první muž.

Dole spatřili skupinku merkijských žen a dětí. Nahé děti si hrály na kraji lesa, zatímco ženy nejspíš rybařily – alespoň to tak z výšky vypadalo. Když uviděly vzduchoplavce, začaly na ně volat a mávat.

Fjodor se zasmál a na oplátku jim taky zamával. „Myslí si, že jsme jejich krev," poznamenal pobaveně.

V tu chvíli už si ale ženy svůj omyl uvědomily a pro změnu jim hrozily pěstmi.

Jack na to nedbal a nasměroval vzducholoď za další ohyb Něpry, kde už je čekal Suzdal. Bývalo to velkolepé město, zavzpomínal s pohnutím. Často se v něm rozléhal hlahol kostelních zvonů a spokojeně tu žily tisíce rolníků. Teď ale vypadalo opuštěně.

„To je můj domov!" zvolal Fjodor třesoucím se hlasem a pokřižoval se. „Aspoň že to tu nevypálili."

„Připrav se na přistání," přikázal mu Jack. Sám se chopil výškového kormidla a vnutil lodi co nejprudší klesání. Byla teď až příliš lehká, protože ji netížily desítky galonů paliva, takže se jí k zemi moc nechtělo – ale jak se blížili k Suzdalu, ztráta výšky už byla přece jen znát. Opustili prostor nad korytem řeky a jižní městská hradba teď byla asi míli daleko po jejich levé ruce. Jack už dokonce spatřil vitráže v průčelí katedrály, které se v poledním slunci jasně třpytily.

Vzduchoplavci přestali klesat a začali se po městě i jeho okolí pozorně rozhlížet.

„Kde ty hangáry vůbec jsou?" zeptal se Fjodor.

„Na jih od jezera," ukázal Jack. „Jednou jsem odtamtud viděl vzlétat jejich lodě. Jdeme zase trochu dolů." Znovu sáhl po výškovém kormidle, ale *Yankee Clipper II*, který právě nabral vítr, reagoval ještě pomaleji než před chvílí.

Když začali kopírovat vršky kopců východně od Suzdalu, věnoval Jack krátký pohled jednomu z nich, na němž se tyčil Jubadiho hrob. Moc dobře věděl, z čeho tu pyramidu Merkiové postavili, a tak se raději rychle otočil.

Loď klesala jen neochotně, protože vodík se v poledním horku ohříval a zvětšoval objem. Jack měl chvíli nutkání ho trochu upustit,

ale nakonec usoudil, že by jim příliš scházel při zpáteční cestě. Spokojil se proto s tím, že otevřel výpusť teplých spalin z přídavné horkovzdušné sekce balonu.

Pohybovali se teď těsně nad špičkami stromů do mírného svahu. Nahoře na hřebeni je ale čekalo nemilé překvapení – dobře zamaskovaná hlídková věž, které letěli přímo vstříc. Strážce na věži je naštěstí nezpozoroval včas, takže stačil jen jednou narychlo vystřelit a pak se skrčit před strojem, který se přehnal sotva deset stop nad ním.

Za hřebenem Jack konečně spatřil to, kvůli čemu sem letěl: v údolí stálo osm hangárů, kolem nichž pobíhala spousta Merkiů. Jejich hlasy už vzduchoplavci slyšeli i přes hukot pohonné jednotky.

„Teď se připrav!“ křikl Jack a přidal plyn.

Zazněl výstřel a z houfu bojovníků se vynořil obláček kouře. Střelec však byl příliš zbrklý. Vzápětí ho následoval další, znovu bez úspěchu. Jack střelbu ignoroval a ještě zvýšil rychlost.

„První hangár vlevo je prázdný,“ hlásil Fjodor. „Druhý a třetí taky.“

Nemohli ani s největším optimismem počítat s tím, že dostanou všechny nepřátelské lodě tady na zemi. Našli osm hangárů, z toho zatím tři prázdné. Ještě jich bylo deset u Kevu a Jack doufal, že jejich hoši tam odvedli dobrou práci. Dalo se odhadnout, že právě tam Merkiové při postupu většinu vzducholodí přesunou.

Do hangáru na druhém konci prostranství už ze své pozice viděli a zahlédli v něm špičku odstavené lodi, stejně jako o chvilku později ve zbylých čtyřech.

„Pět lodí…“

Jack se ohlédl. *Star of the West* byla už dlouho z dohledu, ale na to teď neměl čas myslet. Zamířili k řadě obsazených hangárů. Merkijský pozemní personál už byl na nohou a snažil se vytáhnout vzducholodě co nejrychleji z hangárů.

„Chtějí vzlétnout, připrav harpuny,“ nařídil velitel *Yankee Clipperu II.*

Obrátil loď, navedl ji přímo nad vrata hangárů a začal mírně klesat. Kolem nich prosvištěla další střela a tentokrát Fjodora dost vyděsila. Pilota ovšem daleko víc znepokojovala skupina lučištníků,

která se právě vyhrnula z boudy vedle nejsevernějšího hangáru. Od hrotů jejich šípů totiž stoupal dým.

„A sakra!!“ zaklel Jack.

Pokusil se nebezpečí ignorovat a pokračoval původním směrem. Fjodor se vyklonil z koše a od jeho boku odepjal pouzdro, z něhož vytáhl olejem nasáklou dřevěnou lištu opatřenou na konci koulí ze směsi používané při výrobě zápalek. Připravenou šňůrou ji spojil s harpunou, kouli přejel pilníkem, takže začala hořet, a ihned ji hodil přes palubu. Pak se oběma rukama chopil harpuny. Obří zápalka se zatím na šňůře houpala ve vzduchu rozráženém lodí a nechávala za sebou kouřovou stopu.

Zezdola přiletěl hořící šíp a hned za ním další. Oba se střetly s listy vrtule. Třetí zasáhl dno koše, ale ihned odskočil.

Yankee Clipper II právě vrhal stín na příď první z merkijských lodí. Fjodor se pásem připoutal ke koši a vyklonil se z něj, jak jen mohl. „První jde dolů!“ zařval a mrštil harpunou. Nepřátelské vzdušné plavidlo, stále ještě upoutané u země, snad ani nemohl minout. Harpuna se zařízla do balonu a zmizela v něm. Následovala ji hořící zápalka, od níž v prvním okamžiku vyšlehl jen malý jazýček nesvítivého plamene. V následující vteřině se však už vznítil všechen vodík a zádí *Yankee Clipperu II* smýkla mohutná tlaková vlna.

Jack hodnou chvíli zápasil s řízením, než se mu podařilo loď zklidnit. To už byli nad dalším cílem. Fjodor ale teprve škrtal druhou zápalku a bylo už pozdě na to, aby se pokusil zasáhnout i druhý merkijský stroj. Vynechal ho tedy, a než se přesunul na druhou stranu koše, minuli i třetí. Vůči čtvrté lodi byli ovšem v ideální pozici.

„Druhá dolů!“

Jack s uspokojením pozoroval, jak se další harpuna noří do vodíkové lázně a druhá loď končí v plamenech.

U pátého cíle už na ně čekal hlouček lukostřelců. Pilot *Yankee Clipperu* 77 neváhal, strhl směrové i výškové kormidlo k sobě a stočil tak loď skoro na místě elegantním obratem k východu.

Když přelétali nad posledním hangárem, sehnul se Fjodor pro připravený džbán s petrolejem a obsah zapálil. Pak ho hodil na

střechu domku vedle hangáru, kde se roztříštil a ihned vyvolal vydatný požár.

Jack se ohlédl přes rameno. Viděl dvě ohnivé koule, v něž se proměnily nepřátelské nástroje zkázy, a také snad sto stop vysoké plameny, které už stravovaly hangár i jeho blízké okolí. Merkiové zmateně pobíhali kolem a bezvýsledně se útočníky snažili zasáhnout ohnivými šípy.

„Tamhle je *Star of the West!*“ vykřikl Fjodor a ukázal nad nedaleký hřeben. Vypadalo to, že druhou loď jejich letky vítr volně unáší jejich směrem.

Jack rychle popadl dalekohled.

„Došlo jim palivo!“ zvolal vzápětí z plných plic, když viděl, že se vrtule *Star of the West* ani nehne. „Do háje, to jsou ale pitomci!“

Kroutil hlavou nad Eurikovou nerozvážností. Proč se nevrátil nad moře, když věděl, že s petrolejem nevystačí? Zřejmě jim došel těsně před útokem – v tu nejnevhodnější dobu.

Pak se ale jako vedoucí pilot trochu zastyděl – uvědomil si, že právě proklíná muže, který je už v podstatě mrtvý. Posádka *Star of the West* chtěla nejspíš na Jacka udělat dojem a měla za to, že se na útoku může nějak podílet i bez paliva a snad z toho i zázrakem vyváznout.

Pod neovladatelným strojem se už začali shromažďovat Merkiové. Z koše *Star of the West* pak ještě vyšel obláček kouře, který signalizoval ránu z revolveru, a její balon už zasáhl první zápalný šíp. Loď vzápětí explodovala a zřítila se k zemi.

Jack neměl čas truchlit. Vrátil se k řízení, stáhl výškové kormidlo k sobě a směrové doleva.

„Co to proboha děláš?“ zeptal se ho Fjodor.

„Máme ještě dvě harpuny. Připrav se.“

„Ty jsi blázen!“

„Tos věděl už ve chvíli, když ses u mě poprvé hlásil.“

„Při tom posledním maléru jsem tě zachránil. Dvakrát za sebou takové štěstí mít nebudeš.“

„Zachránit potřebuješ ty kvůli té tvé Světlaně, na mně nesejde. A teď sklapni a připrav harpunu.“

Yankee Clipper II se při prudké obrátce zhoupl a začal znovu klesat. Zamířil k jednomu ze zbývajících nepřátelských strojů, který se chystal vzlétnout.

U hangáru se mezitím objevila skupinka lukostřelců a vyslala proti nim salvu šípů, naštěstí bez zápalných hlavic. Pár jich prolétlo těsně kolem Jacka. Instinktivně se přikrčil a rychlým pohledem překontroloval loď. Žádné poškození nezaznamenal, ale znepokojovalo ho, že po obrátce proti větru neletí tak rychle, jak by si představoval.

Nad cílem byli přesto včas.

„Třetí dolů!“ zařval Fjodor. „Padáme odsud!“

V obavě, že by jim protivítr mohl vmést plameny rovnou do tváře, Jack znovu loď strhl ostře doleva. Po jejich pravé ruce pak zahřmělo a ke třem sloupcům ohně se přidal čtvrtý. Jako by ho chrlila ohromná tlama, tvořená rozervanými polovinami balonu.

Přes nezasažené území k nim uháněla další skupina lučištníků, tentokrát se ale od hrotů jejich šípů zlověstně kouřilo. Vzápětí už k nebi vyletěla salva a do koše udeřil snad půltucet zápalných střel. Zasáhly ho však pod tak ostrým úhlem, že odskočily a nezpůsobily žádnou škodu.

Další šíp se k Jackově zděšení zanořil do balonu těsně nad jeho hlavou. Nejdřív ho napadlo, že by se měl rychle rozloučit se životem, ale pak si uvědomil, že střela probodla plášť přídavné horkovzdušné sekce.

Na chvíli si oddechl, neustále však protržený plášť pozoroval v obavách, že šíp uvnitř stále hoří. Podle všeho ho ale spaliny s minimálním obsahem kyslíku rychle udusily.

Fjodor po Merkiích mezitím vystřelil z palubního děla a hned prvním zásahem jich několik smetl. Přímo před nimi stále jasně plála kostra *Star of the West* a pomalu se skládala k zemi, protože už zcela prohořela.

Yankee Clipper II pomalu nabíral ztracenou výšku a stáčel se k jihu.

Jack krátce vychutnal opojnou úlevu a rozhlédl se po bitevním poli. Všude panoval chaos a požár už dosáhl takových rozměrů, že se celé území začalo podobat hořící stepi u Kennebecu.

Dvě nepřátelské lodi ovšem navzdory všeobecnému zmatku úspěšně odstartovaly.

Jack bojoval s pokušením postavit se jim a zneškodnit je, dokud jsou pod nimi. Dal proto Fjodorovi povel a košem zazmítal zpětný náraz od dalšího výstřelu z děla.

„Kolik máme petroleje?“ zeptal se pak.

„Sotva na návrat k parníku.“

Po takové zprávě už nebylo co řešit – *Yankee Clipper II* se vydal na jih. Z dýmu za nimi se ale po chvíli vynořily obě nepřátelské vzducholodě a pustily se plnou parou za nimi. Nad hřebenem Jack prolétl tak nízko, jak to jen šlo – bál se nabírat výšku, protože by se jim mohlo lehce stát, že jim právě kvůli tomu dojde palivo.

Před nimi se objevila stará štola na železnou rudu, jejíž okolí lemovaly hromady hlušiny. Jack si v rychlosti ověřil správný směr letu podle vzájemné polohy štoly a nedaleké slévárny. Krátký nostalgický pohled věnoval i osiřelé hlídkové věži, kterou tu kdysi Yankeejové postavili, aby jim neušel jediný pohyb agresorů z jihu.

Jenže po chvíli si všiml, že ho nehřejí ani tak vzpomínky na staré časy, jako spíš plameny u jeho nohou. Dno koše totiž na jednom místě hořelo. Když se ohlédl, zjistil, že loď za sebou nechává stopu v podobě působivé šroubovice z tmavého kouře rozvířeného vrtulí.

„Hoříme!“ zaječel Fjodor.

„Taky jsem toho názoru,“ zavrčel Jack. „Drž zobák, hysterko!“

Provedl s lodí úhybný manévr, aby unikli osamocenému merkijskému střelci, který to měl nejspíš na svědomí – dosavadní neuvěřitelné štěstí je mohlo definitivně opustit, pokud nebudou dost opatrní a nepospíší si. Snažil se navádět loď přes kopce tak, aby měli stále dobrý přehled.

„Co dělá nepřítel?“ zeptal se, aniž spustil oči z řízení.

„Obě lodi jsou pořád tak dvě míle za námi. U Perma, možná tu ještě bude horko.“

Dost horko je i bez nich, pomyslel si pilot.

Když překonali poslední hřeben, který je dělil od moře, konečně spatřili parník plující kousek od pobřeží.

„Máme jen jeden pokus, nesmíme je minout," řekl Jack. „Takže buď ve střehu."

„Ty stojíš u řízení," opáčil Fjodor.

Vyklonil se z koše a signalizoval, že jdou na přistání. Měl teď co dělat, aby při Jackových hektických pokusech udržet správný kurz nevypadl ven.

Na signální stožár parníku se mezitím vyhoupl zelený praporek. Znamenal nejen povolení k přistání, ale měl pilotovi pomáhat určovat změny směru větru. Jack ho bedlivě pozoroval a přitom přivřel přívod horkých spalin.

„Jedeme na čtvrtinu výkonu."

Po chvíli se loď zastavila na místě.

Plameny u dna koše teď šlehaly nebezpečně vysoko. Když Jack zvedl nohu, vyvalil se pod ní kouř. Moc si toho nevšímal a opatrně klesal níž a níž nad parník. Zároveň kontroloval, aby přídí nemířil příliš dolů, jinak by mohla narazit na mořskou hladinu. Chtělo to trpělivost, i když neměli času nazbyt. Posádka parníku naštěstí vzorně spolupracovala – topiči uhasili oheň pod kotli, aby kouř Jackovi nezhoršoval orientaci.

Když byla příď dost nízko, skupinka námořníků se chopila lan, aby ji ukotvila, a další vyběhli z palebného hnízda s kbelíky se zátěží.

„Hlavně nás pořádně držte!" komandoval je seshora Jack.

Fjodor zlehka přidal otáčky a vzducholoď sklouzla ještě trochu níž. Když potom pilot srovnal sklon, koš levitoval těsně vedle palebného hnízda. Než se vzduchoplavci nadáli, přiskočil k nim námořník a vychrstl na Jacka vědro vody. Od spodku koše se s vydatným sykotem vyvalil oblak páry. Další dvě vědra rychle následovala.

Jakmile se námořníci vypořádali s požárem, dokončili upoutání vzducholodi. Opodál stál kapitán a s obdivem si *Yankee Clipper II* prohlížel.

„Rychle nám přihrajte palivo!" naléhal Jack. „Máme za sebou dvě nepřátelské lodě."

„*A kde je Star of the West?*"

„Sestřelili ji."

Kapitán dal povel a námořníci přinesli první plechovku petroleje, kterou hned Fjodor připevnil do držáku. Jack si mezitím prohlédl koš – dno už stačilo ohněm úplně zčernat a na několika místech bylo propálené. Pro jistotu ho prolil ještě jedním vědrem vody.

Do koše nahlédl jeden z námořníků a ukazoval čtyři stopy dlouhý šíp se zbytkem ohořelé slámy na hrotu. Jack jeho nález nekomentoval a snažil se vidět celou věc z lepší stránky – v každém případě to přežili. Postavil se, aby se protáhl, jenže pravou nohou při tom prošlápl podlahu a měl co dělat, aby udržel rovnováhu.

„Ten petrolej nám dodala teprve včera poštovní galéra," řekl kapitán parníku. „Když mi její velitel vykládal, na co se chystáte, nabyl jsem dojmu, že není při smyslech."

„Nemuseli bychom dělat takové psí kusy, kdyby se ten váš drahý admirál nevěnoval nezávazným toulkám na jihu."

„Admirál Bullfinch dělá to, co pokládá za správné," bránil kapitán svého představeného. „A vy to nemáte v hlavě v pořádku, pokud jste třeba doufal, že se v tomhle kraji můžeme vydat deset mil do vnitrozemí, abychom vás podpořili. Nepřátelé by se s námi nepárali."

„To vím. Sám jsem tam ztratil loď, pokud jste nezapomněl."

„Omlouvám se." Kapitánův kritický tón plynule přešel v obranný. Vytáhl z náprsní kapsy placatku, zadíval se na ni, jako by činil životní rozhodnutí, a podal ji pilotovi. „To je pro vás."

Jack uznale kývl na znamení díků.

„Nepřátelské vzducholodě!" zvolal mladý námořník a ukazoval na sever.

„Jak jsou daleko?"

„Míli, možná ještě míň."

„Pohněte s tím," pobízel Jack námořníky, od jednoho z nich převzal další plechovku paliva a uložil ji do koše. Potom zavřel výpusť horkých spalin. S plným nákladem bude start horší, pomyslel si, protože jasně cítil, jak zásoby petroleje přikovaly jejich stroj k palubě parníku.

„Kolik jich máme, Fjodore?"

„Šestnáct."

„Tak teď je jich sedmnáct,“ prohlásil Jack, když dalšímu námořníkovi doslova vyškubl další plechovku.

„Odpoutejte nás!!“

Kapitán parníku vyšel ze své kajuty. „Hodně štěstí,“ popřál jim a zasalutoval.

„To už jsem někdy slyšel,“ zabručel Jack. Ve spěchu zapomněl na pozdrav odpovědět.

Fjodor nečekal na rozkaz a vytočil motor nadoraz, zatímco Jack si přitáhl páku výškového kormidla až k břichu. *Yankee Clipper II* zvedl příď a jeho pohonná jednotka začala pracovat jako o život. Koš málem narazil do palebného hnízda a Jack se chvíli obával, že se listy vrtule zakousnou do jeho ocelové konstrukce. Naštěstí ale jen škrtly o zábradlí a vykřesaly spršku jisker. Přímá kolize už pak nehrozila, ale loď stoupala jen velmi pomalu – trochu teď připomínala plže šinoucího se po stonku nějaké rostliny.

„To dělo hoď přes palubu,“ přikázal Jack.

„Zbláznil ses? Budeme ho zatraceně potřebovat.“

„Jsou vysoko nad námi, takže je k ničemu. Ihned splň rozkaz.“

Fjodor zaklel, ale poslechl: popadl hlaveň malého jednopalcového děla, škubl s ní dopředu, takže vyklouzlo z ukotvení, a hodil ho moře. Ostré slunce mezitím znovu ohřálo vodíkovou náplň balonu, a tak vzducholoď konečně začala rozumným tempem stoupat.

„Kde jsou nepřátelé?“

„Jejich stín je teď přímo nad parníkem.“

Jack se ohlédl. Většina námořníků na palubě parníku jen zmateně pobíhala, ale někteří už se hrnuli k dělům. Kapitán se krčil u zábradlí můstku a pálil po nepřátelích z revolveru.

Zatímco *Yankee Clipper II* vyrazil plnou rychlostí vpřed, obě merkijské vzducholodě se stočily na východ a začaly ho pronásledovat. Netrvalo dlouho a dostaly se od něj na vzdálenost sotva stovky yardů.

* * *

Qar qarth Tamuka zastavil koně na vrcholku kopce a neodpustil si nadšený výkřik. Pak se ohlédl na své bojovníky a ukázal před sebe: „Tamhle jsou!“

Konečně, u všech bohů, konečně to mají za sebou.

Seskočil, protáhl se, sáhl pro měch vody u sedla a zhluboka se napil. Když uhasil žízeň, vyndal ze sedlové brašny mělký kbelík, část vody do něj odlil a posloužil i svému zvířeti. Ten se nenechal pobízet a osvěžující tekutinu vychlemtal v rekordně krátkém čase.

Tamukův vlajkonoš zastavil koně vedle svého pána a brzy se k němu připojila i družina Mlčenlivých, v jejichž středu jel Sarg. Starý šaman už očividně podléhal únavě.

Na severu se táhlo dlouhé procesí jezdců a na jihu za železniční tratí zrovna tak. Všechno šlo podle Tamukova plánu. Plný umen o deseti tisících jezdců se měl najednou objevit na obzoru před zraky vzpurného dobytka, aby horda ukázala, jak dokonale je její vojsko organizováno.

Qar qarth hodil kbelík na zem a ze sedlové brašny vytáhl trubici, která umožňuje pohled do dálky. Sundal krytku na čočce a prohlížel si pobřeží řeky. Mlčenliví se postavili těsně za něj a bedlivě pozorovali okolní krajinu, připraveni pohotově zasáhnout, kdyby z nějakého úkrytu nečekaně vyšel obláček kouře.

Od předsunutých průzkumných jednotek a z map nakreslených průzkumnými piloty už dobře věděli, jak vypadá obranná linie nepřítele, a mohli toho využít.

Severní úsek linie tvořil strmý východní břeh řeky, dobrých padesát stop vysoký – tam to rozhodně nebude pro jejich jízdu to pravé. Přímo před ním bylo město, obehnané hradbami z načervenalého vápence. V povodí před městem se rozkládaly velké plochy očividně úrodné půdy. Celá linie byla od severu k jihu protkána hliněnými valy. Na jih od města bylo mělké údolí, kde se řeka rozšiřovala a dvěma ohyby vytvořila na protějším břehu prostranství připomínající dno obří mísy. Jen na tomto místě byl západní břeh vyšší než východní. Ještě jižněji se na východě zvedala pahorkatina a její vrcholky se pak znovu snižovaly až tam, kde se jim tok ztrácel v mlžném oparu.

„Náš tugarský průvodce říká, že právě tady poprvé překonali řeku," oznámil mu Sarg. „Před námi leží první z měst Romy a ze západu se k němu dá dostat jen na omezeném úseku. Strmé břehy na severu pro nás nepřipadají v úvahu, dál na jih jsou vysoké kopce a potom už bažinaté ústí."

Tamuka přikývl na znamení souhlasu. Sehnul se ke kbelíku a zbytkem vody si navlhčil tvář.

„Keane vybral místo k rozhodující bitvě velmi obezřetně," řekl a dál zkoumal dobytčí obrannoulinii. Třeba u Kevu by nepřátele mohli napadnout v podstatě odkudkoliv. Západně od něj je navíc všude vydatná pastva a četné potoky. Tady je mimo samotnou řeku vody nedostatek, bude se tu bojovat na malé šířce a pro útoky z boku je tu příliš málo prostoru. Mohli by sice zkusit proniknout na nepřátelské území severními lesy a s trochou štěstí i uspět, ale to by si vyžádalo příliš mnoho životů.

Už je ale alespoň s konečnou platností rozhodnuto. Když jejich obranná linie padne, nebudou mít kam se stáhnout – za nimi je jen otevřená step, kde budou jeden po druhém pochytáni a pobiti.

Tamuka se podíval na svého vrchního písaře a luskl prsty. Ten seskočil z koně, vytáhl z vaku velký svitek a rozvinul ho před velitelem. Kolem Tamuky se na jeho pokyn shromáždili všichni qarthové a vrchní velitelé všech klanů.

Klekl si k mapě a začal s výkladem. „Naše pozice jsou tady. Poslední velká řeka, kterou jsme překonali, je vzdálená dva dny rychlé jízdy nebo osm dní pochodu s jurtami." Vyznačil plochu několika tisíc čtverečních mil spálené země na západ od Sangrosu. „Tady je část stepi, kterou ta zvířata vypálila."

Někteří jeho podřízení vyjádřili mručením pohrdání nad zákeřným a nečestným jednáním dobytka.

„Je tu příliš málo pastvy," pokračoval Tamuka. „Proto přikazuji: všichni tu zaujmou pozice a pošlou koně zpět. Nechají si je jen Vuška Huš, jeden umen klanu Bílého koně a čtyři umeny Šedého koně. Ze zbývajících koní bude vybráno dvacet tisíc nejsilnějších a ty sem budou vozit vodu v měších od velké řeky a od pramenů, najdeme-li nějaké. Jakmile prorazíme obranu, všichni koně se sem vrátí."

Náčelníci tím nebyli zrovna nadšeni. Nelíbilo se jim, že jejich slavní jezdci mají sesednout z koní a změnit se v obyčejné pěšáky.

Tamuka je přejel přísným pohledem.

„Moji muži jsou zvyklí bojovat v sedlech," zavrčel vzpurně Haga, starší qarth klanu Černého koně.

Tamuka vstal, podíval se mu zpříma do očí a řekl: „Když tady ta zvířata necháme, do týdne pomřou hlady. Není tu ani dost trávy, ani vody. Sami nemáme dostatek proviantu a už teď konzumujeme i koňské zdechliny. Až se propracujeme k řece a obsadíme úsek vhodný pro odběr vody, koně znovu osedláme."

„Tvá slova jsou moudrá," poznamenal Gubta.

„Tobě se to mluví," napadl ho Haga. „Tvým mužům koně zůstanou."

„V první bitvě téhle války jsme bojovali jako pěšáci a s úspěchem dobytčí obranu rozprášili."

„Teď je ale v tvém umenu spousta mrzáků."

„Nicméně jsme zvítězili a dlouhé týdny jsme se pak cpali dobytčím masem."

Na to už Haga nenašel vhodný argument, a tak se obrátil na Tamuku a pokorně přikývl.

Qar qarth po chvilce ticha pokračoval: „Do zítřka by tu měly být všechny umeny, takže hned zítra poprvé zaútočíme. Mnozí naši muži padnou, ale jakmile se dostaneme na druhý břeh, budeme mít pro koně dost pastvy. A my sami si dobytčím masem nacpeme břicha k smrti, takže budeme ještě rádi vzpomínat na chvíle jistého strádání."

Ukázal na řeku: „V tomhle úseku je břeh na naší straně vyšší než na protější. To je jejich slabé místo, a přesně tam také udeříme. Bude trvat pět dní, než sem dostaneme děla. Už jsem poslal pro tisíce rezervních tažných koní, aby pomohli s jejich přesunem, který bude probíhat dnem i nocí. Když tu děla dobře rozložíme a budeme je i obratně ovládat, způsobíme dobytčí obraně vážné potíže. Potřebujeme je i k tomu, aby se aspoň část našich jednotek co nejdřív dostala přes brod. Jejich využitím ušetříme spousty životů a budeme se zplna hrdla smát tomu, jak dobytek hyne pod palbou svých vlastních zbraní. Nehodlám nepřítele hloupě podcenit a útočit na něj bez důkladné přípravy, jako to udělali Tugarové. Tři umeny mezitím

vyrazí na sever, propátrají lesy a donutí Yankeeje, aby v nich zesílili obranu. Zbytek bude útočit frontálně v jejich nejslabším místě, abychom využili početní převahy.“

Haga uznale pokýval hlavou. „Opravdu mluvíš moudře, qar qarthe. Spojení duše tvé *ka* s duší tvé *tu* ti svědčí.“

„Mám s sebou ještě nasoleného jednoho z dobytčích jezdců,“ řekl mu Tamuka přátelsky. „Přijmi mé pozvání a ochutnej se mnou jeho srdce.“

Haga se po tak velkorysých slovech velitele nezmohl na odpověď a jen se hluboce uklonil. Po chvíli se ale přece jen osmělil a nadhodil: „Byl bych velice poctěn, qar qarthe, kdybych mohl vést první vlnu útoku.“

„Tu čest ti dopřeju rád,“ odvětil Tamuka. Nestálo ho moc odříkání vzdát se velení v první fázi boje, protože si byl až příliš dobře vědom, jak těžké bude jít do útoku bez dostatečného počtu koní. Nijak jednoduchý přece nebyl ani pouhý přesun vojska, který se musel organizovat tak, aby zůstalo ve zcela bojeschopném stavu.

* * *

„Někde mezi nimi zřejmě bude,“ usoudil Andrew, odložil dalekohled a ukázal na hlouček Merkiů na protějším vršku asi míli od břehu Sangrosu.

Pak pokynul ruskému inženýrovi v rohu místnosti, který po chvilce váhaní připojil drát k telegrafní baterii.

Most přes Sangros byl ve zlomku vteřiny rozmetán náloží trhaviny. Detonace navíc zapálila připravené sudy benzinu, takže se nad místem zkázy objevily oslňující ohnivé koule. Zbytky mostní konstrukce se pomalu zhroutily do řeky a s hlasitým šplouchnutím zmizely pod hladinou.

Když to efektní divadlo skončilo, Andrew vzal znovu dalekohled a dál pozoroval skupinku nepřátel. Jejich odění napovídalo, že jsou v hierarchii hordy hodně vysoko. Jeden z nich právě popošel kousek od ostatních a dal si ruce v bok.

„Podívejme na toho bastarda," řekl Andrew a usmál se pod vousy. „Připravili jsme si na tebe spoustu prachu."

Zmínka o střelném prachu mu připomněla jisté nepříjemnosti, ale teď nebyl čas na ně myslet.

„Ti sebou sakra hodili," poznamenal Pat a do jeho obvykle furiantského tónu se vloudila jistá sklíčenost.

„To je pravda, těch tři sta mil od Kevu urazili za deset dní," opáčil Andrew co možná neutrálně. „Museli si ale sáhnout na dno svých sil. Přípravy na bitvu a nezbytný odpočinek jim zaberou pár dní a budou si navíc muset opravdu hodně utáhnout opasky."

Položil dalekohled na hliněný val, odkud si ho hned vzal Emil. Jejich úkryt byl součástí severní velké baterie. Bylo v něm nepříjemné vedro a přítmí jako v hrobce – přímo ideální prostředí pro rozvoj ponorkové nemoci.

Ještě než Emil přiložil dalekohled k oku, obhlédl přítomné. V pološeru viděl velitele Prvního a Druhého sboru Barryho a Schneida a vedle nich Michaila Michailoviče, čerstvého velitele záložního sboru o třech brigádách, který se odpojil od Třetího. Opodál stál Gregory, náčelník místní posádky, a s ním i Pat – velitel Čtvrtého sboru, vrchní velitel dělostřelectva a druhý muž celé Armády republik. Vincent po jeho druhé ruce měl i tady samozřejmě na starosti svůj Šestý a Marcus Sedmý sbor, toho času bránící Romu a jistící ústí Sangrosu.

„To, co vidíme, je jenom jejich předsunutá linie," řekl Andrew.

Vincent a Marcus se vyklonili z otevřené střílny pro dvanáctiliberního napoleona a pozorovali postavy za řekou.

„Můžeme očekávat, že jejich hlavní síly tu budou už zítra," pokračoval Andrew.

„Myslíte, že hned zkusí zaútočit?" optal se Andy Barry a roztržitě si podrbal strniště na bradě. Jeho levou tvář brázdila stále zřetelná jizva od tugarského šípu.

„Možná ano," odpověděl plukovník zasmušile. „Ostatně to už jednou udělali – poslali první vlnu, která měla odvést pozornost, a zbytek nás pak vzal z boku. Nečekám od nich, že to jen tak beze všeho zkusí na jihu. Museli by postavit aspoň jednoduché vory, aby překonali močály, a na to tam není dost materiálu. Dostatek solidního

dřeva je jenom tady u břehu řeky, kde si to zatraceně dobře pohlídáme. Myslím, že ze začátku bude nejvíc horko tady. Věřím vašim schopnostem, Barry, proto jste tady," pokynul bývalému seržantovi od Pětatřicátého.

Poté se sklonil k mapě, na niž stropní lucerna vrhala kužel sytě žlutého světla. Dvě divize Barryho sboru už byly připraveny v lese. Jejich příslušníci měli upozornit na blížící se Merkie a znepříjemnitjim tam život. Třetí divize měla pořád napilno ve zbrojovce v Hispánii – armáda hltala nové a nové springfieldky jako černá díra, takže se zbytek sboru přesune do oblasti až těsně před začátkem bojů pro ten účel vyhrazenými vlaky. Práce na zbraních v Romě se naproti tomu zastavila a vojáci, kteří je vyráběli, už byli na pozicích. Jejich přítomnost na místě teď byla důležitější než pár dalších napoleonů nebo třípalcových pušek. Prachárny a výrobní linky na perkusní kapsle ovšem pojedou nonstop i během bitvy.

„Ricku, ty je podržíš v údolí půl míle odsud směrem k Hispánii."

Schneid přikývl a zakřenil se: „Jestli tam někdo z nich strčí nos, Sangros bude k nerozeznání od Červený řeky, pane."

„No, já doufám, že i k vám se nějaký Merkij podívá," řekl Andrew, i když byl silně na pochybách, že k něčemu takovému dojde. Zdejší pevnost stála na poměrně vysokém útesu a byla bez ohromných ztrát prakticky nedobytná.

Podle jeho předpokladů půjde opravdu do tuhého v samotném středu linie, kam proto nasadil Patův Čtvrtý sbor s těžkou divizí Třetího v záloze. Po levé ruce budou mít obránci středu velkou baterii o padesáti dělech, dvě Vincentovy divize a jednu Marcusovu.

Andrew měl trochu starost o nové jednotky, protože jejich příslušníci neměli moc času na výcvik, a zvažoval, jestli raději Marcusovy muže nepřesune na sever. Nakonec však usoudil, že bude lepší, když je před smrtícím výpadem z boku budou krýt tady nejlépe cvičení a nejzkušenější vojáci.

Tugarové i Merkiové měli v oblibě výpady do křídel, a to pokud možno z lesa, kde si nepřipadali tak zranitelní. Tentokrát tam ovšem na ně bude čekat jednotka s tvrdým jádrem yankeejských veteránů.

Marcusova záložní divize se usadila ve vlakové vozovně za velkou baterií. Mezi její pozicí a Hispánií byla položena nová trať, která hned od točny zahýbala ke hřebeni a vedla kolem nejvyšších bodů na perimetru. S její pomocí bude možné zálohy v několika minutách přemístit, kam bude třeba, a navíc může posloužit i při ústupu. Když budou chtít Merkiové ovládnout tohle údolí, rozhodně ho nedostanou snadno, pomyslel si s úšklebkem Andrew.

„Něco se tam děje," vyrušil ho najednou Emil a ukazoval na kopec na protějším břehu.

Andrew se naklonil do střílny a přiložil dalekohled k oku. I když soumrak siluety Merkiů vykresloval docela zřetelně, bylo těžké rozeznat, co přesně dělají. Viděl jen, že jeden z nepřátel stojí v popředí a něco drží v ruce před obličejem – patrně dalekohled, stejně jako on.

Andrew najednou cítil, že ho mrazí v zádech – měl neodbytný pocit, že se mu někdo z Merkiů přehrabuje v myšlenkách. A vzpomněl si zároveň, že podle Jurije mají takové schopnosti jejich štítonoši.

Žádná z postav na kopci přitom na rameni bronzový štít neměla, zato byla i na tu dálku dobře vidět qar qarthova standarta z koňských žíní a lidských lebek.

Zajímavé. Stojí proti nim skutečně Vuka, nebo je to jen léčka a qar qarth se právě žene severním lesem? To už jednou provedli u Potomacu a slavili s tím úspěch. Ta myšlenka Andrewa silně znepokojovala.

Zaostřil co nejlépe na nepřátelské velení. Merkiové spolu zřejmě mluvili, protože pokyvovali hlavami. Jeden z nich si pak klekl, další mu položil ruku na rameno a on zase vstal, štítonoš Tamuka mezi nimi podle všeho nebyl.

Merkijští náčelníci po chvíli nasedli na koně a popojeli o kus dál. Jen ten s dalekohledem ještě minutku postával na místě a Andrew měl čím dál silnější pocit, že se dívá přímo na něj a vidí mu až do duše. Hloupost, řekl si, ale i tak se ten pronikavý pohled snažil nepříteli vrátit.

„Čekám na tebe, ty podělanej zkurvysynu," zasyčel.

Emil se na něj udiveně otočil – co plukovníka znal, nikdy ho tak vulgární výraz vyslovit neslyšel.

Merkij, teď už na koni, tasil meč a ukázal jím přímo na Andrewa. Potom se obrátil a odjel ke svým druhům, kteří na něj čekali opodál.

„Co se tam děje?“ zeptal se Emil.

„Vlastně ani nevím,“ řekl Andrew a teprve teď si uvědomil, že mu srdce bije jako o závod.

Doktor vytáhl z náprsní kapsy své staré hodinky a nařídil je o půldruhé hodiny nazpět – u hodin stavěných na pozemský čas to byla nutná každodenní rutina. „Musím běžet, mám sraz se svým personálem.“

„Je už všechno připraveno?“

„Nikdo se nemůže připravit na všechno, co přijde,“ poučil ho Emil. „Chtěl jsem zdravotní materiál pro třicet tisíc raněných, dostatek lékařů i sester a nemocniční vlak pro přepravu vážných případů. Už přitom nastaly problémy, zhruba dva tisíce vojáků má například tyfus, který mimochodem řádí i ve městě. A ty se mě jen tak bezelstně zeptáš, jak jsme na tom.“

Andrew se usmál. „Však ty dobře víš, jak uvažuju. Kdybychom měli opravdu třicet tisíc zraněných, ty potvory prolomí perimetr a je stejně po nás.“

„Možná. Ale u Gettysburgu jsme ztratili skoro třicet tisíc mužů, a přesto jsme vyhráli.“

„A Lee jich ztratil stejný počet a prohrál,“ namítl Pat. „Nezapomeň, že já tam byl taky.“

„Jenže jsi ani zdaleka nezažil to, co se odehrávalo na našich pozicích,“ namítl Emil.

„Že ne? Vždyť jsem byl na Seminary Ridge a u Cemetery Hillu celý tři dny. Vypálili jsme nespočet ran, myslíš si snad, že jsme se zašívali?“

„Všichni, kdo byli u Gettysburgu, toho viděli víc, než je zdrávo,“ umlčel je oba Andrew.

„Chceme se připravit na třicet tisíc zraněných,“ trval na svém Emil a chystal se k odchodu.

„Vyřiď Kathleen, že budu do tmy doma.“

„Má v nemocnici noční směnu," opáčil Emil.

Andrewovi dalo hodně práce, aby skryl zklamání.

„Neboj se, pošlu ti ji domů."

Andrew bezděky zrudl, protože si všiml, že všichni přítomní teď jen stěží zadržují smích.

„Takhle vysoký post v armádě má prostě i svoje výhody," nasadil všemu korunu Pat a následoval Emila z místnosti. Chtěl s ním znovu rozvířit debatu, jestli byl u Gettysburgu v horší situaci Pětatřicátý, nebo čtyřiačtyřicátý. Můžou ostatně prodiskutovat ještě Antietam, Fredericksburg a všechno, co je napadne – jen aby řeč nestála.

Andrewovi před chvíli doktor se svými hodinkami připomněl, že by měl taky začít hledět na čas. Omluvil se svým podřízeným a vyrazil, od hlavního vchodu se ale raději plížil podél zdi, protože nechtěl být vtažen do diskuse o krvavých řežích minulosti.

Ohlédl se k řece. Trosky mostu pořád ještě hořely a k nebi se od nich klikatil sloupec těžkého kouře.

Jakmile se odlepil od stěny pevnosti, pokračoval po železniční trati. Chůze po kolejích v něm vyvolala vzpomínku z dětství, kdy do Mainu přisupěl první vlak s lokomotivou Norrisovy konstrukce a irští dělníci na nádraží teprve pokládali koleje. Ten večer poprvé zkoušel chodit po pražcích, ale zjistil, že jsou pro jeho krok příliš blízko u sebe. Když pak zkoušel šlapat na každý druhý pražec, setkal se s opačným problémem. Zeptal se tedy jednoho z dělníků, proč jsou tak daleko od sebe zrovna takhle, a obdržel obligátní odpověď: aby nezbedníky jako on nelákala chůze po kolejích.

Při té vzpomínce se musel zasmát, protože i tady, stejně jako na daleké Zemi, byla vzdálenost mezi pražci zcela nevyhovující normálnímu kroku.

Brzy sešel z náspu a stanul na ploše před provizorním vrchním velitelstvím, na jehož střeše vlály vlajky dvou republik. O kousek níž se třepetaly ještě prapory Armády republik, Mainu a také vlajka Unie, do jejíchž pruhů proděravělých kulemi byla vepsána jména všech vojenských akcí, kterých se Pětatřicátý pluk na téhle planetě účastnil.

Andrew si je znovu s nostalgií přečetl: přes dvacet akcí za osm let. Na Zemi se touhle dobou píše rok 1869, válka je jistě dávno dotažena do vítězného konce a jeho staří přátelé jsou určitě dávno v civilu. Pětatřicátý má někde v Mainu honosný pomník a jinak po něm zůstaly už jen truchlící vdovy, rodiče a sirotci, kteří na místo věčné památky každého čtvrtého července kladou květiny.

Rychle si to spočítal: před pár dny tady na Valdennii vrcholilo léto – období odpovídající pozemskému červenci. Doma v Mainu byl červenec nejkrásnější měsíc v roce, zavzpomínal si Andrew s povzdechem. Škola právě skončila a on by se teď asi právě chystal do srubu ve Waterville rybařit nebo se jen tak projíždět po řece. A pak tu samozřejmě byly ještě každoroční oslavy čtvrtého července. Copak asi dělá Lincoln? Jistě je dávno zpět ve svém rodném Illinois a po vítězné válce spokojeně právničí.

Na samé hranici viditelnosti Andrew zahlédl, že se na hřebeni na protějším břehu Sangrosu objevila malá skupinka Merkiů. Seděli vedle sebe na koních a na někoho patrně čekali.

Nevěnoval jim pozornost, zamířil dovnitř a hned u vchodu vrátil pozdrav strážci oblečenému do modré unionistické uniformy Pětatřicátého.

Nedalo mu to ale a prohlédl si jeho tvář pozorněji, protože mu nepřipomínal nikoho z původní jednotky. Rozhodl se s ním prohodit pár slov.

„Odkud jsi, synku?“

Když chlapec v odpověď jen tázavě protáhl obličej, zopakoval otázku lámanou latinou.

„Á, Capri, pane.“

Andrew přikývl, a protože raději nechtěl pokoušet své jazykové znalosti latinským rozhovorem delším než několik slov, vstoupil do budovy. Když se ohlédl, musel se usmát: chlapec se očividně chvěl nadšením, že k němu promluvil legendární plukovník Keane.

Vešel do své kanceláře, která dřív příslušela přednostovi.

„Pošlete sem ty dva,“ nařídil a unaveně práskl dveřmi.

Posadil se za stůl, na němž byl jako obvykle odporně tlustý stoh papírů. V duchu proklel svého adjutanta, který se o papírování měl v jeho nepřítomnosti postarat místo něj.

Ozvalo se zaklepání.

„Vstupte!“ štěkl Andrew.

Dveře se rozletěly a vstoupil pobledlý John Mina, následovaný nervózním a zkroušeným Chuckem.

„Mluvil jsem už s každým z vás zvlášť,“ začal Andrew chladně. „A taky jsem vyslechl dva důstojníky a pár dalších svědků.“

John se na něj nepřítomně podíval – skoro to vypadalo, jako by se díval na stěnu za ním. „Nehodlám věc inženýra Fergusona hnát před vojenský soud,“ řekl Andrew.

John jako by se trochu vzpamatoval a začal se nadechovat k protestu.

„A nechci nic slyšet, krucinál. Měl bych vás na místě degradovat z podplukovníka na vojína, Fergusone.“

Andrew vstal ze židle a stoupl si přímo před Chucka. Jejich tváře byly teď jen pár palců od sebe.

„Jsi jak utržený ze řetězu – jenom proto, že ti to tak myslí, se domníváš, že si můžeš dělat věci po svém, kdykoliv se ti zlíbí,“ napomenul ho Andrew. „Řekni mi, jak mám podle tebe řídit armádu plnou takovýchhle živlů?“

Chuck mlčel jako hrob.

„Odpověz!“

„Pokládal jsem to za správnou věc,“ hlesl mladík a úkosem se nevraživě podíval na Minu.

„V době, kdy se to odehrálo, jsi byl podplukovník,“ pokračoval Andrew. „Ten minulý čas zdůrazňuju, všimni si. A Mina byl a je generál a tvůj nadřízený. Vyjádřil jsem se dost jasně?“

Chuck místo odpovědi polkl.

„Zmiz mi z očí a počkej na mě před kanceláří.“

Provinilec třesoucí se rukou zasalutoval a kvapně opustil místnost.

„Měl by za to sedět,“ namítal John. „Kolem čtyřiceti tun prachu je pryč, pět set dělníků pracovalo měsíc bůhví na čem a ten zázrak, co Chuck chystal, ještě navíc spotřebuje neskutečně mnoho mosazi. Ať ho vezme čert, já bych ho nejradši…“

„Uklidni se, Johne, a sedni si,“ přerušil ho Andrew.

John chvíli váhal, ale pak se toporně dopotácel k protější židli a ztěžka se posadil.

„Podle Chucka i tvého doprovodu jsi na něj vytáhl zbraň a vyhrožoval mu. Prý jsi řekl, cituji, že mu vystřelíš mozek z hlavy přímo na tu jeho štětku.“

John přikývl a zahanbeně svěsil hlavu.

„Hmm… Silná slova,“ poznamenal Andrew tiše

„Prostě jsem vypěnil, měl jsem toho všeho dost. Ty měsíce snahy vést logistiku co nejlépe, to bylo k zešílení,“ otráveně mávl rukou k vlakovému nádraží.

„Vím, že jsi dělal do roztrhání těla, Johne,“ konejšil ho Andrew. „Máš za sebou obrovský kus práce, jsi ten nejlepší vrchní zásobovač, jakého jsem si mohl přát. Nikdo jiný by to tak zorganizovat a řídit nedovedl – bez tebe by moje rozhodnutí byla zbytečnější než hromada koňského hnoje.“

„Hodilo by se nám ještě pět nebo šest milionů kusů munice, čtyřicet tisíc pušek a sto děl,“ vypočítával John.

„Zadrž chvilku, ano?“ přerušil ho Andrew. „Máme víc než osmdesát tisíc pušek a mušket, přes tři sta padesát děl, deset parníků a osmnáct milionů nábojů do malých zbraní. A to všechno díky tobě. Mě hlavně zajímá, co už jsme dokázali, a méně už to, co bychom podle tebe ještě dokázat mohli. To je přesně tvůj problém, Johne – pořád nejsi dost spokojený. Já osobně tě hodnotím podle toho, co už držíme v rukou, a děkuju nebesům, že ses svého času dal ke starému Pětatřicátému. Kdybys to neudělal, byli bychom teď všichni po smrti.“

John Mina sklonil hlavu a začala se mu třást ramena. „Už mě to všechno úplně vyčerpalo, já prostě nemůžu dál.“

Andrew raději mlčel, protože ho najednou přepadl pocit viny. John měl důvod k stížnostem – dlouhé roky těžké práce ho už nadobro umořily. Horší ale bylo, že nebyl sám. Lidí, které Andrew vymačkal jako citron pro dosažení svých cílů, byla celá řada. Byli to oni, díky jejichž úsilí získával tolik potřebný čas, to oni pro něj kopali zákopy, jen díky jejich práci prakticky z ničeho postavil ohromnou armádu.

V jistém zvráceném smyslu Johnovi záviděl, že už toho má definitivně po krk. Sám na tom byl podobně to ráno, kdy zemřel Hans. Tenkrát už visel na konci pomyslného provazu, Kal se ho ze všech sil snažil vytáhnout a Kathleen mu dodávala vůli, aby se vůbec udržel.

S Johnem se to ale teď přece jen mělo trochu jinak – jeho práce už totiž víceméně skončila a může toho na rozdíl od něj nechat.

„Omlouvám se, je mi hrozně," šeptl John plačtivě. „A ještě k tomu nemůžu najít svou zbraň. Chci to všechno skončit, ale nemůžu ji najít. Tolik si přeju mít to za sebou…"

Andrew vstal ze židle, obešel stůl a dřepl si před ním.

„Nemáš se absolutně za co stydět. Udělal jsi víc, než by se od kohokoliv čekalo."

„A jak jsi na tom vlastně ty?"

„Jsem v koncích úplně stejně," odpověděl Andrew s úsměvem. Vstal, vklouzl do zadních dveří a nechal Johna chvíli o samotě. Když se vrátil a sedl si na kraj pracovního stolu, zdrcený generál měl hlavu v dlaních a tiše vzlykal. Hlavní dveře kanceláře se najednou otevřely a vešel Emil.

„Johnovi není dobře," oznámil mu Andrew.

„Řádí tu tyfus, už jsem ti to říkal. Podle toho, jak vypadá, do toho možná taky spadl," řekl Emil.

John se na něj pokusil usmát, ale příliš se mu to nedařilo.

„Johne, prosím, teď mě poslouchej," pokračoval Andrew tam, kde přestal před Emilovým příchodem. „Hrdinství má hodně podob. Nejsou to jenom činy, ke kterým se odhodlali Malady nebo Petracci. U mě si za svou dosavadní práci stojíš stejně jako oni."

John jen chabě přikývl.

„A teď pojedeš do nemocnice."

„Dobrá, ale ne do Romy," prosil John. „Musím tu zůstat, chci být u toho."

„O tom nepochybuju. Rád bych tě měl ostatně pořád při ruce. Ale rozhodně si teď půjdeš odpočinout do špitálu. Stejně už máš nejhorší práci za sebou."

„A co s tou kůží, která schází na muniční bedny?"

Andrew ho umlčel téměř dětinským gestem. „Někoho tím pověřím. Ty teď budeš hlavně relaxovat. Když tví lidé nebudou mít v něčem jasno, řeknou mi to a já ti to vyřídím, až se za tebou stavím na pokoji. Pochopils?“

John přikývl a s jistými potížemi vstal. Pokusil se dokonce zasalutovat, ale třásl se jako osika a oči měl zarudlé od pláče. Andrew ho zlehka objal a poplácal po zádech.

To gesto mělo účinek docela obdivuhodný: John se najednou napřímil, vytáhl z kapsy kapesník a utřel si obličej. „Tak jdeme,“ prohlásil a vykročil z místnosti.

„Neměj strach, naordinuju mu laudanum,“ řekl Emil Andrewovi. „To ho uklidní.“

„A můžeš s ním udělat ještě něco?“

„Aby se mohl co nejdřív zase pustit do práce? To těžko.“

„Ne, tak jsem to nemyslel. Bude vůbec psychicky v pořádku?“

„Teď ho budu nějakou dobu jen uklidňovat medikamenty a dohlížet na něj, aby si neublížil. A až nastane pravý čas…“ Zaváhal. „Později si s ním promluvím, zjistím, co mu vlastně je a jestli se to dá nějak vykurýrovat.“

Andrew zasmušile přikývl.

„Dávej na sebe pozor, nebo skončíš taky na mém oddělení,“ dodal Emil a zmizel ve dveřích.

Andrew přistoupil k oknu a pozoroval, jak se oba muži pomalu přesunují směrem k nemocnici. Emil držel Johna kolem ramen, jako by jistil jeho krok. Jeho nový pacient to ostatně nejspíš potřeboval, protože se podle všeho sotva držel na nohou.

Když mu dvojice zmizela z očí, vrátil se plukovník ke stolu, vytáhl ze zásuvky pomačkaný plecháček a nalil do něj až po okraj vodky. Vyprázdnil ho na ex tak rychle, že se mu zatmělo před očima. Raději se posadil a hodnou chvíli jen pozoroval vteřinovou ručičku na hodinách. Kromě tikotu pendlovek panovalo v místnosti hrobové ticho. Pozdně odpolední slunce jako by se dychtivě naklánělo do otevřeného okna a chtělo to stihnout ještě ve dnech, kdy mu v tom nebrání pytle s pískem. Jeho paprsky proměňovaly zvířený prach v kanceláři do podoby miniaturních stříbrošedých sněhových vloček.

Co Emil myslel tou závěrečnou poznámkou? Nejspíš se opravdu bojí, že by se velitel armády mohl dostat do stejně zbědovaného stavu jako jeho vrchní zásobovač. A chtěl mu šetrně sdělit, že už k tomu nemá zase tak daleko.

Teď ale nebyl čas nad tím přemýšlet.

Vzdychl a uklidil plecháček do zásuvky.

„Fergusone?“

Dveře se pomalu otevřely a Chuck nahlédl dovnitř. „Volal jste mě, pane?“

Andrew přikývl. „Pojď dál, zavři a posaď se.“

Chuck ho poslechl a nadhodil: „Co vlastně John, pane, je v pořádku?“

Andrew neodpověděl.

„Omlouvám se, ale váš rozhovor se venku nedal zcela přeslechnout.“

„Je jen unavený, synku. Všichni toho máme dost.“

„Je mi to moc líto,“ povzdechl si Chuck. „Já vím, že jsem to s těmi vynálezy uspěchal na jeho účet, ale zdálo se mi, že jeho metody nám trochu brání v rozletu. Nechtěl jsem, aby to skončilo takhle.“

„Není to tvoje chyba. Je to vším, co je kolem nás, tou děsivou situací, celým tímhle světem i neustálým nedostatkem času. Na Johnově místě by to jiní vzdali už dávno. Nedávej vinu sobě.“

„Nemůžu si pomoct, prostě teď cítím, že je to i moje chyba.“

„Vím, jak ti je.“

Chuck chvíli zarytě mlčel, než se odvážil zeptat: „A co se mnou vlastně bude?“

„Vlastně mě máš tak trochu v hrsti, Fergusone. Ta tvoje zatracená hlava nám dala železnici, vzducholodě, technické vzdělání našim spojencům a bůh ví co všechno ještě. John měl svým způsobem pravdu – správně bychom tě měli soudit, poslat za mříže a exkomunikovat z lidské společnosti.“ Andrew proložil svůj rozsudek dramatickou pomlkou. „Pořád ale potřebujeme tvoje znalosti a důvtip.“

Chuckovi dalo velkou práci, aby se neusmál.

„Ale bůh je mi svědkem," pokračoval plukovník lehce zvýšeným hlasem, „že jestli se něco takového bude opakovat, osobně dohlédnu, aby tě pověsili na nejbližší telegrafní sloup."

„To byste mi opravdu udělal, pane?" vyhrkl Chuck užasle.

Andrew se za svůj výstup trochu zastyděl. „Možná ne. Ale rozhodně bych si došlápl na to, abys už nedělal dusno. Poslal bych tě pracovat na samou hranici našeho území a tu Juliovu dceru na jeho opačný konec."

Chuck zvážněl. „Ujišťuji vás, pane, že podruhé se nic takového nestane."

„Výborně, takže si rozumíme. A teď se vrať do práce."

Chuck si viditelně oddechl a vstal ze židle.

„Můžeš použít všechen materiál, co sis odsud odvezl, ale nic víc," řekl Andrew. „Jakmile boj začne, bude naší naprostou prioritou munice do malých zbraní a děl, hlavně kartáče. Ten tvůj šílený projekt definitivně skončí, jakmile ti dojde mosaz, rozuměls? A hlavně: od nynějška půjdou všechny tvoje návrhy vynálezů a požadavky na materiál přes mou maličkost."

„Ano, pane."

„A všechno to chci písemně. Nepřej si mě, jestli ještě uvidím papír s mým podpisem, kam sis dodatečně napsal, co se ti hodilo."

„Na to jste už taky přišel?"

Andrew mu chtěl prozradit, že ho podezříval už několik týdnů, ale usoudil, že to není zase tak důležité. „Prostě to na tebe prasklo, tím končím."

„Slibuju, že od téhle chvíle pojedu podle plánu, pane."

„Výborně. A teď se kliď z mojí kanceláře."

Chuck v rychlosti zasalutoval a zmizel.

Andrew si povzdychl, protože mladík ho opustil v takovém spěchu, že za sebou zapomněl zavřít. A stále si ještě nebyl docela jistý, že se sám zachoval správně. Kdokoliv jiný by Chucka na místě potrestal vězením. Jenže on ho potřeboval úplně stejně, jako potřeboval Vincenta, Pata a Johna. Každý z nich byl úplně jiný a nebylo snadné tenhle tým řídit. Armáda republik nicméně potřebovala jak Fergusona, který svými bláznivými kousky udržuje potřebné napětí, tak i Minu, který je zárukou, že všechno půjde jako

po drátkách. Občas si ovšem vzájemně ubližovali, tak už to prostě mezi nimi chodilo.

Posadil se a znovu pohlédl na haldu papírů na pracovním stole. Kromě svojí práce teď bude muset na pár dní zastoupit i Johna a zatím neměl ani tušení, kde vůbec začít a jaké maléry ho v nové funkci čekají.

Hned první papír jeho dnešní agendy byl telegram se sdělením, že ztratil další vzduchoplavce. Bezděky si představil, jak se jeho věrní v plamenech řítí k zemi, a opět sáhl do zásuvky pro láhev vodky.

* * *

„Vidím maják!“

Jack si posunul letecké brýle do čela a pohlédl do míst, kam ukazoval Fjodor. Teprve po chvíli mihotavé světlo spatřil také a přitlačil na páku směrového kormidla. Loď se stočila k východu a nechala měsícem osvětlenou řeku za sebou.

Výškové kormidlo bylo v krajní poloze, a přesto drželi potřebnou výšku jen s potížemi. Stav vodíkového balonu teď v noci pořádně zkontrolovat nemohli, ale než se setmělo, stačil si Jack všimnout, že zdaleka není nadmutý, jak by měl. Raději si ani netipoval, kolik je v něm děr po kulkách – posádky obou pronásledujících lodí je totiž několikrát zasáhly.

Honička podél pobřeží trvala asi hodinu a Merkiové to vzdali, až když se *Yankee Clipperu II* podařilovystoupat nad tři míle letové výšky. Mohlo se jim v těch chvílích lehce stát, že je vítr odfoukne desítky mil na jih nad moře, ale naštěstí k tomu nedošlo.

Také vrtule přidělala Jackovi starosti, protože se po střetu se zábradlím parníku neotáčela tak hladce, jak by měla. Když své pronásledovatele setřásli, Fjodor vypnul motor, aby ji zkontroloval. Jeden list byl asi o stopu kratší a zbylé tři byly na několika místech trochu zohýbané. Pohonná jednotka toho měla podle nezdravého zvuku, který vydávala, nejspíš také dost a dalo se očekávat, že po přistání půjde rovnou do šrotu.

Pod sebou už docela zřetelně spatřili prachárnu. Jindy by to asi chtělo kus štěstí, protože na její střeše byly vysázené stromky kvůli maskování, ale teď ji prozradila světla z nezakrytých oken. Jack si umínil, že na tenhle přestupek bude muset Chucka upozornit.

„Moc jsme klesli," zvolal Fjodor.

„Výškovou páku mám až v žaludku. Raději nažhav pořádně motor."

„Už teď je rozpálený do ruda."

„Dobře, tak zmlkni a drž otáčky."

„Zvoral jsem snad něco? A co si myslíš, že asi dělám? Ať se propadnu, jestli se ještě někdy dám přemluvit, abych tě doprovázel na takovou sebevražednou akci, pomatenče."

„Já se tě doprošovat nebudu."

Nedaleko pod nimi ožil kruh světélek – pozemní personál totiž odkryl lucerny, aby vyznačil místo k přistání.

„Výkon na čtvrtinu!" zavelel Jack.

Hučení motoru utichlo a stroj začal kvapem ztrácet výšku i rychlost.

Do háje, tohle jsem trochu přehnal, pomyslel si Jack a znovu popadl páku výškového kormidla. Bylo to ale skoro zbytečné, protože při sníženém výkonu už vzduch kolem výškovky neproudil dostatečnou rychlostí a pohyb lodi se začal měnit v neřízený pád.

„Drž se," křikl pilot.

„A co si myslíš, že dělám?" zařval na něj Fjodor svou oblíbenou repliku.

Nejbližší naváděcí světla se jim začala ztrácet z dohledu a Jack si uvědomil, že je právě zastínily koruny stromů, do nichž se *Yankee Clipper II* řítil.

„Znovu plný výkon!" přikázal.

Pohonná jednotka se opět probudila k životu, ale koš sebou vzápětí trhl, protože právě narazil na špici borovice. Zazmítal se pak při nárazech o vysoké stromy ještě několikrát, ale pak už se vzducholoď znovu dostala nad volné prostranství.

„Vypni motor!"

„Klidně, vrtule to má beztak za sebou," opáčil Fjodor.

Kruh světel se blížil čím dál víc a Jack už zezdola také zaslechl hlasy. Nedokázal v té tmě přesně určit výšku, a tak se pevně chytil boku koše a připravil se na tvrdé přistání. Při nárazu přesto skoro přeletěl přes palubu – v poslední chvíli se naštěstí chytil konstrukce, která pojila koš s balonem. Vzducholoď se ještě pár desítek metrů smýkala po zemi a pak se konečně zastavila.

„Rychle! Polijte motor vodou, nebo chytneme!“ křičel Fjodor.

Kdosi vychrstl na pohonnou jednotku několik kbelíků vody a Jacka, který se mezitím zhroutil na dno koše, obklopil oblak páry. Pak ho už čísi silné ruce popadly v podpaží, vytáhly z koše a pomohly mu po mnoha hodinách ve vzduchu konečně se zase postavit na pevnou zem.

Rozhlédl se. Kolem už stálo dvanáct příslušníků pozemního personálu a všichni zjevně dychtili vyslechnout si první hlášení o průběhu jejich letu.

„Dostali jsme tři jejich lodě,“ oznámil Fjodor pyšně. „Všechny jsme je trefili zápalnou harpunou, zrovna když se chystaly vzlétět.“

Jeho slova měla náležitě nadšený ohlas a šéf personálu mu hned vtiskl do dlaní láhev vodky. Vydatně si z ní přihnul, odříhl si a předal ji Jackovi.

„Pořádný doušek si Fjodor určitě zaslouží,“ prohlásil pilot *Yankee Clipperu II.* „S tou harpunou byl lepší než Queequeg z *Moby Dicku.*“ V té chvíli mu bylo jedno, že jeho posluchačům to přirovnání zřejmě nic neřekne – zmocnila se ho ohromná radost z toho, že sem dorazili vcelku. Začal se smát na celé kolo, zatímco jeho druh chvíli zvedal ruce nad hlavu ve vítězném gestu a chvíli zase rozjařeně předváděl, jak Jack manévroval nad nepřátelskou základnou.

„A jak si vedli ostatní?“ zeptal se Jack, když se trochu uklidnil.

„Devět z nich se nevrátilo.“

„Krucinál, vždyť je vedl Petrov,“ zasmušil se pilot *Yankee Clipperu II.* „Myslel jsem, že ten to zvládne. A kde vlastně je, uličník jeden?“

„Nevrátil se taky,“ odpověděl mu inženýr ze základny. „Zničil čtyři jejich vzducholodě, když je tahali z hangáru – podobně jako vy. Jenže ta poslední explodovala přímo pod ním.“

„A co Jurij?“

„*California Clipper* se vyznamenal, jen co je pravda. Sestřelil tři jejich lodě, ale potom ho zasáhl zápalný šíp. Jurij se sice dostal z koše živý, ale zajali ho Merkiové.“

„Bůh mu pomáhej,“ hlesl Jack.

„A Ilja Basilovič?“ zeptal se Fjodor s úzkostí.

„*Republic* se vrátila. Ve vzdušném souboji dostala dvě merkijské lodě a pak sama schytala zásah kartáčem do koše. Sergeji Gromicovi se podařilo i s poškozeným strojem doletět nazpátek, ale Ilja…“ Inženýr proložil odpověď smutnou odmlkou. „Zemřel pár hodin po tom, co mu museli uříznout nohu.“

Fjodor beze slova svěsil hlavu a pokřižoval se. Ostatní udělali totéž.

„Jak dopadla *Star of the West?*“ zajímal se šéf pozemního personálu.

„Byla zničena,“ oznámil Jack stručně. Nechtěl, aby se někdo dozvěděl, jak zbytečná byla oběť její posádky, a právě ho napadlo, že jí později aspoň posmrtně připíše jeden sestřel.

Aby teď přivedl řeč jinam, ukázal na *Yankee Clipper II.* „V balonu je plno děr a bude potřebovat vyměnit motor i s vrtulí. Pokud možno ho dejte do zítřka do kupy. Jestli dobře počítám, Merki má pořád nejmíň pět lodí.“

„Krucinál, nemůžeš se jednou vrátit, aniž by ta tvoje kocábka nebyla úplně na maděru?“ vyhrkl starý inženýr. Potom se zarazil a poplácal Jacka po rameni. „Jsme na vás samozřejmě hrdí. Dokázali jste to – dostali jste ty bastardy rychle a čistě.“

Jack místo odpovědi jen přikývl.

„Dobrá, právě jste slyšeli, co si pan pilot přeje,“ řekl inženýr. „Takže se dáme do práce.“

Pozemní personál se vytratil a nechal posádku *Yankee Clipperu II o* samotě.

„Potřebuju si zdřímnout,“ vzdychl Fjodor, vytáhl Jackovi z ruky láhev a řádně si přihnul.

„Ztratili jsme tři lodě a čtyři piloty,“ zabědoval Jack. „Snad by bylo lepší, kdybych to vůbec nevymyslel.“

„Museli jsme to zkusit," konejšil ho Fjodor. „Nebyla to tvoje chyba. A kromě toho jsme jim aspoň jasně ukázali, kdo je tu ve vzduchu pánem."

„To máš pravdu."

„Půjdeme se vyspat. Víš přece stejně dobře jako já, že zítra letíme znovu."

Fjodor vrátil láhev do Jackových rukou, otočil se a spolkla ho tma.

Pilot *Yankee Clipperu II* osaměl a uvědomil si, že okolní ticho mu po třiceti hodinách letu se zapnutým motorem připadá až neskutečné. Navíc se mu zdálo, jako by měl gumové nohy a země se pod ním pohupovala a uhýbala mu.

„Dobrá práce!"

Jack vzhlédl. Siluetu v okolní tmě rozeznával jen stěží, ale hlas poznal ihned.

„Díky, Chucku, ale ztratil jsem čtyři dobré piloty."

„Slyšel jsem."

Jack najednou nebyl schopen slova, a tak jen mlčky hleděl na noční oblohu, která už nad obzorem začala blednout v přípravách na rozbřesk.

„Pojď, Olivie už na nás čeká," řekl Chuck. „Podařilo se jí sehnat pravá vejce a pár plátků masa. Udělá ti to zatraceně dobře."

Otočil se a Jack pomalu vykročil za ním. Pak se ještě naposledy ohlédl a snažil se odhadnout, co právě s jeho milovanou lodí provádí pozemní personál. Patrně už začali odpojovat koš, aby mohli vyměnit motor, ale nebylo je pořádně vidět, protože pracovali potmě – báli se exploze unikajícího vodíku.

Jack se obrátil na patě a rozběhl se za Chuckem.

„Tak čím ses tu vlastně zabýval, když jsme byli pryč?" nadhodil, když ho dohnal, jako by mu trocha nezávazné konverzace mohla dát zapomenout na peklo, které právě prožil.

Chuck mu ji ale nedopřál a jen melancholicky potřásl hlavou.

Kapitola 10

Tenký srpek Šagty byl nízko nad obzorem. Velký kotouč zvolna putoval k západu a hvězdy svítily tak jasně, že se zdálo možné se jich dotknout.

Tamuka seděl na travnatém pahorku, se zakloněnou hlavou se kochal noční oblohou a uvažoval: je skutečně pravda, že jsme kdysi putovali mezi hvězdami, byli pány celého vesmíru a mohli cestovat tunely světla do jeho nejzazších koutů?

Povzdechl si. Pokud to je pravda, ztratili toho hodně. Představil si svoji hordu, jak putuje z planety na planetu, a přitom si vzpomněl na pověst o Tukovi, bratrovi boha ohně Gormaše, s nímž společně bojoval proti temným silám. Gormaš v boji padl, jeho duše se stala sluncem a dodnes dává světu jeho potomků světlo a teplo. Tuka ale špatně nesl bolest při každém pohledu na bratrovu planoucí duši, nechal si předložit mapu vesmíru a rozhodl se dobývat další světy.

Další světy…

Tamuka se zachvěl. Do uší se mu vetřel vzdálený, ale dobře slyšitelný rachot. První část jejich dělostřelectva dorazila už včera a druhá právě teď. Bojovníci se připravovali na bitvu, která začne hned poté, co uvítají Gormašovu duši do nového dne. V lese na severu už bojovaly dva umeny, ale postupovaly pomalu, protože nepřátelé se podle zpráv bránili velmi sveřepě.

Stále ho znepokojoval fakt, že dobytčata jsou schopná ve válce takových výkonů – vždyť nemají ani tušení, co znamená čest, bojový duch nebo sláva. Trápilo ho také to, že pro příslušníky hordy je umírání v bitvách proti těm zvířatům potupa, a tak příběhy o jejich chrabrosti i válečném umu nikdo v budoucnu dost neocení. Z historického hlediska jejich činy zůstanou jen porážením dobytka, ničím jiným.

Aspoň že jsem díky dobytčatům získal funkci qar qartha, pomyslel si. Bez nich by Jubadi ještě žil, Mupa zrovna tak a já bych byl štítonošem qan qartha Vuky.

Podíval se na hvězdu, která visela přímo nad ním.

„Teď už chápeš, proč jsem to musel udělat?“ zašeptal. Znovu ho přepadl pocit, že se na něj dívá Hulagar. Ten pocit byl tak silný, že si raději dával pozor na své černé myšlenky i vzpomínky. Například na to, jak údajně poslal dobytče Jurije zavraždit Keana a pak nastala malá změna plánu, kterou tak trochu předpokládal: Jurij začal sloužit Keanovi a dokonce se vydal zabít Jubadiho.

A také to udělal.

On, Tamuka, pak zabil Vuku a stal se qar qarthem.

Ani jeden z nich nemohl tušit to, co jsem už tehdy tušil já, říkal si Tamuka, jako by se chtěl hájit sám před sebou. Tohle je klíčová válka mezi hordami a dobytkem – rozhodne se v ní, zda tenhle svět bude patřit hordám, nebo jim. Ta myšlenka před ním teď vyvstala v krystalické čistotě. Jiní ji ovšem tušili jen matně, a proto jeho názor nesdíleli s přílišnou horlivostí, i když bojovali po jeho boku. A další válčili prostě jen proto, že to byl jejich úděl bojovníků. Jen málo jeho soukmenovců opravdu chápalo, jak to skončí, pokud vzpurný dobytek zůstane naživu.

Na světě byly i jiné hordy, na jih od Bantagu čtyři, snad i pět dalších – a dost možná měly i větší vojska než oněch šedesát umenů Bantagu. Jejich příslušníci ale nedbali na to, co se děje na severu, dál kočovali po svých teritoriích a usínali v jurtách při vyprávění o svých udatných předcích. Bojovali jen se svými sousedy a poráželi v poklidu svůj dobytek.

Už příští dny rozhodnou. Myslel na to ve dne v noci a viděl jen dvě cesty.

Jedna z nich spočívala v tom, že vybijí všechny Yankeeje, Romány, Rusy, prostě všechen existující dobytek. Za to, že se jim vzepřeli, nesmí být ušetřen ani jediný z nich, a tím se v zárodku překazí možnost, že se budou dál vyvíjet a připravovat na další povstání. A jak doufal Hulagar, po válce by se život hordy mohl vrátit do starých kolejí – mohli by žít, jako žili dvě stě oběhů předtím.

Druhá cesta je zmocnit se jejich strojů a snad se je naučit i vyrábět. Za čas by se mohli dostat k technologiím, které by jeho hordě umožnily ovládnout celý svět a ostatní hordy by se pod ní

sjednotily. Potom by třeba dokázali odhalit zapomenutá tajemství tunelů světla, s jejichž pomocí by pak objevovali a dobývali další světy, stejně jako kdysi Tuka.

Pomyslel na archu, která spočívala v Sargově jurtě – obsahovala svitky psané jejich dávnými předky a shromažďované po celou historii hordy. V některých z nich byly zaznamenány polohy tunelů světla i způsob jejich ovládání. Říkalo se, že předkové jimi mohli prostupovat po libosti a z jiných světů přiváželi na Valdennii dobytek i jiná všemožná stvoření, aby jim sloužila.

Ovládání tunelů však upadlo v zapomnění a jediná naděje, jak je dostat znovu pod kontrolu, spočívala v rozluštění svitků. Byly sice psány dnes už neznámým jazykem, ale není tak zcela nemožné mu přijít na kloub.

Jak Tamuka přemýšlel o arše, vzpomněl si na urnu se srdcem Jubadiho a jeho předchůdců, která měla svoje místo hned vedle ní. Vukovo srdce neobsahuje, ale moje tam určitě jednou přijde, pomyslel si. Už si k tomu víceméně vybudoval pozici a také zajistil, aby se o funkci qar qartha nemohl ucházet nikdo ze vzdálenějších příbuzných. Právě s jeho jménem tedy započne nová dynastie.

Ticho kolem něj najednou přerušilo ržání koní a práskání bičů. Ohlédl se doprava a uviděl kolem projíždět řadu vozů osvětlených pochodněmi, po nichž následovala jednotka bojovníků od Černého koně.

Jakmile se válečníci vzdálili, Tamuka se znovu otočil k východu, zavřel oči a nechal svoji duši přenést se do dálky za řekou.

Tak ty také nespíš, poznal vzápětí. Cítil, jak se jeho protivník chvěje – je vzhůru, protože má strach. Jdu si pro tebe, vzkazoval mu qar qarth hordy Merki. Tvá mysl je už napůl strávená sama sebou a o tvoje srdce se postarám já. Vyříznu ti ho z těla zaživa.

Usmál se a snažil se své myšlenky zformulovat co nejlépe.

Dnes to všechno začne.

* * *

Otevřel oči. Nejdřív nevěděl, jestli to byl jen sen, nebo se mu do něj vloudilo něco ze skutečnosti. Pomalu si ale uvědomoval, že se znovu do jeho mysli pokouší někdo vniknout.

Andrew se zachvěl a posadil se na posteli. Povlečení měl úplně promočené potem. Vstal a popošel k oknu. Venku vládla hluboká noc. Zamžoural na velké hodiny na náměstí: skoro dvě ráno. Úzká ulička pod oknem zela prázdnotou, ale on dobře věděl, že dnes v noci bude jen málokdo z jeho lidí schopen usnout.

Vyklonil se z okna a nechal studený vítr, aby osvěžil jeho nahé tělo. Z protějšího domu byl slyšet tichý ženský pláč, kterému sekundoval konejšivý mužský hlas. Z vedlejšího příbytku k němu pro změnu dolehly rozkošnické zvuky milování. V prvním okamžiku nevěděl, co si o tom má myslet, ale pak usoudil, že není sebemenší důvod se nad tím pohoršovat. Byl to zřejmě strach té ženy o život milého, který ji i v noci plné napětí přivedl do jeho náruče.

Z druhého konce ulice zazněl dětský pláč, který brzy utišila procítěně zpívaná ruská ukolébavka.

„Pojď už do postele.“

Ohlédl se. Kathleen seděla na lůžku a prohlížela si ho od hlavy k patě.

„Nemůžu spát.“

Sklouzla z postele, objala ho a položila mu hlavu na rameno. Zaposlouchala se do milostných vzdechů, které upoutaly i Andrewa, a po chvíli se zahihňala.

„To bude asi Gregory, ne?“ optala se.

Andrew s úsměvem přikývl. Takže Gregoryho nevěsta nakonec jeho dům našla – pozoruhodný výkon a navíc důkaz, co všechno dokáže láska.

Příjemné úvahy ale v jeho hlavě náhle přebila děsivá vize – vize Toho Druhého, který stojí v temnotě a mlčky ho pozoruje.

„Vždyť ty se celý třeseš,“ poznamenala Kathleen.

„Je tu trochu průvan.“

Kathleen zaběhla k posteli a přehodila přes jeho i svá ramena přikrývku.

„Pořád mě má na očích,“ hlesl Andrew.

„Kdo?“

„On. Nevím přesně. Jako by byl uvnitř mojí hlavy, zkoumal moje myšlenky a snažil se ve mně vzbudit strach. Říkal mi o něm Jurij, je to nejspíš jejich štítonoš.“

„To jsou jen pověry.“

„Tím si nebuď tak jistá.“

Milostné vzdechy v Gregoryho domě umlkly, po nich nastoupilo laškovné chichotání a ještě později vzlykot.

Andrew se usmál. „Chtěl jenom žít v míru,“ řekl polohlasně. „Chtěl být sám. Copak toho chtěl tolik?“

„Možná se mu to jednou splní.“

Venku vrzly dveře. Andrew i Kathleen se naklonili přes římsu a uviděli, že ze dveří jednoho domu právě vykročil muž v bílé ruské rubašce. Šavle u boku prozrazovala důstojnický stav. Za ním vyběhla žena a objala ho kolem pasu. Po ní následovalo malé dítě, které se mu láskyplně přitisklo k noze. Šetrně ho odtáhl od sebe a dítě propuklo v pláč. Muž chvíli váhal, pak ho zvedl, přitiskl si ho pevně k hrudi a nakonec podal matce.

Potom rázným krokem prošel pod Andrewovým oknem a v jeho tváři bylo vidět úsilí, které vynakládá, aby se neotočil. Matka s dítětem mezitím stály plačky ve dveřích a až po dlouhé prodlevě se vrátily dovnitř.

„Doufám, že to zvládne,“ poznamenala Kathleen trochu zaraženě.

Ti, co to zvládnou, mi nedělají tolik starostí, pomyslel si Andrew. Ale mnoho jich už dnes večer bude bezmocně ležet na bojišti a čekat buď na smrt, nebo na zajetí krvelačným nepřítelem.

„Měl bych se už připravit,“ řekl po chvíli ticha.

„Jen pojď ještě zpátky do postele.“

Zavrtěl hlavou. Dobře věděl, co má jeho žena v úmyslu, ale vyhovět jí nemohl. Teď rozhodně ne. V žádném případě se teď nemůže milovat. Nedokázal by se zbavit pocitu, že je to naposledy.

„Pojď,“ řekla skoro zoufale a stáhla ho vedle sebe na lůžko. „Obejmi mě,“ šeptala, „prosím, obejmi mě.“ Křečovitě ho vzala kolem ramen a hned nato jí z očí vytryskly slzy. Tvář pak přitiskla na jeho hrudník, který trochu tlumil její vzlykot.

Objal ji svojí jedinou rukou a políbil na temeno hlavy. Vůně jejích vlasů byla až příliš příjemná a povědomá a on je po chvíli svlažil vlastními slzami, které už nedokázal zadržet.

„To nic," zašeptala. „Jen si ulev, miláčku, to je úplně v pořádku."

Jejich společný pláč se pak pozvolna vytrácel a zavládlo hrobové ticho. V tu chvíli existovali oba dva jen pro toho druhého. Uvědomil si, že jejich lásku nikdy necítil tak silně jako právě teď – a pokud dnes zemře, zůstane po něm v Kathleen už navždy aspoň tahle důležitá chvíle. Znovu se mu začaly drát slzy do očí. Najednou skoro nemohl uvěřit, že je nadcházející události můžou opravdu rozdělit navždy. Že k tomu stačí se jen obléknout a vyjít ze dveří.

Na okamžik jako by přestal usilovat o všechny ty velké věci a šlo mu jen o to nejprostší a nejzákladnější: držet v náručí vlastní dítě, ráno se probouzet vedle svojí milované, procházet se s ní lesem a vracet se k teple sálajícímu krbu. Zajímavé, pomyslel si, o takové hodnoty člověk začne stát, až když mu hrozí, že o ně přijde.

„Kdyby se mi něco přihodilo…" navázal šeptem.

„Proboha, nemluv o tom."

Kathleen znovu začala popotahovat.

„Kdyby se mi něco stalo, chci, abys věděla, jak moc tě miluju. A jak moc tě vždycky budu milovat, i když už nebudu mezi živými. Počkám tam nahoře na tebe. Budu čekat, dokud za mnou nepřijdeš."

„Nemluv o smrti, neunesla bych, kdybys umřel."

„Zůstane ti přece Maddie."

Celá uslzená přikývla a on ji k sobě křečovitě přitiskl – jako by se tím snažil dostat jejich duše co nejblíž k sobě.

Z dálky zazněl dvojí úder do zvonu.

„Musím už jít," řekl Andrew. „Je čas."

Přikývla, ale nepřestala mu máčet košili slzami a ani nepovolila objetí.

Čekal minutu, potom dvě. Přál si, aby ji nemusel opouštět, aby se to šílenství dalo nějak zastavit dřív, než dojde k nejhoršímu, než se odhodlá k poslednímu kroku do propasti, ale na to všechno už bylo pozdě.

Kathleen ho konečně s hlubokým povzdechem pustila.

„Miluju tě," řekla.

„Já tebe taky," zašeptal a něžně se odtáhl z dosahu jejích paží. Vstal, zapálil svíčku na nočním stolku a začal se oblékat.

Přistoupila k němu a pomáhala mu ve věcech, se kterými míval problémy – zapnula mu košili, potom sundala z ramínka jeho polní kabát a přehodila mu ho přes ramena. Ze zásuvky v šatníku pak vyndala červenou šerpu, připnula mu ji a pak se postarala i o jeho opasek s revolverem a šavlí.

Andrew nepotřeboval nutně pomáhat s oblékáním, ale dnes mu to přišlo vhod – jako by se tím Kathleen dělila i o tu ohromnou psychickou zátěž a brala ji částečně na svá bedra. Zalovila v nočním stolku a vytáhla z něj malou krabičku. Otevřela ji. Uvnitř byla Andrewova Medaile cti, kterou ho Kongres vyznamenal za bitvu u Gettysburgu.

„Chci, aby sis ji dneska vzal."

Přikývl a nechal si ji přišpendlit na prsa. Věděl, že ji považuje za něco jako jeho talisman.

„Teď ti ještě obstarám snídani," vyhrkla, sáhla po svíci a vyrazila ke dveřím. Zřejmě doufala, že si svého muže ještě na pár chvil ukradne pro sebe. „Seženu dole něco na velitelství." Vyrazila na schodiště a Andrew ji následoval. Dole postavila svíčku na nejbližší stolek. V té chvíli se mu zdálo, že její dlouhé zrzavé vlasy i bílá pleť září svým vlastním světlem.

Když snědl hrst sucharů a zapil je čajem, znovu ji objal, zvedl ze země a políbil na šíji.

Chtěla něco říct, ale Andrew jí položil ukazováček na rty. „Mám tě moc rád," zašeptal, otočil se k východu a vyrazil na ulici. Věděl, že ho uslzenýma očima pozoruje, ale neohlížel se.

Znovu mu na mysl přišla vize, která ho v posledních dnech trápila už několikrát: před ním stál Merkij s napřaženým mečem a on je na konci nepopsatelných jatek posledním žijícím člověkem.

S vypětím sil ji vytlačil z hlavy a na její místo přivolal uplakanou Kathleen, jak stojí ve dveřích a smutně se za ním dívá. Na rtech měl pořád chuť posledního polibku. Na ulici se k němu přidávali další a další vojáci, kteří se stejně jako on právě rozloučili

se svými nejdražšími. Všichni kráčeli k městské bráně, vstříc osudu, který na ně čekal.

* * *

„Ty, kdož přinášíš život, ty, kdož přinášíš den, slunce na nebesích, slyš naše uvítání a přijmi poklonu, kterou ti skládáme.“

Když Sarg formuli dokončil, stovky tisíc bojovníků ji po něm opakovaly ve hřmotném unisonu. Všichni pak klekli na kolena, nabrali hrst prachu a přitiskli ji na čelo, čímž si každodenně připomínali, odkud vzešli a kam se jednou vrátí. Zaduly velké qar qarthovy nargy, následované postupně nargami nižších a nižších náčelníků s čím dál vyšším tónem.

Tamuka vstal a ve stoje se uklonil na západ, aby naposledy pozdravil noc, která minula. Ostatní bojovníci následovali jeho příkladu a pak se v prvních slunečních paprscích zaleskly statisíce čepelí.

Ohlušující řev utichl a Merkiové jako jeden muž se otočili zpět k východu, kde na ně čekal vzpurný dobytek. Jemný ranní vánek, který jim čechral vlasy, zvěstoval mimořádně parný den.

Tamuka se z nejvyššího bodu na hřebeni pozorně rozhlédl. Partie na jih od jeho pozice byly plně obsazeny čtyřmi pěšími umeny v obvyklém šachovnicovém uspořádání do menších formací o deseti řadách po stovce bojovníků. Vedle nich se seskupilo dalších šestnáct umenů, takže jednotky už zaujímaly celou šířku bojiště. Daleko na severu se shromáždily dva pěší umeny, které už měly za sebou první den bojů. A za hlavní formací pak čekaly ještě čtyři jízdní umeny na chvíli, kdy bude obranná linie proražena.

Všechno bylo připraveno k bitvě.

Tamuka se otočil k hlavnímu vlajkonoši.

„Nechť boj začne!“

Rudá zástava hordy se zatřepotala nad hlavami bojovníků. Kousek před Tamukou se objevil malý oblak dýmu a ozvalo se třesknutí s jasně slyšitelnou ozvěnou. Jako odpověď přišel ohlušující hřmot, protože tři sta merkijských děl vypálilo svoji první salvu.

* * *

„Pane, děkujeme ti upřímně za všechny tvé dary," modlil se právě Andrew, když v tom vystřelilo první nepřátelské dělo. Vzápětí se celý hřeben na protějším břehu necelých osm set yardů od něj pohroužil do oblaku dýmu.

Musel se instinktivně přikrčit před střelou, která mu prosvištěla nad hlavou. Krupobití merkijských kulí dopadalo převážně před první baštu a její hradby se začaly otřásat.

„Jdeme na to!" křikl ruský velitel dělostřelectva s tváří rudou vzrušením. Stoupl si za třípalcové dělo a chopil se odpalovací šňůry. „Pozor!" Vší silou jí trhl a zbraň odskočila dozadu zpětným rázem. První yankeejská kule překonala řeku a zmizela v dýmu. Rus se za ní podíval polním dalekohledem a zpozoroval záblesk světla.

„Do čerta, to nebylo nejhorší! Tak to do nich nasypte!"

Třicet napoleonů severní velké baterie, mezi nimiž byly čtyři původní kusy od čtyřiačtyřicátého, vypálilo zároveň, takže se hřmot jejich výstřelů slil v jediný zvuk.

Andrew sledoval, jak kule vrážejí do valů, které Merkiové narychlo zbudovali pro ochranu svých děl. Jedno z nich ale bylo přece jen zasaženo a přepadlo přes val. O vteřinu později explodovalo a rozletělo se na spršku litinových střepů.

Vojáci v zákopech spustili nadšený jásot. Tohle je přesně ono, takhle jim musíme zatápět, zaradoval se Andrew.

Podíval se k jihu, kde se táhly čtyři míle provizorních nepřátelských zákopů a v nich se právě připravoval k palbě dobrý půltucet baterií. Merkiové ale měli i tam značně ztíženou situaci, protože byli ostřelováni napoleony a třípalcovými děly z jižní velké baterie. Bránící dělostřelci měli jasné nařízení šetřit střelivem, mířit velmi pečlivě a vybírat si jen snadné cíle. Přímé opětování palby byla věc druhořadé důležitosti, hlavní bylo přesnými zásahy zastavit první útok v co nejkratším čase.

Andrew vytáhl hodinky a nařídil je, aby ukazovaly čas shodný s časem na velkých nádražních hodinách. Bylo půl páté ráno.

* * *

Jack Petracci obrátil svou loď. Divoká palba trvala už skoro dvě hodiny a ovzduší nad bitevním polem čpělo sírou. Bylo zřejmé, že obránci ve střelbě trochu polevují – některá děla na východním břehu už mlčela a zbytek jich vypálil sotva jednu kuli za dvě až tři minuty. Merkiové zato stříleli neustále a místy nebylo pro dým vidět vůbec nic.

Jack se narovnal a protáhl si tělo. Počasí ani vítr se neměnily a vypadalo to, že vydrží přinejmenším do poledne.

Včera se tři merkijské lodi vydaly na výzvědný let hluboko nad jejich území, ale obrátily se, sotva spatřily Jackovu letku. Nepřátelé zřejmě nechtěli Jacka k souboji vyprovokovat předčasně a jemu to vyhovovalo – vzduch chtěl mít jen pro sebe. Pohlédl na sever, kde se nad obzorem vznášela *China Sea*. Měla si udržovat přehled nad tamními lesy a varovat velitelství v případě přesunu merkijských jednotek. Zatím to tam vypadalo na patovou situaci – vojáci obou armád se chaoticky hemžili kolem obou břehů řeky. Ta byla v těch místech lidem po prsa a Merkiům přinejmenším po pás. A ti si dobře uvědomovali, že ve vodě jsou příliš snadnými terči. Jejich skupinky se pokoušely přes řeku dostat už před třemi dny a některým se to dokonce i povedlo. Jedna z nich pak málem vyhodila do povětří muniční sklad, ale byla včas odhalena a zlikvidována. Teď už nebude takový problém je v lesích zadržet.

„Už zase mávají tou vlajkou!“ křičel Fjodor a ukazoval na místo, které podle všeho sloužilo jako merkijský velitelský post.

Jack se naklonil. K velké zástavě se přidávaly menší u jednotlivých oddílů. Dělostřeleckou palbu doplnil postupně sílící monotónní hymnus.

„Asi se připravují na zteč,“ procedil Jack.

První řady merkijských bojovníků vykročily. Na šířku zaujímaly asi tři míle.

„A je to tady! Pošli signál. Čtyři umeny právě vyrazily.“

Fjodor máchl nožem, přeřízl provaz a pod košem se rozvinul červený prapor. Jack otočil loď přídí k východu, aby byl signál co nejlépe viditelný na vrchním velitelství. Potom na dvě rovnoběžná

lana navázal čtyři zelené praporky značící počet umenů a mezi ně přidal i jeden oranžový, který měl vyznačovat střed nepřátelské formace. Lana potom zavěsil na příď.

„Dobrá, letíme domů, tady jsme skončili," křikl na Fjodora. „Už nám zase dochází vodík – vypadá to, že uchází i přes ty nové záplaty."

Fjodor rozvinul žlutý praporek na znamení, že se vracejí na základnu, a zatímco Jack loď nasměroval, škrtl o hlavici zápalky, kterou pak zastrčil druhým koncem do desetigalonové plechovky s petrolejem. Jakmile ji přehodil přes okraj koše, prudce přidal výkon.

Jack se přestal věnovat řízení a bedlivě pozoroval, jak plechovka padá mezi nepřátele. Chvíli dokonce doufal, že zasáhne přímo jejich velitelství, ale nakonec ho minula asi o padesát yardů. Dostatek obětí si přesto našla. Hořící bojovníci začali zmateně pobíhat mezi svými druhy a těsně před smrtí se ještě hodnou chvíli bolestí svíjeli po zemi. Jack vydal zavytí plné nelíčené radosti a zadostiučinění.

Yankee Clipper II mezitím pokračoval na sever k letecké základně.

„Máme společnost," ozval se náhle Fjodor a ukázal za sebe. Od západu se blížily tři merkijské lodě. Jack rychle odhadl vzdálenost: jsou nejméně patnáct mil daleko. Na palubě měl ještě dvě zápalné harpuny a chvíli bojoval s nutkáním loď otočit a dát se s nepřáteli do boje. Podle krajní polohy výškového kormidla však usoudil, že jim někudy uniká příliš mnoho vodíku, a je tedy opravdu nejvyšší čas na návrat. V boji je teď bude muset zastoupit *China Sea* a *Republic*.

Houkl na Fjodora, aby naplno otevřel přívod paliva a stočil stroj na severoseverovýchod.

* * *

Telegrafista ve velitelském zákopu vzhlédl od přístroje.

„Zpráva z vrchního velitelství, pane," řekl. „Hlídková vzducholoď nahlásila, že čtyři nepřátelské umeny vyrazily vpřed."

Pat přikývl a zašklebil se.

„Vyhlaste poplach. Ať jsou všichni v plný pohotovosti.“

Vyběhl ven a s nevolí si uvědomil, že vzduch kolem se skoro nedá dýchat, jak ztěžkl dýmem. Asi sto yardů za ním přistála nepřátelská dělová koule, vyryla do vinice dlouhou brázdu a poslala vysoko do vzduchu dvě řady šlechtěné révy.

Pokud je tahle dělostřelecká palba měla zabíjet, tak byla pramálo účinná. Může je připravit v nejhorším případě tak o čtyři děla a tucet pěšáků. Jeho muži se snad kvůli ní ani nemuseli krčit v zákopech, jak byla nepřesná. Ohlédl se za další nepřátelskou střelou z hmoždíře, které selhala rozbuška, takže jen zůstala ležet ve vyryté brázdě.

Vylezl na palebné pozice a přejel pohledem své muže. „Ti Merkiové snad nezasáhnou ani stodolu na třicet,“ odfrkl si a svůj odborný posudek doplnil potřesením hlavy. Pak ale raději zpozorněl – vzpomněl si totiž, že jeho strýc John Sedgwick prý kdysi prohlásil o nepřátelském dělostřelectvu něco podobného a vzápětí dostal přímý zásah.

Před sebou neviděl nic než kouř, ale střelba z nepřátelských děl už začala pomalu řídnout, až po chvíli ustala docela. Ozvaly se vysoké tóny polnic a palebná postavení zaujali pěšáci. Každý z nich zasadil mušketu do střílny a hned vedle sebe si opřel nabiják, aby frekvence střelby byla co nejvyšší. Na tvářích všech vojáků bylo na první pohled čitelné napětí. Teď půjde o všechno, nepřipadá v úvahu se stahovat a ustupovat, bude to mimořádně tvrdý boj a poteče spousta krve – to bylo každému z nich víc než jasné. Vzájemně se začali burcovat bojovými pokřiky a jakoby v odpověď k nim dolehl zuřivý řev nepřátel, ze kterého i otrlému Patovi přeběhl mráz po zádech.

Palebné pozice mezitím obcházeli poddůstojníci a donekonečna opakovali rozkazy.

„Čekejte na můj povel, jasné? Čekejte na povel.“

„Miřte co možná nejníž, hoši.“

Někde na předních pozicích, stále zahalených v hustém dýmu, už začaly práskat muškety. Merkijský válečný ryk sílil a už teď byl hlasitější než křik Patových mužů.

Z dýmu se vynořil předsunutý oddíl a kličkoval mezi propadlišti a barikádami z bodců. Jakmile první z příslušníků oddílu proskočil narychlo uvolněnou střílnou, už ze sebe skoro bez dechu sypal: „Už jdou, jsou u řeky. Jsou jich snad miliony!“

Pat zachmuřeně sevřel rty.

„Jednoho jsem sundal,“ dodal voják pyšně mezi hlubokými nádechy.

Ta zatracená řeka je moc mělká, pomyslel si Pat. Jejich bojovníkům je sotva po kolena a kamenité dno jim to ani trochu neztěžuje. Chtěl je původně zkusit zadržet už u řeky, ale Merkiové byli v těch místech na vyšším břehu, a to jim v kombinaci s přesilou poskytovalo příliš velkou výhodu.

Jejich válečný hymnus ještě více zesílil a přidaly se k němu velké rohy, které nechybí u žádného jejich umenu. Pat se přistihl, že najednou ztěžka oddechuje a připadá mu, že se na něj valí vlna zhmotnělého bojové šílenství, která zaplavuje celé bojiště.

V dýmu se objevila řada vzdálených siluet.

„Připravit!“ zavelel Pat.

Nalevo od něj zazněla silná detonace, kterou právě zahájila boj Vincentova divize. Pat vyběhl ze zákopu a jeho muži na něj cosi rozrušeně křičeli.

„Držte huby, sakra!“ okřikl je a dalekohledem obhlédl jižní pozice.

Z řeky tam právě vystoupila řada těsně semknutých Merkiů. Mnozí z nich byli záhy zasaženi střelami z mušket i z malorážních děl, ale zezadu je rychle nahrazovali další. Za celou formací se už prostíral docela hustý koberec mrtvol.

„Výborně, Hawthorne!“ křičel Pat. „Nakrm je pořádně, ať si nestěžujou, že je zanedbáváme!“

„Generále O’Donalde, k zemi!“

Pat se otočil a pohlédl na západ.

Necelých dvě stě yardů od něj postupovala další masa Merkiů, ježící se zbraněmi a standartami, a začínala nabírat rychlost. Její krok udával tempo neustále znějící válečný hymnus.

Pat zvedl pravou ruku do vzduchu.

„Zamířit!“

Zvuky při dobíjení tisíců mušket mu vrátily sebedůvěru na správné místo.

„Pal!“

Jeho ruka proťala vzduch a ve stejném okamžiku se z hlavní mušket vyvalila oblaka dýmu. Vypadalo to, jako by se celá první řada merkijské formace naráz skácela k zemi. Hned nato zadunělo několik napoleonů, jejichž temný rachot doprovodilo staccato čtyřliberek v poněkud vyšší tónině.

Merkijská zteč přesto pokračovala rostoucí rychlostí a nad hlavami obránců přelétly první šípy. Brzy je doplnila střelba dalších dvou umenů z dvaceti tisíc luků.

Pat skočil zpět do zákopu a přitiskl se zády k valu. „Kryjte se!“ zařval.

Nespočet šípů dopadajících do hliněného valu vydával až ohlušující rachot. Mnohé z nich měly takovou razanci, že val prorazily skrz naskrz a jejich dříky čněly z obou jeho stran. Těsně vedle Pata se skácel naznak jeden z jeho mužů.

Střelba z mušket se teď ozývala střídavě z obou křídel obranných pozic. Pat vyhlédl ze zákopu na řady nepřátel. Padali v utěšeném tempu, zejména po každém zásahu kartáčovou střelou se jich vždycky kácel slušný počet k zemi, pořád však tvrdošíjně postupovali. Nezastavila je ani propadliště, nedokázaly to ani bodce barikád.

Válečníci obou stran se neustále povzbuzovali bojovým pokřikem – z hordy se ozýval typický hřmotný ryk, obráncům čím dál častěji pomáhaly i náležitě peprné nadávky.

Formace útočníků se stále důsledně dotvářely – Merkiové dokázali obdivuhodně rychle vytvářet prostor lučištníkům. Ti měli dost času zakleknout a zamířit a často zasahovali cíle i skrz obranný val.

Vzduch přímo v zákopu už byl skoro nedýchatelný a nebylo v něm vidět dál než na pár kroků. Pat nervózně přecházel z místa na místo jako lev v kleci a náruživě své muže hecoval: „Perte to do nich, nikoho neživte! Budou litovat, že si s náma někdy začali,“

Když usoudil, že je povzbudil dostatečně, vydal se k valu, za nímž byla zakopaná děla. Jejich obsluha už utrpěla značné ztráty. Pat

od jednoho z děl odstrčil seržanta a přimhouřeným okem nahlédl do mířidel. Pak zaklel, chytil kliku náměru a hlaveň snížil skoro pod horizontální polohu. Nabíječ raději nečekal, až ho mohutný Ir okřikne, a za pár vteřin dělo naládoval.

Pat pečlivě zamířil.

„Ustupte!“

Škubl odpalovací šňůrou. Napoleon odskočil dozadu a vyslal smrtící kartáčovou nálož, která zasáhla nepřátelskou řadu asi ve výšce kolen a způsobila hotovou pohromu.

„Vidíte? Střílejte přesně do téhle výšky,“ poručil Pat.

Poté se vrátil do velitelského zákopu a zamířil do bunkru. Téměř při každém druhém kroku překročil někoho z padlých a těsně před vchodem do bunkru ho minuli dva zdravotníci s nosítky – ležel na nich muž, kterému z krví zaplavených úst trčel zlomený šíp.

„Morrisonův sbor je na tom bledě, pane,“ křičel na něj telegrafista, když ho viděl přicházet. „Útočníci se už dostali do zákopů.“

Pat jen nepřítomně přikývl – aby si jeho unavené uši aspoň trochu odpočinuly, zaposlouchal se na chvíli do jindy tak uspávajícího cvakání klíče telegrafu.

„Dožadují se podpory záložní divize!“ naléhal mladý muž.

„Žádnou podporu nedostanou, teď ještě ne,“ zabručel Pat. „Vždyť je teprve ráno.“

* * *

Jack přecházel po hangáru lodi *China Sea* a nadával.

„Tak rozjeďte ten zatracenej motor a pohněte s tím!“ vykřikoval popuzeně. „Vy jste se vůbec neměli vracet. Teď je tam *Republic* sama!“

„Měli jsme prasklý píst!“ namítal neméně naštvaný pilot. „Potřebovali jsme ho vyměnit!“

Jack věděl, že takové námitky by uznat měl. S podobnou poruchou byla loď stěží schopná letu, natož boje – ale proč se to sakra muselo stát zrovna v tu nejnevhodnější dobu?

Vyrušil je poplašný signál. Jack se ohlédl na hlídkovou věž a zpozorněl. V dálce stále slyšel nepřetržitou palbu z mušket, ale kromě ní se ozývaly i čtyřliberky.

„Nepřátelské lodě nad prachárnou!“ hlásila hlídka. „*Republic* jednu loď sestřelila, po druhé teď pálí děla u prachárny!“

Jack kvapně zamířil do hangáru, kde kotvil *Yankee Clipper II.* U jeho balonu stál na žebříku šéf pozemního personálu.

„Jak to vypadá?“

„Roztržený šev. Trochu jsem ho spravil, ale zajímalo by mě, jaký umělec to měl v prackách – byla tam díra větší než zadek mojí tetky Mary. A vodík stejně pořád utíká.“

„Kašlu na to, musíme nahoru.“

„Jste blázen!“

„Rychle, slezte dolů. Když se nedostaneme co nejdřív do vzduchu, budou nás mít večer na talíři.“

Jacka náhle ovál vítr a donutil ho otočit hlavu k vratům hangáru. Koruny stromů nedalekého lesa najednou ozářila obrovská ohnivá koule a ozvala se hromová rána. Hned za ní dorazil zvuk tříštícího se skla.

„Proboha, zasáhli prachárnu!“ křikl zděšeně Fjodor, který právě dorazil za Jackem.

„Tím spíš musíme nahoru!“ procedil Jack. Přiskočil ke koši, vyhoupl se do něj a Fjodor ho hodlal následovat.

„Ty tu zůstaneš,“ přikázal mu velitel lodi. „Jenom nahoď motor a nastav plný výkon. Já to za letu nějak zvládnu sám.“

„To sotva.“

„Uniká nám moc plynu – když budeme v koši oba, nikdy se ani neodlepíme od země. A teď udělej, co ti říkám!“

Fjodor chvíli váhal, dokud se na něj Jack rošťácky nezakřenil. „Vždyť jsi tvrdil, že už máš lítání se mnou dost, ne?“ podotkl.

Fjodor mu podal ruku. „Ty víš, že jsem to tak nemyslel,“ usmál se.

„Lháři.“

Jack se uvelebil na svém místě a natáhl se k regulátoru výkonu.

Šéf pozemního personálu k němu v té chvíli přiskočil a vztekle hulákal: „Vypadněte z toho koše, zatraceně! Vždyť nemáte žádný vztlak – přední komora balonu je prázdnější než vaše hlava!“

„Jděte mi z cesty!“ křikl na něj Jack. Zalomcoval oběma kormidly a loď se dala do pohybu. Personál se tentokrát nemusel namáhat s jištěním, protože poloprázdná loď nabírala výšku jen stopu po stopě. Zato se celkem rychle přibližovala k východnímu okraji lesa.

Jack se znovu natáhl za sebe a snížil výkon motoru. Zároveň trhl směrovým kormidlem doleva. Loď se trochu těžkopádně otočila a její příď jen těsně minula nejbližší strom.

Když nabrala správný směr, zahlédl její pilot nepřítele: z druhé strany bývalé prachárny se k němu blížily dvě merkijské vzducholodě – letěly poměrně nízko nad vrcholky stromů v odstupu několika set yardů.

„Tak pojďte, chátro. Já už vás srovnám!“ zavrčel Jack.

Znovu přidal plyn a listy vrtule se roztočily naplno. Výškové kormidlo bylo nadoraz, a jak loď nabírala rychlost, začala i docela svižně stoupat.

Bližší nepřátelský stroj právě dorazil nad *China Sea* a z jeho koše vylétla harpuna, která neomylně zasáhla cíl. Asi vteřinu poté loď vzplála modrým plamenem, který ji ve chvilce strávil. Z nedalekého hangáru vyběhli lidé z pozemního personálu a začali z kuší po Merkiích střílet šipky s hořícími hroty. Všechny se ale odrážely od koše a nezpůsobily žádnou škodu.

Jack je přes zvednutou příď ani pořádně neviděl a měl dost práce, aby svůj stroj s poloprázdným balonem dostal do potřebné letové výšky. Stín druhé nepřátelské lodi přitom neúprosně mířil směrem k němu. Jack užuž začínal věřit tomu, že se mu merkijské plavidlo podaří bez úhony podletět, ale *Yankee Clipper II* sebou najednou škubl.

Když se Jack naklonil přes bok koše, uviděl své druhy z pozemního personálu: prchali z prostoru pod jeho strojem. Ten se vzápětí dostal do ploché vývrtky a jeho pilot už na nic nečekal – vyšvihl se na kraj koše a skočil dolů. Na zem dopadl opravdu tvrdě a v pravém kotníku mu něco křuplo. I přes bodavou bolest v

pochroumané noze se ale rychle vzchopil a snažil se utéct. Okamžik poté cítil, jak ho vzadu na krku hřeje žár exploze jeho lodi.

Muže z hangáru to donutilo k ještě zběsilejšímu úprku, ale jeden z nich – byl to Fjodor – se k Jackovi přihnal, chytil ho kolem pasu a v rychlém běhu ho strhl s sebou. Jak se přes ně hnala tlaková vlna, smýkl jím na zem a zakryl ho vlastním tělem. Naštěstí pro ně stoupal hořící vodík rychle k nebi a vlna plamenů se přelila nad jejich hlavami.

Když to nejhorší minulo, Fjodor se sebral, vytáhl Jacka na nohy za límec letecké kombinézy a běžel s ním ještě kus cesty, než se oba bez dechu svalili na zem.

„Tak to už bylo podruhé," sípal Jack.

„Kdybych tě nezachránil, stejně bych dál létal na vzducholodích," odfrkl si Fjodor. „Létal bych s podobným bláznem, ale ten by asi neuměl tak dobře pilotovat a neměl by takovou kliku."

Jack se ohlédl na planoucí kostru *Yankee Clipperu II* – právě se pomalu hroutila do sebe. Nepřátelská loď mezitím v podstatě nezměnila polohu, jen vystoupala o kousek výš ze zjevného důvodu – tady už na zemi nebylo co ničit.

V krajině kolem nich jako by se probudila vysoká vulkanická aktivita. A zanedlouho to bude možná platit o mnohem větším území, pomyslel si Jack.

S Fjodorovou podporou se vydal zpět k letecké základně. Nad hlavami se jim přehnala *Republic*, která pronásledovala merkijské vetřelce.

„No, vlastně nám už zbývá jen jedna loď," poznamenal Jack třesoucím se hlasem.

Fjodor mu neodpověděl, jen ho dál trpělivě podpíral. Když širokým obloukem obcházeli hořící vrak *China Sea*, jehož okolí lemovala spálená těla, z hangáru jim vyběhl naproti šéf pozemního personálu a pomohl Jackovi dovnitř. Nebylo tam skoro k hnutí kvůli spoustě raněných.

„Pusťte mě ven!" začal Jack žadonit při pohledu na napůl zuhelnatělého muže, který se svíjel na nejbližším stole. Místností se nesl puch spáleného masa.

Fjodor vzal odkudsi přikrývku, rozložil ji před sebou a pomohl Jackovi si na ni lehnout. Ze své pozice viděl pilot zničeného *Yankee Clipperu II* skoro na celou mýtinu. Z dýmu mezi stromy se najednou jako přízrak vynořil Chuck Ferguson a po chvíli poněkud prkennou chůzí došel až k němu.

„Aha, takže vy jste tu měli taky návštěvu, co?“ poznamenal.

„Jo, ti bastardi se učí zatraceně rychle,“ procedil Jack. „Co se přesně stalo u vás?“

„Jen tak tak jsem se dostal ven z prachárny, než vyletěla do luftu. Byla to rychlovka – jejich vzducholoď byla najednou přímo nad budovou a dolů se spustili čtyři Merkiové s pochodněmi. To je asi tak všechno. Čert aby to spral.“ Zavrtěl hlavou. „Zůstalo tam na dvě stě lidí,“ dodal šeptem.

„Co Teodor?“ vyhrkl Fjodor.

„Tvůj bratr je v pořádku. Opustil celý komplex se mnou. Teď s partou vedoucích sumíruje, kolik materiálu nám zůstalo. Moc toho ale není.“ Na Chuckovi bylo vidět, že se s tou ztrátou nevyrovnal a ještě dlouho nevyrovná.

Z kouře se vynořila další postava – byl to Teodor. Fjodor mu ihned vyběhl naproti, a když se v půli cesty setkali, padli si do náruče. Nemuseli si ani vykládat, jak velký strach o toho druhého právě prožili. Když se nabažili šťastného shledání, Teodor zvážněl a předstoupil před Chucka.

„Říkal jsem, abys zůstal v továrně,“ napomenul ho Chuck.

Teodor místo odpovědi zkroutil tvář do bolestné grimasy.

Chuck pokrčil rameny a obrátil na Jacka: „Naložíme pár raněných a vezmeme je ke mně domů. Olivie nám s nimi pomůže.“

„Pane Fergusone?“ Teodorův tón byl najednou podivně formální.

„Co je?“

„Olivie není doma.“

„Co tím myslíš?“ Chuckův hlas znejistěl, protože mu na mysl vytanula neblahá předtucha. „Když jsem asi před hodinou odcházel, byla tam.“

„Jenže pak odešla do továrny a sháněla se po vás.“

„Proboha, co je s ní?“

„Je naživu, pane, ale…“

„No tak, co je s ní?“ Chuckova únava byla rázem pryč. Zalomcoval ruským pobočníkem a ve tváři se mu hromadilo napětí.

„Je popálená, pane. Dost ošklivě.“

Chuck Teodora pustil a chvíli jen nechápavě kroutil hlavou. „Olivie!“ vykřikl najednou a vyrazil, co mu síly stačily, směrem k prachárně.

Teodor ho následoval.

* * *

„Tak, a je to tady,“ řekl si Andrew pro sebe.

Konečně zavál prudký západní vítr, který na bojišti roztáhl kouřovou oponu a odhalil mu protější břeh. K řece už mířila další formace o zhruba čtyřech umenech a za nimi se dělostřelci připravovali posunout děla. A úplně vzadu stále vyčkávala jejich jízda, i z takové dálky viditelná díky blyštícím se mečům.

Andrew zvedl hlavu ke slunci, které svými nemilosrdnými paprsky ještě víc ztrpčovalo úděl všem bojujícím. Prognózy předpovídaly mimořádně parný den a nemýlily se. Krvavá bitva už trvala bezmála osm hodin a její průběh nikomu nedovoloval ani chvíli oddechu. Čtvrtý sbor se držel jen stěží a sváděl zoufalý boj tělo na tělo s krvelačnou merkijskou pěchotou. Pat se naštěstí nakonec nechal obměkčit a poslal tam záložní divizi, která zoufalce vytáhla z nejhoršího.

Teď to vypadalo, že se Merki pokouší zarazit další smrtící klín mezi střed a levé křídlo obrany.

Andrew vyšel v budovy hlavního velitelství a těsně za ním i Schneid, který očekával jeho rozkazy.

„Naložte svou záložní divizi na vlak a přesuňte se na střed,“ nařídil Andrew. „Zaujměte vyvýšené pozice a držte perimetr. A pospěšte si.“

Oba dva se instinktivně přikrčili, protože kolem právě prolétla kule a zasáhla stěnu velitelství. Nádraží zasypala sprška třísek a vápencové drti.

Andrew se narovnal a obrátil se na náčelníka místní posádky: „Pošlete posilu Barrymu – jeho lidé jsou izolováni a brání se už příliš dlouho. Já jedu na velitelství Třetího sboru.“

Na ta slova mu vojenský sluha přivedl Mercuryho.

Andrew se vyhoupl do sedla a pobídl koně přes železniční trať. Jeho doprovod ho následoval. Za tratí se stočil a zamířil na jih – byla to nejkratší cesta k zákopům Třetího sboru. Po jeho pravici se Schneidova divize znovu připravovala k boji a velká baterie vlevo se chystala je podporovat.

Když se velitel armády dostal na prašnou cestu k vinicím, minul procesí raněných, belhajících se do polní nemocnice na východní okraj Hispánie. Tam má zrovna službu Kathleen, uvědomil si Andrew a snažil se nemyslet na to, co všechno projde jeho ženě při práci pod rukama.

* * *

Vincent Hawthorne se vztyčil v zákopu a přimhouřil oči, aby ještě lépe viděl skrze řídnoucí závoj kouře. Ten vítr je dar z nebes, pomyslel si.

Země před ním se černala mrtvolami příslušníků obou válčících stran. Ještě docela nedávno to vypadalo, že budou slavit úspěch, ale při zteči se poslední řady Merkiů do zákopů přece jen dostaly a Vincentovi vojáci museli přejít na boj muže proti muži, na šavle a na bodáky. V něm už nebyli tak silní jako nepřátelé a situace se výrazně zhoršila.

Rozevřel dlaň. Z řezné rány se pořád ještě řinula krev, stékala mu na rukáv a kontrastovala s trochu tmavší merkijskou krví, kterou se Vincent potřísnil, když jednoho útočníka střelil z bezprostřední blízkosti revolverem do krku.

Byla to pěkná chvilka, pomyslel si, za tu bolístku to stálo.

Vida, a hned tu máme další, zarazil se vzápětí.

Za řekou byly zřetelně vidět standarty, ale bojovníci pod nimi sešikovaní jeho očím splývali do nerozeznatelné černé masy. Na povel se právě celá nahrnula do vody. Po Vincentově levé ruce se

hned nechala slyšet velká baterie a společně se sousední spustila na čerstvou útočnou sílu křížovou palbu. Kartáčové střely dopadaly do řeky i do její blízkosti a vybíraly si krutou daň na životech. Daň, kterou si ovšem Merki očividně mohli dovolit.

Jejich první řada překonala řeku a teď byla asi dvě stě padesát yardů od perimetru. Na přední zákopy už dopadla první salva šípů, nepochybně určená ke krytí postupu.

„Nestřílet, nestřílet!“ křičel Vincent. Hlas mu začínal vypovídat službu. Jeho muži měli ve výzbroji muškety s hladkým vývrtem a právě se věnovali horečnému nabíjení, takže rozkaz byl víceméně zbytečný.

Merkiové se po překonání řeky uspořádali a semkli. Vypadalo to, že druhá zteč bude daleko víc koncentrovaná do jednoho úseku.

Vincent opatrně vystrčil hlavu ze zákopu a prohlédl si nepřátele dalekohledem. Týl útočné formace byl ještě pořád na svahu na protějším kopci a po jejích bocích postupovala i děla. Celkově tam mohlo postupovat čtyřicet až padesát tisíc Merkiů.

K zákopům začal znovu doléhat válečný hymnus hordy. Nezněla v něm žádná srozumitelná slova, ale o to více v něm byly znát emoce, které měl vyjadřovat. Třeskla další čtyřliberka a vzdálenou řadu nepřátel pročesala dobře mířená kule. S okolními bojovníky to ani nehnulo.

„U Chesuse, tak pojďte, pojďte,“ syčel Vincent a měl pocit, že se mu hlava rozskočí napětím.

Nepřátelskou formaci předjelo několik jezdců s rudými zástavami, kteří odmávli útok a ukazovali před sebe doleva.

„Vedou klamný výpad!“ zařval Vincent a prudce se v zákopu vztyčil. Zteč se odchylovala přesně do choulostivého místa mezi jeho a Patovou pozicí.

Čtvrtý sbor byl dobře připravený a kromě jedné brigády i skoro kompletní. Jeho příslušníci se rychle přesunuli a pod střelami jejich pušek se nepřátelé skládali jako obilí o žních. Přesto však měli menší ztráty než při předchozím útoku, protože tehdy na ně číhaly všechny nastražené pasti. A ty už teď byly vesměs nefunkční.

Merkiové jako by před sebou při postupu rozvíjeli koberec z mrtvol a k jejich zadním řadám se naopak přidávali živí, kteří zbyli z

první vlny. Jejich bojový ryk neustále sílil a každou vteřinou ukrojili při běhu nejvyšší rychlostí nějakých pět yardů ze vzdálenosti od obránců.

Vincent seskočil ze střeleckého náspu a vklouzl do krytu těsně za liniemi.

„Přiveďte mého koně!“

Sluha vyvedl zvíře na denní světlo a Vincent na ně kvapně naskočil.

„Řekněte Dimitrijovi, že mu dávám tuhle linii na starost. Já jedu pro Třetí divizi, aby nám jistila pravé křídlo. A na jih pošlete Marcusovi vzkaz, ať okamžitě přesune aspoň jednu divizi mezi náš a O’Donaldův sbor.“ Prudkým trhnutím za otěže natočil koně a zmizel ve zvířeném prachu.

* * *

„No tak, nakrmte je olovem, a pořádně! Mrtvejch Merkiů není nikdy dost!“ řval Pat.

Útočná nepřátelská síla už byla padesát yardů od nich a rychle se blížila. Vytáhl revolver, zběžně překontroloval náboje a natáhl kohoutek.

Kus za ním čekala baterie napoleonů s ostře nabitými trojitými kartáči.

Merkiové se jako velká voda vehnali do zákopů po zádech padlých. Někteří z nich ještě nestihli přezbrojit z luků, ale většina už třímala meče a kopí. Po poslední zbrklé a nesynchronizované střelbě z mušket začali obránci narychlo nasazovat bajonety a nad nimi zatím vyprázdnila velká baterie své kartáče do nepřátel přímo ideálně seskupených na nízkých valech.

Salva si ukousla z útočné formace pořádné sousto a poskytla poplašené osádce zákopu trochu času. Tuhle merkijskou zteč ale v žádném případě nebylo možné úplně zastavit. Část jejich válečníků se vrhla hned do prvního zákopu, ostatní ho překročili a rozdělili se u dalších. Voják vedle Pata zapřel mušketu pažbou o zem a bodák nastavil proti jednomu z nepřátelských pěšáků. Tomu sice ostrý hrot

projel přes srdce až po páteř, ale zároveň pod sebou při pádu pohřbil i svého soka.

Pat se mezitím jen o chlup vyhnul letícímu meči a věnoval jeho majiteli kulku z revolveru z prakticky nulové vzdálenosti. Bojovník se svalil do zákopu a Pat měl co dělat, aby nedopadl jako jeho soused.

Popoběhl a v rychlosti nahlédl do velitelského bunkru. „Padáme odsud! Všem pozicím nahlaste taktický ústup!“

Vedle něj přistál na dně zákopu další Merkij. Bez meškání mu poslal kulku do hrudi. Zasažený nepřítel na něj vyvalil veliké, skoro dětské oči, a potom se začal svíjet na zemi v bolestivé agónii. Pat pochopil, že tentokrát má co dělat spíš s merkijským mládětem než s dospělým bojovníkem. S překvapením si uvědomil, že je mu ho líto – další kulkou do hlavy proto ukončil jeho trápení a razil si cestu k baterii.

V její bezprostřední blízkosti střelil do zad válečníka, který se už napřahoval mečem na skrčeného dělostřelce. Toho pak hned popadl za rameno.

„Stahujeme se!“ křičel na něj. „Děla tady nechte, ty už nic nezachrání.“

Voják i jeho spolubojovníci opustili své zbraně a následovali Pata nepřehlednými zákopy. V jednu chvíli před sebou jejich vůdce spatřil nepřátelského vlajkonoše, namířil a stiskl spoušť – kohoutek však cvakl naprázdno. Revolver znovu nabíjel opravdu rekordní rychlostí, aby měl šanci přežít, ale mezitím se voják vedle něj sesul k zemi s kopím v hrudi. Sáhl proto po jeho ruční zbrani a promptně Merkie zastřelil; ten se tak ze zdařilého zásahu kopím dlouho neradoval.

„Taktický ústup!“

Patovi začínal odcházet hlas. Dál před sebou hnal zákopem své muže a skupinku přeživších, kteří se stále urputně bránili, už neměl čas přesvědčovat o nutnosti ústupu. Musel je nechat napospas merkijskému vpádu.

Armáda republik krvácela z ošklivého šrámu přímo v nejcitlivějším místě.

* * *

Andrew prudce přitáhl Mercurymu otěže a stanul před vilou, která teď sloužila jako velitelství Třetího sboru. Dvě jeho brigády bránily půl míle dlouhý úsek perimetru, zbývající čekala tady v týlu zformovaná po plucích. A čtvrt míle od nich se schylovalo k prolomení obrany.

„Ihned vyšlete zálohy!“ křikl Andrew na velitele sboru.

Michail se postavil ve třmenech a zasalutoval. „Za Hanse Schudera, za Rus!“ zvolal.

Všichni muži to po něm nadšeně opakovali a z jejich sborového skandování šel Andrewovi mráz po zádech. Záložní brigáda vyrazila přes pole k ohroženým pozicím.

Gregory, který jel Michailovi po boku, se na Andrewa krátce ohlédl, usmál se na něj a zamával.

Velitel armády by nejraději jel s nimi, ale ovládl se. Až bude skoro všechno ztraceno a moje velení už nebude potřeba, pomyslel si, rád se vrhnu do posledního boje za Hanse Schudera.

Členové jeho doprovodu, kteří jeli na pomalejších koních, mu ze začátku nestačili, a tak na ně musel po chvíli počkat. Pozoroval při tom Třetí sbor, který se právě dal do další akce v šířce zhruba půl míle a zdobilo ho třicet bojových zástav.

Pak přelétl pohledem rozšiřující se merkijskou živou hradbu.

„Čtvrtý sbor to už balí,“ zašeptal si pro sebe, když viděl, že mezera v jeho obraně je už stejně široká jako přední linie Třetího sboru. Pátravě se rozhlédl po železniční trati – nešlo mu na rozum, kde je Schneidova záložní divize.

Pak jeho pozornost znovu upoutala bitevní vřava. Třetí sbor právě vyslal první salvu z mušket a o něco ještě rozšířil přední linii, aby měla šanci zachytit neustále expandující formace nepřátel.

Obrátil Mercuryho, vyrazil zpátky k budově velitelství a zavolal na muže, kteří na její střeše pozorovali situaci dalekohledy.

„Jak je na tom levé křídlo prolomeného úseku?“

„Vypadá to, že Hawthornova záložní divize to tam spěchá urovnat.“

Andrew jen nepřítomně přikývl a zahleděl se na sever. Už jsou bez záloh. Kde je sakra ta Schneidova divize?

Z budovy vyběhl telegrafista.

„Pane, vlak se záložní divizí vykolejil u výhybky. Tím vyřadil celou trať z provozu."

Andrew tentokrát na doprovod nečekal a vyrazil tryskem na sever.

* * *

„Stočte se doprava!" řval Vincent z plných plic na své muže.

První brigáda jeho záložní divize, která stála původně na čele útvaru, tady teď byla skoro k ničemu. Třetí sbor se už přesouval na sever, ale Merkiové se mezitím začali roztahovat po zákopech a likvidovat jejich osazenstvo. Vincent teď potřeboval nasměrovat postup brigády tak, aby dorazili přímo na místo střetu Třetího sboru s nepřáteli v zákopech.

„Teď je zkusíme uzavřít!"

Řadami vojáků se začaly rozléhat rozkazy.

„Směr doprava, semknout a formaci na šířku brigády!"

Pětadvacet tisíc mužů začalo provádět dlouho nacvičovaný manévr. Muž v pravém předním rohu útvaru při něm stál na místě, zatímco vojáci v krajním levém zástupu obíhali ostrým sprintem široký oblouk. Všechny řady se při natáčení celé jednotky o devadesát stupňů kolem zvoleného bodu snažily zachovávat původní formaci. Pro některé vojáky sice nebylo úplně snadné udržovat si stálý odstup od ostatních a nedbat na všudypřítomné zbytky vinné révy, ale jinak dopadl první manévr toho druhu prováděný naostro celkem dobře.

Divize se dala do pohybu a dorazila na místo ve správný čas a správnou chvíli. Už první salvou zastavila dosud jistý postup Merkiů v zákopech. Ti se museli snažit za každou cenu svůj průlom co nejvíce rozšířit, a tak došlo k čelnímu střetu obou stran a k rychlé výměně střel. Vojákům Pátého pluku, který se pohyboval na levém křídle Třetího sboru, se podařilo doběhnout k nízké kamenné zídce

ještě před nepřítelem, zakleknout a celkem nerušeně pálit. Merkie, kteří už byli zpola přesvědčeni o svém vítězství, to vyvedlo z míry.

Vincenta zdejší vývoj potěšil, ale nemohl se jím zaobírat dlouho, a tak jen křikl cosi na povzbuzení a jel uspořádat Druhou brigádu. Ta se musí co nejdřív přidat k První, aby podpořila její neúnavně střílející palebnou formaci o čtyřech řadách. Za hřebenem na jih od Vincenta se navíc vynořily standarty Marcusovy záložní divize. Netrvalo dlouho a také ona se připojila k ostatním. Nelenila ani jižní velká baterie, která už dostala značně zpomalený merkijský klín do prekérní situace.

Vincent objížděl linie svých jednotek a cítil se, jako by byl opilý adrenalinem – zabral se do bitevní vřavy až nezdravě.

* * *

„Pošlete vpřed jízdní umen Černého koně," zvolal Tamuka a ukázal na šedočernou zástavu.

„Můj qar qarthe, nebude mít dost prostoru," reagoval Haga. „Už je tam osm umenů a průlom v obraně má šířku sotva pro jeden pěší."

„Jejich křídlo se hroutí. Chci tam mít jezdce, a to hned!"

Haga, jehož tvář stravovala zuřivost, obrátil koně a odjel vydat rozkazy.

Tamuka seděl mlčky na koni a pomalu žvýkal nasolený kus přes týden starého dobytčího masa. Zdálo se mu zkažené. Dnes večer se konečně on a jeho lid dosyta nají čerstvého. Pozoroval boje v místě hlavního střetu a už se mu začaly sbíhat sliny.

* * *

Andrew při divoké jízdě na prašné cestě málem nevybral prudkou zatáčku. Zastavil, aby obhlédl bojiště – z toho, co viděl, mu nebylo právě veselo. Třetí sbor už byl plně zaměstnán přímým konfliktem s útočníky, jeho pravé křídlo se značně oslabilo a skládalo se z posledního rezervního pluku. Ten se navíc musel plně

orientovat na pravý bok útvaru, aby vykryl neúnavně napadané křídlo. Posílením tohoto pásma navíc vznikla o kus dál čtvrt míle široká mezera a jednotka Merkiů se tudy chystala proniknout k Druhému sboru, dostat se mu na tělo a hnát ho až do Hispánie. To by mimo jiné znamenalo úplné odkrytí Třetího sboru a kolaps obrany by na sebe nenechal dlouho čekat.

Co dělat? Seděl a zamyšleně pozoroval útočníky, z nichž nejbližší nebyli ani tři sta yardů daleko – občas k němu také dolétl ojedinělý šíp.

V nově příchozích merkijských silách si všiml první dnešní jezdecké jednotky a ke svému zděšení i dělostřelecké baterie, která se už připravovala na druhém břehu. Za chvíli bude moci z boku ostřelovat Třetí sbor. Pokud se vzniklá mezera nějak nezacelí, bude to definitivní konec – přední pozice dlouho nevydrží, zálohu rozstřílí děla. A pak už se Merkiové vřítí na jejich území jako velká voda a celé ho zaplaví.

V zoufalství se otočil čelem k cestě, která stoupala do Hispánie.

Království za funkční výhybku!

Náhle se zpoza kopce vynořil spojenecký prapor a vzápětí celá jednotka – trochu prořídlá řada, jejíž příslušníci klusali, jak mohli nejrychleji. Andrew se k ní okamžitě rozjel. Jednou mu zmizela, když přeskočil kamennou zídku a proplétal se ovocným sadem, ale potom se znovu objevila.

Zastavil kousek od praporečníka, po jehož boku jel velící důstojník.

„Co jste za jednotku?“

„První vazimský, pane.“

Andrew si pozorněji prohlédl zadýchaného důstojníka.

„Mike Homula, nemám pravdu?“

„Přesně tak, pane – od samého začátku jedna ruka s Pětatřicátým.“

„Kde máte sakra zbytek brigády a divize?“

„Vykolejil vlak. My jsme to sem stihli nejdřív, protože jsme byli nejblíž, ale ostatní tu snad budou coby dup – Schneid je žene jako na závodech.“

Andrew se otočil a ukázal na čerstvý přísun merkijských sil. Pěchota začala nebezpečně expandovat a děla už byla vypřažená. Už nebylo času nazbyt.

„Homulo, vidíte ta děla?“

„Ano, pane.“

„Máte pět minut. Zničte je!“

Homula se zakřenil. „Uvidíme se v pekle, pane!“ Zasalutoval, natáhl se k praporečníkovi, sebral mu prapor a zvedl ho vysoko do vzduchu.

„První vazimský, nasadit bodáky!“

Řada se na chvíli zastavila a splnila rozkaz.

Homula je pozoroval a stále držel prapor nad hlavou. „Jedeme zničit nepřátelská děla. No tak, hoši, na zteč!“ Prudce vystartoval a nejvyšší rychlostí, jakou mu únava dovolila, zamířil vstříc nepříteli. Ani se nepodíval, jestli ho ostatní následují. Ti, jako by chtěli setřít všechny pochybnosti o svém odhodlání, ho napodobili. Celá jednotka okázale mávala puškami nad hlavou a s maniakálním řevem se vyřítila na nepřítele.

Andrew to mlčky pozoroval a srdce měl až v krku. Už ne úzkostí, ale hrdostí nad morálkou svých mužů a zároveň pocitem viny z toho, že poslal na smrt další muže.

Hlas mladého mainského důstojníka byl stále zřetelně slyšitelný a poněkud zvrácené nadšení z něj rozhodně nevyprchalo. „Chcete snad žít věčně?“ vykřikoval.

Merkijská baterie, která se připravovala na zničení Třetího sboru, na chvíli ustala v boji. Její velitel se ohlédl a ukázal na Homulův pluk, který se na ně řítil plnou rychlostí.

Andrew to sledoval dalekohledem. Spěchal, ale byl tak napjatý, jak střet dopadne, že se teď nedokázal hnout z místa.

Merkijští nabíječi dělali, co mohli, aby dostali náboje na svá místa včas. Děla se natočila proti novým cílům. Několik pěších bojovníků na ně vyslalo šípy, ale většina z nich přestřelila a pár zásahů První vazimský ani nezpomalilo.

Andrew zatajil dech.

Zbývalo padesát yardů. Homula, posílený bojovým amokem, měl značný náskok před zbytkem jednotky. Klobouk mu dávno

kamsi uletěl a spolu s modrým praporem teď divoce vlály i jeho dlouhé vlasy.

Deset yardů. Nepřátelské dělo poskočilo vzad a zástava se skácela k zemi. Po chvíli však Andrew ke svému úžasu pozoroval, jak se Homula zase zvedá, překonává posledních pár yardů a skáče na nejbližší dělo, jako by byl obdařen nadpřirozenou mocí. To bylo na pobožné Merkie příliš – obsluha děla se otočila a vzala nohy na ramena. Pozoruhodný úkaz ale neotřásl malou jednotkou nepřátelské pěchoty, která přišla vzácné zbraně bránit. Postavila se zteči a došlo k prudké ruční výměně názorů, ve slunci se zatřpytily meče a bajonety. A nad tím vším byla u hlavně děla stále vidět modrá zástava Prvního vazimského.

Každou chvíli vypustila merkijská hlavní útočná síla salvu šípů a podobně odpovídala i Andrewova armáda. Masy bojujících se už dokonale promísily a nad nimi se jako zlověstné znamení vznášel mohutný oblak čpavého sirného dýmu.

„Pane!“

Andrew se ohlédl a otřel si uslzené oči.

Byl to Schneid a s ním i celý zbytek chybějící záložní divize.

„Omlouvám se, pane. Ten vlak…“

„Není to vaše chyba,“ odvětil Andrew.

„Nějaký problém, pane?“

„Ne, všechno jde tak, jak má. Řekl bych, že je plno horších způsobů smrti.“

„Pane?“

„To nic, generále. Zaplňte mezeru v obraně a zapojte se do akce.“

Schneid zasalutoval, tasil meč, ukázal jím vpřed a sám vyrazil za jeho špičkou. Jednotka ostřílených veteránů se držela za ním.

Tentokrát se Andrew neovládl a přidal se mezi čerstvé síly. A tam ho konečně dohonil i jeho doprovod.

„Plukovníku, smím se vás zeptat, co to k čertu děláte?“ zeptal se ho pobočník.

Andrew nereagoval, pokračoval s posilami a zcela ignoroval i houstnoucí déšť šípů. Do válečného řevu a troubení polnic i rohů hordy se teď přidalo krákání mrchožroutů, kteří kroužili nad bojištěm

a čekali, až se situace uklidní. Andrew se s tasenou šavlí zařadil přímo vedle Schneida. „Jdeme na ně, dostaneme je!“ zařval zplna hrdla a zteč ještě zrychlila.

Merkiové se zdáli být razantním protiútokem zaskočeni a zastavili postup. Zaujali obrannou formaci, a i když stále stříleli z luků, pomalu se stahovali k řece, kde se setkali s vlastní jízdou. Spojené zbytky sborů Armády republik chytily druhý dech a jejich vojáci byli pevně rozhodnuti nepustit nepřítele ani o yard zpět. Zakrátko byli všichni útočníci vytlačeni ke břehům Sangrosu.

Andrew se zastavil v půli cesty a nechal zbytek vojáků, aby pokračovali v boji sami. Jeho doprovod se k němu přimkl, aby ho chránil před šípy. Kolem dělostřelecké baterie, kterou byli Merkiové nuceni opustit, stál hlouček k smrti vyčerpaných lidí.

Plukovník seskočil z koně a volným krokem došel až k nim.

Předstoupil před něj poručík s hlubokou krvavou ránou na čele. „Ukořistili jsme jejich zbraně, pane. Přesně, jak jste chtěl,“ hlásil.

Andrew dlouho neslyšel tak unavený, ale zároveň hrdý hlas. Mlčky přikývl a přepočítal přeživší. Nebylo jich víc než dvacet a všichni byli pořádně zbědovaní. Nedostávalo se mu slov, a tak se otočil a chtěl odejít – ani se nenamáhal s obcházením hromad mrtvých těl. Na moment ho zaujalo posmrtné sousoší ruského vojáka a merkijského válečníka ve vzájemném objetí – oba svírali nůž zabodnutý v srdci toho druhého. Bylo na první pohled jasné, že tu proběhl mimořádně krutý boj, protože raněných bylo na rozdíl od mrtvých dost málo. Na hlavni děla na samém okraji baterie leželo polámané a rozdrcené Homulovo tělo – jeho pravice i po smrti svírala žerď roztrhaného praporu.

Andrew se otočil na pobočníka. „Vezměte jeho tělo a odvezte ho. Vystrojíme mu pohřeb se vší parádou a postavíme mu pomník.“

Pobočník s pomocí několika vojáků zesnulého Homulu s obřadní opatrností zvedl a naložil na koně.

Andrew sebral zástavu a předal ji poručíkovi. „Bůh je mi svědkem, že na tohle do nejdelší smrti nezapomenu,“ prohlásil. Bojové šílenství z něj najednou vyprchalo a jeho hlas byl tichý a plný těžko skrývaných emocí.

Poodstoupil a zasalutoval zástavě, potom nasedl na Mercuryho a vyrazil zpět do bitvy.

Poručík stál ještě hodnou chvíli bez hnutí na místě, kde převzal modrý prapor.

*** * ***

Pat toho měl dost, cítil, že už neudělá snad ani krok. Nahnul se přes kamennou zídku a úzkostlivě lapal po dechu, jako by se od příští minuty měl vzduch prodávat. Dokonce i vzdálený rachot palby z mušket mu byl lhostejný – toužil jen a jen po vzduchu. A po vodě. Pod nohama mu ležel mrtvý merkijský bojovník s měchem na vodu připevněným u pasu. Pat se pro měch natáhl a zatřásl s ním – ještě v něm trochu zbylo. Koncem zlomeného bajonetu, který se válel opodál, do něj probodl díru a dychtivě přiložil měch ke rtům.

„Dobrotivý Chesusi, vy máte vodu?“ ozvalo se zezadu.

Pat se ohlédl. V kouřovém oparu uviděl starého vojáka s šedými vlasy, jak zkormouceně sedí pod střílnou a krvácí z půltuctu ran. Vzdychl, popošel k němu a měch mu nabídl. Po chvíli už voda kapala na mužův začouzený obličej a z něj do vrstvy prachu na zemi.

Voják kývl na znamení díků. Nedaleko něj ležel jeho spolubojovník, příslušník románské divize Čtvrtého sboru, a z prsou mu trčel šíp. Nemohl mluvit, ale jeho oči žadonily za něj. Pat si klekl a věnoval mu zbytek obsahu měchu.

Náhle třesklo několik ran. Pat se podíval za zvukem. Muži pálili k východu, odkud se vynořili Merkiové na koních. Jeden z nich se po zásahu mušketou svalil k zemi i s bolestně hýkajícím koněm. Zbylí dva se dostali bez úhony přes zákop a pokračovali k řece.

Pat nedokázal odhadnout, jak se vlastně celá bitva vyvíjí. S jistotou věděl jen to, že slunce právě zapadá a jeho rudý půlkruh mizí za obzorem – a že vzduch je nasycený prachem, štiplavým dýmem i pachem potu. Neuměl by ani odpovědět na otázku, o co se vlastně dvacet yardů od něj bojuje, ostatně souboje tělo na tělo tam už

připomínaly spíš nepříčetnou hromadnou rvačku než vojensky organizovanou akci.

Nad hlavou mu proletěla salva kulek a poblíž jejich cíle se před nimi několik Merkiů snažilo zachránit skokem do zákopu. Jeden z nich ale dopadl hned vedle ukrytých spojeneckých vojáků. Ti byli v prvním okamžiku nenadálou návštěvou překvapeni, ale pak se vzpamatovali a ubodali nepřátelského válečníka bajonety dřív, než se zmohl na odpor.

Pat se na tu řež díval s rostoucí nechutí. Vzpomněl si bezděky na výraz mladého Merkie, kterého dnes zabil, a uvědomil si, že jeho muži opodál stále ještě bodají do zjevně mrtvého nepřítele.

K temné atmosféře bitvy začalo ještě přispívat nadcházející pološero. Pat zaslechl vzdálený chraplavý pokřik a z kouře se před ním začala nořit formace postav s vysokou vztyčenou zástavou.

„To je Třetí sbor!“ vykřikl.

Merkiové pochopili, že se shodou okolností ocitli v kleštích, a urychlili svůj ústup. Pat vylezl ze zákopu a sledoval, jak se vojáci Třetího sboru chystají zapojit do šarvátky. Jejich řady byly ovšem už také značné prořídlé a spousta jich byla raněná.

„Tady zastavte,“ chroptěl Pat, „budeme se snažit udržet tyhle zákopy.“ Nebyl si ale jistý, že jeho vyšeptalému hlasu vůbec někdo rozuměl, a tak se rozběhl podél řady, aby rozkaz vydal přímo nějakému důstojníkovi. Snažil se při tom vyhýbat mrtvolám, ale lemovaly bitevní pole tak hustě, že mu nezbylo, než přes ně neustále klopýtat a šlapat na ně.

Konečně před sebou uviděl muže na koni.

„Gregory!“

Ruský důstojník se obrátil, dojel k němu a zasalutoval. „Tisíceré díky Chesusovi,“ řekl a seskočil z koně. „Mysleli jsme, že Čtvrtý sbor dočista vyhladili.“

„Pár mých chlapů přežilo. Některý pozice jsme udrželi. Kde je Michail?“

„Je mrtvý,“ zněla strohá odpověď. „Padl hned v prvních momentech poté, co jsme vyrazili na zteč.“

„Vedl sis dobře, synku.“

Zkrvavený Gregory se chabě usmál. „Snažili jsme se. Je to peklo na zemi, to vám povídám, ale situace nevypadá nejhůř. Schneidovu divizi máme napravo, zbylé Hawthornovy síly nalevo, takže jsme je před chvílí sevřeli do kleští a pobili hezky všechny najednou. Drželi se tak blízko u sebe, že snad ani nešli minout."

„Máš něco k pití?" zasípal Pat.

Mladý důstojník sáhl do tuniky a vytáhl placatici. „Sakra, je prázdná," zaklel. „Ale voda mi ještě zbyla." Prošátral sedlovou brašnu, vyndal z ní čutoru a hodil ji Patovi. Starý dělostřelec ji přiložil k ústům a hluboce se zaklonil. Chvílemi měl pocit, že s vodou snad spolkne i nádobu, takovou měl žízeň.

„Díky bohu," zabručel a dal tím najevo své odhodlání žít dál.

* * *

Tamuka nebyl schopen slova a zachmuřeně přecházel po vrcholku kopce sem tam.

Něco takového se nestalo od prvého dne bojů u Orki, nestalo se to celý poslední okruh: merkijská zteč byla zastavena. Zdráhal se uvěřit vlastním očím a chvílemi si namlouval, že kvůli všudypřítomnému kouři vidí na bojišti něco úplně jiného, než se opravdu děje.

Nicméně bylo čím dál jasnější, že se jeho bojovníci stahují. Byla jich teď plná řeka, jejich formace se zcela rozpadly a mnoho jich bylo očividně těžce raněných. Vítězný pokřik se odnikud neozýval.

Bylo to skutečně k nevíře.

„A ty sis myslel, že to bude snadné."

Tamuka se ohlédl za hlasem a spatřil Muztu, kterému široký škodolibý úsměv rozsvítil věčně melancholickou tvář.

„Přesně jako ty jsem také kdysi přecházel po vrcholku kopce," pokračoval Muzta. „Když jsme se s nimi střetli poprvé u brodu, byla pak řeka plná mých bojovníků," ukázal na Sangros, který směrem do moře unášel spoustu padlých. „Toho dne jsem ztratil svého nejmladšího syna," dodal.

Tamuka zarytě mlčel a hněv v něm narůstal.

„A ty ses mi dovolil pošklebovat," pokračoval qar qarth Tugarů. „Posmíval ses mým bojovníkům, jako bychom byli hlupáci."

Tamuka tasil meč a na moment bojoval s pokušením jím Muztu proklát. Pak si to ale rozmyslel a vrátil zbraň do pochvy.

„Mám prostě vztek," řekl téměř omluvně, „ale ne na tebe."

Muzta se usmál o poznání vstřícněji. „Jaké máte ztráty?"

„Zatím zaútočilo deset umenů a všechny byly odraženy. Máme čtyřicet, možná padesát tisíc raněných a mrtvých. A bojové formace se už zcela rozpadly."

„Pro dnešek to ukonči," řekl Muzta rozvážně. „Na bojišti je příliš málo prostoru pro další operace a tví ustupující budou překážet těm, kdo by šli dopředu. Už není šance poslat útok, který by byl schopen prorazit. Nemáš dost vody a v tom parnu tví bojovníci umírají žízní."

Tamuka se ohlédl směrem, odkud sem jeho vojsko přišlo – za zarudlým sluncem. Nepotřeboval toho tugarského rozumbradu, aby vyhodnotil situaci. Ztratil už mnohem víc mužů, než kolik odhadoval před bitvou. Tehdy si myslel, že když se mu kdekoliv podaří prolomit obranu, dobytek propadne panice. Mezery v obraně ale všude vyplňoval takovou rychlostí, že mu to mimoděk imponovalo. Nepřátelé se drželi stejně úporně, jako by se na jejich místě drželi jeho bojovníci. Navíc měli výhodu v tom, že byli zvyklí bojovat na malém prostoru, zatímco hordy obvykle válčily na otevřených rozlehlých pláních.

„Přišel jsem o hodně bojovníků, ale oni také," zkusil namítnout. „A já mám pořád k dispozici dvacet čerstvých umenů, kdežto oni nejspíš už nasadili všechno. Zítra se uvidí, kdo z koho."

Muzta se jen usmál, jako by měl právě na jazyku podobná slova.

„Zítra budeš v čele svého umenu, qar qarthe Muzto," rozhodl Tamuka. „Jsem zvědav, jak mi předvedeš tugarské válečné umění, kterým jste se dlouhá léta chvástali. Doufám, že si tentokrát povedeš lépe."

„Od tebe se nic jiného čekat nedalo," utrousil Muzta, obrátil koně a zmizel.

* * *

Stany vojenské nemocnice stály v dlouhých řadách a ze všech se ozýval nářek raněných.

Chuck Ferguson obcházel jeden za druhým a obhlížel lůžko po lůžku. Nikde ale Olivii nenašel. V posledním stanu, který navštívil, leželo několik mužů, kteří už svým zraněním podlehli. Nikdo se je ani nenamáhal přikrývat – služba je postupně nakládala na vlak, který je odveze na vojenský hřbitov.

„Chucku?“

Mladý inženýr se otočil za hlasem.

Byla to Kathleen a bílý plášť měla potřísněný krví.

„Co tu děláš?“ zeptala se.

„Já? Pokouším se ji najít, ale…“ Chuck jméno své milé nedokázal ani vyslovit, protože se bál, že mu Kathleen řekne něco, co rozhodně nechce slyšet.

Byl u toho, když Olivii u prachárny nakládali do vlaku. Skoro ji nepoznal – byla celá zkrvavená a potlučená a její zčernalá tvář lemovaná ohořelými vlasy postrádala jakýkoliv výraz.

Chtěl jet do nemocnice s ní, ale Teodor mu připomněl, že má neodkladné povinnosti.

Do lazaretu se mohl vypravit až před půlnocí a teď tu tedy stál, aby se konečně dozvěděl pravdu – ať je jakkoliv krutá.

„Je naživu,“ řekla Kathleen tiše. „Dovedu tě k ní.“

Chuck se ze sebe marně pokoušel dostat slova díků, ale bylo na něm znát, že se mu hodně ulevilo.

Kathleen ho krátce objala a pak už ho vedla hlavní budovou nemocnice.

Pohled na těžce zraněné byl horší, než se obával – mnohdy nechápal, jak vůbec mohli něco takového přežít. Přesto se přemohl a nahlížel do všech oddělení, kolem nichž procházeli. V jednom z nich uviděl Emila skloněného nad operačním stolem: právě nervózně sekýroval asistenta, aby mu lépe svítil. Opodál byla hromada amputovaných paží a nohou.

„Dobrotivý bože,“ zhrozil se Chuck a raději se obrátil ke Kathleen. „Tohle tu taky děláte?“

Přikývla a sama měla na krajíčku slzy – nejraději by se rozplakala naplno, aby si aspoň trochu ulevila. Poslední člověk, kterého operovala, byl nějaký románský voják. Pořádně mu nerozuměla, ale bylo zřejmé, o co ji žádal, když se mu chystala amputovat obě nohy – chtěl už jen zemřít.

Zaplašila nepříjemnou vzpomínku a vedla Chucka dál, na ženské oddělení, teď z velké části zaplněné přeživšími oběťmi exploze prachárny. „Leží úplně na konci," hlesla, když vstoupili. „Já se musím vrátit na sál."

Zlehka ho políbila na čelo. Chvíli pak ještě váhala, ale nakonec se odhodlala vyjít s pravdou na světlo. „Je na tom dost špatně, má spáleniny na dvaceti procentech těla. Kromě toho je po explozi dočasně hluchá, takže si asi moc nepopovídáte."

„Přežije to?"

„Má šanci. Je to bojovnice."

Chuck se už nedokázal ovládnout a rozplakal se.

„Ale no tak," zkoušela ho konejšit.

Podíval se na ni očima plnýma zoufalství a chvíli oba mlčeli.

„Zůstane jí dost jizev," připustila. „Opravdu hodně, hlavně na tváři a na rukou."

„Na tom nezáleží, chci jen, aby žila."

Kathleen se donutila do úsměvu.

„Jakmile budu hotová na sále, zaběhnu se na ni podívat. Budu se o ni osobně starat."

„Moc ti děkuju."

Chystal se už vyrazit za Olivii, ale Kathleen ho ještě chytila za ruku a znovu ho políbila.

„Ať vás ochraňují všichni svatí, Chucku," hlesla plna emocí. „Budu se za vás oba modlit."

Chuck kráčel k Oliviinu lůžku jako na svůj vlastní pohřeb. Když ji spatřil, nedokázal odhadnout, jestli spí, nebo bdí. Ruce a tvář měla zakryté vrstvami obvazů a bylo jí vidět jen jedno oko. Jakmile si všimla, kdo k ní přichází, lehce se zachvěla a odvrátila se.

Chuck přistoupil k posteli a sedl si na okraj, Olivie však vzápětí zavrtěla hlavou.

„Jdi pryč," zašeptala. „Jdi a už se nevracej."

Chuck nejdřív ztuhl, pak ji ale vzal za ruku zabalenou v obvazech.

„Je ze mě ohyzdná příšera," naříkala. „Jdi a nech mě umřít."

Usmál se a konečně promluvil – pomalu a zřetelně, v naději, že mu dokáže číst ze rtů. „Mě přece nesejde na tom, jak vypadáš. Zůstanu s tebou, protože tě miluju."

S pláčem se posadila na posteli a objala ho. Najednou ji nezajímala fyzická bolest, kterou ji tahle poloha způsobovala, protože současně pomíjela mnohem horší bolest psychická.

Ti dva tam ještě dlouho seděli v objetí a už se ani nepokoušeli zadržovat slzy štěstí ze vzájemného shledání.

* * *

Andrew si protřel oči a opřel se o opěradlo vrzající židle. Čaj v hrnku vedle něj už dávno vychladl. Trochu se protáhl a pak si jednoho po druhém přeměřil kolem sedící důstojníky. „Pokud zítra udeří do stejného místa, naše obrana se prolomí jako rok opuštěná šnečí ulita."

Místo dramatické pauzy, kterou všichni čekali, se místností rozlehlo hrdelní chrápání – Pat, natažený v protějším rohu místnosti, právě usnul jako nemluvně. Gregory nezadržel smích.

„Jeho sbor je z plánu zítřejších bojů vyřazen, protože ze sebe dnes vydal všechno," oznámil Andrew. „Zůstaly v něm sotva tři tisíce bojeschopných mužů, které tímto stahuju do zálohy. A zbylé z Gregoryho sboru taky, i když nedopadl tak špatně."

Gregory zvedl ruku a chtěl protestovat, ale nakonec si to rozmyslel.

„Pánové, na hlavní frontě jsme ztratili asi šestnáct tisíc mužů," konstatoval velitel Armády republik. „A o další dva tisíce jsme přišli na severu."

„Na oplátku jsme ale zabili slušný počet Merkiů," namítl Vincent. „Sedmdesát, možná osmdesát tisíc."

„Pořád mají asi dvacet umenů," povzdychl si Andrew a obrátil zrak k mapě visící na zdi. „Pokud zopakují včerejší tah, úplně nás roznesou. Proto jsem se rozhodl, že opustíme přední perimetr."

„Cože?" Vincent vystřelil ze židle a nevěřícně na Andrewa zíral.

„Nějaké připomínky, Hawthorne?"

„Pane, přední perimetr má sotva čtyři míle na šířku, zatímco obranné pozice za ním nejméně šest. Před chvílí jste se sám zmínil o tom, že máme o šestnáct tisíc mužů méně, a vy s nimi chcete zítra obsadit o padesát procent větší šířku? Tomu nerozumím."

Andrew ve skutečnosti Vincentovy námitky z velké míry chápal a celé to dilema ho už hodnou chvíli soužilo.

„Obranu prolomili přesně v místě, kde jsme se nejvíc bránili," připomněl. „A dobře víte, kolik mužů jsme museli poslat, aby ten průlom zacelili – bezmála tolik, kolik jich předtím padlo. Až půjdou nepřátelé zítra znovu na zteč, podniknou klínový útok ve stejném úseku, jenže my na ně budeme čekat dál na hřebeni. V cestě jim nebudou stát ani propadla, ani strhané barikády, takže naším včerejším obranným pásmem proniknou v několika minutách. Nejspíš je to trochu vyvede z míry, a navíc budou muset počkat, až se k nim přesune dělostřelectvo, aby je zajistilo. To už bude tak poledne, možná i odpoledne. My budeme dobře připraveni a zaskočíme je palbou z plně obsazeného hřebene. Jejich šípy budou mít při střelbě z nižších pozic o poznání menší dostřel i razanci, zatímco naši vojáci je budou mít jako na talíři a budou jim pálit přímo do chřtánů jednu kulku za druhou."

V místnosti bylo hrobové ticho – všichni pozorně naslouchali.

„Pokud pošlou pátrací vzducholodě, snadno zjistí, že je původní perimetr prázdný," ozval se Vincent.

„To je mi jasné," povzdechl si Andrew. „Navíc asi všichni víte, že jsme při nepřátelském sebevražedném útoku ztratili prachárnu a dvě ze tří zbývajících vzducholodí. Merkiové mají stále dva nebo tři stroje a nám ten jediný prostě musí stačit, aby se k perimetru vůbec nedostaly."

„Čili nastala poslední hodinka naší vzdušné flotily," podotkl Schneid suše.

Andrew na jeho slova nereagoval. Už se postaral o to, aby na tuhle misi letěl Jack – nechtěl, aby tak důležitý úkol zůstal na nezkušené posádce *Republic*. Na chvíli zavřel oči a věnoval tichou vzpomínku Homulově oběti.

„Vincente, tvůj sbor se přesune na východ," pokračoval. „Zřiď si tam nové velitelství u centrální velké baterie."

Jeho podřízený místo odpovědi jen letmo pohlédl na mapu.

„Marcusi, tvůj Sedmý sbor půjde na levé křídlo a jedna divize Pátého zůstane v záloze," udílel Andrew další rozkazy.

„A co povodí řeky dál na jih?"

„Tam nám bude muset stačit jedna divize, nedá se nic dělat. Stejně v těch místech skoro jistě nezaútočí."

Marcus zamyšleně přikývl.

„Schneide, ty protáhneš svoje pozice až na Vincentovo pravé křídlo a v rezervě budeš mít Barryho záložní divizi."

„Ale pane, včera nám málem proklouzli na jih od prachárny," protestoval Barry. „Já tu zálohu potřebuju."

„Budeš se bez ní muset obejít," opáčil Andrew. Aniž čekal na další případné námitky, obrátil se na Gregoryho. „Tvoji a Patovi vojáci budou ve Vincentově týlu, máš je na povel. Šetřete se, ale ihned vyrazte dopředu, kdyby se schylovalo k další krizi."

Gregory se šibalsky usmál – nakonec tedy bude velet hned dvěma sborům, i když jejich počty teď odpovídají spíš brigádám.

„Tak hodně štěstí, pánové," ukončil velitel armády poradu. „A teď všichni na místa."

Místnost se postupně vyprázdnila, zůstal v ní jen stále chrápající Pat.

Andrew si prohlížel mapu. Rozhodnutí už padlo, ale jeho pořád trýznila nejistota, jestli bylo správné. Znovu ho zamrazilo v zádech, protože opět cítil, jak ten Kdosi zkoumá jeho vědomí. Raději myšlenky na zítřejší operace silou vůle potlačil, protože se bál, aby se tak nepřítel nedozvěděl o jeho plánech.

Vstal a vyšel ze dveří. Jeden měsíc zrovna stoupal nad východní horizont, zatímco druhý mizel za opačným obzorem.

V táboře nebyl úplný klid ani o půlnoci. Od nemocnice sem doléhalo bolestné chroptění a po pravé ruce byly slyšet údery

krumpáčů – muži zřejmě stále pracovali na opravách opevnění velké baterie.

Dole pod svahem se ozývaly ojedinělé steny. Andrew v těch místech spatřil světélka luceren – vojáci tam stále pátrali po raněných druzích. Občas zazněl výstřel, když někdo z nich zpanikařil nebo narazil na zraněného Merkie.

Z protějšího břehu řeky se neslo monotónní mručení. Horda teď zřejmě truchlí nad svými padlými, pomyslel si Andrew. I nepřátelé cítí bolest a lítost, to si uvědomoval, ale nemohl s nimi soucítit ani na okamžik.

Nesměl se nechat obměkčit – už proto, že On nad jeho myslí bdí dnem i nocí. Nepřipadalo v úvahu, aby mu ukázal slabost, aby se nechal nakazit zoufalstvím, kterému v těch chvílích bylo tak snadné podlehnout. Už zítra přece můžou všichni jeho muži a přátelé zemřít.

Rychle tu myšlenku vypudil z hlavy a soustředil se.

„Zítra vám naložíme ještě víc, to si piš, ty bastarde," zasyčel vzpurně.

Kapitola 11

Jack Petracci se dobelhal do hangáru s pomocí páru berlí, které právě dostal a s jejichž ovládáním se teprve seznamoval.

Chuck jeho kroky zaslechl a vykoukl zpod kose. „Tak jsem slyšel, že poletíš?“ nadhodil.

Jack přikývl. „Jak je Olivii?“

„Myslím, že to zvládne.“ V odpovědi byla znát značná úleva.

„Je mi líto, že jsem v té chvíli nebyl v továrně, třeba bych mohl nějak zasáhnout.“

Chuck vylezl, vstal a oprášil se. „Udělal jsi toho dost na spoustě jiných míst. A to, na co se chystáš, je už skoro trochu moc, ne?“

„Andrew mě o to požádal.“

Chuck vzdychl a otřel si špinavé ruce. „Namontoval jsem ti jednu speciální úpravu,“ podotkl.

„Slyšel jsem.“

„Je to zbraň, která umí odpalovat jednotlivé rakety. Obsluhuje se docela jednoduše. Na přídi máš něco jako mířidlo. Abys to mohl použít, loď musí být natočená k cíli – směr střelby můžeš měnit jenom asi o deset stupňů vůči ose lodi a musíš mít stejnou letovou výšku jako cíl.“

Jack přikyvoval a pozorně poslouchal Chuckův výklad.

„Má to dolet asi pět set yardů. Střely mají ve špičce hodně citlivou rozbušku, takže by měly spustit na dotek. Pro případ, že by selhaly, jsou opatřeny ještě jednovteřinovou rozbuškou. Máš k dispozici tři rakety plus harpuny jako vždycky. To je všechno, na co jsem měl čas. Když budeš chtít rakety odpálit, sepneš tenhle telegrafní klíč. Nejdřív spouští první zprava, potom druhou a nakonec třetí.“

Do hangáru vešel šéf pozemního personálu *Republic*. „Hodina a půl do rozbřesku, měli bychom začít.“

Jack si povzdechl a pokynul přítomným, aby mu pomohli. Když ho vysadili do koše, uvelebil se na místě pilota a zvolal: „Nahoru s ní!“

Pozemní personál vytlačil vzducholoď z hangáru. Stále se ztenčující srpek jednoho měsíce visel přímo nad nimi, druhý byl sotva dvacet stupňů nad horizontem a začínal ho pozvolna střídat náznak sluneční záře. Na druhém konci louky se stále válely vraky dvou lodí.

„Tak pokračujeme.“

Jen to Jack dořekl, zaregistroval, že se někdo škrábe na místo za ním. Byl to Fjodor.

„Říkal jsem ti, ať zůstaneš doma za pecí,“ zachmuřil se Jack. „Na tuhle misi poletím s Danolovem – to on je strojník *Republic.“*

„A její pilot je Jurij, ne ty. Kromě toho, když nepoletím, naženou mě bojovat k řece, a to pro mě není.“

Fjodor nečekal na Jackovo svolení, usadil se na místě strojvůdce, naklonil se k pohonné jednotce a zkontroloval její funkci. Potom ještě vrhl letmý pohled na hadici odvádějící spaliny do balonu s horkým vzduchem.

„Jdeme na stoupání,“ oznámil.

Lidé z pozemního personálu odstoupili a pustili lana, na kterých loď držela. Jejich šéf ještě zasalutoval posádce. „A ať v ní není moc děr!“ vykřikl.

Jack na jeho požadavek jen laxně mávl rukou.

Když se vznesli nad vrcholky stromů, Fjodor spustil motor a *Republic* vyrazila k Hispánii. Daleko na pravoboku ještě stále hořely zbytky zničené prachárny.

* * *

Teď už se asi koně válečníků popásají za kopcem, kde ještě roste nějaká tráva, pomyslel si Tamuka. V přízemní mlze je však neměl šanci zahlédnout. Dnešní modlitba k vycházejícímu slunci byla u konce. Prohlédl si blankytně modré nebe a jeho zrak padl na nepřátelský létající stroj, který se k nim blížil od severovýchodu.

„Kde jsou naše lodě? Myslel jsem, že jsme už všechna yankeejská vzdušná plavidla zničili.“

Sarg mu neodpověděl.

Tamuka nespokojeně zafuněl. Jejich zbývající lodě už měly být nad obrannými liniemi nepřítele, aby zjistily jeho dnešní pozice. Vzal si dalekohled a podíval se za řeku. V neurčitých vzdálenostech viděl na několika místech hlavně děl, ale nic víc. Že by se dobytek skrýval za tím vzdáleným kopcem? Mají snad víc vojáků a sil, než mu předvedli ve včerejší bitvě?

To bylo zatím ve hvězdách. Cosi mohl soudit jen z Keanovy včerejší zpupné reakce, když znovu pátral v jeho duši. Musel uznat, že ho dost vyvedla z míry. Keanova duše byla mocnější než Vukova – Jubadiho syn nikdy neměl ani ponětí, že mu čte myšlenky. Zato vůdce dobytka to vycítil, včas zapudil své myšlenky a dokonce i sám na dálku reagoval.

Bylo to silně znepokojující.

Tamuka letmo přehlédl nastoupené jednotky.

Zbylí příslušníci deseti včera nasazených umenů stáli až vzadu. Přežila jich sotva polovina, a navíc postrádali tu pravou bojovou morálku – horlivě šířili neblahé zvěsti o dobytku, který pod vlivem zlých démonů propadl strašlivému válečnému amoku. Jeden z jejich velitelů prý byl dokonce schopný boje i poté, co přišel o hlavu. Bránící dobytek se jednoduše nehodlal poddat ani tomu nejsilnějšímu tlaku.

Nicméně jsme je aspoň nenechali vydechnout, pomyslel si Tamuka. Pro dnešek nastoupilo deset čerstvých umenů, mimo jiné vybavených i rezervními měchy s vodou. I tak budou ale válečníci trpět žízní, protože horko mělo být podle předpovědí ještě větší než včera.

Ohlédl se na sever a koutkem oka tam zpozoroval nějaký pohyb. Daleko na obzoru se zatřepotala žlutá signální vlaječka. Příjemce signálu zamával stejnou barvou na znamení, že signál přijal, a potom se s úsměvem otočil na Tamuku. „Oddíl od Rudého koně hlásí, že se jim podařilo dobýt východní břeh třicet mil na sever. Žádají jeden umen posil.“

Qar qarth Merkiů zaváhal.

Posily opravdu potřebují, ale jsou příliš daleko. A on má k dispozici jen tři jízdní umeny a žádné rezervní koně. Těch je sice na vzdálených pastvinách přes milion, jenže v téhle bitvě se nedají využít.

Tamuka tiše zaklel, když s počty skončil. Včera večer ho navíc okolnosti donutily poslat dva umeny daleko dozadu, skoro do míst, kde byl pohřben Vuka. Dobytčí záškodníci tam totiž napadli jejich jurty a zabili téměř tři tisíce žen a dětí.

S posilami pro severní linii si to bude muset ještě rozmyslet, nejspíš je tam pošle jen v omezeném počtu.

„Vidím naše vzdušná plavidla!“ zvolal najednou Sarg.

Tamuka se ohlédl k západu, odkud k nim mířily tři lodě – zatím byly vzdálené asi půl hodiny letu. Když je spatřil, dospěl ke konečnému rozhodnutí: na severu se budou muset obejít bez posil, je už pozdě je tam přesunout. I dnes se bitva soustředí především na zdejší úsek.

„Nechť děla začnou pálit,“ prohlásil téměř slavnostně.

„Ale naše vzdušná plavidla by měla nejdřív obhlédnout bojiště,“ namítl Sarg. „Pro kouř pak jejich posádky nic neuvidí.“

„Děla můžou přestat střílet, až budou lodě nad nepřítelem. Začněme.“

* * *

„Cože, už to začalo?“ vyjekl Pat. Hlavu zvedl až poté, co se ozvěna první merkijské salvy přehnala s pekelným hřmotem přes pláň.

Andrew se po něm ohlédl – byl pořád natažený v rohu velitelství, kde usnul při včerejší poradě. Nikdo ho ani nebudil a reorganizaci i rozmístění Čtvrtého sboru si vzal na starost jeho pobočník. Všichni vzali na vědomí, že Pata O’Donalda se dnešní bitva netýká, pokud nedojde k nejhoršímu. Stále však bude potřeba jako druhý muž celé Armády republik i vrchní velitel dělostřelectva.

Ospalý generál zívl a cosi nevrle zabručel. Jeho klouby hlasitě zapraskaly, když se posadil.

„Trochu jsem to s tím šlofíkem přepískl. Kolik je hodin?“

„Něco po páté, půl hodiny po rozbřesku.“

„Mám spoustu práce, proč jste mě sakra nechali spát?“

„Po včerejšku jsi to potřeboval.“

„Kde je můj sbor? Musím se ihned vrátit do zákopů!“

„Tvoji lidé byli staženi do zálohy, do dnešní bitvy nezasáhnou.“

„Fajn, ale já se k nim stejně potřebuju dostat co nejdřív.“

Andrew zavrtěl hlavou a podal mu podnos s hrnkem horkého čaje a dvěma sendviči.

Pat se chopil plecháčku a sykl bolestí. Potom ho opatrně přiložil k ústům a usrkl.

„Odvelel jsem tě od Čtvrtého sboru,“ řekl mu Andrew. „Chci, abys tu byl se mnou.“

„Proč? Něco jsem provedl?“ zeptal se Pat nejistě, ale zároveň i trochu pobouřeně.

„Ne, počínal sis znamenitě.“

„Ale můj sbor…“

„On už to vlastně ani není sbor, Pate. Včera jste to hodně odskákali a zbylo vám méně než tři tisíce mužů.“

„Pane jo. A včera ráno jsem začínal s dvanácti tisícovkami.“

„Udělali jste tu nejšpinavější práci, které se prostě musel někdo ujmout. Teď velíš dělostřelectvu a hlavně budeš fungovat jako můj zástupce.“

Pat malátně přikývl. Byl dost otřesen, když slyšel, jak dopadla jednotka, do které předtím investoval tolik času a námahy. Zhluboka si povzdychl a pustil se do sendviče.

Zatímco hlasitě chroupal ztvrdlý chleba, Andrew vyšel ven, aby posoudil situaci. Zákopy nejblíž k řece už znovu obklopovaly gejzíry hlíny od dopadajících kartáčů. Nepřátelskou palbu ale vracelo jen deset spojeneckých děl. Každé z nich střílelo co nejrychleji, aby simulovalo co největší počet těžkých zbraní a ještě zhoršilo viditelnost. Pěší osazenstvo zákopů tvořil jediný pluk Druhého sboru, připravený odrážet merkijské průzkumníky a zasáhnout při nečekané změně situace. Kromě toho byly zákopy lemované maketami děl z černě nebo bronzově nabarvených kmenů – ty byly osazeny v místech, odkud včera pálila skutečná děla.

Merkiové dnes budou možná při postupu pěších jednotek opatrnější, pomyslel si Andrew. Usuzoval na to z dosavadní frekvence výstřelů jejich děl – byla ještě vyšší než včera. Zřejmě si vzali k srdci ztráty, které utrpěli.

Nové pasti už jeho vojáci nastražit nestačili, ale objevila se jiná možnost. Když večer sbírali raněné, našlo se dost mužů, kteří by už transport do nemocnice nepřežili. Ti už neměli co ztratit, a tak se nabídli, že zůstanou v přední linii a zabijí každého Merkie, který se k nim přiblíží – než je někdo z nepřátel dorazí. Na jejich osud se Andrew snažil raději nemyslet.

Nepřemýšlel moc ani o tom, že ani pro ostatní nebude dnešek zrovna procházka růžovým sadem. Ovzduším nad bojištěm plným mrtvol se už nesl podivný odér a pohled na východ prozrazoval, že bude mimořádné horko.

Ale vlastně tím líp, blesklo Andrewovi hlavou, Merkiové budou mít aspoň pořád před očima to, co je čeká.

„Na válčení je tedy dost hic."

Andrew se ohlédl za Patem, který zrovna vyšel ze dveří velitelství. Měl trochu prkennou chůzi a křečovité držení těla – včera nejspíš dostal každý jeho sval dost zabrat.

„Už jsem na tyhle legrace drobet starej," potvrdil Pat Andrewovu domněnku a pohlédl na jih do údolí. „Pane jo, tamhle jsme včera stáli my. Ale dostali jsme těch potvor docela dost, nemám pravdu?"

Andrew přikývl, ale hned dodal: „Ještě jich tak tři sta tisíc zbývá."

Oba dva se skrčili před kulí, která jim proletěla nad hlavami.

„To bude den dlouhej jak přespolní běh," poznamenal Pat.

Kdesi nad nimi začal sílit hukot – právě nad nimi letěla *Republic* a mířila na jihozápad.

„Hodně štěstí," zašeptal Andrew. V té chvíli ho znovu začalo trápit svědomí, že poslal další muže na smrt.

Jack dobře slyšel, jak za ním Fjodor potichu recituje modlitbu k Paromovi, a napadlo ho, že by se jako dobrý metodista měl přidat.

Tentokrát už nebudou mít šanci se stáhnout do bezpečí. Bude to kdo z koho – buďto oni, nebo tři nepřátelské lodi. A i když to přežijí, budou v těch chvílích daleko za nepřátelskými liniemi.

Jack vzal oba revolvery a zkontroloval jejich komory – v každé z nich musí zůstat jeden náboj.

Republic míjela rozlehlé formace nepřátel. Vzhlíželi k nim, cosi na ně pokřikovali, ale Jack se ani nenamáhal vyklonit se z kabiny a vysmát se jim. Musel se soustředit na nadcházející chvíle.

Proti nim letěly tři nepřátelské vzducholodě v různých výškách – jedna těsně nad zemí, druhá zhruba v jejich úrovni a třetí ještě o nějakých tisíc stop výš.

Jack je pozorně sledoval a zvažoval možnosti: když *Republic* půjde po té vrchní, ostatní dvě bezpečně proletí. Pokud se soustředí na jednu z těch spodních, nejvýše letící stroj si je pěkně podá.

Vzducholodě se pomalu blížily a stále se držely jedna nad druhou. Jack musel začít stoupat, aby měl šanci bojovat s tou nejvyšší.

„Parome, vyslyš modlitbu tvých věrných, kteřížto jsou v nouzi nejvyšší…“ drmolil Fjodor.

„Zavři zobák a soustřeď se.“

Jack trhl výškovým kormidlem a loď zamířila vzhůru.

Dva nepřátelské stroje ho napodobily.

Pilot *Republic* z páky ani nesundal ruku a už ji tlačil opačným směrem.

„Výkon na maximum,“ houkl na Fjodora.

Jejich vzducholoď se prudce zhoupla a zamířila přídí dolů pod úhlem pětačtyřiceti stupňů. Získala tím značnou rychlost a nabrala směr na nejníže letícího nepřítele.

Jak Jack sledoval svůj nový cíl, musel jako profesionál bezděky ocenit odvahu a obětavost merkijských pilotů, kteří se chystali vydat na milost nepříteli, aby pro své spolubojovníky získali výhodu.

A pak u boku balonu merkijské lodi zpozoroval postavu stojící v jakémsi přídavném koši. „Někdo na nás míří od balonu!“ zařval.

Na varování ale bylo pozdě – nepřátelský střelec už na ně vypálil z lehkého děla. Většina železných úlomků z kartáče se zařízla

do levého boku koše, ale pár drobných střepin zasáhlo i balon s vodíkem.

„Jak jsme toho parchanta mohli přehlídnout?!“ láteřil Fjodor.

„Jen klid,“ okřikl ho Jack.

Jejich stroj dál prudce klesal. Jack se o výškové kormidlo opřel koleny a naklonil se k mířidlům na přídi, aby je stočil trochu doprava a odhadl vzdálenost. Nepřátelský stroj se ocitl uprostřed jeho zorného pole. Byl tak tři sta yardů daleko.

„Přivři klapku!“ poručil Fjodorovi. Potrvá možná i minutu, než budou potřebovat vztlak, ale potom bude muset být pořádný.

Nepřátelská loď byla teď zaměřená přesně a její střelec už dobíjel zbraň.

Jack prstem pohladil telegrafní klíč a letmým pohledem se ujistil, že drát vede, kam má. Potom se znovu zahleděl do mířidel.

Stiskl klíč a tím uzavřel obvod. Nevěděl přesně, co má očekávat, a tak ho to v první chvíli dost vyděsilo. Z výmetnice pod košem vylétla raketa a jen díky nově namontovanému plechovému krytu nepodpálila podlážku. Jak se hnala dopředu, nechávala za sebou okázalý závoj ohně a dýmu.

Exploze nepřátelskou loď roztrhla; stroj se proměnil v ohnivou kouli, jejíž žár lehce zasáhl i *Republic*, i když ji Jack strhl doleva.

„Matko Paromova!“

Fjodor se přilepil Jackovi na záda a pozoroval dílo zkázy přes jeho rameno.

Pak se ale za nimi ozval zvuk nápadně připomínající cinknutí harpuny o záď pod vrtulí. Otočili se a chvíli, která se jim zdála dlouhá jako věčnost, se obávali, že je právě dostihl neblahý osud nepřátelské posádky. Harpuna se ale od koše naštěstí odrazila, a když se kvapem přesunuli na záď, spatřili už jen doutnající zápalku plachtící k zemi i s kusem navázaného lana.

Jack si uvědomil, že se třese jako osika. Rychle se vrátil k řízení – uvědomil si totiž, že jejich příď stále míří dolů.

„Ta harpuna nás zasáhla, ale jinak se nic nestalo.“

„Pořád je možné, že hoříme,“ namítl Fjodor.

„Na to nemysli a dávej pozor.“

Jack pohlédl dolů. Ke stínu, který na zemi vytvářela ohnivá koule, se najednou blížil další.

Strhl výškové kormidlo a na okamžik strnul, protože měl pocit, že *Republic* prudký manévr nezvládne. Neznal její letové vlastnosti tak dobře jako u *Yankee Clipperu II.*

Příď lodi se zhoupla a zamířila vzhůru. Koš byl v jednu chvíli jen pár tuctů stop nad zemí, ale potom už začali stoupat. Stín merkijské lodi mířil na jih. Aby při stoupání nebyli tak snadným cílem, otočil Jack směrové kormidlo doprava. Stroj se pak začal pohybovat vzhůru v široké šroubovici, jenže ne tak rychle, jak by bylo potřeba. Merkijská loď s nimi začala srovnávat výšku a letěla jen pár set stop od nich.

„Harpunu!“

Fjodor škrtl zápalku, spustil lano z koše a zamířil. Jeho sok na nepřátelském stroji ho však předběhl – bez okolků vypálil a teplovzdušnou sekci *Republic* ozdobila další díra.

První Fjodorova harpuna cíl přeletěla a následující zase mířila příliš nízko.

Do boje se pak zapojila další merkijská loď. Jack se pověsil na výškové kormidlo a *Republic* stoupala ještě strměji. Fjodor měl potíže udržet se na sedátku u motoru a dával to najevo hlasitým klením.

Když se Jack okamžik poté obrátil zpátky k řízení, znovu si v praxi ověřil, proč mu říkají dítě štěstěny – přímo před přídí prolétal ve vzdálenosti sotva sto yardů nepřátelský stroj. Rychle mrkl do mířidel, přehodil telegrafní klíč na druhou svorku a stiskl spínač. Raketa vystartovala, ale hned se stočila k zemi a detonovala těsně nad ní.

„To se ti moc nepovedlo, Fergusone!“ zaláteřil Jack.

Rychle klíč přepnul na třetí svorku a vypálil. Raketa tentokrát zasáhla dno koše, ale její hlavice nevybuchla. *Republic* dál stoupala a pořád se natáčela k cíli. Jack si pohrával s myšlenkou, že by mohli nepřátelskou vzducholoď srazit shora, než si to ale rozmyslel, začal se cíl rozpadat v záři malých výbuchů – od pohonu rakety se zřejmě vznítil vodík unikající z netěsného pláště. Loď se začala řítit k zemi a i přes hluk exploze byl slyšet vyděšený jekot její posádky.

Jack ještě zahlédl, jak se po dopadu z vraku vypotácel hořící Merkij, chvíli se svíjel v ukrutných bolestech a potom se bezvládně svalil na zem.

Třetí loď mezitím obrátila na sever, zatímco *Republic* pokračovala na jih – oba stroje tedy směřovaly k sobě. Minuly se ve vzdálenosti nějakých padesáti yardů a Merkiové na palubě nepřátelského stroje k velkému Jackovu překvapení místo palby jen zasalutovali. Snad tím chtěli dát najevo hold dobytčatům, která si ve vzdušném souboji vedla tak dobře. Potom loď otočili a odletěli na západ.

„Viděls to?“ vysoukal ze sebe Jack.

„No, ti opravdu vědí, co se sluší,“ ulevil si Fjodor.

„Ve vzdušné flotile je na obou stranách už jen jeden stroj,“ rozvažoval Jack. „Možná je to jejich strategie, i když nechápu proč.“

Pozoroval nepřátelskou loď, dokud se neztratila z dohledu, a stále bezděky čekal na okamžik, kdy se obrátí a zaútočí. Ale neudělala to.

„Vrátíme se domů a necháme *Republic* opravit,“ řekl Jack poněkud roztržitě. Zmáhala ho únava a navíc cítil, že se čím dál víc třese po celém těle. „Pro dnešek už toho válčení bylo dost.“

„Právě vyrazili.“

Andrew, který v tu chvíli odpočíval v kanceláři, se zvedl a vykročil do nesnesitelného vedra.

Pohlédl na nádražní hodiny, které jako zázrakem přežily nepřátelskou dělostřelbu – jejich ciferník byl netknutý.

Skoro jedenáct. Bitva trvá už šest hodin. Dobrá.

Přešel trať a vydal se podle obranného náspu, za nímž právě vyrovnaná řada čtyřliberek začala střelbou pomáhat nedaleké velké baterii.

Bylo velmi obtížné skrz kouř cokoli zahlédnout. Andrew namířil polní dalekohled na druhý břeh a po chvíli to přece jen uviděl: sunula se po něm šachovnicová formace nepřátelských pěšáků a hned za ní početné baterie dělostřelectva. Předsunuté oddíly právě probíhaly řekou.

Na východním břehu se mezitím děla Armády republik začala stahovat. Obsluha shromažďovala střelivo do beden a vojáci pobízeli

zapřažené koně bičem ve snaze z nich vyždímat maximální výkon. Ústup krylo jen několik desítek pěšáků.

„Máme už nějaké zprávy ze severu?“ zajímal se Andrew.

Pat zavrtěl hlavou. „Telegrafní spojení pořád nefunguje. Jako poslední jsme odtamtud dostali vzkaz, že se tři oddíly těch zmetků dostaly přes řeku.“

„A sakra.“

Andrew v rychlosti vyhodnotil situaci. Kdyby tam poslal Barryho divizi, úplně by rozložil zdejší obranu. Schneid sice střežil oblast přilehlou k Hispánii ze severu, ale měl v záloze jen dva pluky. Marcus teď byl na nejjižnější části perimetru a Vincent zhruba uprostřed – jejich vojska nepřipadala v úvahu. Zbytky Třetího a Čtvrtého sboru čekaly ve vagónech, až přijde jejich chvíle.

„A vida!“ ozval se Pat.

„Co se děje?“

„Mobilita hordy teď není zrovna valná,“ pronesl Pat hloubavě, naklonil se přes násep a vyplivl tabákovou močku. „Kdyby byla, už jsme nejspíš nahraní. Být tebou, poslal bych na sever dva pluky ze záloh. Podle mě to stihnou včas a ještě nám tu něco zbude.“

Andrew věnoval krátký pohled postupujícímu nepříteli a hned nato se otočil ke kurýrovi. „Ať Barry pošle jeden pluk na sever a uklidní to tam.“

Potom se znovu obrátil k Patovi.

„Hlavní bitva se odehrává tady, a my sem proto dál budeme soustřeďovat co nejvíc sil. Nemůžeme se moc dělit s jihem a severem. Když nepřítel prorazí na severu, budeme to řešit později.“

„A co naše letiště, továrny a všechny ty ostatní Chuckovy krámy?“

Když Pat zmínil Fergusona, Andrew se zarazil. Ten chlap měl přece dnes dorazit i s tou svou novou zbraní. Není sice moc velká šance, že ta jeho vymyšlenost bude pořádně fungovat, ale kde vlastně vězí? A neměl by vyslat nějaké vojáky, aby ho ochránili?

Ne, to je vyloučeno. „Už si nemůžeme dovolit plýtvat dalšími zálohami,“ konstatoval velitel Armády republik. „Potřebujeme každý pluk, každou baterii, každou ruku a nohu právě teď a tady.“

* * *

Hluk bitvy se ještě přiblížil.

Chuck Ferguson stál ve dveřích továrny, neustále si stíral pot z čela a pozoroval sloupce kouře stoupající nad lesem.

„Ty mrchy už nejsou moc daleko," poznamenal Teodor.

Chuck pohlédl na tři dlouhé vlaky, kolem nichž vládl čilý ruch a na něž se pořád nakládaly další zbraně, především děla. Není jich tolik, kolik jich mohlo být, pomyslel si, ale pořád to hordě může udělat pořádnou čáru přes rozpočet. Jenom zbývá otázka – kam to teď odvézt?

Z lesa se najednou vyrojila malá jednotka Merkiů a málem se jí podařilo dostat až k hangáru, kde kotvila *Republic*. Včas ji ale rozmetaly výstřely z děl. Boj uvnitř lesa teď podle všeho probíhal dost zmatečně. Jednotky obou stran spíš jen bezradně bloudily mezi stromy a na mnoha místech už vypukl požár. Nepřátelé se sice až do bezprostřední blízkosti továrny zatím nedostali, ale ani tak tu nebyla situace nijak slavná, protože většina Barryho mužů byla odvelena o kus dál na jih, aby tam pomohli ucpat mezeru v obraně.

Chuck se otočil a vstoupil do továrny.

Poslední zásoby prachu byly naloženy už ráno. Měli ho mnohem méně, než si ještě večer maloval, a chvíli uvažoval nad tím, že zbytek použije na obranu továrny jako strategického postu. Pak ale usoudil, že by to přece jen bylo plýtvání vzácným materiálem na nepravém místě – po těch měsících úporné dřiny i tajnůstkaření se musí svou produkcí blýsknout hlavně tam, kde jde o všechno.

V budově už zůstaly jen lisy a soustruhy spolu s největším parním strojem. A také tu pořád postávalo několik set mužů i žen, kteří čekali na jeho další pokyny.

„Teodore?"

„Tady jsem, pane."

„Vyber pár mužů a vrať se s nimi do zadního skladu. Máme tam ještě asi padesát karabin, pár desítek pistolí a zhruba dvě stě mušket s hladkým vývrtem. Vybalte je a přineste."

Jakmile se Teodor vzdálil, Chuck se vydrápal na korpus mohutného razidla.

„Mnozí z vás sem byli přiděleni z Barryho sboru, který je teď jižně od nás," pronesl k přítomným. „Víte dobře, co znamená bojovat. Proto chci, abyste utvořili jednotky po dvaceti až třiceti lidech. Společně jsme tu pracovali, společně teď půjdeme do bitvy."

Na chvíli se odmlčel a odkašlal si.

„Máme k dispozici asi dvě stě padesát zbraní a vás je tu pět set. To znamená, že když jeden padne, druhý ho pořád může nahradit."

Odpověděl mu jásot plný odhodlání.

Chuck si chtěl vždycky vyzkoušet, co znamená velet. Teď k tomu měl příležitost.

* * *

„Úžasné. Úděsné a přitom úžasné."

Vincent odložil dalekohled, věnoval krátký pohled Dimitrijovi po svém boku a posunul si klobouk níž do čela, aby nevystavoval oči přímému polednímu slunci. Na pláních pod nimi pokračovala merkijská armáda v postupu. Deset umenů, spočítal si Vincent, a dva z nich jízdní. Koňské potahy už vlekly několik desítek děl po východním břehu, zatímco zadní voje se teprve brodily přes řeku. Tentokrát si nepřátelé dávali pozor, aby se neocitli v křížové palbě obou velkých baterií.

Z údolí náhle na kopec zavanul ohavný puch a Vincentovi se zvedl žaludek. „Příšerné vedro," utrousil. „Ti mrtví parchanti se už určitě začínají smažit."

„Tak si jen zkuste představit, jak je asi živým," podotkl Dimitrij.

Vincent se o to raději nepokoušel. Sám už byl horkem pořádně usoužený a v ústech měl sucho jako snad nikdy předtím. Odpoledne bude v takovém počasí k nevydržení a cisterny přistavené za obranný perimetr patrně nebudou mít dostatek vody.

Jeho muži teď převážně odpočívali a někteří dokonce podřimovali. Tři divize měly za úkol bránit dvě míle perimetru, na jeden regiment tedy připadalo asi sto yardů. Centrální velká baterie byla po Vincentově levé ruce. Vzpomněl si, jak sem před pár dny dorazil poprvé. Z honosné vily, která tehdy kopci vévodila, zůstaly

jen základy – vápencové kvádry, z nichž byla postavena, vojáci rozebrali a použili na důkladnější opevnění baterie.

Její velitel teď stál vysoko na hradbě, pozoroval postupující hordu a udílel rozkazy obsluhám děl. Některá z nich měla drážkovanou hlaveň, a byla proto schopná zasahovat cíle poměrně přesně – ta byla určena k palbě na nepřátelská děla. Zbytek těžkých zbraní včetně napoleonů měl za úkol redukovat počty merkijských pěších i jízdních sil, jakmile se dostanou na dostřel.

Napětí vzrůstalo – jako by se zadřel píst jakéhosi obřího parního stroje a tlak uvnitř stoupal nad kritickou úroveň.

Nepřátelská děla tažená páry koní začala obsazovat údolí kolem zbytků vinice. Vincent se ohlédl na osádku baterie. Doufal, že se teď vyznamená, protože prostor mezi každým pahorkem a keříkem tam dole byl pečlivě odkrokován.

„Patnáct set yardů!“

Velitel baterie seskočil z hradby, o vteřinu později třeskla první tříliberka s drážkovanou hlavní a její střela s vysokým kvílením zamířila mezi útočníky. Vincent popadl dalekohled: Merkiové ještě svá děla nestačili vypřáhnout a teprve pokračovali v jejich rozmisťování na pozice. Tím lépe.

K první tříliberce se vzápětí přidalo jedenáct dalších. Jejich střely způsobily v řadách nepřátel paseku a zasáhly i jeden vůz s municí, který s ohlušujícím rachotem explodoval.

Z velké baterie se ozval jásot a její osádka začala děla rychle znovu nabíjet. Od severu zaznělo vzdálené dunění – k obraně se právě připojila i tamní baterie.

Vincent mezitím znovu obhlédl situaci. Nepřátelská pěchota postupovala dost pomalu, část děl se ještě vypřahala, zatímco druhou část koně stále vlekli dopředu – zřejmě se měla dostat co nejblíž k hřebeni.

Velitelská tříliberka třeskla podruhé a tentokrát mířila do zadních řad postupujících sil. Merkijští pěšáci v přední linii začali za pochodu srovnávat formace a nakonec se úplně zastavili.

„Tak, a přímo do jejich chřtánů!“ křikl velitel baterie. „Tisíc yardů!“

Vyšlehla druhá salva. Jedno z nejbližších nepřátelských děl dostalo přímý zásah, ale osádky zbylých už začaly nabíjet. Navíc se k nim z obou stran poměrně rychle blížily posily.

Z údolí se ozval výstřel. První z merkijských dělových kulí pak vyorala půdu necelých padesát yardů před velkou baterií, a ještě se od vápencového podkladu stačila odrazit nahoru k opevnění. Žádnou větší škodu tam ale nenadělala, a tak byla posádce baterie spíš pro smích.

Brzy poté však přišla první salva z několika nepřátelských děl najednou – ta už mířila trochu výš a lépe. Jedna z kulí navíc zasáhla cíl přesně a z hradeb se vzápětí poprvé ozvalo sténání raněných.

„A kdo je zase tohle?“ zeptal se Dimitrij.

Vincent se otočil a spatřil tři muže, kteří se právě blížili k okraji perimetru. Dva z nich měli na sobě tmavozelenou uniformu, zatímco třetí se honosil modrým kabátcem armády Unie. Na rameni se mu houpala dlouhá puška s jakýmsi mosazným nástavcem.

Ti tři se zastavili, ukazovali do údolí a zřejmě se o něčem dohadovali. Potom si lehli do střeleckého zákopu.

„Tak tohle je jediná whitworthka, kterou máme k dispozici,“ prohlásil Vincent.

„Whitworthka? Co to je?“ zajímal se Dimitrij.

„Zbraň, která zabila Jubadiho,“ upřesnil Vincent a vydal se k zákopu. Vojáci vstali a zasalutovali, když ho viděli přicházet, ale na tvářích jim bylo vidět, že z návštěvy tak vysokého důstojníka moc velkou radost nemají.

„Patrick O’Quinn, nemám pravdu?“ nadhodil Vincent.

Odstřelovač si ho přeměřil přimhouřenýma očima. „Jo. Pořád ten samej O’Quinn ze starýho Pětatřicátýho. Zato tys už povýšil na generála, to se podívejme.“

Vincent se zakabonil: „Kdyby sis nehleděl jenom ženských a chlastu, taky bys byl generál.“

„Někdo holt rád holky, jinej vdolky,“ zakřenil se Patrick. „Já dal přednost tomu prvnímu. A starej Keane mi aspoň konečně našel práci, která mi opravdu sedí. Z celýho pluku jsem nejlepší střelec a teď se specializuju na důstojníky všech hodností.“ Významně na Vincenta zamrkal. „To mi dokonale vyhovuje.“

Vincent jen mávl rukou a vybídl ho, aby pokračoval v přípravě. Sám si pak sedl na kraj zákopu a pozorně sledoval, co se bude dít.

Jeden z vojáků rozložil trojnožku, Patrick na ni upevnil zbraň a lehl si za ni. „Ještě potřebuju pod ruku deku," poručil si.

Jeho pomocník vyndal z torny svou, sroloval ji a podložil jí Patrickovo pravé předloktí.

Druhý voják se usadil s dalekohledem v rukou. „Ten napravo od prvního děla by měl být náš," hlásil po chvíli.

Patrick se ho pokoušel zaměřit. „Tak jen hezky zůstaň stát, šmejde," šeptal sveřepě.

Vincent svým dalekohledem spatřil merkijského důstojníka, který něco ukazoval podřízeným a křičel na ně rozkazy. Po chvíli se otočil a odběhl k vedlejšímu dělu. Kousek od něj najednou vybuchl kartáč a on se reflexivně skrčil.

„Nemohli by teď sakra zastavit palbu?" láteřil Patrick. „Rozhazujou mi mušku!"

Merkijský velitel se vydal k dalšímu dělu a právě v tom momentě třeskla rána z whitworthky.

Nepřátelský bojovník klesl na kolena, vzápětí zase pomalu vstával a udiveně kroutil hlavou. Než se stačil úplně napřímit, přepadl dopředu a svalil se na prašnou zem.

„To už je dneska čtvrtej!" zajásal Patrick.

„Dobrá trefa," poznamenal Vincent.

„Důstojníky zabíjím k smrti rád," zazubil se odstřelovač. „Vždycky jsem chtěl něco takového dělat. A Keane mě v tom navíc ohromně podporuje."

Vincent neodpověděl a vstal.

„Jdeme na dalšího!" oznámil Patrick a podal pušku jednomu ze svých pomocníků. Pak se ještě s úsměvem obrátil na Vincenta. „Jestli mi to takhle půjde dál, bude ze mě horší zabiják než všichni kvakeři dohromady."

Hlasitě se vlastnímu žertíku zasmál a vyrazil za svými muži.

„Čubčí syn," ulevil si Dimitrij.

„Ani bych neřekl, ten chlap má něco do sebe," prohlásil Vincent a otočil se zpátky k bitevnímu poli.

„Úchvatné," zašeptal po chvíli. „Velkolepost sama."

* * *

Qar qarth Tamuka se na koni prodíral podél linie. Z těžkých zbraní teď pálil hlavně dobytek, který měl zjevnou výhodu střelby z vyšších pozic – podařilo se mu už skoro zničit několik baterií.

Tamukovi dělostřelci navíc museli začít šetřit municí, nemohli si dál dovolit tak hustou palbu. A tím ještě špatné zprávy nekončily. Už včera začali velitelé baterií jeden po druhém umírat po přesných zásazích z ruční zbraně na velkou vzdálenost – podobně jako Jubadi. A dnes umírali další.

Nový qar qarth se proto raději držel od děl dál.

Pohlédl zpátky na západ: řeku právě překonával poslední umen a na její hladině se odrážely žhavé paprsky odpoledního slunce.

Bitva zatím probíhala pomalu, až příliš pomalu. Dvě třetiny dne trval jen ten únavný postup, často se muselo čekat na děla a také bylo neustále třeba vyklízet z cesty hromady mrtvých těl.

A k tomu to nesnesitelné horko – s ničím si teď nezadalo s vedrem, které obvykle panovalo na pouštích u Konstanu. Tu a tam sice zavál lehký větřík, ale rozpálené nebe bylo stále bez mráčku a mělo barvu spíš mosaznou než modrou.

Z nedostatku vody začal být vážný problém. Brát z řeky ji nemohli kvůli všudypřítomným mrtvolám a těch pár pramenů na svazích jim taky moc nepomohlo. Mezi bojovníky, kteří se z nouze napili z vysychajících koryt přímo na bojišti, se začaly množit případy úporných průjmů a zvracení – někteří už dokonce zemřeli.

Tamuka se vydal přes říčku plnou mrtvých těl. Jeho kůň se začal vzpínat, když ucítil pach smrti, a jemu samotnému se zvedl žaludek. Hned se ale za svou slabost zastyděl a popohnal koně dopředu. Před ním teď stála vypálená ruina bývalého dobytčího obydlí. I kolem ní ležely hromady mrtvol jeho bojovníků a přes parapet vytlučeného okna viselo napůl zuhelnatělé tělo s vyhřezlými vnitřnostmi.

Hned vedle obydlí byla na kůlu nabodnutá hlava dalšího válečníka s vydloubanýma očima a vytrženým jazykem.

Tamuka zamířil k malé jízdní jednotce opodál a vyplísnil Mlčenlivé za to, že ho nechali být svědkem takového znesvěcení. Potom luskl prsty a ukázal na uříznutou hlavu. Jeden z Mlčenlivých ji sundal z kůlu a položil vedle těla, kterému zřejmě náležela.

Qar qarth Muzta to se zájmem pozoroval. „Omlouvám se, zapomněli jsme to tu včas uklidit," poznamenal s úšklebkem.

Tamuka na to nereagoval.

„Vypadá to, že merkijské mrtvoly nakonec páchnou stejně jako tugarské, možná i o chloupek hůř," pokračoval Muzta. „Ještě jeden takový den a Merki bude mít stejné počty padlých jako kdysi my."

„Však ono ještě pořádně ubude i zbylých Tugarů," opáčil Tamuka.

„S nějakými ztrátami počítám."

„Jezdíš už s námi nějaký čas a pro naši hordu jsi za tu dobu udělal pramálo. Už včera jsem ti oznámil, že se tvůj umen zapojí do útoku." Tamuka ukázal na velkou baterii před Hispánií. „To je cíl vaší dnešní zteče."

„Mám snad nechat pobít všechny své zbývající muže?" zachmuřil se Muzta. „Celá tahle bitva se od začátku ubírá špatným směrem. Je to šílenství."

„Bojí se snad Tugaři bojovat?"

„Moji válečníci nevěří, že má smysl obětovat život pro nic za nic."

„Naposledy jim to šlo docela dobře."

„Nevíš o našem společném nepříteli skoro nic." Muzta ještě zvýšil hlas a ukázal na hromady mrtvol. „Pořád ho bereš jako pouhý dobytek, ale při mých předcích, dokáže bojovat s neuvěřitelným nasazením. Ve válčení se nám už přinejmenším vyrovnal. Neváhal bych položit život, kdybych viděl nějakou naději na úspěch, ale napadnout jejich nejlépe opevněný bod je čirý nesmysl."

„Zaútočíme zároveň po celé délce jejich linie," připomněl mu Tamuka. „A vy k tomu jen přispějete svým dílem."

„Bojuješ na bitevním poli, které vybral Keane. Slyšel jsem, že včera padlo padesát, možná šedesát tisíc tvých bojovníků. Dnes jich padne přinejmenším stejný počet."

„Ať tě temnota pohltí!" zavrčel Tamuka. „Připrav se na útok!"

„Myslíš si, že máš *ka,*“ řekl Muzta chladně. „Jistě, máš duši, která umí zabíjet, ale to není všechno. Chybí ti znalosti a mazanost pravého válečníka. To je důvod, proč moje horda u Orki porazila tvoji, i když jste měli téměř dvojnásobnou početní převahu – my jsme bojovali chytře a každý tah jsme promýšleli. A teď tě Keane přilákal sem a ty se snažíš hlavou prorazit zeď, kterou postavil. Jsi hlupák, pokud děláš přesně to, co chce tvůj nepřítel. Jsi nedouk, který chce řídit válku, i když jí nerozumí. Až tenhle den skončí, možná sto tisíc tvých bojovníků bude po smrti a dobytek bude pořád stát proti tobě. Mně pomáhal Kubata, ale ty nikoho takového nemáš, jsi docela sám. A v tom je tvůj problém. Tamuko, tvoji nepřátelé tě už překonávají i v umění zabíjet. Zastav to běsnění, použij *tu,* ne *ka,* a najdi jinou cestu k vítězství.“

„Okamžitě vyraž do útoku, nebo tě za tvá nestydatá slova zbavím života, tugarský bastarde!“

Skupinka jezdců, která Muztu obklopovala, tasila meče a byla připravena svého qar qartha chránit. Tamukovi Mlčenliví na to okamžitě zareagovali a namířili na ně své luky.

Muztovu tvář zvrásnil sotva znatelný úsměv. „Vrahu Jubadiho a Vuky, sleduj, jak Tugaři dovedou umírat,“ zakřičel a vyrazil tryskem do svahu. Divoce při tom mával mečem a ukazoval jím přímo před sebe.

Tamuka ho pozoroval s lhostejným výrazem a dalších komentářů se zdržel. Po chvíli ticha se otočil k velitelům. „Zahajte útok,“ zasyčel.

* * *

Andrew odložil dalekohled a otočil se na Pata. „Myslím, že je to on. Vuka, ten nalevo.“

„Kde je sakra O’Quinn? Mohl si vystřelit.“

„Teď na to zapomeň,“ opáčil Andrew a znovu vzal dalekohled.

Ten druhý byl qar qarth Muzta, tím si byl jistý. Už dvakrát mu stanul tváří v tvář, poprvé na jednání před závěrečným útokem na

Suzdal. A podruhé, když Tugaři propustili Vincenta s Kathleen – tehdy se mu nesmazatelně vryl do paměti.

Opřel dalekohled o nízkou zídku a znovu pohlédl za řeku. Před jeho pozici stále dopadaly střely z nepřátelských děl a on tiše zaklel pokaždé, když mu výbuch zaclonil výhled.

Kolem obou merkijských velitelů byli rozestavěni bojovníci s připravenými zbraněmi.

Andrewovi připadalo, že Muztova společníka už někdy viděl, a měl nejasné tušení, že to právě on se občas prochází v jeho mysli.

Zajímavé.

Je tam qar qarthova standarta, ale žádný štítonošův odznak.

Když se pak Muzta otočil a odjel, bojovníci okolo nejvyššího náčelníka sklonili luky.

Zazněl roh a Andrew jasně viděl, jak Muzta v trysku ukazuje přímo na něj.

„Útočí," podotkl Pat. „Možná budou problémy."

Od perimetru se začaly ozývat výkřiky, muži vstávali a ukazovali na tugarský umen, který vyrazil do prudkého svahu přímo proti severní velké baterii.

„Nabít kartáče, pětivteřinové rozbušky!"

Dělostřelci přiskočili k napoleonům a namířili je dolů – merkijskou dělostřeleckou palbu pak opětovaly jen podstatně přesnější třípalce.

Andrew novému vývoji situace nevěnoval moc pozornosti, soustředil se na nepřátelského velitele, který v širokém gestu přejel rukou po celém obranném perimetru.

„Chtějí nás napadnout po celé šířce najednou," řekl skoro neslyšně.

Zazněly početné rohy a od jihozápadu se k nim přidal hrdelní řev.

Tamuko, jsi to ty? To ty jsi qar qarth?

Merkijský velitel pohlédl přímo na Andrewa.

Ten pobídce neodolal, schoval dalekohled a vylezl na zídku, kde rozpřáhl svoji jedinou ruku. Soustředil myšlenky, jako by jimi chtěl Tamuku zasáhnout.

Takže teď jsi nejvyšší vojevůdce, už ne osobní strážce. Jak se ti to líbí, bastarde? Zabil jsi Vuku, abys toho dosáhl?

„Andrewe, co to sakra děláš?“ ozval se Pat. Stál přímo po ním s ústy dokořán, dokud ho nedaleký výbuch nedonutil, aby se skrčil.

Andrew se záhadně usmál a seskočil dolů. Ve tváři měl nečitelný výraz.

„Co to k čertu mělo znamenat?“ naléhal Pat.

„Nic, zapomeň na to,“ odpověděl nepřítomně velitel Armády republik. Ještě v něm dozníval otřes z vlny nenávisti a zloby, které k němu dorazily jako odpověď.

Merkijská děla pod kopcem přestala pálit a z dýmu se začaly nořit řady postupujícího tugarského umenu.

V tu chvíli spustilo střelbu třicet napoleonů zároveň. Andrew se naklonil přes zídku a rychle vzal dalekohled – chtěl najít Muztu. Když se první kartáče rozletěly do tugarských řad, spatřil ho. Právě ztratil kontrolu nad vzpínajícím se koněm a padl naznak. Než k němu ale jeho garda doběhla, byl zase na nohou a pokračoval v jízdě.

Andrew v té chvíli překvapil sám sebe – pocítil jistou úlevu, když viděl, že Muzta pád přežil. Je to nepřítel, říkal si, nicméně ušetřil Kathleen a Vincenta, aby poctil památku padlého druha.

„Skoro si přeju, abys nezemřel,“ zašeptal Andrew.

Útočná síla zaujala půlkruhovou formaci a zrychlila postup. Doprovázel ji neustávající lomoz rohů a sílící bojový hymnus. Naproti jim přišla první salva z děl na hřebeni, která čekala na správný okamžik.

Andrew se ohlédl na nádražní hodiny – jejich ciferník už byl rozdrcený přímým zásahem. Vytáhl svoje kapesní – ukazovaly tři čtvrti na tři, do západu slunce tedy zbývalo víc než pět hodin.

Otočil se k Patovi a řekl: „Jedu obhlédnout situaci u centrální baterie. Ty zůstaň tady. A mějte se na pozoru před útokem na severní úsek perimetru.“

Pat se pousmál a podíval se dolů ze svahu – proti tugarské zteči teď navíc zakročily i čtyřliberky.

„Tady za chvilku bude docela horko.“

Andrew beze slova přikývl, vyhoupl se do sedla a odjel.

Bylo to šílenství, kterému obě strany zcela propadly. Vincent ztratil přehled o počtech bojujících, už nezáleželo na ničem, ani na vítězství, důležité bylo jen zabíjení.

Celý svah pokrýval koberec merkijských mrtvol, ale situace se pomalu začala obracet. Merkiům se dokonce v jednom místě podařilo proniknout asi sto yardů za obrannou linii, kde je naštěstí zneškodnil Gregory se zbytky Třetího sboru.

Vincent se ohlédl na vlak, který nedaleko za perimetrem mířil do polního lazaretu – na nekrytých vagónech se vršily stovky bezvládných těl. Právě ho míjela protijedoucí souprava s dělostřeleckou municí.

Na západě přibyla oblaka dýmu od přesunutých merkijských děl.

„Sakra, už jsou tu další!“

Vincent zamžoural proti zapadajícímu slunci a spatřil novou nepřátelskou jednotku, která si dodávala odvahu čím dál silnějším bojovým zpěvem.

„Pušky na dvě stě yardů, zbraně s hladkým vývrtem na pětasedmdesát!“ rozkázal. Hlas mu už vůbec nesloužil, ale vlastně na tom nezáleželo. Jeho muži dobře věděli, co mají dělat. Celý den bojovali jako tygři.

Přejel obrannou linii pohledem. Vojáci byli připraveni a nad nimi vlály roztrhané zástavy. Po pravé ruce měl vlajku Jednatřicátého vazimského, po levé, přímo před velkou baterií, zástavu Druhého caprijského.

Baterie už byla v troskách a nebylo divu – předchozí čtyři hodiny do ní pálila stovka merkijských děl.

Nepřátelská zteč nabírala na rychlosti.

* * *

„A znovu do nich!“ křičel Tamuka. Před chvílí si sundal helmu, takže mu černé vlasy divoce vlály, když přejížděl podél přední řady útočných sil a náruživě mával mečem.

Už třikrát během dne dosáhli hřebene a také v jednom místě prolomili obranu. Dobytčí zálohy jsou zřejmě vyčerpány a jejich řady řídnou.

Jeho bojovníci na něj hleděli s krví podlitýma očima – byli k smrti unavení, stále však plni bojového nadšení. Tam v poli už jich ale mnoho padlo vyčerpáním a čerstvé síly se zatím jen těžko propracovávaly do prudkého svahu přes hromady mrtvol a pod neutuchající palbou.

Tamuka pohlédl ke hřebeni, kde tušil nepřátelská vojska. Tak, a teď vás dostaneme, pomyslel si a vyslal svou myšlenku sokovi. Pohleď na nás a propadni zoufalství, vzkazoval mu.

Zteč teď postupovala vzhůru nejvyšší možnou rychlostí. Válečníci klopýtali o mrtvá těla druhů, ale stále zpívali bojový hymnus a krok za krokem ukusovali zbývající vzdálenosti od obránců.

Tamuka přitáhl koni otěže, aby se mohl lépe kochat konečnou porážkou nepřátel.

* * *

Andrew zastavil vyčerpaného Mercuryho. „Musíš to tu udržet!“ křičel na Vincenta. „Musíte to udržet za každou cenu!“

Vincentovi stačil jediný pohled, aby pochopil, že jeho velitel je na pokraji zoufalství.

„Přesunu zbytky Třetího a Čtvrtého sboru, abych zastavil průlom na severním úseku,“ oznámil Andrew.

„To snad ne, já ty zálohy potřebuju,“ opáčil Vincent a ukázal na zástupy Merkiů sotva pět set yardů daleko.

Andrew pohlédl na západ, ale najednou se mu zatmělo před očima. Cítil, jak na něj jdou mdloby, nejspíš kvůli všudypřítomnému vedru. Vždycky vedro nesnášel.

Teď ale nesmí omdlít, prostě si to nemůže dovolit.

Pobočník k němu přiskočil, odzátkoval čutoru, odhrnul mu límec a nalil mu trochu vody za krk. Náhlé ochlazení v citlivém místě udělalo své: Andrew se naklonil přes Mercuryho bok a vyzvracel se. Jasně při tom cítil, jak mu na čele vyráží studený pot.

Pobočník mu pak s téměř otcovskou starostlivostí ovázal kolem krku šátek.

„Musíš prostě vydržet, Vincente,“ drmolil Andrew, stále na pokraji mdlob. „Do západu slunce je nesmíme pustit dál.“

„A co ty zálohy?“ reagoval Vincent chladně.

Andrew přehlédl pozice po jejich levém křídle.

Tamní vyvýšeninu chránil Marcusův Sedmý sbor, na který nepřátelé příliš neútočili, protože by tím vystavili své pravé křídlo palbě jižní velké baterie.

„Naženu sem Marcusovu záložní brigádu,“ rozhodl velitel armády, pobídl Mercuryho a vyrazil dál na jih. Zůstat při vědomí ho stálo značné úsilí.

Celý obranný perimetr byl na pokraji zhroucení, protože na něj útočníci vyvíjeli čím dál větší tlak. Dalo se odhadnout, že za posledních pět hodin padlo tolik vojáků jako během celé včerejší bitvy. Třetí divize Druhého sboru už prakticky přestala existovat a všechny ostatní jednotky utrpěly během dlouhotrvajícího boje tělo na tělo ohromné ztráty. Všechno nasvědčovalo tomu, že nepřátelský tlak neustane, dokud všichni obránci nepadnou.

Spojenecká vojska teď měla jedinou oporu v dělostřelectvu, které značně zdecimovalo každou útočící jednotku dřív, než se přiblížila na dostřel luků. Merkiů však pokaždé přežilo dost a dost, a tak všichni velitelé zoufale volali po zálohách. Barry se podle posledních zpráv snažil v severních lesích odvrátit další mohutný průnik a skoro prosil na kolenou, aby mu poslali alespoň jeden jediný pluk. Armáda Republik se pod mocným náporem běsnící merkijské hordy začala hroutit.

Když se Andrew obracel na zpáteční cestu k centrální velké baterii, znovu spatřil plně naložený nemocniční vlak. Někteří z raněných si ho všimli a zkoušeli zasalutovat.

Opětoval jejich pozdrav, jak nejlépe uměl. V té chvíli neměl ani tušení, že Šestý sbor právě zasáhla zdrcující salva z tisícovek merkijských luků.

John Mina jako by se probouzel z děsivé noční můry. Pomalu otevřel oči a rozhlédl se kolem.

Takže to nebyl sen – najednou se mu vybavily vzpomínky na včerejší události. A také na všechno to úsilí, které vynakládal dlouhé měsíce předtím a jež nakonec stejně nestačilo.

Pomalu a nejistě se postavil. Teprve teď si uvědomil, že stan, v němž leží, je plný raněných. Zvenčí dolehl hřmot, který se sléval s válečným pokřikem – bitva je patrně v plném proudu.

Kabát a kalhoty měl přehozené přes pelest. Rychle se do nich oblékl a vyběhl ven.

„Můj bože," zašeptal.

I přes všudypřítomný dým se mu podařilo zjistit, že lehké opevnění nemocnice se hemží vojáky a z druhé strany se rychle blíží řada mohutných postav.

Po jeho levé ruce třeskla rána z pistole. Když se za zvukem ohlédl, uviděl merkijského bojovníka, jak se s dírou v břiše ještě pár kroků potácí a pak se hroutí na jednoho ze zraněných spojeneckých vojáků.

Nebyl sám, koho mrazilo v zádech při pomyšlení, že se obrana nemocnice stahuje. Z kouře najednou vyběhl chlapec s očima rozšířeným strachem a se zbraní v ruce. „Střelivo, pošlete nám střelivo!" křičel jako smyslů zbavený a po chvíli opět zmizel v dýmu.

Johnovi přeletělo nad hlavou mračno šípů. Některé prošpikovaly plachty stanů, z nichž se vzápětí ozval bolestný nářek.

Jak dlouho to už asi trvá? Určitě ještě zbývají další vlaky, náboje a prach, které je třeba dopravit na bojiště, pomyslel si.

Ale on se o to nesmí starat, vzpomněl si, nejvyšší místa mu nakázala odpočinek.

Jeho práci za něj teď dělá někdo jiný. Ještě ale zbývá jedna povinnost, ve které ho nikdo nezastoupí – všechno, co vybudoval, musí ubránit.

Na zemi si všiml muškety – sice vybité, ale jinak snad funkční. Její pažba byla potřísněná krví bývalého majitele. Vzal ji, pohlédl na bojující vojáky a potom i na raněné.

„Tak jdeme!" zařval. Ranění se na něj tázavě podívali. „Chcete zemřít v leže, nebo ve stoje? Jdeme na ně!"

Muži se začali zvedat, chápali se zbraní a belhali se ke kolabující obraně.

John si prohlédl svoji mušketu. Nemohl by do ní sehnat střelivo? Žádné nikde neviděl. Nejspíš ani široko daleko žádné nebylo.

Začal se smát. Vlastně na tom vůbec nezáleží.

„Dejte jim ochutnat naši ocel!“ křikl, sklonil mušketu a vyrazil do boje. Po několika rychlých krocích ho pohltil dým.

* * *

„Vydržte, chlapi. Musíte to zvládnout.“

Vincent přecházel podél linie a mžoural do vřavy před sebou, aby získal lepší přehled o situaci.

Nepřátelské šípy s ostrým svistem dopadaly mezi jeho vojáky a země už jimi byla všude prošpikovaná tak hustě, že připomínala lesní školku. Po celé délce jeho úseku byly tu a tam mezery o šířce kolem deseti yardů, kde už rozlíceným útočníkům nevzdoroval jediný muž. Přeživší se teď soustřeďovali kolem zástav a vytvářeli co nejkompaktnější formace, aby jich bylo co nejméně vystaveno úderům smrtících mečů.

Vincent se ohlédl za sebe. Vyvýšenina, kterou bránili, se na východě rozprostírala až za obzor. Už se na ni hrnuli bojovníci hordy a ve velkých počtech pronikali do jejich týlu.

„Dimitriji!“

Jeho starý věrný přítel teď kulhal a z krvácející rány na stehně mu trčel zlomený dřík šípu.

„Vezmi pár mužů, vyrazte na trať a zastavujte projíždějící vlaky,“ přikázal Vincent. „Kašlu na to, jestli vezou raněné, prostě je zastavte.“

Dimitrij zasalutoval a obelhal se.

Všichni příslušníci jeho jednotky teď stříleli, jak nejrychleji dovedli. Čtyřliberky ani nestačily nadskakovat, jak se o ně obsluhy staraly.

Voják přímo před Vincentem dostal zásah, a ještě než se svalil na zem, otočil se k němu čelem. Svíjel se, sténal bolestí a ze dvou hlubokých ran mu prýštila krev.

„Pořád můžeš nabíjet," řekl mu Vincent. „Nabíjej někomu, kdo může střílet."

Malé obrazy z velké bitvy se před ním střídaly jeden za druhým. Nedaleko něj stál románský chlapec, energicky bubnoval a z očí se mu po tvářích koulely slzy. Starý dělostřelec o kus dál právě několika rychlými pohyby dokončil nabíjení čtyřliberky, hodil nabiják na zem, vypálil a rychle si sahal pro další náboj. Nezapomínal u toho neustále sprostě klít. Kapitán s převázaným jedním okem se nakláněl k praporečníkovi a o něčem ho neustále přesvědčoval. Dva ranění mladíci se plazili podél obranné linie s bednou munice – jeden ji táhl, druhý tlačil, a oba byli očividně na pokraji sil.

Další mladý voják nabil mušketu, ale zapomněl nasadit perkusní kapsli. Podle všeho byl otupělý šílenstvím, které ho obklopovalo – zmáčkl spoušť, a aniž si uvědomil, že se ozvalo jen cvaknutí, přidal k nevystřelenému náboji další.

Vincent zaslechl hvizd sirény. Otočil a uviděl muže, které vyslal zastavit projíždějící vlaky. Uháněli podél soupravy a Dimitrij právě na strojvedoucího zamířil revolverem. Za tímhle vlakem jely ještě další a všechny měly za úkol odvézt raněné. Teď tu ale pro ně byla mnohem důležitější práce.

Z dýmu se najednou vyřítili Merkiové, vydali ze sebe mocný ryk a jejich řady se naježily meči a kopími.

Vincentovi vojáci se snažili včas dostat ze zákopů, aby mohli zteči čelit přímo, a on sám vytáhl zbraň a zkontroloval stav munice. Nepřátele uvítaly střely z bezprostřední blízkosti a jejich úderná síla v předních řadách tím byla viditelně oslabena. Obránci přesto museli zacouvat zpátky do zákopů, a i když se snažili držet si útočníky od těla bodáky, údery mečů na ně dopadaly s nevídanou frekvencí a silou. Vzduchem začaly létat useknuté končetiny.

Vincent si najednou uvědomil, že leží na zemi a přímo nad ním stojí jeden z merkijských válečníků. Rychle po něm vystřelil, otočil se a chtěl se zvednout, aby se co nejrychleji dostal z jeho dosahu. V tom ale jeho levou paží projela špička čepele a znovu ho poslala k zemi. Než dopadl, stačil se otočit, natáhnout ruku s pistolí k

útočníkovým slabinám a vypálit. Zasažený se svalil naznak a zmítal se v pomalu přicházející agónii.

Obranná linie stále ustupovala, a přicházela tak o výhodnou pozici na hřebeni. Merkiové však byli příliš rozptýlení, než aby toho plně využili. Mnozí z nich už mleli z posledního a kupředu se pohybovali jen pomalu. Nezastavovali ale ani tehdy, když bylo zřejmé, že v určitém úseku nemají početní převahu potřebnou na úspěšný útok. Dál neochvějně tlačili na obranu a žádný z nich nedal život zadarmo. Jejich řady však rychle řídly.

Vincent se rozhlédl kolem. Zbývající muži z jeho jednotky se už vydali zpět k původním pozicím a občas některý z nich sklonil bajonet k zemi, aby dorazil raněného Merkie.

Vítr si mezitím stačil aspoň zčásti poradit s těžkou clonou všudypřítomného dýmu. Na severu byla bitva stále v plném proudu, alespoň soudě podle zvukové kulisy. Bylo to jako nekonečné hřmění, doprovázející blesk dostatečně silný na to, aby rozštípl celý kontinent vejpůl. Vincentovi se na vzdáleném hřebeni podařilo spatřit dvě jednotky, zřejmě Třetí a Čtvrtý sbor, které se tam zoufale snažily předejít prolomení obrany.

Ze západu se najednou ozval další zvuk – podle všeho se blížila nepřátelská kavalerie. V mlžném oparu se už také začaly objevovat mohutné siluety – zatím byly asi tisíc yardů daleko. A on neměl skoro nic, co by proti nim postavil.

Ohlédl se a s úlevou zjistil, že Dimitrijovi se přece jen povedlo zastavit všechny tři vlaky. Ty byly teď jejich jedinou nadějí.

„Stáhněte se za vagóny, pohyb!“ zařval, jak mu to jen strhané hlasivky dovolily. Na jeho povel zareagovali nejen jeho vojáci, ale také oba sousední pluky. Vincent pak ještě domluveným signálem upozornil na svůj taktický tah ruského majora, který teď velel jižní velké baterii. Toho v první chvíli dost rozrušilo, že se pěchota obrací na ústup – vzápětí ale pochopil, co má Vincent v úmyslu, a nechal všechny napoleony zaměřit směrem, odkud se hrnula nová hrozba.

* * *

„Přišla naše chvíle. Do útoku a nic vás nesmí zastavit!“ křičel Tamuka ze sedla koně. Duše *ka* ho už zcela ovládla. Tasil meč a vyrazil v čele umenu Černého koně na zteč.

* * *

Andrew se otočil a spatřil nepřátelskou jízdní formaci, která před chvílí vyrazila kupředu. Vypadalo to, že Vincentovi obránci jí jdou z cesty.

„Co to sakra dělají?“ láteřil rozčarovaně. Ze své pozice nemohl vidět vlaky, ke kterým se ustupující stahovali, a tak nabyl hrozivého dojmu, že právě prohrál další válku.

„K tomuhle musí mít Vincent nějaký důvod,“ ozvalo se za ním. „Ten šílenec by se spíš nechal rozsekat na kousky, než aby jen tak utekl.“

Andrew se otočil za hlasem a spatřil Marcuse, za kterým se z dýmu začala nořit celá jeho záložní divize.

„Jdete opravdu v pravý čas,“ řekl s úlevou.

* * *

„Postavte se za vagóny, lehněte si pod ně, vylezte na ně, ale hlavně rychle!“ zavelel Vincent.

Sám se vyšplhal do kabiny prostřední lokomotivy a strojvůdce se na něj okamžitě obořil: „Děláš mi paseku v jízdním řádu, mladej.“

Vincent chtěl reagovat v ještě ostřejším tónu, ale pak si všiml, že se strojvůdce začíná křenit a pravou rukou sahá pro revolver. Druhá mu krátce spočinula na miniaturní ikoně svatého Maladyho, kterou nosil na krku.

Dusot kopyt se rychle blížil.

Velká baterie se už ozvala prvními výstřely, protože se přes Vincentovy někdejší pozice přehnala útočící jízda. Nepřátelé pak v divokém trysku zamířili ke kolejím – střely z děl je teď zasahovaly z bezprostřední blízkosti, ale ani to je nezastavilo.

Vincent se vyklonil z kabiny a s uspokojením zaznamenal, že jeho muži jsou připraveni.

Merkijská jízda se přiblížila na kontaktní vzdálenost a obránci spustili palbu. Ozvalo se bolestné ryčení koní a zároveň čím dál častěji práskaly muškety a řinčely chladné zbraně – jako by tu kromě vojáků obou stran sváděly nelítostnou bitvu i zvukové efekty všeho druhu.

Pod první salvou padla skoro celá první řada Merkiů. Jejich postup se viditelně zpomalil, ale příliš dobře z toho nevyšli ani obránci ukrytí pod vagóny, kterým mrtví a ranění značně omezovali výhled. Zadní řady útočící kavalerie přitom pořád postupovaly dopředu, a tak se merkijská jízda u vlaků začala stlačovat jako plyn v uzavírajícím se pístu.

Skrytí obránci mohli ještě chvíli nerušeně střílet, ale potom už začali první nepřátelé seskakovat z koní přímo na vagóny a přebíhat po nich. Bylo jich naštěstí pro obránce příliš málo, aby dokázali čelit kulkám z pušek a bajonetům.

Vincentovi se najednou zdálo, že se lokomotiva naklání – jako by se ji Merkiové pokoušeli převrátit.

Strojvůdce se s křikem vyklonil z okénka, párkrát vystřelil a potom přitáhl táhlo výpustě páry. S nervy drásajícím sykotem se z ní přímo na merkijské jezdce začal valit proud přehřátého plynu.

Vincent vyprázdnil svůj revolver do davu nepřátel a tasil šavli, ale ostrá bolest mu rázem připomněla čerstvou ránu na levé paži.

Chvíli poté se strojvůdce pozpátku odpotácel k protější stěně kabiny. Z hrudi mu trčelo hluboce zabodnuté kopí. Naposledy se chopil Maladyho ikony, strhl ji z krku a zemřel.

Za Vincentem třeskla rána. Když se otočil, spatřil Merkie, který se právě chystal vniknout do kabiny, ale topič zasáhl včas. V ruce držel kouřící upilovanou mušketu. Nepřítomně zbraň odhodil, chopil se lopaty, otevřel dvířka kotle a nabral plnou lopatu žhnoucích uhlíků. Ty pak s krvelačným úsměškem vhodil mezi útočníky.

Netrvalo ale dlouho a skácel se s šípem v hrudi.

Těsně kolem kabiny se pak mihl merkijský kůň a jeho jezdec přeskočil dovnitř. Vincent neváhal, vrhl se dopředu a zabořil mu

šavli do břicha. Nepřítel pustil meč a místo toho sevřel čepel Vincentovy zbraně.

Trvalo hodnou chvíli, než se ji Vincentovi podařilo z rány vytáhnout. Na tváři nepřítele se pak objevil úsměv. „Dobrý boj," vydal ze sebe rusky. „Cítím, že máš *ka.*"

Vincent na něj bez hlesu zíral a možná by to vydržel hodně dlouho, kdyby ho nevyrušil zvuk polnic.

* * *

Tamuka utlumil hrdelní řev a prosekal si cestu z největší vřavy, aby zhodnotil situaci.

Potřeboval pěchotu – pěchotu a děla. V údolí se válela spousta zničených děl a pohybovaly se tam i zbytky rozprášených jednotek. Mnoho bojovníků patrně vůbec nevědělo, co teď mají dělat a kam útočit, další zápasili o měchy s vodou, o něž obrali padlé. Už nešlo vyvíjet větší tlak přímo na východ, protože je zastavila obrana u vlaků. A pak tu byla nepřátelská děla, která stále drtila jejich útočnou sílu.

Po nespočtu předchozích salv z těžkých zbraní na jeho válečníky právě dopadla další.

Ale stejně je třeba neustále dobytek napadat, ať se děje cokoliv, říkal si Tamuka. Jak se stmívalo, stále jasněji viděl cíl – metu, kterou by měli dobýt. Za úzkou dobytčí obrannou linií, která jim stále vzdorovala, už je neměl čekat žádný odpor. Pokud se někde neobjeví zásadní problém, vítězství by mělo být na dosah ruky.

Otočil se. Na okamžik spatřil svého soka – jedinou rukou právě ukazoval přes celý perimetr. Bylo v něm cítit vzrušení, samozřejmě i strach, všechny jeho myšlenky v tu chvíli byly dost čitelné. Vévodila jim jistota, že bitva už je prohraná a on jde položit život, aby vykoupil svoji hříšnou duši. Potom se duševní spojení ztratilo.

„Mám tě, konečně tě mám!" zaryčel Tamuka a bylo mu v té chvíli jedno, že jemu samotnému síly ubývají ještě rychleji. „Ještě jedna zteč a dostanu tě!"

Obrátil koně a vyrazil.

* * *

Andrew zastavil u baterie a zůstal sedět v sedle jako u vytržení. Merkijská jízda u vlaků tvrdě narazila a nevěděla, co si má počít. Stovky válečníků se válely kolem v krvi a celá jejich jednotka už nemohla pomýšlet na další útok.

Jeho vojáci nehleděli na únavu a s vypětím posledních sil se vrhali na nepřátele. Jak plukovník záhy zjistil, k tomuto vypětí je dokázal vyburcovat Marcus. Starý Román stál ve třmenech a krátkým mečem ukazoval kupředu. Vykřikoval bojová hesla a zdálo se, že to vydrží ještě hodně dlouho.

Obránci teď znovu ukázali svou sílu – vypálili na merkijskou jízdu salvu z bezprostřední blízkosti. Zasáhli tím značný počet nepřátel přímo, ale navíc dosáhli toho, že se splašili mnozí koně. Ti shodili jezdce, prodrali se týlem jednotky a odklusali pryč.

Andrew se ohnul přes hrušku sedla a najednou už neměl sílu se zvednout.

Před chvílí už byl smířený s tím, že to pro ně končí – naprosto smířený a připravený spočinout v objetí smrti. A teď to najednou začalo vypadat, že bitva bude pokračovat, že je čeká další den bojů o existenci lidí na tomhle světě. Sám se na to už ale moc necítil – ještě nikdy v životě nebyl tak unavený. Už ani nedokázal zaznamenat, že Marcusovi muži se právě vrhli na merkijskou jízdu a hnali ji, odkud přijela.

* * *

Vyčerpaný Vincent se svezl po stěně kabiny na zem vedle mrtvého strojvůdce a topiče. Křik bojujících a řehtání koní se od něj začaly vzdalovat.

„Myslel jsem, že jsme už zvítězili,“ vysoukal ze sebe Merkij a vyplivl další krvavou slinu.

„Jak to, že mluvíš rusky?“ zajímal se Vincent.

Nepřátelský bojovník se zhroutil v záchvatu křečovitého kašle. „Zab mě, skonči to.“

Vincentovi se najednou vybavila vzpomínka na pomalou smrt ukřižovaného Merkie. Zaplašil ji a pohlédl na revolver v rohu kabiny – jeho zásobník byl prázdný. V ruce ale pořád svíral šavli.

„Moji předci, vězte, že umírám za hordu,“ odříkával Merkij. „Přijměte mě mezi sebe, odpusťte mi mé hříchy, ať mohu i já brázdit nekonečnou oblohu. A dejte mi moc, abych i odtamtud mohl chránit své děti a blízké.“

Vincent před ním klečel a nebyl schopný žádné reakce.

„Taková slova se sluší pronést před smrtí,“ pokračoval zraněný válečník a slabě se usmál. „A teď mě zabij, dobytče.“

„Nejsme dobytek,“ zasyčel Vincent podrážděně. „Jsme lidé.“

„Možná. Ale za to, co jste nám udělali, vás stejně nenávidím.“

„Umíráš kvůli tomu, čím jste se provinili vy na nás!“ vykřikl Vincent, předklonil se a zarazil Merkiovi šavli hluboko do krku.

Ten se začal zmítat ve smrtelných křečích a z hrdla mu vytryskl mohutný proud krve. Jeho oči byly ale stále doširoka otevřené a zůstaly tak i ve chvíli, kdy přestal dýchat a bezvládně se sesunul do kaluže krve.

Vincent Hawthorne se znovu opřel o protější stěnu a nedokázal ze svého soka spustit zrak. Proč si museli i v takové chvíli vmést do tváře výčitky? Vždyť oba dva šli do boje jen proto, že chtěli ochránit svoje děti a nejbližší.

Jsme si možná až příliš podobní, napadlo ho. Vzdalující se hluk bitvy už skoro nevnímal a kabina lokomotivy se mu na pár okamžiků stala celým vesmírem. Venku se stmívalo a vzduch ztěžkl pachem smrti.

Předklonil se, aby se mu tolik netřásla ramena.

Bohové, co se to ze mě stalo? Co tu dělám?

Najednou začal vzlykat. Zdálo se mu, že slyší někoho přicházet, ale nedbal na to, dal si hlavu do dlaní a hořce se rozplakal.

A pak pocítil, jako ho někdo bere kolem ramen. Byl to Marcus.

„To je v pořádku, synu. Jen se vyplač,“ řekl příchozí.

Vincent ho objal a jeho slzy dál kanuly do krvavé kaluže na podlaze kabiny.

* * *

Tohle polní velitelství už bychom mohli udržet, pomyslel si Chuck. Stále se plazil dopředu, a sotva narazil na další kalnou mělkou louži, ponořil do ní hlavu a dychtivě pil. Najednou ho ale vyrušilo prasknutí větvičky.

Hodil sebou na stranu, pak se překulil na záda a zvedl svoji karabinu proti útočníkovi. Spoušť však cvakla naprázdno.

Výstřel se místo toho ozval za nepřítelem, který se vzápětí skácel na zem. Jeho tělo sebou ještě nějakou chvíli škubalo. Chuck si domyslel, že Merkij před chvílí zamířil ke kaluži se stejným záměrem jako on – aby utišil žízeň.

Ohlédl se směrem, odkud vyšel výstřel, a uviděl starou ženu, která klečela za stromem a v třesoucích se rukách svírala karabinu.

„Dobrá trefa, matko," poznamenal Chuck a opatrně se plazil k ní. Otevřela závěr sharpsovky a vložila další náboj. Připomněla mu tím, že by měl rychle udělat totéž.

Z lesa se stále ozývala palba. Byla sice spíš sporadická, ale všechny nepřátelské střely se ozývaly z povážlivě blízkého okolí. Nedalo se však přesně odhadnout, co se vůbec kolem děje. Mezi stromy stále vládl zmatek – pohybovalo se tam několik skupinek z obou válčících stran a každá z nich se bránila i útočila na vlastní pěst.

Zato bitevní vřava jižně po proudu řeky podle všeho ani zdaleka neutichla – Chuckovi se doneslo, že Prvnímu sboru se tam už podařilo zacelit největší mezeru v obranném perimetru.

To byla samozřejmě dobrá zpráva, jenže tady na severu se na ně chystaly zaútočit ještě stovky, možná tisíce Merkiů.

Pohlédl na ženu, která před chvíli tak duchapřítomně vystřelila.

„Mám pocit, že vás znám," nadhodil. „Nejmenujete se Olga?"

„Ano, vaše excelence."

„Nejsem žádná excelence, sakra."

„Nejste, vaše excelence," odvětila žena pohotově a připojila provokativní úšklebek.

„Zachránila jste mi život. Jsem vám zavázán."

„Bylo pro mě ctí tu bestii zabít," řekla a usmála.

„Dobře. Tak jdeme na další."

„Máte tu jinou práci," zarazila ho Olga. „My se s tím nějak vypořádáme, na vás je zařídit, aby se ten zatracený vlak konečně hnul z místa, než bude pozdě."

* * *

Andrew procházel mezi nemocničními odděleními a snažil se působit vyrovnaně a klidně. Pokoušel se vzbudit dojem, že má situaci aspoň trochu pod kontrolou a je tu stále reálná šance na vítězství.

Situace tomu nenasvědčovala. Asi třicet tisíc jeho vojáků bylo raněných, dalších deset tisíc mrtvých a pár tisíc se pohřešovalo.

Armáda republik jako organizovaný a bojeschopný celek už vlastně neexistovala. Zbytky Třetího a Čtvrtého sboru už společně nedaly ani jednu brigádu. Vincentův Šestý sbor na tom nebyl o mnoho lépe, Schneidův Druhý a Marcusův Sedmý sbor měly každý sotva poloviční stav.

Scény z nemocnice nebyly nepodobné Dürerově Noční můře – v nekonečných vyrovnaných řadách tu leželi lidé s chybějícími končetinami nebo s těžkým poraněním břicha. Těm by ještě mohla Kathleen, Emil nebo i jiný dobrý doktor zachránit život, ale většina jich stejně zemře, protože jich bylo příliš mnoho, než aby se včas dočkali ošetření.

Andrew se dál proplétal mezi zdravotnickými stany, neustále obklopen bolestným sténáním a pláčem, když ho najednou kdosi vzal za ruku.

„To jsme jim to dneska nandali, co, plukovníku?"

Poněkud nepřítomně přikývl a pokusil se usmát.

„Vyhrajeme, nemám pravdu?"

Za ruku ho držel mladý muž, který se teprve teď začal zvedat ze země. Jeho tvář Andrew dobře znal ze starého Pětatřicátého.

„Billy! Jak se máš?" zvolal a klekl si vedle raněného na zakrvácenou podlahu.

„Nic moc, plukovníku," řekl velitel brigády.

„Dnes jsem viděl tvoji jednotku bojovat," poznamenal Andrew. „Vedli jste si dobře, zatraceně dobře."

Mladý velitel se chabě usmál: „Ale teď mám strach, abych řekl pravdu.“

Andrew cítil, že Billyho ruka pomalu chladne.

„Najednou nevím, co mám dělat,“ přiznal se raněný.

Andrew svěsil hlavu. „Pamatuješ si ještě na Zemi?“

Billy přikývl.

„A pamatuješ si na modlitbu před spaním, kterou tě naučila máma? Tak už spusť.“

Ke slovům modlitby, která tiše plynula z úst umírajícího, se Andrew připojil: „Teď ukládám se k spánku…“ Dokončil ji ale sám – mladíkova ruka mu najednou vyklouzla z dlaně. Naprázdno polkl a přikryl jeho tělo pohozenou dekou.

A pak za sebou zaslechl pláč. Byla to Kathleen – když se k ní otočil, rychle si protřela oči.

„Chudák,“ dostala ze sebe. „Od chvíle, kdy ho přivezli, volal svoji matku.“

„Většina jich volá matku, když poznají, že je s nimi konec,“ podotkl Andrew.

„Teď, když se o tebe tak bojím, si uvědomuju, jak moc tě potřebuju,“ šeptala Kathleen. „Díky bohu, že žiješ.“

„Kde je Emil?“

„Ve vedlejším stanu. Proč?“

„Musím s ním mluvit.“

Kathleen se na moment zarazila a zeptala se: „Jak si vlastně stojíme? Během dneška jsem slyšela různé zvěsti a už nevím, čemu mám věřit.“

„Doveď mě za Emilem,“ řekl Andrew důrazně.

Vzala ho za ruku a odvedla ho do stanu, kde právě Emil dokončoval operaci a předával pacienta asistentovi k dalšímu ošetření. Pod unavenýma očima měl temné kruhy.

„Potřebuju s tebou něco probrat,“ začal Andrew, ale hlavní lékař mu pokynul, že musí ještě chvíli počkat. S asistentem pak vynesl raněného ze stanu, a když se vrátil, unaveně si odfrkl.

„Je to zlé?“ zeptal se.

Andrew těkal pohledem z Kathleen na Emila a najednou nebyl schopný se vyjádřit.

„Je konec, že ano?“ zeptala se opatrně jeho žena.

Beze slova přikývl.

Emil se sesunul na židli v rohu. „A ty jsi přišel proto, abys mi přikázal, že mám zabít všechny raněné,“ dostal ze sebe.

Andrew neodpověděl. Byl teď v pokušení Kathleen požádat, aby odešla, ale když se na ni podíval, neviděl na ní ani stopu sklíčenosti nebo zoufalství.

„I když se třeba nedožijeme zítřka, stejně to všechno stálo za to,“ řekla, přistoupila k němu a objala ho kolem ramen. „Už kvůli Maddie, jsem ráda, že mám s tebou dceru.“

Na Maddie v té chvíli ale Andrew raději nemyslel, musel mít čistou hlavu. „Ty víš dobře, jaké máme ztráty,“ řekl Emilovi. „Zbývá nám tak třicet tisíc bojeschopných mužů a navíc dochází střelivo – nevydržíme s ním už ani další celý den. A pro děla už teď nemáme skoro nic. Merkiové nás zítra dostanou první ztečí. A potom…“ zbytek věty spolkl. „Proboha, Emile, víš přece dobře, co udělají s každým, kdo se jim do spárů dostane živý.“

Lékař se naklonil přes stůl, dolil si sklenici a hodil ji do sebe. „Víc než čtyřicet let lidi zachraňuju a ty teď po mně chceš, abych je zabíjel?“

„Copak nechápeš, že v rukou Merkiů je čeká nesrovnatelně horší smrt?“

„Chápu,“ zavrčel Emil. „Zasraný bestie, čert nám je byl dlužen.“ Vzápětí se ale zastyděl a nejisté pohlédl na Kathleen.

„To nic, jen si ulev,“ hlesla a zkusila se usmát.

„Do svítání ti sem převelím jeden pluk,“ oznámil Emilovi Andrew. „Máme navíc nějaké revolvery a zdejší personál má taky pár zbraní k dispozici. Zranění, kteří budou schopni boje, se zúčastní na obraně nemocnice. V náprsní kapse mám jistý písemný příkaz. Kdyby se mi něco stalo, moji pobočníci o něm vědí. Sám ho nevydám, dokud nebude úplně jisté, že jsme prohráli. Nerad bych, aby tu došlo k nějakému nedorozumění – jakmile ten rozkaz dostaneš, chci, abys ho vykonal, jasné?“

Emil přikývl, ale ruce se mu v té chvíli viditelně třásly. „Je tu aspoň nějaká šance?“

Andrew se znovu obrátil na Kathleen a zašeptal: „Vždycky je nějaká šance.“

Jeho žena z jeho pohledu vyčetla o něco víc, než vyslovil.

„A děkuju vám za všechno, co jste pro nás udělal, doktore Weissi,“ řekl Andrew Emilovi. „Za vaše přátelství, za všechnu práci i cenné rady.“ Odmlčel se a poplácal se po prázdném rukávu. „A taky za můj život. Teď už ale musím jít.“

Kathleen pohlédla na nového raněného, kterého přinesli na sál.

„Na mě už taky čeká práce,“ poznamenala.

Andrew zaváhal. „Možná by bylo lepší, kdybys odsud odešla, dokud je čas. Chci, abys…“ Uťal svoji větu v půli. Cítil se trochu trapně, že říká takové věci, když tu všichni ostatní zůstávají a bojují. Je to ale přece jeho žena.

Naposledy se k ní obrátil s prosebným výrazem.

Kathleen ale zavrtěla hlavou. „Mám tu svoje povinnosti,“ řekla tiše. „Táňa a Ludmila na naši dceru dohlédnou.“

V Andrewově srdci sváděla souboj hrdost s neodbytnou bolestí. „Ať už to skončí jakkoliv, i kdybychom prohráli, budu vědět, že to mělo smysl. Mělo to smysl, protože jsem mohl aspoň těch pár let být s tebou.“

Něžně ji políbil, o krok ustoupil a jejich ruce se pomalu rozpojily.

Potom se otočil na patě a vyrazil na velitelství.

Kathleen za ním hleděla, dokud ho nespolkla tma. „Počkám na tebe,“ špitla a vrátila se do stanu.

* * *

„To je on.“

Sotva těm slovům rozuměl; už dlouho neměl příležitost osvěžit si znalost řeči ruského dobytka.

Cítil, jak ho někdo chytil za rameno a převalil naznak. Potom ho na krku zastudila ocel.

Qar qarth Muzta čekal na smrt, ale ta nepřicházela.

Chopily se ho hrubé dlaně a postavily na nohy. Po chvíli ve světle lucerny spatřil statné rusovlasé dobytče, jemuž vlasy rostly i na lících a pod nosem. Zadívalo se na něj a zakřenilo se.

„Nejste tugarský qar qarth Muzta?“

Zůstal zticha, jen vrhl letmý pohled na všechny strany. Bitevní pole bylo poseto jeho mrtvými druhy, ale tentokrát cítil, že jejich smrt nemá na svědomí dobytek, ale Tamuka.

„Chystáš se mě zabít?“ zeptal se. Dalo mu práci otázku správně zformulovat.

Zrzek se na něj zašklebil ještě víc. „Nejdřív by sis měl s někým promluvit.“

Muzta ucítil mezi lopatkami špičku meče. Nepotřeboval popohánět, vydal se k nedaleké zídce sám. Hlava ho bolela jako střep. Když po bitvě našel svoji helmu, nahmatal na ní promáčklinu od zbraně, která ho v bitvě zbavila vědomí.

Zastavil se nedaleko těla svého posledního syna, Jamady. Byl v bezvědomí a v břiše mu zela díra.

Pomalu se obrátil na Pata. „To je můj syn,“ řekl tiše. „Pomozte mu, prosím.“

Pat přikývl a pověřil dva muže, aby mladého bojovníka přinesli. Muzta k němu poklekl, položil mu ruku na čelo a začal odříkávat tichou modlitbu. Potom vstal a pokračoval k zídce.

„Už jen jedna zteč,“ opakoval si Tamuka a rozhlížel se po kolem stojících Mlčenlivých. „Byl jsem tam osobně, byl jsem na tom jejich hřebeni – už ho nemají čím bránit.“

„Ano? Tak proč nás odrazili?“ zeptal se Haga chladně. „Při všech bozích, Tamuko, přes sto padesát tisíc našich válečníků je mrtvých nebo raněných. Pokud tohle pokládáš za vítězství, bojím se vůbec pomyslet na to, jak by vypadala porážka.“

„A přece je to vítězství,“ zahřměl Tamuka. „Za dnešek dosáhly naše síly hřebene třikrát.“

„A třikrát byly odraženy,“ opáčil Haga.

„Ale pokaždé jsme byli cíli blíž. Kdybychom poslední zteč vedli pár set kroků víc na sever, už bychom se dostali na jejich území a dnešním večerem by mohla začít velká hostina.“

Několik náčelníků stojících v kruhu uvážlivě pokývalo hlavou, ale většina z nich nereagovala.

„Kdyby! Už hezky dlouho neslyším nic než samé kdyby," láteřil Haga rozčarovaně. „Kdybychom měli víc měchů, nepadali by naši válečníci žízní. Kdybychom postupovali jinudy, nezničili by nám všechna oblačná plavidla. Mohli bychom asi hodně věcí, ale věci se jednoduše mají tak, že během dvou dní bojů jsme přišli o třetinu bojovníků. Nemáme skoro žádné šípy, žádný černý prach pro děla a z toho zpropadeného hřebene se na nás pořád směje dobytek."

„A myslíš, že se jich tam ještě směje hodně?" vmísil se do dialogu Gubta. „Bylo jich daleko méně než nás. I když pobili třetinu našich válečníků, sami mají v poměru k původním počtům podstatně větší ztráty. A přestože můj umen dnes nebyl v hlavní vlně, byl jsem v průlomu na levém křídle. Viděl jsem jen tenkou a prořídlou obrannou linii a potom užnic, jen otevřenou step. Ostatně, kdyby tvůj umen Černého koně náležitě podpořil dnešní útok, mohli jsme zvítězit."

Tamuka se otočil k Hagovi. „Má pravdu," řekl chladně. „Přes řeku se dostalo celkem třináct umenů. Dva z nich byly tvoje a nebojovaly."

„A jak se měly do bitvy zapojit?" zavrčel Haga. „Pro kouř nebyly vidět žádné signály."

„Dobytek ten dým šíří záměrně, právě proto, abychom neviděli naše prapory," podotkl Yimak, velitel jednoho z umenů, o kterých šla řeč. „Než bylo možné vydat nějaké povely, zteč byla už dávno odražena."

Tamuka si zvednutím ruky vyžádal ticho.

„Tohle říká moje *ka,*" řekl polohlasně. Ostatní museli natahovat uši, aby ho slyšeli. „Dnes jsem nahlížel do Keanova srdce, těsně před západem slunce. A on se bál. Cítil, že stojí tváří v tvář porážce. Nikdy jsem v něm takový strach necítil."

Do hrobového ticha proniklo rozpačité brumlání.

„Moji bratři, pronásledovali jsme je snad tak daleko a bojovali s nimi tolikrát jen proto, abychom se teď obrátili a odjeli, jak by si přál Haga? Má si na nás dobytek k tomu všemu ještě ukazovat prstem a pohrdavě se smát? Něco vám teď řeknu: náš osud závisí na zítřku. Za

námi jedou děti, starci, ženy a očekávají, že tu najdou hojnost jídla a prostor pro život. A my se teď k nim máme vrátit se sklopenýma ušima a kňourat, že nás hrstka zbývajících dobytčat zahnala na útěk?“

„Alespoň by byli ušetřeni pohledu na kosti našich padlých,“ odvětil Haga.

„Jsi vůbec merkijské krve?“ zabručel Tamuka a propichoval svého vzpurného podřízeného čím dál nevraživějším pohledem.

Haga se naježil a ruka mu sjela k jílci meče. „Kdybys nenosil qar qarthovu přilbu, setnul bych tě za to.“

V nastalém ticho bylo slyšet jen praskání ohně uprostřed kruhu.

„Otázka by měla znít jinak,“ pokračoval Haga zlověstným tónem. „Jsi ty vůbec qar qarth?“

Tamuka překypoval touhou vyzvat Hagu i před náčelnictvem na souboj, ale v hloubi duše tušil, že by jeho sok nejspíš zvítězil. Přesto v něm dál vřela krev a jeho pravice se chopila qar qarthova meče.

„Souboje na život a na smrt jsou za války zakázány,“ vyhrkl Sarg, který právě vstoupil do kruhu, aby se spor pokusil utišit.

„Samozřejmě že jsou zakázány,“ zopakoval Gubta, postavil se vedle Tamuky a poobnažil čepel své zbraně.

Haga jen temně zavrčel, otočil se a kruh opustil.

Tamuka ho při odchodu bedlivě pozoroval – tušil, že pro Hagu tenhle spor ještě zdaleka neskončil.

Pak znovu věnoval pozornost přítomným. „Žádám vás, abyste konečně prohlédli.“ Jeho promluva nebyla moc hlasitá, ale o to rozhodnější. „Pokud to teď vzdáme, přijde den, kdy dobytek napadne nás, bude mnohem početnější a vyzbrojený zbraněmi, které si nyní nedovedeme představit ani v nejhorších nočních můrách. Když sem přišli, neznali zdejší způsob vedení války. Tugaři je přesto ve své hlouposti podcenili a byli poraženi.“

Znovu přehlédl přítomné – Muzta mezi nimi nebyl. Tamuka se musel v duchu usmát. Vzpomněl si totiž, jak mu oznámili, že tugarský qar qarth padl v čele zteče krátce po zahájení útoku. Přeživší válečníci z jeho jednotky se večer shromáždili a jejich tichý smuteční žalm zněl táborem ještě teď. Všichni prý přísahali, že za úsvitu půjdou na smrt, aby skoncovali s hanebným životem po smrti

svého qar qartha. Nu co, na světě bude bez nich beztak lépe, pomyslel si Tamuka.

„Snažím se vám říct, že pokud ty dobytčí bojůvky budeme trpět jen o něco déle, bude z toho nekonečná válka," pokračoval. „Doplní svoje řady a časem je ještě rozšíří, vyrobí další zbraně a jejich zlá posedlost nakonec postihne všechen dobytek na našem světě. Právě teď ale tam na tom kopci," ukázal na hřeben před sebou, „stojí jen trosky malé, vyčerpané armády. Kromě toho tuší, že je čeká porážka, když nepolevíme. V opačném případě se boje povlečou po celé generace, jejich synové budou bojovat proti našim a horda nakonec ztratí desetkrát víc mužů, než jich může ztratit tady. Až ta válka skončí, Merki už nebude existovat. Musíme bojovat dál, nic jiného nezbývá."

Někteří náčelníci začali souhlasně kývat hlavou.

„Slovem qar qartha vám tímto slibuji, že zítra stvrdíme svoji převahu. Už jsem poslal pro koně. Zítřejší útok bude vést šest jízdních umenů středem a čtyři pěší po křídlech."

Sebral ze země rozbitou mušketu a jejím bodákem vyznačil do země půlkruh, do nějž dokreslil obdélník. Potom půlkruh přeťal šipkou vedoucí od obdélníku.

„Takhle si představuju náš průlom," vysvětlil. „Už pozítří večer budeme stát před branami Romy, která se nebude bránit, protože nemá jak – celé románské vojsko padne tady u Hispánie. Den nato sem přitáhne zbytek hordy a začnou hody. Říkám vám to jménem svojí *ka*, která dokáže předvídat budoucnost. Nepřítel je už teď na kolenou a náš další útok projede jeho obranou jako máslem. Slavnostně vám slibuji, že zítra zvítězíme."

* * *

Andrew Lawrence Keane přecházel podél obranné linie a jeho myšlenky teď nepatřily válce. Všiml si právě něčeho zvláštního – všechna přání a sny, které se mu honily hlavou od chvíle, co sem dorazili, jako by viděl v očích svých druhů.

Bitevní pole bylo tiché a plálo na něm jen několik ohňů. Kolem nich byli usazeni zbývající bojeschopní muži a připravovali v kotlících proviant.

Dnes večer nikdo nezpíval – jednoduše na to nikdo neměl sílu. Andrew se zastavil a rozhlédl se po obloze. Velký měsíc mířil k západu.

U nedaleké pobořené vily vzplál další oheň a velitel Armády republik k němu hned zamířil.

„To byl zatraceně perný den," ulevil si právě Marcus v záři plamenů. Vedle něj postával Rick Schneid.

„To tedy ano," přisvědčil Andrew tiše.

„A jaké jsou plány na zítřek?"

Andrew se nevesele usmál a zavrtěl hlavou. „Jsme v koncích. Dnes jsme ztratili dalších dvacet tisíc mužů. Vlastně je zázrak, že ještě vůbec žijeme – Merkiové začali s útokem moc pozdě a nestihli nás dodělat. Ale za úsvitu tu budou zase."

„Zázrak?" zvedl obočí Marcus. „Tomu zázraku jsme pomohli na svět. A podle mě jsme schopni zítra udělat další."

„Uvidíme."

„Kdo je to?" zeptal se Andrew a ukázal přes oheň.

„Gregory," řekl Rick, aniž zvedl hlavu od hluboké rány na stehně, kterou si snažil sám ošetřit. „Prý nám chce něco říct."

„Jak je Vincentovi?" zajímal se Andrew.

„Docela dobře. Snad bude v pořádku."

Andrew se zachmuřil – dnes ho viděl v Marcusově náruči na pokraji psychického zhroucení a sám mu nemohl nijak pomoct.

Vila měla zítra sloužit jako opěrný bod pro Třetí a Čtvrtý sbor při zacelení mezery v obraně. Země byla posetá merkijskými mrtvolami. Vysoké plameny ozařovaly jednu z napůl zbořených stěn. Brzy se kolem ohně začali scházet další a další muži, mnozí z nich s obvázanými ranami. O zeď se opíralo několik bojových standart – patřily regimentům ze Suzdalu, Kevu, Novrodu, Muromu a Vazimy. Stará jména ze středověkého Ruska byla na tomhle světě přejata, tady dostala nový význam a doplnily ji symboly potomacké armády. Uprostřed stála vlajka Pětatřicátého mainského – pluk byl dnes

nasazen v oblasti průlomu a o řadě jeho příslušníků se už mluvilo v minulém čase.

Andrew se rozhlédl po davu, který se začal shromažďovat před vilou, a viděl mnohé muže, kteří s ním byli už při té osudové plavbě. Zahlédl tam Gatese se skicákem v rukou, jako kdyby i v téhle situaci pracoval na dalším vydání novin. Byl u něj i Bill Webster, který se teď přestal starat o hospodářství a znovu vzal do ruky zbraň. Tolik známých tváří pohromadě Andrew neviděl už dlouho.

Z budovy vyšlo několik mužů, kteří vlekli stupínek. Gregory – teď velitel sboru, byť ne většího než brigáda – k němu přistoupil s chmurným výrazem ve tváři. Pak na něj vyskočil a zvednutím ruky si vyžádal klid.

Andrew s Marcusem se postavili kousek od něj a k nim se přidali staří přátelé z Pětatřicátého. V tomhle kruhu starých přátel vyčerpaný velitel Armády republik cítil, jak se mu navrací síla. Nedbal na to, že už mu třeba zítra k ničemu nebude, protože zemře. Jak se tak rozhlížel po unavených očích kolemstojících, chmury ho rychle opouštěly.

„Svolal jsem vás, přátelé," začal Gregory, „protože jsem k vám chtěl promluvit. Moji druzi z Třetího sboru spolu se zástupci ostatních jednotek už jsou tady také." Odmlčel se a prohlížel si shromážděné, protože ho zajímalo, kolik vojáků z různých úseků obrany si ho přijde poslechnout. A zvědavci stále přicházeli – než se odhodlal pokračovat, nashromáždilo se jich snad na tisíc.

„Bojovali jsme bok po boku hodně dlouho," prohlásil skoro slavnostním hlasem, „a dnes večer už bychom všichni měli vědět, že každý z nás je všem ostatním bratrem. Historie naší armády začíná někde u Antietamu a tolik bitev už dokáže vojáky opravdu stmelit."

Andrewa zamrazilo v zádech, když pohlédl na hrstku věrných.

„Od Antietamu jsme postupovali ke Gettysburgu, potom k Wilderness. Až jsme se nakonec dostali sem k brodu přes Sangros." Jak pokračoval ve výčtu událostí, radostí i strastí, které spojovaly jejich osudy, kromě veteránů z Pětatřicátého začali pokyvovat i nejzkušenější Rusové a postupně se přidávali další.

„Teď už nás zbývá jen málo a společně stojíme před nejdůležitější bitvou našeho života."

Muži pozorně poslouchali, nikdo z nich ani nehlesl. Gregory na okamžik svěsil hlavu, ale vzápětí se opět s planoucíma očima napřímil a začal recitovat.

* * *

„Umřít máme-li, na to, být vlasti ztrátou, je nás dost, a žít-li máme, čím je mužů méně, tím větší podíl na cti.“

* * *

Andrewa to zaskočilo. Po očku pohlédl na Gatese a usmál se. Gregory, ruský rolník, který recituje Shakespearova *Jindřicha Pátého*, ho svým výstupem překvapil a zároveň oslnil.

Mladíkův hlas se nesl chladným nočním vzduchem jako zvuk dobře naladěného a znělého nástroje. Ve tvářích shromážděných, osvícených ohněm, bylo vidět mimořádné zaujetí.

* * *

„Dnes máme svátek svatého Krispína. Kdo dnešek přežije a zdráv se vrátí dech ztají při zmínce o tomto dnu. A vzchopí se, když ‚Krispín‘ řekne kdos. Kdo zůstane dnes živ a zestárne, vždy v předvečer si pozve sousedy a řekne: ‚Zítra Krispínův je den.‘ Pak rukáv vyhrne a ukáže své jizvy, řekne ‚tyto rány v den jsem utržil svatého Krispína.‘“

* * *

Andrew jako omámený pozoroval muže, jak bez hlesu naslouchají starým veršům, a nevycházel z úžasu.

* * *

„Těm dějům bude syna učit ten dobrý muž a Krispín,
Krispian od těchto dob až do skonání dnů *se nikdy neoslaví, aniž by se přitom nevzpomnělo také nás.“*

* * *

Tady se Gregory na chvíli odmlčel a svěsil hlavu. Když se napřímil, po tváři mu stékaly slzy. Pokračoval trochu roztřeseným, ale stále zvučným hlasem.

* * *

„Nás mála, mála šťastných, hrstky bratří.“

* * *

Jeho hlas postupně slábl, ale neztratil nic ze své čistoty. Muži se k němu začali přidávat a po chvíli už recitoval i Andrew.

* * *

„Neb ten, kdo se mnou dnes vycedí krev, mým bratrem bude. Ať si nejprostší, dnem tímto jeho stav se pošlechtí a šlechtic, jenž si hoví v Anglicku teď na loži, mít bude za kletbu, že nebyl zde, a vážit za cetku svou mužnost, dokud mluvit bude kdos, jenž s námi bojoval v den Krispínův.“

* * *

Jak se slova nesla vzduchem, postupně se k nim přidávalo nadšené skandování a jásot. Potom se začaly zvedat první zaťaté pěsti. Stará slova v sobě měla bojový zápal a vnesla ho i do duší všech přítomných, aby jim v nejhorších chvílích dodala sílu.

Andrew stál s hlavou hrdě vztyčenou a ani se už nesnažil slzy skrývat. Muži se přes něj drali do středu shromáždění a bylo jim jedno, že jim stojí v cestě právě on. Krátce nato si už rozebrali zástavy jednotek a mávali jimi vysoko ve vzduchu.

Andrew trochu ustoupil a za ním se po chvíli davem prodral i dojatý Gates. Vypadal, že chce veliteli armády něco říct, ale nakonec asi nenašel vhodná slova. A tak jen natáhl ruku, lehce se dotkl jeho ramena, a zase zmizel kdesi na cestě k Hispánii.

Andrew vzhlédl s obloze. „Dobrotivý Bože, dej, ať zvítězíme," zašeptal.

Právě v té chvíli k němu přistoupil Pat.

„Slyšel jsi Gregoryho?" zeptal se ho Andrew.

„To si piš. I když jeho výslovnost není zrovna nejlepší, něco do sebe to mělo, to je tedy fakt."

„Modlím se, aby nám to zítra vyšlo," řekl Andrew. Jeho mysl stále ovládala euforie a nechtěl se teď obírat krutou realitou.

„Mám tu někoho, s kým bys měl dát řeč," nadhodil Pat a pokynul nejvyššímu veliteli, aby ho následoval.

Po několika desítkách kroků uslyšel Andrew z temnoty povědomý hlas.

„Mám tu čest s Andrewem Keanem?"

„Ano," zašeptal Andrew. „A vy jste určitě Muzta, qar qarth Tugarů."

Kapitola 12

Ranní rozbřesk zahájil třetí den bitvy. Válečný hymnus se nesl z údolí až k vrcholkům kopců a tříštil se o skály v celých kaskádách ozvěn. Andrew stál na hřebeni a díval se do míst, kde už se podle všeho shromáždili nepřátelé.

* * *

Ve stejnou chvíli do údolí shlížel z výšky nějakých tisíce stop i Jack Petracci. Motor jeho stroje byl vypnutý a listy vrtule se jen líně otáčely kolem osy. Východní obzor začalo ozařovat rudě zbarvené vycházející slunce a už teď předznamenávalo další den nesnesitelného vedra. Jack se ohlédl na Fjodora a předvedl mu svůj typicky zarputilý výraz s mírně ironickým nádechem.

Plán pro další den války byl oběma letcům jasný, museli ale počkat, až se rozední. Zatím si ani nebyli opravdu jistí, že jsou pod nimi skutečně merkijská vojska. Telegrafní vedení bylo na několika místech přerušeno, a komunikace proto dost vázla.

Když čas trochu pokročil a Jack spatřil první muže na obranné linii, úlevou málem uronil pár slz.

Jak ale podrobněji zkoumal situaci, zjistil, že se radoval předčasně – bylo až příliš zřejmé, že s tím, co jim zůstalo, nemají žádnou šanci tenhle den přežít. Kde ještě předevčírem stály čerstvé a kompletní divize, tam se dnes formovaly poslední zbytky několika posledních akceschopných brigád. Vojáci se soustředili v centrální partii linie. Andrew nejspíš vytušil, co má velitel hordy za lubem, a jeho tušení se už teď ukazovalo jako opodstatněné: blíž k řece byla prostřední část údolí zaplněná desítkami tisíc nepřátelských bojovníků. Jejich kopí a standarty na stovkách míst prorážely nízkou ranní mlhu, která se už začínala rozplývat. Na křídlech se jednotky připravovaly podniknout vidlicovou zteč na jih a na sever. Ohromný počet válečníků se zároveň chystal na výpad přímo do středu obrany.

* * *

Tamuka stál ve třmenech a rozhlížel se kolem sebe. Opar kolem něj se rychle vytrácel, ale rozhodl se ještě počkat – dnes chtěl mít dokonalý přehled, nestál o žádné další hry na schovávanou v dýmu a mlze. K dispozici měl ještě deset umenů a spoléhal se na odvahu i válečnickou zručnost jejich příslušníků.

Kdesi naproti na hřebeni stál Keane a qar qarth Merkiů jasně cítil, že yankeejský velitel už si je dnešní porážkou jistý. Dobytek je tedy konečně zahnaný do kouta, pomyslel si a pobaveně se rozchechtal.

* * *

Andrew se obrátil na velitele sborů, kteří se shromáždili kolem něj.

„Jde nám o tenhle úsek, pánové. Chci tu mít každý pluk, každou funkční rotu, rozumíte? Jestli máme všichni umřít, udělejme to tady a teď.“ Přejel pohledem řadu mužů, se kterými toho tolik prožil. „Nezapomeňte, válčíme jen proto, aby jiní mohli žít.“

Vzápětí ho vyrušil kurýr, který mu podal nějaký papír, zasalutoval a zase se vzdálil.

Andrew se bezděky usmál. V ruce držel poslední vydání *Gates‘ Illustrated* a na jediném listu, který ho tvořil, uviděl narychlo načrtnutou kresbu Gregoryho recitujícího Shakespeara. Hned pod obrázkem byly v ruštině i latině otištěny pasáže, které včera zazněly.

Z obranného perimetru se právě v té chvíli začal ozývat bojovný pokřik.

„Pánové, na tuhle armádu a na vás jsem nikdy nebyl tak hrdý jako teď,“ prohlásil Andrew. „Nesejde na tom, jak dnes dopadneme. Není důležité, jestli vyhrajeme, nebo utrpíme porážku. Už teď jsme se zapsali do dějin. Když ale zvítězíme, bude to den opravdu hodný zapamatování, jak říká Gregory. Na ono výročí si budeme každoročně vyhrnovat rukávy a chlubit se svými jizvami.“ Odmlčel se a po chvíli pokračoval o něco tišším hlasem. „Jestliže se po dnešní

bitvě všichni sejdeme na jiném, lepším světě, můžeme být i nadále přátelé. I tam budeme dál svorní. Důležité ale je, že jsme začali proces, který už nikdo nezastaví. Naše duše se vrátí a my se v jiných tělech znovu dáme do boje za naši věc. Sen o svobodě a rovnosti, který všichni sníme, už s lidmi zůstane, dokud bude lidstvo existovat, to vám slibuju.“

V údolí pod nimi se rozezněl roh a k němu se postupně přidávaly další a další.

„Bůh s vámi,“ ukončil řeč Andrew, otočil se a vydal se ke svým vojákům. Ti už byli na nohou, a když ho viděli přicházet, propukli v jásot. V jejich středu se zároveň vztyčily vlajky Pětatřicátého a čtyřiačtyřicátého.

Kdesi se ozvalo skandování, jako epidemie se šířilo mezi řadami a brzy přerostlo v ohlušující hřmění, které se rozléhalo široko daleko.

Andrew došel před standarty, vzhlédl k nim a zasalutoval. Potom přehlédl muže, tasil šavli a zvedl ji vysoko do vzduchu.

Nadšený pokřik lidské armády se nesl krajem až do chvíle, kdy ho přehlušil hromový rachot útočící hordy.

* * *

Kathleen hleděla k bitevnímu poli, nad kterým už stoupaly sloupce dýmu. Pochmurnou scénu doplňovalo dunění děl, které ovšem nebylo tak časté jako v předchozích dnech. Před zdravotnickými stany posedávali ranění. Ti, co mohli stát, se pokoušeli dohlédnout na jihovýchod, kde se bitva odehrávala.

Kolem Kathleen se ze stanu protáhli dva muži – románský a ruský voják se museli vzájemně podpírat, ale přes ramena měli přehozené muškety a zjevně se spolu chystali vyrazit do boje. Jeden z nich za sebou vláčel cíp zkrvaveného obinadla. Brzy vstali další ranění a kráčeli v jejich stopách.

„Copak vůbec můžeme prohrát?“ zašeptala Kathleen.

Když ale znovu pohlédla do údolí, viděla, jak se do řad obránců snášejí salvy šípů. Zároveň sláblo rachocení mušket a merkijský hrdelní ryk se ozýval čím dál hlasitěji.

Sáhla do zástěry a nahmatala rukojeť revolveru. Pevně ji sevřela a v duchu si připomněla, že poslední náboj si musí nechat pro sebe.

Vzduch náhle proťal vysoký zvuk sirény – patřila vlaku, který právě dorazil na nedaleké seřadbvací nádraží a zpomalil, aby odbočil na jižní kolej. Za ním se jako ohon komety táhla dlouhá řada plachtami krytých vagónů, z nichž vyhlíželi vojáci a něco na sebe pokřikovali.

Kathleen se rozhlédla po stanu a všimla si, že Emil si čistí si brýle, jako by se právě chystal číst. „Chyť ten vlak a jeď za ním," řekl. „Myslím, že by tě teď měl rád po svém boku."

Kathleen se na starého doktora tázavě podívala.

„Tak zatím," zašeptal. „Opravdu tu nemusíš čekat na dalšího pacienta."

Kathleen ho na rozloučenou pevně objala, potom se otočila a uháněla k vlaku, který stále projížděl seřaďovací nádraží. Když dohonila poslední vagón, voják, který na něm stál, na ni zvědavě pohlédl. Natáhla k němu ruku.

„To bych vám neradil, paninko," křikl na ni. „Tenhle vlak má namířeno rovnou do pekla."

„Jsem Keanová, manželka plukovníka Keana. Chci jet za ním."

Voják pokrčil rameny, naklonil se, popadl ji za nataženou ruku a vytáhl nahoru. Mezitím vlak začal nabírat rychlost. Kathleen si sedla na nejbližší bednu a chvíli rozdýchávala vyčerpávající honičku.

* * *

První část nepřátelských jednotek byla zastavena na okraji hřebene. Merkijští pěšáci tam padali po tisících, ale stále se jim dařilo střelbou z luků tlačit obránce dozadu.

Vincent Hawthorne stál uprostřed malé skupiny vojáků, která zbyla ze Sedmého suzdalského. Věrný Dimitrij byl stále s ním. Po včerejšku a dnešním ránu se cítil jakýmsi zvláštním způsobem očištěn od zlého vlivu, který na něj válka měla. Bude bojovat. Byl si zcela jistý, že padne, ale aspoň zahyne se svými druhy za dobrou věc.

Andrewova slova mu stále zněla v uších. Jako by náhle pochopil, že celou tu dobu marně hledal něco, co dnes konečně najde. Nemělo to nic společného se záští, kterou cítil k nepřátelům. Chtěl bojovat za příslib lepší budoucnosti, i když se jí sám nedožije. Tady budou jednou žít lidé, které on už nikdy nepozná, ale budou žít ve svobodě, za niž on zemřel. Dávalo to smysl nejen jeho rozhodnutí, ale celému jeho životu.

Všiml si, že velká baterie je z jedné strany nekrytá – merkijští bojovníci se k ní také začali přesunovat a pronikat nebráněnými úseky. Další vyráželi přímo jeho směrem a zjevně se chystali zlikvidovat zbytky zdejší obrany. Vlajkonoš stojící vedle Vincenta se najednou sesul k zemi.

Vincent se k němu sehnul a zvedl zástavu Sedmého suzdalského. Pod sebou viděl semknutou formaci Merkiů na koních, kteří za doprovodu nargy a stovek bubnů rázně postupovali kupředu.

Po jeho pravé ruce se obrana stáhla na úroveň železniční trati a totéž vzápětí museli udělat i jeho muži, protože hrozilo, že je Merkiové sevřou do kleští. Rychle přeběhli první kolej a ukryli se za druhou, na níž byl odstaven tucet dlouhých vlakových souprav. Zástavy jednotek se teď třepetaly na komínech a zábradlích lokomotiv. Vincent vyšplhal na nejbližší vagón, a když se rozhlédl, zjistil, že obránců je tu už opravdu zoufale málo. Mnozí z nich podle všeho jen čekali na ránu z milosti.

O něco lepší situace byla na sousedním pahorku s pobořenou vilou, před níž včera Gregory recitoval Shakespeara. Vlály na ní zástavy Pětatřicátého a Čtyřiačtyřicátého a Andrew se zbývajícími příslušníky Třetího a Čtvrtého sboru tam stále vzdoroval nekonečným vlnám útočníků. Vincent měl chvíli silné nutkání se k němu připojit a zemřít po jeho boku.

Pak se ale vzpamatoval. Ne, jeho místo je tady. Musí zůstat s lidmi, které vycvičil – s rolníky, z nichž udělal vojáky a své bojové druhy.

Pro obranu to není zase tak špatná pozice, pomyslel si, když upevňoval zástavu uprostřed nekrytého vagónu. Muži se shromáždili kolem ní a připravovali se na střet.

* * *

Tamuka v duchu jásal jako nikdy předtím. Seděl na koni hrdě vzpřímený a kochal se pohledem na dobytek, kterému zjevně docházely síly. Některá dobytčata se uchýlila ke stejnému triku jako včera – stáhla se za železniční trať. Qar qarth chvíli rozvažoval, co dál, a pak ukázal mečem na ruinu budovy nedaleko od okraje hřebene. Byl si jistý, že právě v ní se skrývá Keane, a chtěl ho vidět umírat.

* * *

Chuck Ferguson se vyklonil z kabiny lokomotivy a poprvé spatřil postupující nepřátele. „Potřebuju ještě pár minut," drmolil si pro sebe. „Stačí mi pitomých pár minut."

Trvalo hodiny, než se sem z Hispánie vlakem dostal. Barryho mužům se sice konečně podařilo situaci v lese uklidnit, ale část trati byla poškozena a pár záškodnických skupinek Merkiů stále dělalo potíže.

V rohu kabiny nehybně ležel Andrej – ten už si tedy svou oblíbenou baladu o bojarově dceři na sirénu nikdy nezahraje. Chuck popadl její táhlo, vymáčkl z lokomotivy plný výkon a pak už jen sledoval, jak se před vlakem na všechny strany rozbíhají vojáci. Za další mírnou zatáčkou lokomotiva překvapila obsluhu poškozeného napoleona, která z kolejí stačila uskočit jen tak tak a počastovala ho peprnými nadávkami.

Chuck se opět zahleděl do údolí – čelo nepřátelských jednotek se teď pohybovalo ve vzdálenosti nějakých tisíc yardů. Když pak lokomotiva projela následující mírný oblouk, viděl už na blízkém pahorku ruinu budovy s několika potrhanými vlajkami.

Znovu vzal táhlo sirény, vydal tři krátké hvizdy a zastavil parní stroj. Ozvalo se skřípění kol, od kterých vzápětí začaly létat gejzíry jisker, ale vlak ještě setrvačností pokračoval dál a rychle se blížil k poslednímu vagónu soupravy před nimi. Pěšáci rozestavění podél trati se rozprchli jako štvaná zvěř.

Pak už o sebe břinkly nárazníky, Chuck přepadl dopředu a jednou nohou přistál přímo v rozpáleném topeništi. Na bolest ale nedbal, rychle vylezl na tendr a vykřikl: „Stáhněte plachty!“

Jeho muži začali ihned plnit rozkaz a ve stejné chvíli už za prvním vlakem brzdily dva další.

„Rozbušky máme na tisíc yardů,“ řekl Chuck Teodorovi. „Nastavte na ně náměr. U druhého vlaku ho upravte na dvanáct set a u třetího na osm set. A pohyb! Zkontroluj taky, aby byly všechny soupravy propojené dráty, jinak to budou muset obsluhy spustit ručně.“

Teodor seskočil z lokomotivy a uháněl podél kolejí dozadu.

„Fergusone?“

Chuck se ohlédl a spatřil Andrewa, který se právě škrábal do kabiny lokomotivy.

„Fergusone, co tady k čertu děláš?“

„Promiňte, pane,“ zadrmolil Chuck svým chlapeckým hlasem, „vysvětlím vám to později.“

„Jdi do háje, Fergusone, tohle jsme si nedomluvili,“ hartusil velitel armády. Puzený zvědavostí alevylezl na tendr, aby se podíval, co to vlastně mladý inženýr přivezl.

Chuck ho ignoroval, vyklonil se dozadu a přikázal: „Jakmile budete hotovi, vykliďte okolí vlaků a kryjte se!“ Pak už skočil na první vagón. Hlavně raketometu tam ještě zakrývala plachta, kterou teprve vojáci strhávali, ale na dalších jednatřiceti vozech se už začaly zvedat k nebi.

„Tisíc yardů, připraveno!“ nahlásila osádka druhého vagónu a seskočila z plošiny. Brzy ji následovaly další a další.

Chuck vzal dalekohled a zaměřil ho na bojiště.

Okraj hřebene mu sice blokoval výhled na nejbližší úsek pod svahem, ale na vzdálenost kolem jedné míle už byli nepřátelé vidět dobře. Pohybovali se v širokých, ale stále sevřených formacích přímo k pahorku.

Sotva Chuck v duchu provedl poslední kontrolní výpočty, vyhoupla se nahoru na hřeben první řada útočící jízdy. Na změnu náměru bylo ale už pozdě.

„Jděte k čertu, parchanti!“ vykřikl a po očku pohlédl na velitele armády. „Asi byste se měl taky krýt, pane,“ poznamenal s úšklebkem.

Potom sáhl pro dřevěnou krabici a otevřel víko – uvnitř byl mosazný klíč napojený na půl tucet telegrafních baterií.

Protáhl si prsty, sepnul kontakt a snad vteřinu měl pocit, že se zastavil čas. Pak už s ohlušujícím jekotem opustila výmetnici první raketa a rychle stoupala k nebi. Za sebou nechávala působivý závoj dýmu. Hned poté začaly ze všech hlavní po celé délce vlaku sršet proudy ohně a nervy drásající hluk se zmnohonásobil. Když se přidaly raketomety na dalších soupravách, nastalo opravdové inferno – každou vteřinu se do vzduchu vzneslo dalších sto osmdesát raket.

Oblohu široko daleko ozdobily jejich kouřové stopy. Většina jich mířila přímo k cíli, ale některé se odklonily příliš vzhůru, nebo naopak kopírovaly terén a krátce po odpálení se střetly se zemí.

Jeden z vagónů druhého vlaku v té chvíli explodoval – raketa s vadnou rozbuškou tam patrně vybuchla přímo ve výmetnici a ostatní z roztržených hlavní vylétly do všech stran.

Palba z ostatních vagónů ale pokračovala podle plánu a velitel Armády republik nevycházel z úžasu. Byl prostě neschopen jediného slova – úplně zapomněl na to, že by se měl krýt. S ústy dokořán hleděl vzhůru a pozoroval, jak čtyři tisícovky ohnivých střel opisují ve vzduchu elegantní oblouk a snášejí se na útočící merkijskou hordu.

* * *

„U Ježíše, u Paroma, ten blázen to dokázal!“ vyhrkl Jack, zatímco z bezpečné letové výšky shlížel na mohutný ohňostroj i mračna dýmu, která částečně zastínila výhled na bitevní pole. První rakety po jeho pravé ruce před chvílí dosáhly nejvyššího bodu své dráhy a teď už konaly dílo zkázy.

Exploze mezi nepřátelskými jednotkami byly nejdřív jen ojedinělé, ale brzy se k nim přidaly stovky dalších a vzápětí k vzducholodi dorazil i jejich ohlušující rachot.

Republic sebou prudce trhla, ale Jack to ani nezaznamenal. Byl bez sebe radostí a dál bez dechu sledoval, jak tisícovky vybuchujících raket utápějí nepřátelské vojsko v moři ohně a dýmu.

Qar qarth Tamuka přitáhl otěže na smrt vystrašenému oři. Poprvé v životě si musel přiznat, že i on je pořádně vyděšený – svět kolem jako by ovládli šílení kvílející démoni.

Tušil, že je za tím nějaký nový dobytčí vynález, ale ten strašlivý zvuk mu vháněl do hlavy i horší myšlenky. Co když to jsou nebeští jezdci, kteří se rozhodli, že ho potrestají za jeho nečisté skutky? A nechtějí se dokonce spojit s dobytkem proti němu?

Postup hordy se zastavil. Vzpínající se koně dávali jasně najevo, že už neudělají ani krok, bojovníci si zakrývali uši a křičeli hrůzou.

Tamuka sledoval kouřové stopy a s hrůzou pozoroval, jak ve formacích jeho válečníků po desítkách a po stovkách vykvétají další a další exploze. Celkem jich muselo být na tisíce a všechny dohromady vytvářely dosud nikdy neviděné ohnivé kataklyzma.

I on sám byl naprosto vyveden z míry a vůbec nepochyboval, že jeho bojovníci jsou na tom stejně. Když s ním splašený kůň uháněl do týlu jednotky, viděl všude kolem sebe jen chaos a zděšení. Útočníci byli zcela paralyzováni strachem a neschopni jakékoliv akce.

Kvílení najednou ještě zesílilo a vzduch jako by zhoustl – z oblaku dýmu se náhle přímo před Tamukou vynořila raketa a detonovala nedaleko.

Výbuch ho málem vyhodil ze sedla. Když znovu nabral rovnováhu, zaznamenal, že se mu po pravé paži rozlévá podivný chlad. Sklonil hlavu a polil ho studený pot – ruku měl zcela rozdrcenou. Rychle se ale vzpamatoval a dál zápasil s neovladatelným koněm, aby ho udržel pod kontrolou.

Mezi jeho bojovníky poté vypukla naprostá panika – když viděli, jak jejich nejvyšší velitel a pán ujíždí pryč, zbavilo je to zbytků sebeovládání.

Přední řady merkijských vojsk zcela zastavily postup.

* * *

Do vzduchu se vznesla poslední raketa a místo kakofonie explozí se teď ozývaly hlavně jejich ozvěny odražené od vzdálených skal.

A pak už zavládlo užaslé ticho. Většinu vojáků Armády republik poděsil raketový útok přinejmenším stejně jako jejich nepřátele, protože vůbec nechápali, co se to děje. Po chvíli jim ale začalo docházet, že ať už se stalo cokoliv, Merkiové utrpěli obrovské ztráty, a propukli v nadšený jásot.

Chuck freneticky poskakoval radostí jako malý kluk při oslavě Dne nezávislosti a málem zapomněl na další překvapení, které měl schované v rukávu. Pokynul proto svým asistentům, aby stáhli poslední plachtu a odhalili tak Gatlingův kulomet namontovaný na lokomotivě druhého vlaku. Vyskočil na ni, natáhl se k ventilu přívodu páry a namířil na Merkie stojící na vzdáleném hřebeni.

Stiskl spoušť, ale z robustní zbraně vyšel jediný výstřel a pak už vypověděla poslušnost – dávala to najevo hlasitým sykotem a chrlila páru do všech stran.

Chuck od ní opatrně odstoupil a zavrtěl hlavou. „Co se dá dělat, čert tě vem," řekl sklesle.

Andrew si ve svém ohromení nepodařené střelby z kulometu ani nevšiml a dál sledoval, jak se všude kolem valí těžká mračna dýmu. V té chvíli před něj předstoupil Chuck a zazubil se.

„*A ze svého strašného hbitého meče vypustil osudový blesk,*" zacitoval Andrew z Bojové hymny republiky.

„Ještě že ty rakety opravdu fungovaly," poznamenal Chuck vesele.

„Jestli ti ještě někdy budu chtít říct ne, pošli mě někam."

„Můžu to dostat písemně, pane?"

Andrew se rozesmál, poplácal Chucka po rameni a pak už vyšplhal na nejbližší vagón.

„Vojáci Armády republik!" začal zvučným hlasem. Tisíce příslušníků jeho jednotek v té chvíli spatřily, jak plukovník Keane mává důstojnickou šavlí a po boku mu stojí vlajkonoš se zástavou Pětatřicátého.

„Na zteč!" zahřměl Andrew a seskočil z vagónu. Po tvrdém dopadu se trochu zapotácel, ale potom vyrazil plnou rychlostí vpřed.

Po jeho levé ruce se už vojáci rojili z vlaků, po pravé s mírným zpožděním přelézali raketometné vagóny. Celou nově zformovanou jednotkou zazněl bojový pokřik.

„Na zteč, chlapi, na zteč!!“

V těch výkřicích nebyl jen válečný amok a zuřivost, teď v nich byla i naděje.

Andrew se hnal kupředu, jak nejrychleji mohl, a ani se nestačil ohlížet, jestli ho jeho vojáci následují. Usoudil ale, že nejspíš ano, protože všude před ním se Merkiové obraceli na útěk.

Jeden z nepřátel se právě otočil a zamířil na Andrewa luk – v poslední chvíli ale jeho záměr překazila střela z muškety. Brzy ji následovaly další a další. Vojáci se na chvíli zastavili, aby mohli přesněji vypálit salvu, a hned zase pokračovali v pronásledování s bajonety namířenými kupředu.

Andrew dorazil na okraj hřebene jako první a pod sebou spatřil obraz zkázy.

Od země stoupal k nebi půl míle široký sloup dýmu a kolem něj po desetitisících zděšeně prchali nepřátelští bojovníci. Ti, kdo snad chtěli bojovat dál, byli strháváni zpět masou vlastních druhů, a každý jezdec, který ztratil koně, byl vzápětí nemilosrdně ušlapán. Zoufalý křik vystrašené hordy teď přehlušil všechno ostatní.

Nad nimi se ve výšce sotva sto stop vznášela *Republic* a její posádka mezi ně právě vypálila raketu. Po jejím dopadu všeobecná panika ještě zesílila – válečníci zřejmě nabyli dojmu, že ta pohroma přichází přímo z nebes a může je kdykoliv znovu zasáhnout.

Andrewovi vojáci se na okraji hřebene opět zastavili a začali nabíjet muškety. Potom všichni vypálili do davu a z levé strany se k nim připojila velká baterie. Merkijské jednotky, které nedávno pronikly na její území, se už také začaly rychle stahovat.

Střelba pokračovala s neztenčenou silou a Andrew s potěšením konstatoval, že na bitevním poli už je živých nepřátel o poznání méně než mrtvých a umírajících.

„Tlačte je k řece!“ zavelel.

Vojáci se pustili dolů ze svahu a on se je chystal následovat, ale právě v té chvíli ho chytila za ruku Kathleen.

„Teď už bych tě ztratila nerada," řekla. „Vrchní velitel by snad měl boj řídit odsud, ne?"

Andrew byl na rozpacích. V jeho nitru stále zuřila bitva a bojové nadšení ho ponoukalo být u toho se svými muži až do konce. Když na něj ale jeho žena upřela prosebný pohled, cítil, že ho horlivost pomalu opouští.

Pohlédl na zástavu Pětatřicátého, kterou jeho vojáci nesli do bitevního pole spolu s vlajkou Armády republik a ruskou a románskou standartou. Po chvíli mu ale zmizeli v dýmu.

V tom okamžiku ucítil, jako ho Kathleen pevně objímá kolem pasu, jako by ho už nikdy nechtěla pustit.

* * *

„Koukám, že nestačíš zírat, ty ďáblíku!" halasil Pat O'Donald furiantsky.

Muzta ho ale snad ani nevnímal a stále hleděl na prchající merkijská vojska, jejichž čelo právě překračovalo Sangros. Teprve po chvíli se otočil a podíval se Patovi zpříma do očí.

„Nech mě odejít," požádal ho.

Překvapený Pat se nezmohl na odpověď.

„Zbytky mojí hordy zůstaly tam dole. Slyšel jsi přece, co jsem říkal Keanovi: Merkie nenávidím stejně jako vy. Nech mě jít."

„A proč bych to měl sakra udělat?"

„Protože chci zachránit svůj lid."

Pat se zašklebil a podíval se po strážích, které měly příkaz Muztu zastřelit, jakmile zpozorují, že se jen příliš prudce pohnul.

Qar qarth Tugarů už žádal o totéž Andrewa, ale ten ho odmítl. Dal by tím totiž příliš jasně najevo, nakolik už je Armáda republik oslabená.

„Chci ti nabídnout výhodný obchod, človíčku."

„A sice?"

„Své lidi nestáhnu a místo toho vám pomůžeme Merkie dorazit."

Pat se zatvářil tak zaraženě, že se Muzta bezděky zakřenil. „Můžou se pořád ještě dát dohromady, až budou v bezpečí za řekou," upozornil a ukázal na sever. „Stále je tam několik set tvých mužů a také moji válečníci včetně mého syna. Budou se snažit probít do bezpečí a může dojít k dalšímu masakru. Ale já je zastavím."

„A co za to?"

„Nic nežádám. Jen chci zemřít s mečem v ruce v boji proti svým největším nepřátelům."

Pat se snažil z Tugarovy tváře vyčíst jeho skutečné úmysly. A potom si najednou vzpomněl na okamžik, kdy Kathleen padla Andrewovi do náruče a po jejím boku stál Vincent – a to jen díky velkorysému Muztově gestu.

Pohlédl do údolí. Rozprášení válečníci hordy prchali všemi směry a někteří se dokonce obraceli zpátky do svahu pod hřebenem.

„Tamhle stojí můj kůň," řekl po chvíli váhání. „Vezmi si ho."

Muzta se usmál. „Vyřiď Keanovi, že podle mě je skutečný válečník. A vy ostatní snad také."

Pak už se rozběhl a vyskočil do sedla. Kůň byl chvíli dezorientovaný neznámým, a přece tak povědomým pachem nového jezdce. Jakmile se uklidnil, Muzta ho obrátil a vyrazil kupředu. Přeskočil nízkou zídku, plnou rychlostí se pustil ze svahu dolů a občas se zdálo, že nemůže bez úhony zvládnout složité kličkování mezi propadlišti.

Pat dal rozkaz k zastavení palby a zaujatě jeho odvážnou jízdu sledoval. „Doufám, že mu to vyjde," utrousil, kvůli většímu pohodlí se opřel o zídku a uchopil dalekohled.

Tugarská pěchota shromážděná na dně údolí uvítala Muztu nadšenými ovacemi. Ten si vzal od nejbližšího válečníka meč, postavil se do třmenů a chvíli ke svým bojovníkům promlouval. Hned poté zazněl válečný pokřik a Tugaři se rozdělili na dvě skupiny – první se vydala bojovat s Merkii k řece, druhá vyrazila zpátky do svahu.

Prchající nepřátelé netušili, co mají jejich nedobrovolní spojenci v úmyslu, a tak jim vyjeli vstříc – přivítala je ale mohutná salva šípů.

„Dobrá práce," zahalekal Pat a pro jistotu ještě jednou zopakoval, aby nikdo z jeho mužů nestřílel.

Tugaři se už v té chvíli vklínili mezi polní nemocnici a Merkie a s nadšením se na ně vrhli jako hladové šelmy. Po dlouhé době znovu bojovali pro slávu a proti svým skutečným nepřátelům.

* * *

Andrew se podíval na hodinky. Do soumraku zbývala ještě hodina, ale nebe bylo temné už teď. Od západního obzoru k zenitu ho pokrývaly černé mraky se zeleným nádechem a zřetelně bylo vidět několik blížících se bouří. Studený vítr rychle sílil a čím dál víc čechral pošramocené bojové zástavy.

Odvál také nevábnou směs pachů přicházejících z údolí Sangrosu a vzduch byl znovu docela dýchatelný.

Občas odněkud zazněl výstřel z muškety – sem tam se osamocený nepřátelský válečník odmítal vzdát a kladl odpor. Požadavek na kapitulaci ale Andrew vydal už před polednem a mnozí Merkiové na něj také zareagovali: houfně odhazovali zbraně, se sklopenýma očima padali na kolena a zjevně byli ochotni přijmout neodvratný osud. Stále to byli vojáci, v nichž ještě doznívalo bojové šílenství. Za poslední tři dny však viděli příliš mnoho krve a měli všeho dost. Po tisícovkách padali do zajetí.

Velitel Armády republik pohlédl na kopec za řekou. Stáli na něm dva Merkiové a jeden z nich právě mával bílou vlajkou. Andrew pokynul a jeho pobočník briskně zareagoval – přivázal si na šavli špinavý ručník a zamával v odpověď.

Nepřátelští bojovníci poté nasedli na koně a začali se proplétat mezi všudypřítomnými hromadami mrtvol. Brzy překročili Sangros a po několika minutách se přiblížili na doslech. Jeden z nich vypadal o něco honosněji a cosi si pro sebe nesrozumitelně drmolil rodným jazykem. Jakmile zastavil koně před Andrewem, promluvil o poznání hlasitěji a jeho druh začal slova překládat do lámané ruštiny.

„Jsem Haga, qarth klanu Černého koně z Merki. Přijel jsem vyjednat podmínky kapitulace.“

Andrew byl ve střehu. Přestože Merkie rozprášili a desetitisíce jich zabili, stále jich bylo dost na to, aby se zítra, za týden nebo za měsíc mohli vrátit.

„Kde je váš qar qarth, kterému říkáte Tamuka?“ zeptal se.

Haga si s nechutí odplivl, než znovu promluvil. „Tu funkci si uzurpoval neprávem a setrvával v ní tak dlouho jedině kvůli válečnému stavu. Jakmile na zlaté jurtě zavlaje vlajka míru, zvolíme si jiného qar qartha. Prozatím za naše vojsko jednám já jako představitel rady qarthů. Tamuka se stal vyděděncem.“

Andrewa jeho slova překvapila, ale hned si to všechno dal dohromady – nejspíš ten mír potřebují, aby si zvolili nového vrchního náčelníka, jenže co bude potom?

„Proč bychom s vámi vůbec měli jednat o míru?“ nadhodil. „Jste na našem území. Tohle nikdy nebyla vaše půda. Než jsme se jí ujali, patřila Tugarům. Vy všichni jste uzurpátoři, nejen Tamuka.“

Haga se viditelně otřásl odporem, když zaslechl jméno nepřátelské hordy. Chvíli něco tiše rozvažoval a pak spustil o poznání smířlivějším tónem: „Jistě, není to naše území. Bylo přáním qar qartha Jubadiho, kterého jste kouzlem zbavili života, a poté i Tamuky, abychom ho dobyli. Ale ve skutečnosti jsem to nechtěl ani já, ani celá rada.“

„V tom případě odsud zmizte,“ vyjel na něj Andrew, „nebo znovu použijeme naši magickou zbraň. Nebe bude dštít ještě víc ohně, dokud z celé té vaší hordy nezbude jen ohromná hromada škvařících se mrtvol.“

Právě v té chvíli jako na potvrzení jeho slov nedaleko zahřmělo a Andrewovi dalo práci, aby se zdržel pobaveného úsměvu.

„Žádáme vás o mír,“ řekl Haga. „A také o volný průchod kolem Romy, abychom se mohli vydat do dalekých stepí.“

Andrew se ohlédl na Marcuse, kterému Vincent celý rozhovor tlumočil do latiny. Románský voják na Hagova slova přímo nereagoval, ale v očích se mu podivně zablýsklo.

Na takový požadavek by se třeba dalo přistoupit, uvažoval nejvyšší velitel lidské armády. Merkiové by jim díky tomu nejdéle do měsíce zmizeli z očí – a v dalekých stepích ať si klidně ukájejí své krvelačné choutky na nových nepřátelích. Stejně dobře se ale můžou

jednoho dne znovu obrátit na západ a zaútočit. Ne, takhle to nepůjde. A je jen dobře, že u toho není Kal – jeho svérázná vyjednávací taktika by mohla všechno ještě zkomplikovat.

„S vaším návrhem nemůžu souhlasit," pronesl Andrew rozhodně.

Haga se jen nervózně zavrtěl v sedle a nezmohl se na žádnou reakci.

„Otočte se a zmizte, odkud jste přišli." Tady se velitel Armády republik na moment zarazil, protože si uvědomil, že tím své nepřátele posílá zpět ke karthskému území. Brzy se ale vzpamatoval a pokračoval: „A aby bylo jasno, Kartha je od nynějška součástí naší aliance. Což znamená, že se ho v žádném případě nepokusíte napadnout."

Haga se naježil a vykřikl: „To je ale naše území!"

„Teď už ne," štěkl Andrew. Nebyl si úplně jistý, jestli může na Hagu takhle tlačit, aniž by v něm znovu nevzbudil příliš bojovného ducha, ale riskl to. „Poskytneme vám volný průchod Rusí, to je všechno."

Chvíli něco v duchu počítal, než znovu promluvil. „Během šedesáti dní se musíte dostat na území západně od Suzdalu na řece Něpře. Cestou můžete pást koně, ale nedotknete se jediného člověka, jediného stavení. Do všech našich měst a sídel je vám vstup zakázán. Pokud zákaz porušíte, budeme s vámi znovu bojovat. Jestliže dohodu dodržíte, slibuju vám, že vás necháme na pokoji. Na západ od Něpry můžete jít, kam se vám zachce, samozřejmě s výjimkou Karthy."

Haga jen mlčky seděl v sedle a nehnul ani brvou. Nedaleko od hřebene v té chvíli znovu silně zahřmělo.

„Požadujeme také, abyste propustili ze zajetí všechny Yankeeje, Karthany, Romány a Rusy," pokračoval Andrew. „Na oplátku za vámi k Suzdalu pošleme deset tisíc válečníků, které jsme zajali my."

Haga sklonil hlavu a chvíli horečně přemýšlel.

„Dobrá, platí," zašeptal po dramatické pauze.

„Stvrď to svojí krví."

Merkijský vyjednavač nejdřív překvapeně vzhlédl, ale pak beze slova tasil meč a řízl se do paže. Všem přítomným pak ukázal krvácející ránu.

Andrew se obrátil na Marcuse. „Můžeš mi pomoct? Sám to nezvládnu, jak víš.“

Nejvyšší románský důstojník k němu popojel a mečem ho škrábl po nastaveném předloktí. Haga už hodnou chvíli jen kroutil hlavou – nejspíš ho šokovalo, že i dobytčata dokážou skládat krevní přísahu. „Horda Merki vás nenávidí, aby bylo jasno,“ zavrčel.

„Nápodobně,“ odtušil Andrew. „Pochybuju, že jsme spolu tímhle zcela skončili. Právě jsme ale uzavřeli příměří a jeho podmínky jsou vám doufám zcela jasné.“

Haga uvážlivě pokýval hlavou. „Ty máš opravdu *ka*, duši bojovníka, Keane. Přestože jsi jen dobytče.“

„Od svých druhů, kteří bojovali po mém boku, se ničím neliším,“ odvětil Andrew.

Haga přejel pohledem přes bitevní pole poseté mrtvolami a oči se mu naplnily smutkem. „Během tří dnů jsme tady ztratili výkvět naší hordy. Nechť je tohle místo prokleto a tisíce našich jurt ať se zahalí znamením smutku.“

Po těch slovech pokynul na svého pobočníka, obrátil koně a odjel.

Andrewa udeřila do čela velká dešťová kapka. Chvíli poté se vydatně rozpršelo a oblohu přeťal oslnivý blesk.

Po velké bitvě vždycky prší, blesklo mu hlavou. Kdosi tam nahoře chce nejspíš pokaždé smýt všechnu krev a smrt a uvolnit místo dalšímu životu.

Pak už ukázal zuřící bouři záda a rozjel se do Hispánie – za Kathleen a za první klidnou nocí, kdy se zase pořádně prospí.

Válka s Merki skončila.

Kapitola 13

Velký zvon suzdalské katedrály se mocně rozhlaholil a vzápětí se k němu přidaly i zvony dalších svatostánků ve městě. Andrew Lawrence Keane pak vyšel z hlavního chrámového vchodu.

Náměstí zaplňovalo početné shromáždění v čele s příslušníky Pětatřicátého a čtyřiačtyřicátého. Jakmile velitel Armády republik nakročil z prvního schodu, všichni vojáci srazili paty a postavili se do pozoru. Pod schodištěm se Andrew zastavil a zasalutoval. Pak se vydal podél první řady a pečlivě zkoumal každou tvář. Některé znal už od Gettysburgu a Antietamu, jiné patřily přeživším Rusům a Románům. Po mnohých známých ale v zástupech pátral marně.

Pomyslel znovu na všechny, kteří položili život pod společnou vlajkou. Estes, jeho bratr John a s nimi další a další – Malady, Kindred, Mina. Tři sta padesát vojáků z oněch šesti set, kteří s ním přišli na tenhle svět, už nežilo. Ale jejich oběť rozhodně nebyla zbytečná, v tenhle slavnostní den to bylo jasnější než kdy předtím.

Andrew znovu vzhlédl k mainské státní vlajce a vzdal jí čest. Před seřazeným čtyřiačtyřicátým stál Pat O'Donald a vzadu za jednotkou byly rozmístěny čtyři napoleony. Jejich vycíděné hlavně se jasně blyštěly na slunci.

Pat přistoupil k Andrewovi a potřásl mu rukou: „Pěknej den, kámo. Opravdu moc fajn den."

Andrew se usmál, poplácal ho po rameni a pak už pokračoval v přehlídce. Pat ho následoval.

Za dvěma pluky stáli zbylí vojáci všech sedmi sborů a nad seřazenými jednotkami vlály zástavy všech velikostí a barev. Andrew si se zalíbením prohlížel jednu po druhé. Zastavil se před Barryho Prvním sborem – říkalo se mu také Stará garda a jeho příslušníci dokázali v bitvě u Hispánie po celé tři dny udržet severní lesy. Po jejich pravé ruce vlála zástava Prvního suzdalského, první zdejší jednotky Armády republik, která se zásadním způsobem zapojila už do konfliktu s Tugary.

Andrew pak pokročil před Druhý sbor, v jehož čele hrdě stál Rick Schneid, a krátký pohled věnoval zástavě Prvního vazimského, kde se nad znakem zlatým písmem skvěla slova „Chopte se zbraní“.

Před Třetím sborem stál Gregory s čerstvými hvězdami generálmajora na výložkách. „Je nás teď málo, hodně málo, ale jsme jako jeden muž,“ řekl Rus s úsměvem.

Další na řadě byl Čtvrtý sbor. Před ním se na chvíli zastavil Pat, přehlédl zástavy a potom své muže pozdravil – s dojatým a zároveň i typicky šibalským výrazem ve tváři.

Následoval Pátý sbor, který vedl celou dobu boje na jihu, a potom už Andrew stál před Vincentem, který velel Šestému a Sedmému sboru.

„O tomhle dni budeme jednou vyprávět svým vnoučatům,“ řekl mu Andrew. „Jsem na tebe pyšný.“

„A pro mě je ctí, že jsem pod vámi mohl sloužit, pane. Děkuju vám za to.“

Po Vincentově boku bylo několik příslušníků jízdy a jejich seržant držel korouhev První jízdní brigády. Teprve nedávno ji Barryho muži našli v lese – jednotka, které patřila, tam byla obklíčena Merkii a zlikvidována do posledního muže.

Na náměstí se shromáždili také příslušníci námořnictva. Na jeho standartách převládaly modré symboly a před největší z nich stál Bullfinch s důstojníky. Brigáda námořní pěchoty, seřazená hned za nimi, nesla vlajky s nápisy jako „Obrana Karthy“ nebo „Bitva o Bantagský průsmyk“, připomínajícími důležité události nedávných dějin.

Před dvěma dny zakotvila Bullfinchova loď u Romy a on sám se pak svezl vlakem do Hispánie, aby podal hlášení. Andrewa při pohledu na mladého admirála znovu napadlo, že nic vojáka nechrání víc než štěstí. Bullfinch dokázal zajistit obranu Karthy a potom ještě vyrazil dalších dvě stě mil na jih, aby se v průsmyku u břehu moře postavil postupujícímu Bantagu. Mariňáci proti hordě vytáhli v doprovodu desetitisíců karthských dobrovolníků, v jejichž výzbroji byly jen hole s přivázanými noži a imitace děl z načerno natřených kmenů. Ale v kombinaci s dělostřelbou ze skutečných těžkých zbraní na lodích to zapůsobilo – jednotky Bantagu se nakonec stáhly a

námořnictvo tak celé území dobylo skoro bez prolití krve. Bullfinchovi muži se potom přesunuli na sever od Karthy, aby čelili merkijským výpadům z Rusi, a admirál tam dokázal obnovit výrobu mušket s hladkým vývrtem v místní zbrojovce. Nepřátelé mezitím podnikali průzkumné a diverzní akce, ale neútočili.

Situace kolem Karthy byla pořád napjatá, zvlášť když se Hamilkar dozvěděl o podmínkách mírové smlouvy s Merki. Jeho nenávist k Andrewovi znovu zesílila na maximum, ale už kvůli Bullfinchovi ji držel na uzdě. Toho si svým způsobem oblíbil – i když ne natolik, aby mu vrátil vypůjčený parník.

Čtyři týdny po válce Bullfinch poslal svou flotilu zpátky k Něpře, kterou zrovna překonávali Merkiové. Jeho lodě tam měly zůstat jako demonstrace síly pro případ, že by poražení nepřátelé přece jen měli sklony porušit mírovou smlouvu. Na Bullfinchových lodích se do Suzdalu na vojenskou přehlídku zároveň přepravil i Andrew se zástupci vítězných jednotek.

Admirál byl tváří v tvář veliteli Armády republik trochu nervózní, protože si nebyl jistý, jak jeho nadřízený vzal jeho výpady na vlastní pěst i pokoutní zahraniční politiku.

Andrew na něj hodnou chvíli upřeně hleděl, potom se usmál a nabídl mu ruku. „Dobrá práce, admirále," řekl. „Zatraceně dobrá práce."

Bullfinch byl štěstím bez sebe a bylo to na něm znát ještě ve chvíli, kdy Andrew kráčel zpátky k Prvnímu sboru.

Pak z dálky zazněla siréna vlaku a ve shromáždění se ozval jásot.

Andrew se vyhoupl do sedla, Pat a velitelé sborů ho následovali a všichni se vydali k východní bráně města.

Spustila kapela a pluky se začaly formovat k slavnostnímu pochodu. Dupot vojáků by hudbu zcela přehlušil, kdyby nezačali zpívat.

* * *

„Pod vlajkou se, chlapci, sejdeme sejdem se tam znovu, a spolu si zazpíváme bojovou píseň o svobodě.“

* * *

Když se Andrew ohlédl přes rameno, viděl, že ulice za ním je plná pochodujících vojsk.

„Jsem na tebe hrdý, synku,“ ozvalo se najednou.

Andrew neměl tušení, odkud ten hlas přišel – v jeho těsné blízkosti jel jenom Pat, který byl navíc plně zabraný do falešného přednesu pochodové písně.

* * *

Hansi, zatraceně, Hansi, kéž bys tu tak byl.

Vojenský průvod prošel branou a ve stejné chvíli venkovní valy města minul první vlak z Hispánie tažený slavnostně vyzdobenou lokomotivou. Její siréna hrála melodii Bojové hymny republiky.

I když byl zadní voj stahující se hordy ještě před Něprou, do terénu už dávno předtím vyrazily jednotky, které opravovaly zničené budovy a železniční trať z materiálu, který Mina nashromáždil jako rezervu. Vlaky se díky tomu znovu začaly vypravovat podle jízdních řádů a jezdily i přes Kev a Vazimu, aby uprchlíci mohli co nejdřív dát do pořádku své domky a začít znovu pokojně žít. Teď se tedy vracela první souprava, která projela všechny úseky trati.

* * *

Tamuka se otočil v sedle, aby měl lepší výhled. Město bylo přes nedaleké stromy vidět jen nezřetelně, ale jásot a zpěv se nedaly přeslechnout. A on cítil, jak mu vztek a nenávist vyžírá duši zevnitř.

Bývalý merkijský qar qarth, odnedávna přezývaný Jedna Ruka, seděl na koni obklopen nohsledy.

Horda Merki byla teď rozdělena na tři části, mezi nimiž už začala občanská válka. Jednu frakci vedl Roaka, který si mírovou

smlouvu s Yankeeji vyložil po svém a dosud se pokoušel terorizovat širší okolí Karthy. Druhou ovládal zrádce Haga, který ho sesadil jménem klanu qarthů a troufal si prohlásit se za qar qartha a vrchního náčelníka hordy Merki. Ta už vlastně ani neexistovala, ale jednou by zase mohla vstát z mrtvých, pomyslel si Tamuka.

Jejich mrtví se ani nedali spočítat. Někteří mluvili o stovce tisíc, jiní o sto padesáti tisícovkách padlých přímo v bitvě a desítkách tisícovek dalších, kteří zemřeli na následky zranění, hladem a žízní. Sněm qarthů se shodl na tom, že se teď nebude bojovat a místo toho se začnou shromažďovat zásoby dřeva a jídla na zimu. Hned za břehem Něpry se ale tři části hordy rozdělily. S Tamukou zůstaly dva umeny – Karu a Vuška Huš – a s tím byl docela spokojen.

S chladným srdcem pozoroval vlak blížící se k městu. Věděl stejně dobře jako Haga, že je to pro ně další symbol prohrané války, ale on se tomu všemu musí nějak postavit. Třeba by mohl odejít na území Bantagu, Nanu nebo kterékoliv jiné jižní hordy. Pokud to bude nutné, věnuje další přípravě třeba dvacet období a pak se vrátí. Teď ať dobytek klidně žije v míru, ale nechť počítá s tím, že účty nejsou vyřízené.

Zbytek hordy mířil na jihozápad, zatímco on se svými umeny směřoval přímo na západ a teprve potom si hodlal vybrat, kudy povede jejich další cesta. Dnes ráno překonali řeku jeho poslední jezdci a za nimi ještě Ponížení – ti, kteří padli do dobytčího zajetí. Pro mnohé z nich byla příliš velká hanba vrátit se do domovských jurt, kde už za ně zazpívali píseň smrti. Proto se přidali k Tamukovi – byli teď stejní vyděděnci jako on. Po jeho boku se ale znovu mohli stát bojovníky, a toho si cenili.

Haga na základě mírové smlouvy propustil všechen dobytek, který hordě patřil až do samého konce války. Nevěděl ale, že dvě dobytčata jsou stále v Tamukově držení. Jeho strážní je museli držet od sebe, protože to starší se už několikrát pokusilo zabít mladší.

„Jen se na svůj někdejší domov po libosti vynadívej," řekl mu Tamuka. „Je to naposledy."

Hans Schuder se usmál a vyplivl trochu tabákové močky. „Naložili ti pořádně, jen si to přiznej. A to mi ke spokojenosti stačí. Dali ti na frak a teď jsou svobodní."

Tamuka znovu pocítil silné nutkání s ním udělat krátký proces. Tohle dobytče bylo neobyčejně zpupné a tvrdohlavé. I když skoro umíralo hlady, odmítalo jíst maso svých druhů a svou mysl dokázalo neprodyšně uzavřít před všemi pokusy o průnik zvenčí. Tamukovi ovšem pořád něco říkalo, že ho nedrží naživu nadarmo. Stále sice netušil pravý důvod, ale byl rozhodnutý tomu přijít na kloub.

Mladší, očividně velmi životaschopný kus se kolem sebe nervózně rozhlížel – Dale Hinsen neustále pošilhával po Hansovi, aby se dokázal bránit, kdyby se ho starý seržant pokusil znovu zabít.

Tamuka se obrátil a následován svými válečníky vyrazil do lesa.

„Jsem na tebe hrdý, synku!“ zařval Hans, co měl síly. „Jsem hrdý na vás všechny!“

Oprátka kolem jeho krku se stáhla. Vrhl vzpurný pohled na Sarga a trefil pořádnou porcí tabákové močky zadek jeho koně. Potom se ale musel otočil a chtě nechtě vyrazit za Tamukou.

Nádražní zvony si povídaly s kostelními, když se vlak blížil do cílové stanice. Na peronu už bylo nastoupeno několik pluků.

Lokomotiva s hlasitým supěním zabrzdila a z kabiny se vyklonil Chuck Ferguson. Chvíli poté už seskočil na nástupiště. Otočil se, aby pomohl Olivii, která po schůdcích sestupovala velmi opatrně – bylo vidět, že jí každý pohyb ještě působí bolest.

Andrew se na mladý pár zadíval a mimoděk se usmál. Olivie sice přišla o svou oslnivou krásu, ale její výraz byl teď v něčem zralejší a hlubší. Chuck ji při chůzi objímal kolem pasu, aby jí poskytoval potřebnou oporu.

„Trať je místy dost zvlněná, ale aspoň je průjezdná,“ poznamenal, když předstoupil před velitele armády a zasalutoval. „Provoz na trase Maine – Fort Lincoln – Suzdal obnoven, pane.“

Andrew spokojeně pokynul hlavou a galantně políbil Olivii ruku. Usmála se a sklopila oči, které neztratily nic ze svého lesku.

„Až budete mít čas, pane, chceme vám s Jackem představit náš nový projekt týkající se létajících strojů. Bude ale hodně náročný na prostředky.“

„Později, chlapče, později,“ řekl Andrew, usmál se a poplácal Chucka po rameni. Zatímco kapela spustila pochod „Sláva veliteli“, vydal se spolu s Vincentem a Patem podél vlaku.

Z posledního vagónu právě vystoupil prezident Kalinka přezdívaný Kal, hlava ruské republiky. Měl na sobě svůj oblíbený černý frak a cylindr a Andrewovi neuniklo, že při pohledu na shromáždění začal slzet.

Za ním se ve dveřích objevil otec Kasmar. Kal stál bez hnutí až do posledního tónu slavnostní skladby, poté sestoupil ze schůdků, klekl na kolena a políbil udusanou hlínu peronu. Nato sáhl do kapsy, vytáhl malou lakovanou krabičku a otevřel ji. Nebylo v ní nic než hrstka prachu, kterou si odsud odvezl, když Suzdal opouštěl. Obsah krabičky vysypal a pokřižoval se. Potom se ho už zcela zmocnilo dojetí.

Andrew slyšel vzlykat ještě další ruské vojáky kolem Kala a brzy se slzám neubránil také.

„Tohle je země, z níž jsme pošli, země, do níž se vrátíme," pronesl Kal sotva slyšitelně. Potom už vstal a objal Andrewa Keana.

„Tisíceré díky Chesusovi za tento den, můj příteli," řekl procítěně. „A taky za den, kdy jsme se my dva potkali."

Andrew si moc dobře pamatoval na chvíli, kdy k němu do stanu přivedli vyděšeného ruského rolníka – byl to jeho první kontakt s obyvateli tohohle podivného světa.

„Vítejte doma, pane prezidente," pronesl trochu rozechvělým hlasem. „Tahle země znovu patří vám."

Kal si otřel slzy, uvolnil objetí a padl si do náruče s Vincentem.

„Jsem pyšný na to, cos dokázal," řekl.

„A já jsem pyšný na tebe, otče. Vítej zpátky v Rusi."

Kal si pak hodnou chvíli prohlížel vlajky nastoupených jednotek, které se v silném větru vesele třepetaly.

„Moji bratři, moji synové," začal mluvit k vojákům, ale byl tak dojatý, že jen těžko hledal slova.

Jeho muži mu to ale za zlé rozhodně neměli – po desítkách opouštěli sevřený pochodový tvar, nahrnuli se kolem něj a nakonec ho zvedli na ramena mezi vojenské zástavy. Bouřlivý jásot se teď odrážel až od městských hradeb.

Andrew obdržel požehnání od Kasmara, kterému vzápětí dav uchystal stejné přivítání jako Kalovi. K oslavě vítězství se pak přidávali další lidé, kteří vystoupili z vlaku, a mezi nimi i Gregory.

Ten si rovnou od vagónu razil cestu ke své ženě, za chvíli si padli do náruče a dlouze se políbili. Když pak Vincent zahlédl v posledním voze Táňu a děti, rozběhl se k nim jako o závod. Poklekl, aby zvedl malého Andrewa, a vzápětí už se všichni těšili z tak dlouho očekávaného shledání.

Andrew si všiml, že z vlaku vystupuje Marcus, a tak rychle vstal a zasalutoval.

„Buďte tu vítán, pane prezidente," řekl s širokým úsměvem.

„Vypadá to, že oslavy začínají mít jiskru," poznamenal Marcus sice lámanou, ale přesto už celkem slušnou ruštinou. „Jaká je situace?"

„Poslední Merkiové odešli dnes ráno. V lesích na západě se prý potuluje nějaká větší skupina."

„Tamukovi bojovníci?"

„Přesně tak."

„Zřejmě jsme o něm neslyšeli naposledy."

„Bude ale trvat roky, než se znovu objeví – pokud se to vůbec stane," řekl Andrew. „Nesmíme samozřejmě usnout na vavřínech, je třeba postavit železnici do všech větších sídel a přinést do nich svobodu. Máme před sebou práci na celý život."

„To my všichni," doplnil ho Marcus.

„Co Tugaři?" zajímal se Andrew.

„Pořád míří na východ, ale naším územím projeli bez sebemenšího incidentu. Musím se přiznat, že mi to nejdřív dělalo starosti. Zatím ale Muzta drží slovo a navíc mi přísahal, že jeho bojovníci se zabíjením lidí nadobro skončí. Taky řekl, že Kubata se v tobě nemýlil a podle všeho dobře odhadl i nás ostatní. To byla poslední slova, které jsem od něj slyšel – pak odjel."

Přeběhnutí Tugarů na naši stranu znamenalo v celé válce jeden z rozhodujících zvratů, pomyslel si Andrew. Zvýšilo paniku v merkijských řadách, vzápětí i šanci na úspěšné vyjednávání s Hagou, a navíc z něj plynula možnost konečně poskytnout účinnou ochranu polní nemocnici plné raněných. Muztovi vděčí za svůj život hodně lidí, kteří se teď budou podílet na rekonstrukci zničené Rusi. A Muzta naopak vděčí Emilovi za život svého syna.

Románští vojáci už k Marcusovi natahovali ruce, a když jim vyšel vstříc, několikrát ho vyhodili vysoko do vzduchu. Nezbývalo mu, než se jejich nadšení poddat, a za chvíli už se naplno radoval spolu s nimi.

Z vlaku pak rozvážným krokem vystoupil Emil, rozhlédl se, sundal si brýle a přeleštil je.

„Jak je pacientům?“ zeptal se ho Andrew.

„Ještě sem tam někoho ztratíme, ale většina z nich se drží a dostane se z toho,“ odpověděl doktor. „Chci ti ale něco důležitého říct. S medicínskou praxí končím, ode dneška jsem na odpočinku.“

Andrew se zarazil a tázavě se na starého přítele podíval.

„V poslední době toho na mě bylo trochu moc,“ zašeptal Emil. „Příliš mnoho operací a příliš mnoho mladých kluků padlých ve válce.“

Odmlčel se a porozhlédl se po davu. „Pořád si ale myslím, že to, co jsme dokázali, nebylo vůbec marné. Teď se budu hlavně podílet na lékařském výzkumu. Mám v plánu trochu experimentovat s kyselinou karbolovou čili s vodným roztokem fenolu, vypadá to totiž, že dokáže zabránit infekci podstatně lépe než vápenný roztok. Navážu taky na práci svého učitele Semmelweise – myslím, že je nějaká souvislost mezi těmi mikroskopickými tvorečky, o kterých jsem ti vykládal, a infekčními nemocemi. Budu toho tedy mít i na odpočinku na práci docela dost.“

„Kdo se ale bude starat o zdravotnické služby?“ namítl Andrew.

„Snad už je v době míru nebudeme tolik potřebovat. Ale náhradu už jsem za sebe našel,“ ukázal k vagónu. „Řekne ti všechno, co budeš chtít vědět o zdravotnictví, a nejspíš toho napovídá ještě daleko víc.“

Šibalsky se zazubil a sestoupil na nástupiště, kde se ho hned ujal Pat s otevřenou lahví v ruce. Popíjeli spolu až do chvíle, kdy je vzali rozjásaní vojáci na ramena a odnesli z nástupiště.

Andrew vstoupil do vagónu – k jeho milému překvapení měla Kathleen na sobě šaty, které si sem před lety přivezla ze Země. Maddie jí spala v náruči a celý ten rozruch venku jí patrně vůbec nevadil. Vedle obou krásek stála malá truhlice s několika nezbytnostmi, které si před válkou vzaly s sebou do exilu.

Velitel Armády republik ke své ženě přistupoval pomalu, skoro váhavě, a Maddie se trochu zavrtěla, když ji něžně políbil na čelo. Kathleen ji proto opatrně položila na sedadlo, přikryla, a teprve potom Andrewa pevně objala. Ještě nikdy v životě se necítila tak šťastná.

„Tak tě tady vítám, moje milá Kathleen," řekl Andrew.

„A co náš dům?"

„Je v něm nepořádek, spousta špíny, chybí mu pár oken, ale stojí."

„Teď už nám tedy opravdu nic nehrozí?"

„Opravdu. Bude trvat přinejmenším několik let, než se nám nepřítel znovu postaví. A třeba už to ani nikdy nedokáže."

„Díky bohu."

„Doslechl jsem se, že teď budeš mít na starosti celé zdravotnictví, takže gratuluju," řekl Andrew, pustil Kathleen z náruče a trochu teatrálně zasalutoval. „Neměli bychom to všechno oslavit spolu s ostatními?"

„Nevím, jestli je to dobrý nápad," špitla jeho žena.

„Pročpak?"

„Je tam všude tlačenice a já bych si teď na sebe měla dávat trochu pozor."

Andrew tázavě pozdvihl obočí. „Budeme mít další dítě?"

S úsměvem přikývla.

Pevně ji k sobě přitiskl a pak už se spolu z plošiny vagónu dívali, jak se všude kolem lidé radují, baví a zpívají. Nad jejich hlavami se stále třepotaly standarty všech vítězných jednotek.

Plukovník Andrew Lawrence Keane si všiml, že dvě z nich vlají o něco výš než ostatní: tou první byla vlajka Armády republik – a hned vedle ní vítala dnešní slavný den vybledlá zástava Pětatřicátého mainského.

William R. Forstchen
Osudový blesk

Vydalo nakladatelství TRITON v Praze/Kroměříži roku 2009 jako svou 886. publikaci, v edici TRIFID svazek 148. a nakladatelství Klub Julese Vernea
(Malá řada Poutník sv, č. 57)
Vydání 1.
Z anglického originálu
The Lost Regiment – Fateful Lightning přeložil Martin Kmínek.
Ilustrace na obálce Milan Fibiger.
Odpovědná redaktorka Marie Semíková.
Sazba Petr Teichmann.
Vytiskla tiskárna Ekon Jihlava.

ISBN 978-80-7254-765-4 (Triton)
ISBN 978-80-87246-11-5 (KJV)
www.triton-books.cz

Knihy nakladatelství Triton si můžete objednat na internetové adrese
www.tridistri.cz
Knihy nakladatelství Klub Julese Vernea si můžete objednat na internetové adrese
http://www.poutnik-knihy.cz